

Анна Хома

Терези

Ця історія вигадана. Будь-які збіги з реальними людьми чи подіями випадкові

Мої кохані, милі вороги!

Ліна Костенко

Усі ми прагнемо любові,  
Чи юні, чи немолоді...

Вадим Крищенко

І тоді... тобі дасться можливість  
вернути радість  
І не треба буде для цього  
зовсім старатись...

Домінік Арфіст

Пролог

Аптечні терези вважаються загальноприйнятим атрибутом правосуддя, чи не так, Максе? Наші звичайні чашкові рівноплечі ручні терези другого класу.

Згадай, що ними зважують? Правильно: мікроскопічні дози речовин, від двох сотих грама до ста грамів. Навіть мізерна похибка у їх зважуванні може спричинити серйозні наслідки, чи не так?

А як ми махалися, коли робили ті наважки на практиці, пам'ятаєш? Легко написати: да талес дозес! Та поки ті «дозез» відважиш, усіх богів фармації згадаєш! Ваги налаштувати, анальгіни з амідопіринами подрібнити, і то не переплутати, що спочатку в ступці товкти, а що потім. І не дай Бог атропіни, етилморфіни чи фенобарбітали важити! Пальці тремтять, очі болять, спина не гнеться...

А якщо тобі до того ж зав'яжуть очі, багато ти зможеш наважити? Якщо замість фенобарбіталу на шальки терезів насиплють тальк, як ти це засічеш? Як, Максе, богиня правосуддя може зважувати те, чого не бачить? Це ж богиня справедливості!

Та знаю я, що ця її пов'язка означає! А ти знаєш, що давньогрецька Феміда спершу була без пов'язки? Щоб бачити, де кривдять безвинних. А очі їй зав'язали римляни, створивши власну богиню Юстицію. І така – сліпа – вона більше сподобалася владцям.

Якщо вже правосуддя зважує наші провини на аптечних терезах, Максе, то я вимагаю від нього щонайменше гострого зору, щоб нічого не переплутати і відважити нам рівно стільки справедливості, скільки ми заслуговуємо. Бо похибки сліпого правосуддя коштують так само дорого, як похибки у фармації, а скільки злочинів взагалі ніколи не розглядаються в його інстанціях!

Якщо слідувати цій логіці, то і вуха суддям треба позатикати, щоб хтось не нашептав неправду, і Бога в церквах слід малювати із зав'язаними очима, щоб і Він був неупередженим на Останньому суді. Що? Вважається, що Бога не можна підкупити? А правосуддя, значить, можна?

То, може, не існує ніякого земного правосуддя, а лише божественне? А воно має в своєму арсеналі розмаїті засоби, зокрема Феміду чи Юстицію, для відновлення порушеної людськими вчинками світової рівноваги.

Може, сидить собі такий Боженька на хмарах і зважає на своїх терезах, майже як ми в аптеці, квантові дози тонких матерії наших душ? І кладе на одні шальки дозу страху, а на другі – дозу любові.

І залежно від того, що переважає, – тією дорогою ми і йдемо у житті та після своєї смерті. Дорогою страху або дорогою любові.

Навіть однакові вчинки на цих різних життєвих маршрутах матимуть на виході протилежний заряд і різні наслідки. Бо зло можна інколи виправдати любов'ю, а добро, вчинене через страх, часто важко назвати добром.

Я так думаю, Максе. Я не знаю, як воно працює насправді, Боже правосуддя. Але я хочу вірити, що воно працює.

1

Олеся подивилася на білі таблетки в оболонці, відділені вальною рисою, які манливо лежали у блістері на приліжковій тумбочці, і охопила себе руками за плечі.

Диплом фармацевта з відзнакою не допомагав.

Вона сиділа на своєму ліжку у квартирі на четвертому поверсі в будинку по вулиці Угорській, не відриваючи погляду від маленьких невинних таблеток, а бачила перед собою орка з вишкіреними зубами, який збирався заковтнути її, не розжовуючи, як вона – ці таблетки.

Раптовий холод заповз під одяг. Гірський такий холод. Нічний і туманний. Ніби стоїш над глибоким урвищем у темному лісі, а десь далеко замковий годинник несамовито вибиває дванадцятку.

До дванадцятої ще є час. Я встигну.

Олеся стрепенулася і зиркнула на електронний годинник на книжковій полиці.

23:32...

Не повірила своїм очам. Поморгала, придивляючись до табло. Розмазані світні червоні кола ніяк не хотіли перетворюватися на цифри.

То був фальстарт, який не можна скасувати. Бал, на який краще було не з'являтися. Загублена кросівка у болоті. Незамок на горі. Покинутий принц хропить під горою. І ти над урвищем...

Поличка ходила ходором, наче підлога в тамбурі швидкісного потяга.

Олеся вдивлялася в годинник так сильно, що на очі навернулися сльози.

А фея винувато шкіриться у червоному світлі місяця. Ширнувшись, вона трохи зарано змахнула паличкою, схожою на шампур. І казка закінчилася, так і не розпочавшись. Казка, дуже схожа на правду. Фея, дуже схожа на наркомана зі стажем.

Міцно-міцно замружилась. А тоді поволі розплющила очі.

Мара зникла.

Годинник звично показував звичний час.

19:05.

Різко видихнула. Пригладила косу. Перевела погляд на тумбочку.

Отже, цілих дві години вона сидить перед таблетками і намагається переконати себе, що все не так погано, як є насправді. І, звісно, собі не вірить.

Виринає з рук феї чарівну паличку, схожу на шампур, і розносить невдалу казку на цурпалки...

...Уперше Олеся Верхолаз стикнулася з фармацевтичною продукцією, коли в два з половиною роки з'їла п'ять таблеток валеріани. Вони були такі гарненькі, жовтенькі і так мило лягали в її долоньку!

Мама з татом не поділили її захоплення, коли вона з радісним виглядом і словами ням-ням принесла їм напівпорожній блістер. Питається, і чому вони не годували її цим раніше?..

Удруге світ фармації полонив її в десять років. Тоді вона проходила повз стару державну аптеку з вікнами в металевих рамах і важкими подвійними скляними дверима, які не піддавалися натиску її руки. До цієї аптеки практично ніхто не ходив, і там завжди було тихо і загадково, як буває у музеях.

Двері цієї аптеки в той задушливий день були відчинені і підперті цеглиною. Олеся обережно заглянула досередини, нікого там не побачила, увійшла і... потонула в атмосфері музею, експонати якого дивилися на неї з вітрин і полиць, підморгуючи етикетками і зваблюючи таємничими написами. Аж незчулася, як тьотя в білому халаті вийшла через дверцята перегородки і стала за нею, грізно схрестивши руки на грудях.

– А ти чого тут шукаєш?

– Хліб, – перелякано відповіла Олеся, показуючи гроші, які мама дала їй на хліб.

– Тут?! – здивувалася тьотя і за хвилю розсміялася: – Ну заходь, подивимося, де тут можна знайти хліб!

Провізор, провівши їй екскурсію своїм аптечним царством, здавалося, назавжди посіяла в її серці радість від спілкування з медикаментами.

Відтоді всім, хто хотів знати, а також і тим, хто не дуже цікавився, Олеся заявляла, що хоче бути аптекаркою. Збирала пляшечки, слоїчки і баночки усіх розмірів і ґатунків, наливала в них чай, молоко і пиво (останнє позичала для такої справи у тата) та шикувала усі на підвіконні, запрошуючи домашніх зайти до її аптеки і неодмінно щось придбати.

А старший на чотири роки двоюрідний брат, відвідавши її «аптеку», урочисто пообіцяв після закінчення школи вступити на фармацевтичний факультет. «Буду торувати тобі шлях!» – сказав він їй і згодом здійснив-таки свою обіцянку.

Ще рік тому Олеся будувала грандіозні плани на майбутнє, і в цих її планах обов'язковими були вища фармацевтична освіта і кохання на все життя...

Зараз ніщо з цього її не цікавить.

Так, вона закінчила медичний коледж за спеціальністю «фармація» і працює у фармацевтичній фірмі на нудній паперовій роботі – і нічого більше. Інколи дівчина загадується: а куди ж поділася та її радість?

І сама ж відповідає собі: мабуть, туди ж, куди й любов...

Олеся міцніше охопила себе руками за плечі, не зводячи очей з таблеток, які вона витягла дві години тому з картонної пачки на тумбочку. Всі, що залишилися. Всі дев'ять.

Вона б не повірила, якби хтось рік тому сказав їй, що вона не зможе впоратися із бажанням знову і знову сягнути по цей препарат, щоб приборкати своїх драконів, які вимагали щоразу нової дози, аби на якийсь час переконати її, що вона з ними впоралася. Та насправді вони просто засинали на кілька годин, щоб, прокинувшись, знову змушувати її сягнути по цей препарат і... це можна було б продовжувати до безконечності.

Але сьогодні вона вирішила покласти край цій безконечності. Раз і назавжди. Треба тільки наважитися.

Треба тільки дістатися станції.

Таблетки називалися відповідно – гіпноген, містили у своєму складі золпідему тартрату 10 міліграм, який був снодійним засобом третьої генерації. Інструкцію до цього препарату дівчина знала напам'ять. Також Олеся чудово знала, що вживати будь-яке снодійне, навіть хваленої третьої генерації, категорично не можна довше чотирьох тижнів. Що це спричиняє психологічну залежність і погіршення загального стану. Що всі побічні ефекти можна анулювати, припинивши вживання препарату, а вона знову і знову купує його. Добре, що є можливість дістати рецепт.

Добре, що до станції недалеко.

Звісно, Олеся пробувала кинути цю справу не раз і не два. Але минав час і безсоння доводило її до того, що вона засинала вдень за робочим столом, у транспорті чи перед телевізором, а вночі крутилася з боку на бік, не в змозі заснути до ранку. І так день у день.

Зрештою вона сягала по інструкцію і знову нічого страшного там не знаходила: побічні дії – повідомляла інструкція – трапляються в поодиноких випадках, а загалом – заспокоювала ця ж інструкція – препарат переноситься добре.

Олеся почувалася тим нещасним винятком, який підтверджував правило, відчуваючи на собі всі наслідки тривалого лікування.

Ні, засинала вона, вживши таблетку, прекрасно: одразу – і на всю ніч, наче хтось вимикав світло у кімнаті і в її голові, а на ранок вмикав. Але то вже було не те сонячне світло, яке розвіє темряву, а примарне світло сутінків.

І ще дуже добре, що вона швидко бігає.

Ані посиденьки з подружками, ані улюблені книжки, ані звичні колись походи на природу не мали місця в її теперішньому розпорядку життя. Не кажучи вже про рантки<sup>2</sup> і розваги.

Продовжувати навчання після медичного коледжу теж не бачила необхідності. Відмінниця, вона закинула підручники в далекий кут і вимурувала довкола себе фортецю без вікон і воріт. Над урвищем.

Так вона блукала поміж приглушеною реальністю, жаским безсонням і снами без сновидінь майже увесь останній рік, тішачись, що ніхто її не чіпає.

І ось минулого місяця на Великодні свята батьки майже силоміць потягли її з собою до родичів у село під Яновим, бо не можна ж у твоєму віці вічно сидіти вдома. Олеся насолоджувалася спілкуванням із родиною, святковим застіллям і довколишніми краєвидами доти, доки не помітила, що забула вдома свої таблетки.

З того моменту вона наче опинилася по той бік свят: усе було їй не так, усе не те, дратувала і злила будь-яка дрібниця. Родичі здивовано озиралися, пам'ятаючи її як виховану і спокійну дитину, батьки червоніли, обіцяючи серйозно поговорити вдома, а вона не могла собі пробачити, що дозволила їм затягти себе у цю діру, звідки вибратися до Львова, особливо на свята, було вкрай проблематично.

Завершилося тим, що вона пересварилася з дядьками і зосталася на танцях аж до ранку, хоча всі трюхідні сестри пішли додому ще вночі. П'яні морди, пилюка до небес від дощатої підлоги і розборки між аборигенами і прихоськами у сільському клубі остаточно її dokonали.

Повернувшись до Львова, Олеся – вперше у житті – хряснула дверима своєї кімнати перед батьками, які розпикали її всю дорогу за погану поведінку, кинулася до снопідного і побачила, як тремтять її руки, витягаючи його з упаковки.

Помітивши це, завмерла і поволі осіла перед дзеркалом.

Знайомої їй двадцять років дівчини Олесі – з пильним поглядом і смішинками в кутиках губ – більше не існувало. Темрява проглядала крізь зіниці і лежала під очима теперішньої Олесі Верхолаз. Темрява лежала на її серці...

Наступного дня вона, майже щаслива, вирушила на роботу. Бо звечора запхнула свій гіпноген у найдавший куток шафи. І пообіцяла собі забути про нього назавжди.

Її дракони вирушили слідом.

За пару днів вона на собі відчула сумнозвісний синдром відміни, коли те, проти чого воєш, повертається проти тебе з іще більшими силами.

Спала вона відтоді уривками, і ті уривки клаптями висіли в її голові, наче порване павутиння.

Мама, побачивши її котрогось дня зранку, обережно заговорила про відпустку, двоюгідний брат, зустрівши на роботі, вкотре завів розмову про психотерапевта, начальниця перепитала, чи з нею все гаразд, бо роботи багато, а робити її нікому: відпустки, сама розумієш...

А орк ласо посміхнувся. Ходи-но сюди, ми з тобою ще не закінчили, мала...

Олеся всоте глянула на таблетки на тумбочці.

Сьогодні неділя, на годиннику 19:05, на календарі – восьме червня дві тисячі восьмого року, і вона вже дві години сидить над цими ліками і божеволіє. Якщо вже не збожеволіла...

Глибоко вдихнула, видихнула, випросталася і простягнула руку до тумбочки. Зібралася з духом...

І тут у двері подзвонили.

Завмерла з простягнутою рукою. За якусь хвилю встала, поправила одяг, пригладила косу, взула тапочки – і все це, не зводячи очей з таблеток. Врешті, стрепенувшись, швидко запхала їх до шухляди і пішла відчиняти, намагаючись не озиратися.

Марта, як завжди, наробила багато шуму в тихій, порожній домівці. Батьки ще звечора поїхали на дачу, залишивши Олесю сам на сам зі спогадами. Забувши, який сьогодні день. Не знаючи достоту, який сьогодні день...

– Так і знала, що знайду тебе тут, подруго!.. Сидиш у хаті, плачеш, минуле згадуєш? Минуле вже минуло, моя люба! А в мене телефон розрядився, не змогла попередити, зробила тобі сюрприз! На, тримай, молдавське напівсолодке, все, як ти любиш. Сподіваюся, штопор у тебе є?.. Вип'ємо за нас, бо за них пити нема причин, їм і так незле живеться!

2

Максим від'їхав від компа і, розвертаючи крісло на коліщатах, кинув хлопцям по бляшанці пива.

Друзі поза очі називали його маминим синочком. Про це він довідався, лише коли мама поїхала геть. Після того, як його, напівпритомного, знайшли у Карпатах холодного червневого ранку рік тому...

А до того все було добре. Він обожнював свою маму і вважав це нормальним. Вона була найкращою, найвродливішою і найрозумнішою жінкою у його житті. Струнка, зеленоока, з каштановим у розкішні дрібні кучері волоссям, завжди стильно вбрана, ефектна, коректна, толерантна і, що б не сталося, у найважчі хвилини – його найближчий радник і найсправжнісінький друг. Відомо ж, що друзі пізнаються в біді. Мама була другом і в радості також. Усі інші знайомі йому дівчата і нігтя її не були варті.

Тому, мабуть, і бігали за ним табунами.

«Ти занадто вродливий, як для хлопця, – говорила йому мама, коли чергова його інтрижка закінчувалася нічим. – Жодна жінка не захоче, щоб чоловік був у центрі уваги там, де має бути вона. Жінки ревниві. Вони хочуть бути діамантами, а їхні чоловіки мають бути оправами, а з тобою все навпаки. Не знаю, де ти знайдеш той діамант, який був би гідний такої оправы, як ти...»

Хлопець відповідав їй, що свій діамант він уже знайшов. Вона протестувала, пояснюючи йому щось про різницю між дружиною і мамою, але їй вочевидь подобалися його слова.

Аж поки його не привезли одного ранку в Сколівське відділення міліції. У напівпритомному стані з високим вмістом наркоти у крові. І він нічого путнього не міг розповісти про події, що трапилися неподалік турбази, де вони з друзями на той час відпочивали. А також не міг пояснити, куди поділися ті його друзі і чому одного з них знайшли мертвим. На залізничній колії Стрий – Мукачево – Батьово поблизу станції Славське.

Справу класифікували як нещасний випадок, особливого розголосу вона не набула. Лише в місцевих сколівських новинах промайнуло, що львівські мажори знову загралися, а міліція дивиться на все крізь пальці, бо батько одного з фігурантів справи – старший слідчий обласного слідчого управління внутрішніх справ.

Імен не називали, справу невдовзі закрили, згаданий старший слідчий перевівся до Державної служби охорони на посаду рядового інженера групи супроводу договорів, а фігуранти намагалися про цю справу зайвий раз не згадувати.

Лише дружина колишнього старшого слідчого дивилася на сина так, наче не впізнавала його, і в її погляді великими літерами читалося невисловлене запитання: Невже я виховала наркомана і вбивцю?

Вона залишила йому листа, якого він і досі зберігає у своїй голові на полиці з назвою «Ніколи не було прочитано...». Лист той він порвав на дрібнесенькі шматочки, як тільки довідався, що мама поїхала за кордон без нього. Так і не поговоривши відверто. Так і не дізнавшись правди.

То був другий раз, коли від нього втекла жінка, яку він любив.

...Тут, у теплому, оббитому деревом, без вікон і з замком на ролетах гаражі, можна було зняти маску й одяг і нарешті розслабитися.

Особняк на два поверхи з мансардою тяжів над гаражем, наче Говерла над Карпатським хребтом.

Жили вони тут останній рік удвох із батьком, і начебто добре жили, не порушуючи спільних територіальних кордонів і не пхаючись в особисте життя один одного. Двічі на місяць приходила найнята татом прибиральниця і намагалася привести дім у більш-менш прийнятний з жіночого погляду вигляд.

З чоловічого погляду їхньому дому нічого не бракувало: мав він і європобілку, і склопакети, і два санвузли, але батько хотів, щоб усе хоч трохи було, як при мамі, не розуміючи, що без мамі цього не буде ніколи.

Двоповерховий особняк виявився для них двох завеликим, тому тато взяв за звичку ночувати поза домом, а син перебрався у гараж, переобладнавши його під особисту зону роботи і відпочинку.

– За майбутнього провідного провізора фірми «Конвалія»! – підняв Вітьок бляшанку і голосно заржав. Його манери не змінилися з часів студентства, тільки волосся він тепер не брив наголо, а акуратно стриг, завдяки чому був схожий на розумника Вілла Хантінга з однойменного фільму. – Повісять тебе на дошку пошани, а всі інші будуть втикати в тебе дрючки. Для релаксації.

Як регіональний представник солідної закордонної фірми, Віктор Негода віднедавна став виходити в люди у костюмі й краватці і навіть у неділю не зраджував своїх звичок. Тільки зараз піджак валявся десь в одному куті, а краватка – в іншому.

Панакота – повна протилежність Вітька, неформал з вибіленими косичками і купую сережок у носі, вухах і брові – підтримав його своєю бляшанкою, шкірячи зуби і похитуючи в ритм головою. Не в той ритм, який звучав з колонок компа. У нього завжди в навушниках був свій ритм.

– Чого шкіритесь? – Максим відсюрбнув «Першу броварню» і витрусив із пакетика залишки кальмарів. Сушених, звісно. – А може, і провідного, ви звідки знаєте?

Але розслабитися не вдавалося, хоч усе пиво «Першої броварні» випий...

– Запам'ятай, – Вітьок був на чотири роки старший і заробляв удесятеро більше, отож вважав, що має право його повчати, – мій колишній шеф не

любить вискок і розумників. «Конвалія» – це звіринець, і щоб там вижити, треба мати сталеві нерви і нуль цілих нуль десятих совісті. Навіть назва говорить сама за себе: ніби й гарна квітка, та в ній дофіга отрути!

– Чому ж тоді ти весь час так нахвалював свою колишню роботу?

– Бо там можна навчитися всього. Після такої школи тебе візьмуть усюди з руками і ногами. Глянь на мене: там я був звичайним менеджером, а став регіональним представником німецької фірми «Берлін-Хемі». Знаєш, скільки мені тепер платять? Ні, краще тобі не знати!

– Зате Максиму щастить з тьолками! – вставив Панакота. – Кожен день – інша. Такі мальвіни за ним бігають – пальчики оближеш! Він тільки свисне – як вони вже тут!

Вітьок примружив очі, смакуючи пиво:

– І чого це нам так не щастить? Свисти – не свисти!

– Ситий голодного не розуміє, – вів своєї Панакота. – За нами вони табунами не ходять, тому нам треба за них боротися, а йому все піднесуть на блюдці. Нам би випити – і всі дівчата для нас красуні, а йому подавай мальвіну від кутюр! Щоб у кадилаку з відкритим верхом, з дачею на Мальдівах, а не як у твоєї Марти – в Вібрці.

– Ви просто заздрите! – перервав підколювання друзів Максим. – Не можна святкувати наперед, я тільки завтра йду на співбесіду. Погана прикмета.

А може, то просто день не найкращий? Чи рік?

– Це все забобони! – категорично заявив Вітьок. – І не змінюй теми. Ти просто матусю свою забути не можеш, з нею ти б одружився, а з іншими... Ей, я жартую, ти що?

– Вали звідси! Ти теж.

Панакота зсунув навушники набік, ніби намагався примирити їх роком, який лунав крізь білі дроти плеєра на весь гараж.

Скажи, з ким ти п'єш пиво, і я скажу, чи варто з ними пити бодай воду...

– Я що сказав – валіть звідси! Треба до державних готуватися, і взагалі... Виспатися хочу.

Вітьок з розумінням поплескав по плечу.

– Точно все в порядку? Бо щось ти занадто блідий, а завтра понеділок, день важкий...

А може, сказати їм правду? Що він цілий день намагається забрати з-перед очей картинку річної давнини, яку сьогодні безперебійно транслює його пам'ять, і що він досі точно не знає, чи ця картинка існувала в реальності, чи лише плід його уяви...

Стрівся поглядом з другом і розвернув крісло на коліщатах до компа.

– Посплю – і все мине... Марті привіт.

Коли не хочеш казати правду, завжди можна збрехати.

– Ну, Марті я твої привіти не передаватиму, цього ще не вистачало, але поспати тобі не завадить, – відповів Вітьок, одягнув піджак, повісив на шию краватку, кивнув Панакоті і... ляснув себе по чолі: – Зовсім з голови вилетіло! Сьогодні ж восьме червня? Ну все зрозуміло. Славське згадав! Кинь з рук і не бери до писка. Він сам винен, сам і поплатився, а нам жити далі.

– Ага, жити не тужити, – підтакнув Панакота, в миру – Андрій Кіт, котрий мріяв про музику, а натомість, за вказівкою батьків, мусив студіювати фармацію, яка йому геть погано давалася... – Добре, що я тоді з вами не поїхав...

Коли за ними нарешті зачинилися вхідні двері, Максим потер долонями обличчя, видудлив одним махом півбляшанки пива, відкрив третю «Готику» і взявся освоювати крижані простори Нордмара, завзято воюючи на боці орків. Під знаменами бога Аданоса він намагався винищити дотла лісовий народ Міртани. Ця війна його заспокоювала.

Добре, що системник потужний і підтримує цю гру, та й монітор рідкокристалічний, з високою розділовою здатністю.

Але сьогодні все було марним. Навіть улюблена гра.

Сьогодні він почав підозрювати одну важливу річ: той нічний жах йому не примарився. Він був насправді...

Увів у пошуковик знайому до болю адресу. Той одразу видав онлайн-карту з місцем призначення.

Курорт Славське відомий на всю Україну. Максим волів би викреслити його з мапи світу назавжди, волів би ніколи не знати про його існування. Минуло триста шістдесят п'ять днів, а він все ніяк не може позбутися відчуття, що та історія ще не завершилася...

Дурня. Пити треба менше.

Швидко позакривав усі зайві вікна і ще раз перечитав надісланий йому у п'ятницю лист.

«Ваше резюме перебуває на розгляді у дирекції. Просимо підійти у понеділок о 10.00 на співбесіду.

З повагою, Костянтин Богданович Дудай, старший юрист МПП фірми «Конвалія».

Отак-от.

Максим відчув, як загупало серце. Ненадовго, на кілька секунд. Це в нього з минулорічного «відпочинку» залишилося. Постнаркотичний ефект. Посилене серцебиття виникало на рівному місці і зникало так само. От як зараз, хоча він анітрохи не хвилювався: чого там хвилюватись – звичайна співбесіда. П'ятий курс, як-не-як. Рано чи пізно доведеться через це проходити.

Вітьок давно сватав його на свою колишню фірму, хоча чому сам звідти звільнився – до пуття не пояснював.

Максим трохи погуглив інформацію про «Конвалію». Шістнадцять років на ринку, у четвірці основних гуртових постачальників медикаментів Західного регіону, власник – Олександр Вадимович Кондур, львів'янин, одружений, дві доньки.

Допив пиво, подумуючи про наступну бляшанку, мигцем глянув на годинник на моніторі і... завмер.

23:32.

Химерний час. Ще можна йти на гульки, але вже бажано спати.

Рік тому це поєднання годин і хвилин стало вихідною точкою його неповернення до звичного життя...

Знову загупало серце. Пива більше не хотілося. Хотілося чогось міцнішого, високоградусного...

Вихідні добігали кінця, а він нічого не встигав.

Треба було підготувати на завтра костюм, сорочку, краватку і вступну промову. Раніше йому в цьому допомагала мама. «Знайди собі когось», – радив тепер тато, а він заховався у гаражі і поринув у розкопки по всьому віртуальному материку, наче від того, чи знайде він артефакти бога Аданоса, залежить його майбутнє...

А насправді майбутнє залежало від завтрашньої співбесіди у «Конвалії». І те, що сталося рік тому, там ніякого значення не матиме. Може, хлопці й праві, треба жити далі...

Знайди собі когось...

І може, батько теж правий? Знайти когось, хто буде тобі прасувати сорочки, пов'язувати краватки і не заважатиме пити з хлопцями пиво у гаражі... Щоб усе було, як у людей.

Але нудне сімейне життя не влаштовувало хлопця в принципі. А щоб зробити його цікавим, треба було мати силу, натхнення і бажання щось робити, чого він останнім часом за собою не спостерігав.

Тому Максим узявся вирішувати проблему звичним для себе способом: почав шукати у телефонному списку номери знайомих дівчат, які могли б відгукнутися на його прохання підготуватися до завтрашньої важливої зустрічі. Хтось обов'язково захоче проявити милосердя і виручить його у такий скрутний момент.

На одному з номерів він спіткнувся. Виявляється, він так і не видалив його з контактів.

Завтра у нього починається нове життя, а він зав'яз у минулому, якого вже не зміниш, хоча воно, минуле, змінило все, що могло, у його житті...

Плоский квадратний екран монітора згас.

Максим роззирнувся.

Помаранчева «Шкода-Фабія» самотньо дрімала посеред гаража. Її друг – зелений «Рено-Кенго» – сьогодні ночував не вдома. Як і тато.

І що на це сказала б мама?

Згадавши маму, Максим вирубив комп, узяв ключі і пішов відмикати гараж, сподіваючись, що даїшники вже поснули або будуть дивитися не в той бік, куди він поїде.

Олександр важко опустився в улюблене крісло.

Він підозрював, що його мало хто любить. Але особливо на це не зважав, бо прийшов на землю не для того, щоб розводити тут з усіма сусі-пусі.

Його основне призначення у житті – вирватися з загальної біомаси і зробити так, щоб ця біомаса більше ніколи його не поглинула. Можна сказати – він цього досяг. Але якою ціною?

Щастя виявилось таким же примарним, як комунізм для неіснуючої вже імперії. Його син не успадкував жодної риси його характеру.

Хлопець прогулював, проїдав і пропивав усе, що мав, а потім приходив за черговою подачкою. Ні працювати, ні думати, ні планувати своє життя він не збирався, а коли до цього додалися наркотики – все пішло шкереберть.

Невже справді на дітях геніїв природа відпочиває? Бо хто, як не геній, зміг на рівному місці заснувати і розкрутити до всеукраїнських масштабів фармацевтичну гуртово-роздрібну фірму «Конвалія», єдину таку з центром не в Києві, а у Львові?

Фірму його життя...

Але зараз навіть вона його не тішила. І він знав чому.

Залишилася одна вкрай важлива справа, яку він ніяк не може завершити. Щось весь час йому заважає. І поки він не поставить у ній крапку – не бачити йому спокою.

Про любов він уже навіть і не мріяв.

...Крісло під його вагою заскрипіло. Було його особистим кріслом, широким, шкіряним, ніхто інший у це крісло сідати не смів. Широчезний дубовий стіл вмещав у своїх надрах купу важливого мотлоху, зверху стояв монітор з тридцятидюймовою діагоналлю, чорна клавіатура зручно підлаштовувалася під його долоні, зі скрипом витримуючи його натиск і намагаючись час від часу пропускати букви і розділові знаки, щоб зайвий раз його подратувати.

Системний блок губився десь унизу, так само як багатогніздовий перехідник із запобіжником та лазерний кольоровий принтер фірми «Кенон». Плешка «Боржомі», ручка Паркер із золотим пером у масивному тримачі, записник з тисненою золотом назвою й логотипом його фірми і перекидний календар – цього року з лікарськими травами – завжди були напихваті, точно на своїх місцях. Фото дружини з дітьми у кришталевій рамці з вкрапленнями срібла дивилося на нього скоса з правого боку столу.

Більше нічого на столі не було. Зовсім. Жодних папірчиків, скріпок чи файлів. Педант у всьому, він інколи задумувався над тим, як би було добре стати байдужим до всіх життєвих дрібниць і зосередитися на головній меті свого життя.

Але як тут зосерединися, коли ці дрібниці щосили намагаються збити тебе з праведного шляху, вигулькуючи де і коли ти найменше їх сподіваєшся?

От і сьогодні він мусив скасувати куплені квитки на літак до Індії – країни-партнера, країни хаосу, країни, яку не зміг забути. Тому збирався поїхати ще раз. Індія стала його нав'язливою ідеєю.

А він мусив усе скасувати. Сьогодні о п'ятій ранку. Наче сам собі наступив на горло. Або хтось допоміг.

Олександр підвівся і рушив було до виходу. Але на півдорозі передумав і підійшов до вікна. Усі почуття були загострені, як ніколи. Ноги відчували пружність бежевого ковроліну, наче то був мох у лісових нетрях. Очі шукали серед білих тонів кабінету якісь темні підозрілі плями. Підшлункова прискореними темпами переробляла введений перед вимушеним сніданком інсулін, намагаючись не підняти рівень глюкози до небезпечних величин.

Він це відчував. За багато років хвороби навчився з нею співіснувати. Знав, коли треба пригальмувати, а коли можна дозволити собі трішки зайвого, розраховував дозу ліків не гірше за калькулятор, вмів передбачити мить, коли підступна сухість заповнить його зсередини і жодна розхвалена вода не допоможе, скільки б ти її не випив. Реклама брехала.

Умів, знав і відчував. Але сьогодні на це не зважав. Доньки забезпечені, дружина теж не бідуватиме. Залишилося довести одну справу до завершення – і можна на спочинок...

Хоча... чи не зарано він себе ховає?

Золотаві вертикальні тканинні жалюзі знехотя піддалися його рухам, повертаючись трохи навскіс.

Він обережно визирнув крізь утворені шпарини у двір.

Прямокутний колодязь, оточений зусібіч спорудами, які зводились під його невсипущим оком, був заасфальтований та мав каналізаційні стоки (як часто ці стоки засмічувалися, знав тільки він і сантехнік. Хоча власникам фірм і не обов'язково знати такі дурниці, але він був у курсі всього. Від засмічених стоків до термінів оплати за кожним найменшим кредитом).

Адмінкорпус, де розміщувався його кабінет та кабінети його замів, юристів, програмістів і решти нероб, виходив вікнами на двоповерхову бухгалтерію. Праворуч над пропускним пунктом з одного боку розміщувалося кафе з конференц-залом, а з іншого – гуртовий відділ; ліворуч у глибині, за парковкою для машин, – величезний триповерховий склад медикаментів та педевешного товару, адже препарати медичного призначення не обкладаються податком на додану вартість і їх слід зберігати окремо.

Зараз біля складу стояв розгублений охоронець у формі, а нічна зміна у синіх куртках, потираючи очі, товклася при вході, отримавши недвозначну заборону заходити всередину.

Понеділок почався не найкраще.

Спали, йолопи. А вам же заборонено спати, хіба не знаєте?

Фірма прокинулася. Раптово, занадто рано і не за планом. Фірма, яку Олександр уважав своєю. Багато років уважав. А вона все одно викинула коника, якого він не чекав. Багаторічна війна завершилася його повною поразкою.

Роберт Кіосакі любив повторювати, що наймані працівники завжди будуть з іншого боку барикад, аніж той, хто їх наймає. І вони ніколи не знайдуть спільної мови. Бо одним потрібно менше працювати, але отримувати за своє неробство щоразу більше грошей, а іншим потрібні хороші віддані працівники, які будуть днювати і ночувати на роботі й не вимагатимуть за це платні. Антагонізм бажань. Протилежність можливостей. Класова ненависть. Хоча те останнє було з іншої науки. Тієї, що давно канула в безвість.

Та ненависть залишилась. І її плоди ця країна ще довго пожинатиме.

Олександр скривився. Смартфон розбризкав тишу кабінету мільйонами звуків і перевів думки свого власника в інший режим. Режим пошуку.

Хто? За що – то інше питання, причина до смерті завжди знайдеться. Треба довідатися хто. А тоді вмирати.

На його дисплеї блимав номер Степана, наче шоста година ранку – це найкращий час для балачок. А мав би вже бути на місці. Найпершим.

Погано працюєте, хлопці, погано. Хіба не знаєте, що погані новини розходяться швидко? А ви маєте бути швидшими за них, бо за що я вам тоді плачу, га?

Голову можна дати на відсіч, що працівники його фірми вже все знають. Як це їм вдавалося, він не розумів. Але на його фірмі всі одразу знали про все. Як у селі. Наче й бабів усядисущих не водилося, а останній підбиральник наступного дня вже переказував на майданчику для куріння всім охочим, про що йшлося у шефовому кабінеті на нараді за закритим дверима. Навіть кодові замки на дверях кожного поверху, що відкривалися особистими карточками допущених до святая святих, не допомагали.

– Слухаю.

– Олександрє Вадимовичу, доброго ранку, – захеканий Степан, що ось-ось стоятиме під його дверима, був банальний до неможливості. Ну де ж тут добрий ранок?!

Головний охоронець фірми Степан Каменюка. Сірий «Ланос», піджак на футболку, маленька дитина і брама на замку. А крізь цю браму проходять працівники фірми на роботу і з роботи. І у кожного може бути мотив. У кожного працівника гуртового, роздрібного відділу продажу, «бюджетників», юристів, програмістів, фонду, кафетерію, редакції, у прибиральників, водіїв, тих же охоронців – і це лише на території фірми, а тих, хто за територією, і не полічиш. Ну і, звісно, склад, де все трапилось.

А якщо доплюсувати тих, кого він, власник фірми, звільнив колись підставно і безпідставно...

Серед отих, звільнених, треба було б пошукати особливо ретельно. Але хто ж це робитиме? Не міліція ж, справді, і не ці його ідіоти!

– Кажи.

– Міліція зараз буде. Кажуть, щоб ми нічого не чіпали там, на складі...

Про вовка промовка...

– Я що, по-твоєму, ідіот?! Якщо це все, що ти хотів мені сказати...

– Ні-ні, це не все, Олександрє Вадимовичу... – Всі тут боялися до нестями, коли він починав лютувати, матюкаючи зверху донизу всіх, хто траплявся йому на шляху. Навіть одного разу довелося лопатою, якою сніг відгортали, показати винним кузькіну матір. А його це бавило. Так мало речей його бавило у цьому світі... – Маємо нарешті повну інформацію щодо вашої справи. Окрім однієї особи.

– Якої особи? – голос Олександра впав до мінімальної гучності. Оцього б мали боятися його підлеглі. Тихого голосу.

- Ось про це я б хотів з вами переговорити. Невідомо, чи існувала вона взагалі. Власник пригадав, начебто замовлення робила якась дівчина, назвалася Олександрю. Хоча єдина дівчина, яка там була, за нашими даними...

- Отже, дівчина...

- Виглядає так, що її покривають. Ніде ніякої інформації. Зникла. Розчинилася. Або її не існувало взагалі. Можемо опитати...

- Не треба, я сам.

Олександр вимкнув смартфон. Не любив усіх цих новомодних забавок, навіть комп'ютер йому поставили лише тоді, коли вже навіть кури почали глузувати, що йому треба в крісло вмонтувати одну кнопочку, яка б вмикала все одразу, а потім вимикала, бо з двома він не впорається.

Але це був смартфон його сина. Його загиблого сина.

Олександр підвів голову. Вони ще не знають, з ким зв'язалися.

Твердолобість - одна з основних рис його характеру. Твердолобість і впертість.

Сьогодні зранку на складі в холодильнику - приміщенні три на чотири, де зберігаються препарати, що потребують пониженої температури, - підбиральниця, яка пішла за таким препаратом, щоб спакувати його у коробки, які потім відправлять аптекам, знайшла труп керівника нічної зміни. Повішеним...

Рівно рік тому у цей самий день за незрозумілих обставин загинув його син. І зараз Олександр впевнений, що то не просто збіг.

Він набрав у груди повітря і повільно видихнув. Добре, що зараз його ніхто не бачить. Тому що він готовий розшматувати того, хто це зробив. У буквальному розумінні. Оцими руками.

Сьогодні о восьмій ранку - заупокійна літургія за душу його сина, а він у цей час, швидше за все, буде на допиті у слідчого, і жодна з цих подій його не тішила...

Десь там, у зовнішньому світі, прозвучав сигнал автівки. Ще раз і ще. Це означало, що перед металевою, пофарбованою у цегляний колір брамою, на якій висів знак перекресленого клаксона, зупинилася машина, яка нагло вимагала, щоб її пропустили досередини. Яка мала для цього всі повноваження.

Це означало, що приїхали по його душу.

Олександр Вадимович Кондур, директор фармацевтичної фірми «Конвалія», обернувся до дверей. Дубові, різьблені, з позолоченою ручкою, вони різко розчахнулися під його напором.

З таким же напором він знищував своїх ворогів. Одних купував, інших розоряв, у третіх відбивав охоту навіть думати у свій бік.

Хто ж тоді посмів так жорстоко вдарити? Двічі. Кого він зі своєю хваленою інтуїцією, що дозволяла бачити людей наскрізь, ще коли вони стояли там, перед брамою, не помітив? Не відчув?

Рівень глюкози у його крові невблаганно ріс. Але він на це більше не зважав.

Розділ перший

Понеділок, 9 червня, 01:30

Якби я вела щоденник, то ніч з неділі на понеділок дев'ятого червня 2008 року я б назвала переломною.

1

Олеся озирнулася. Орк біг позаду, і світло його ліхтарика стрибало довкола, як сліпучий меч у руках Гаррі Поттера. Вона не вмикала світла, тому постійно спотикалася, перечіплялася і падала, але одразу вставала, гнана не лише отим світлом, що з кожною хвилиною ставало все ближче, а й протяжним хрипким криком за спиною: «Сті-і-ій! Не втечеш!»

Жорстокими виявилися до неї Карпати.

Дерева враз розступилися, і вона опинилася перед залізничним насипом. Високі яскраві ліхтарі ланцюгом йшли вздовж колій, роблячи її, утікачку, відкритою мішенню на долоні в Бога.

Орк наближався. Їй здалося, що вона чує його дихання і кроки, але якась частина її свідомості знала, що вона бігає краще за нього, і тільки ця частина свідомості не дозволила їй здатися.

Вона роззирнулася на два боки. Колія у напрямку Львова завертала за гору, а у напрямку Ужгорода – тягнулася прямою стрілою. Холодні зірки дивилися на правічні гори, як на рівних.

Вона щодуху побігла вздовж насипу в бік свого міста, хоча зараз до нього було так само далеко, як до зірок.

Станція відкрилася її очам сліпучою плямою на чорній тканині гір.

Потяг стояв просто перед нею. Вона озирнулася. Орк був позаду на відстані витягнутої руки, але вона чомусь не могла роздивитися його обличчя, воно мерехтіло, мов світло далеких зірок.

Ноги наче приросли до землі, і їх довелося видирати з коренем.

Раптом у темному вагоні попереду щось блиснуло. Вона придивилася – і завмерла: ще одна чорна фігура стояла в проході дверей, підносячи у руці шампур.

Виявляється, їх, орків, двоє.

Останнім ривком вона добігла до потяга і пролізла під ним на інший бік. Пролізла б, якби в останню мить потяг не рушив...

...Червневе сонце заливало кімнату. Проміння, проходячи крізь тюль, яку колихав вітер, мерехтіло, засліплюючи її своїм пульсуючим світлом. Голова гула, тіло не слухалося, ватяним мішком валяючись на ліжку.

Млявість текла венами, повертаючи у серце не кров, а розріджену байдужість.

Олеся заплющила очі, але мерехтливое сонце пробивалося навіть крізь повіки.

Жахи повернулися.

Олександр подивився на присутніх і вкотре похвалив себе, що правильно зробив, в останню мить скинувши піджак і краватку і поставши перед підлеглими у сорочці з заковченими рукавами. Це створювало ефект свого хлопця і налаштовувало на домашній лад. Дружина завжди казала йому, що з людьми треба вибудовувати дружні стосунки. Інколи він навіть слухав її.

– Останнім часом нам довелося багато пережити...

Підлеглі мовчки презирнулись, а дехто навіть закивав. Добре. Вони мають бути на його боці. Або котитися до біса.

Конференц-зала впускала у себе багато світла. Довгий стіл, на одному краю якого сидів він, шеф, іншим краєм майже підпирав широкі двостулкові двері, що сьогодні були щільно зачинені. Півлітрові пляшечки води зі склянками кожні півметра створювали враження, що фірма піклується про своїх працівників, ну а прохання вимкнути мобільні телефони означало, що справи будуть серйозні і відволікатися не годиться.

Ще б ви так піклувалися про фірму, як вона про вас...

– Я зібрав вас тут, бо відчув, що у цьому виникла потреба. Ви – моя опора на місцях, кістяк фірми, мої зами, тобто люди, яким я найбільше довіряю.

Інколи...

– Нагадаю вам, що взимку ми втратили контракт з «Пфайзером» через невиконані умови попередньої угоди, – Олександр кивнув у бік керівника відділу постачання – кремезного чоловіка з коротким сивим їжачком на голові та гладко поголеним підборіддям (такі підборіддя у книжках називають вольовими). – Я правий, Ігорю Олеговичу?

Той кивнув, кашлянув і знову кивнув. Мав проблеми з дружиною, коханкою, квартирою і донькою від першого шлюбу. Не дивно, що кількість вдалих контрактів з кожним роком зменшувалася.

– Але постачання обіцяє нам здобути контракт з «Берлін-Хемі», кращі умови з «Санофі» і «Новартісом» і розпочати переговори з «Польфармою». Я особисто беру це під свій контроль.

Ігор знову киває, не підіймаючи очей. Відчуває, що винен.

Останній раз я з тобою такий лагідний.

– Це дозволить нам підняти товарообіг у кожній з областей, а відповідно, і наші заробітки, так, Ігорю Олеговичу?

Тон, яким він вимовляв оте «Ігорю Олеговичу», мав показати усім, що поблажок не буде. Зазвичай він усіх називав на ти. Коли був добрий.

– Усе заплановано, Олександрє Вадимовичу, до кінця року ми вийдемо на показники...

Олександр коротко ляснув долонею по столу. Усі припинили.

Дякуйте, що не кулаком.

– Людям потрібні зарплати вже, а не до кінця року. Маркетологи не можуть накреслити план, бо ви не можете отримати цей контракт. У листопаді він має бути у мене на столі.

Коли він говорив про зарплату, то почувався таким собі лицарем на білому коні. Зарплата – це святе, любив він повторювати при кожній нагоді. От і тепер не втримався, знав, що наймані працівники тільки цього і чекають, а все інше їм по цимбалах...

– А зарплата – це святе. Я бачу і ціную вашу нелегку працю. Тому те, що мені довелося урізати цього місяця ваші зарплати на двадцять п'ять відсотків, означає, що я хочу зберегти людей і все недоплачене повернути кожному згодом, коли станемо на ноги: у бухгалтерії ведеться точний облік...

– Так-так, – підтакнув Андрій, худий, сутулий, завжди серйозний і неговіркий головний бухгалтер. У своєму жіночому царстві він був цар і бог і стояв за своїх горю. – У нас усе записано.

Молодець. Хоч я поставив би на місце твоїх дівок. Щоб знали, хто в домі хазяїн.

– Друге, що вибило нас із повсякденної роботи, це – зрив поїздки в Індію. Я плекав великі надії на цю поїздку. Минулого року ми привезли звітти домовленості про спільне будівництво заводу з виробництва пластикових виробів, ви це знаєте. Зараз проект на стадії пошуку земельної ділянки, ви знаєте, як у нас це складно. Є кілька варіантів: одні дороги, інші – ще дорожчі. Я збирався обговорити фінансові нюанси. Досвід показав, що індуси – надійні партнери...

Хоч і олухи...

– Але головне – це вранішнє чепе, – Олександр уважно обвів усіх присутніх поглядом, відзначаючи кожну деталь, кожний не властивий тому чи іншому працівникові рух, емоцію чи вираз обличчя. Від напруги розболілася голова. Захотілося встати і піти, а не ублажати своїх переляканих працівників, щоб ті почали бодай щось робити, а не обсмоктувати вранішній трапунок. – Воно зачепило всіх. Збило нас з ніг. Змусило нас цінувати те, що в нас є. Сподіваюся, міліція не дуже всіх налякала? – виголосив він бадьорим голосом і першим розсміявся.

Люди потроху розслаблялися. Він говорив з ними, як з рівними. Говорив довго, відверто і пристрасно. Від цього у підлеглих паморочилось у голові і вони готові були кидатися на амбразуру.

Не всі, ой, не всі.

– Складу дісталосся найбільше. Правильно, Семене?

Керівник складу, лисуватий, білобрисий, зі світлими примруженими очима, воював з величезною своєю братією на всіх трьох поверхах і часто-густо був нею переможений.

Ще одна ревізія – і ти в мене полетиш, аж гай шумітиме.

Склад він залишив на закуску.

– Нам усім шкода нашого змінного Олексія, чудового хлопця, який, проте, вирішив піти у такий спосіб... – Семен розвів руками. – Ніхто не думав, що з ним таке може трапитись...

Для думання мізки потрібні, а їх у тебе зроду не було...

Але натомість Олександр сказав:

– Поговори з людьми. Усі поговоріть. Скажіть, що у кожного може трапитися проблема, але ви готові допомогти. До вас можна звертатись у будь-якій справі, всім ясно? Заспокойте людей...

– Як? – Головний айтишник – круглолиций, з відстовбурченими вухами, розвинутими руками і бритою головою, геть не схожий на класичних айтишників, – постукав ручкою по блокноті. – Керівник зміни, молодий хлопець, повісився у «холодильнику». Людям треба сказати правду – чому? Звичайні бла-бла-бла тут не допоможуть.

Олександр майже фізично відчув, як усі інші втягують голову в плечі. Тільки цьому віртуозу комп'ютерних програм дозволялося так розмовляти з шефом. Його «Оупен Офіс» була неперевершена. На фірмах конкурентів лікті кусали, бажаючи здобути таку просту і ефективну в користуванні програму. Якби комусь із них вдалося переманити цього спеца, фірмі «Конвалія» був би гаплик.

– Ти справді вважаєш, Євгене, що треба вишикувати моїх працівників у дворі і зачитати їм передсмертну записку цього ідіота? Ти гадаєш, що тоді розмови припиняться і всі візьмуться до роботи? Так?!

– Це принаймні буде чесно.

– А що, до речі, було в тій передсмертній записці? – ніби поміж іншим озвалася Ілона, єдина жінка на керівній посаді, з відділу роздрібного продажу. Ефектна білявка з довгими ногами і нігтями. Розумна як чорт. І тому небезпечна.

– А це не ваша справа, – нахилившись до неї через стіл, по складах відкарбував Олександр. – Ваша справа – мої аптеки. Затоварте їх по вуха, а записками хай займається міліція.

Не втримався-таки він у рамках свого хлопця. Довелося все ставити на свої місця. Жорстко і некоректно.

Дякуй, що на «ви»...

– А що зазвичай там пишуть? «У моїй смерті прошу нікого не винити», – захихотів керівник гуртового відділу, підлабузницьки виляючи хвостом. Маленький, щуплявий, з густою чорною шевелюрою і широкими бровами, що зросталися на перенісці.

– Дякую, Антоне, але допомоги мені не потрібно. Час працювати. Сезон закінчився, тому працювати доведеться вдвічі більше. Восени, дасть Бог, грип надійде, продажі зростуть, боржники заплатять, але до осені треба ще дожити, і якщо ви... – Олександр встав і сперся руками на стіл, бо раптом стало важко дихати, – якщо ви прогавите цей час, бо будете зайняті дурницями типу чиїхось передсмертних записок, – не чекайте потім поблажок. Я обіцяю вам тоді такий розбір польотів, що «холодильник» для вас виявиться раєм. Усім хорошего дня.

Любив такі різкі повороти, спантеличував цим співрозмовників, що давало йому час для маневрів і можливість виявити їхні приховані наміри, якщо ті мали місце. Але люди розійшлися на диво прудко, не залишивши йому поживи для роздумів. Ніхто нічого не додав до свого звичного образу, всі неначе змовились, реагуючи на його провокації, як завше.

Неначе змовилися...

Олександр прочинив найближче до себе вікно, постояв так, спостерігаючи за життям унизу, і повернувся до свого місця. Там лежав його записник. Зі списком усіх, хто сьогодні був запрошений на нараду. Усіх підозрюваних.

З кого почнемо?

Розгорнув записник і ручкою із золотим пером вивів, охайно і стримано, підкресливши наостанок: Підозрюваний № 1. Трохи подумав і написав: Антон Нечипорук, завідувач відділу гуртового продажу фірми «Конвалія». Не знав, чому саме це ім'я зринуло найпершим. Але давно вже не ставив зайвих питань своїй інтуїції.

Витер чоло від поту і закрив записник. Самому важко. Організм здає. Потрібен помічник. Негайно.

Але проблема полягала в тому, що він нікому не довіряв.

3

Фармацевтична фірма «Конвалія» виглядала доволі поважно серед навколишніх одноповерхівок, стоянок і магазинчиків.

У цій частині вулиці Зеленої – Максим покрутив головою – значнішої будівлі не було, тому помилитися він не міг. Перейшовши дорогу в недозволеному місці, він зупинився перед брамою.

Будьмо знайомі...

Оточував фірму широкий кам'яний паркан, в огорожу справа було вбудоване доволі солідне на вигляд двоповерхове кафе з дерев'яним перекриттям, навісом та гоноровим інтер'єром, що виднівся у великі чисті вікна з білими фіранками. В'їзд перекривали промовисті металеві ворота, зліва продовженням паркана був магазинчик «Городина», а за входними дверима відвідувачів зустрічав охоронець у формі, півколова стійка з дверцятами врівень з поясом, на яких миготіла червоним сучасна пропускна система, і ще одні скляні двері, що вели у двір. Прохідна.

– Максим Гнатишин, – відрекомендувався хлопець, водночас розглядаючи дошку оголошень і видимий кавальчик двору. Цікавість змусила лунко битися серце і вимагала для мозку більше інформації, ніж дали йому Вітьок, Гугл і однокурсники. – Мені призначено у директора.

Охоронець сказав у слухавку: «Я передзвоню», – і набрав інший номер.

Цікаво, у них зброя є?

З-за дверей ліворуч, які, мабуть, вели у підсобку, визирнула невисока дівчина з коротким хвостиком на потилиці, аби подивитися, хто ж оце до директора намилився... і одразу її сливові очі заблищали, заіскрились, а на губах заграла зваблива посмішка. Тобто це вона, напевно, вважала її звабливою, а він, звичний до таких посмішок, кілька разів моргнув і, не зводячи з неї очей, насмішкувато спитав:

– А ви, мабуть, прибиральницею тут працюєте?

Міг і нахамити, звісно, але мама попереджала, що не всі жінки люблять брутальних чоловіків. Тому зазвичай вів себе культурно і ввічливо.

Дівчина розтулила рота, потім закрила його, набундючилась, зачервонілась і – кинула охоронцеві:

– Я піду, Андрію. Треба звіти шефу на підпис нести. У юристів завжди багато справ.

І метнула промовистий погляд. Розізлилась.

– Добре, Анжело, – відірвався охоронець від телефону і вже йому, Максиму:  
– Директор зараз на нараді. Проходьте і почекайте на нього.  
Адміністративний корпус ліворуч, другий поверх, є дзвінок.

І знову припав до слухавки. Клацнули дверцята прохідної, пропускаючи Максима досередини. Він опинився у чотирикутному дворику, звідусіль оточеному різнокаліберними будівлями, кожна з яких мала свій вхід.

Він, молодий і амбітний, та поважна фірма, якій були потрібні молоді та амбітні...

Порозуміємося...

Тільки в костюмі було трохи незручно. І краватка тиснула. Не любив він офіційного одягу, та що вдієш. На важливих офіційних зустрічах треба виглядати відповідно.

А ще сьогоднішня нічна поїздка давалася взнаки. Не виспався, і кава не дуже допомогла...

Ревіння вантажівки за спиною змусило його здригнутися. Охоронець побіг відчиняти ворота. Величезна фура заїжджала на територію фірми, а він стояв їй на шляху. І здалося йому, що водій фури навмисне крутнув кермо у той бік, куди відійшов відвідувач... і якоїсь миті Максим зрозумів, що його хочуть розплющити об адміністративну стіну, шорстку і холодну на дотик... але фура проїхала стороною і зупинилася перед корпусом прямо попереду нього. Хлопець, важко дихаючи, стояв і чекав, коли водій відчинить дверцята, але той не квапився виходити.

Нарешті дверцята відчинились і на землю «Конвалії» ступив огрядний чолов'яга з пишними вусами і круглим черевом. Він неквапом пішов до складу, навіть не глянувши в бік Максима.

Хлопець озирнувся. Охоронець зі слухавкою біля вуха стояв за скляними дверима і уважно спостерігав. Максим підвів голову.

Біля кожного вікна тепер стояли люди.

4

Віра поправила ремінець туфлі, який розстебнувся, мало не спричинивши ганебного падіння зі сходів бухгалтерії, та, помітивши, що колеги не звертають на неї жодної уваги, а всі як один зібралися біля вікон, підійшла до них, і собі визиравши у той проклятий колодязь, який нагадував їй середньовічні тюрми: усі мали відсидіти у своїх камерах визначений термін, а гуляти внизу дозволялося лише у справах і під час обіду, і то краще не гуляти, а швидко шмигнути з одного приміщення в інше, поки тебе не перестріли.

Надворі дещо похмурий на свій вік хлопець розгублено крутив головою у різні боки. Не дивно: тут можна було загубитися з незвички!

Раптом він підвів голову і глянув крізь шибку просто їй у вічі.

Серце тьохнуло. Хтось поруч спитав, чи не знає вона, що то за красунчик і до кого він прийшов.

Віра знову нахилилася до ремінця туфлі. Щоб не відповідати.

5

Олександр зчепив перед собою пальці і прямо подивився на прохача. Усіх, хто за власним бажанням напрошувався до нього в кабінет, незалежно від рангу і чину, він називав прохачами і звертався до них на «ти» – від держслужбовців до прибиральниці, бо кожен від нього чогось потребував. Тих, від кого йому щось було потрібно, він запрошував сам або йшов до них у кабінети.

– Ти чув, що тут сталося зранку? – перебив він розповідь цього прохача, мало що з неї почувши. Корисного для себе.

Усі, хто влаштовується на роботу, плетуть таку фігню, що якби вони себе почули, то ніколи б себе не найняли. А роботодавці мусять це вислуховувати й аналізувати. Щоб зважити всі «за» і «проти». Щоб передбачити, що ця людина може вступити у них під носом і на що здатна, коли за нею не слідкуватимуть крок за кроком. Щоб скласти уявлення про людину, яка хоче в тебе працювати, а не послухати загальновідому казочку про її дипломи і любов до праці.

Захочеш грошей – таку любов розмалюєш, аж сам повіриш. Та й дипломи зараз можна наколекціонувати різного ґатунку, які тільки хочеш.

Прохач кашлянув у кулак, хвилину подумав отак, тримаючи кулак біля губ, і підняв на нього, директора, очі. Хитрі, примружені, наче йому заважає сонце з-за жалюзі. Та й сам виглядав, як панна, зі своїми довгими віями, пухкими губками і рум'яними щічками, а от торс мав накачаний, дорогу краватку пов'язав вправно і піджак мав випрасуваний. Матуся, певно, постаралася – випровадила синочка на співбесіду. А без матусь ви ні на що не здатні, чи не так?

– А що тут сталося... зранку?

– Це я ставлю питання! – з такими треба говорити чітко, конкретно і швидко. Щоб не дати часу оговтатись і понапридумувати брехню. Оту останню він ненавидів лютою ненавистю і відчував її за кілометр. – Невже на факультеті ніхто нічого не згадував? Не повірю.

– М...м... я сьогодні не був на парах... я думаю, що ніхто...

– Я не питаю тебе, що ти думаєш. Я тут для того, щоб думати, зрозумів?

Любив отак нападати на людей, щоб перевірити, з якого тіста їх зліплено. Більшість починала затинатися і городити три мішка вовни. І прохоплювалися врешті-решт.

– Зрозумів, що ж тут незрозумілого.

Нахабно, прямо в очі, та ще й із усмішкою на вустах. Насміхатися будемо? Ну-ну...

Олександр розчепив пальці й наосліп висунув одну з багатьох шухлядок столу. Знав, що у кожній знаходилося, достеменно. Одного разу за його наказом повідчиняли всі шухляди у столах його підлеглих. Шукав дорогі ліки, що зникли зі складу. А познаходив пляшки спиртного, горнятка з залишками кави, купу протермінованих презентів, які торгові агенти усіх мастей спихали його людям як рекламу... І жоден не відмовився. Хіба відмовишся від халяви?

Добре, що стримався тоді й розтрошив тільки одну зі знайдених пляшок просто посеред офісу на очах працівників. А міг наказати повикидати усе геть за прохідну.

Офіс тоді дувся на нього з місяць. «Нічого, – думав він, – знатимуть, як вчасно прибирати за собою».

А потім люди почали звільнятися...

Ліків тих так і не знайшов. Зате придбав металошукач на прохідну. Щоб кожен злодюжка знав, що не залишилося такого потаємного місця на тілі людини, у якому можна було б винести будь-що з його складу.

– Можемо піти далі двома шляхами, – Олександр підсунув прохачеві аркуш паперу. – Заповниш анкету, здаси секретарці і будеш вільним. Тобі повідомлять результат... якщо повідомлять. Це один шлях.

– А другий?

– На що ти готовий задля цієї роботи?

– Я?

– Ну не я ж?

Прохач зробив свої гарні очі круглими і завоштузився у кріслі. Почало проймає...

У двері обережно постукали. Олександр знав цю манеру секретарки, тому гаркнув:

– Не зараз!

– Олександрє Вадимовичу, там... там прийшла мати Олексія Лускувця.

Цього разу він не стримався і вготив кулаком по столу. Фоторамка дзенькнула і завалилася на бік. Прохач закліпав очима.

Боягузи!

– Де вона?!

У двері просунулася голова Аліси.

– На складі.

– І що, всі розбіглися, як щури, так?! Я мушу все за всіх робити? Чого вона хоче? Тіло вже забрали, хай звертається у відповідні органи...

– Вона хоче... вас.

Олександр потер ребро долоні. Ненавидів оті сльози, драми, розбірки. Волів мати справу з роботами, а не з живими людьми.

Роботи не можуть покінчити життя самогубством.

– Олексія? Мама Олексія Лускувця? Тамара Василівна? А що трапилося? Чому вона тут?

Максим вдихнув свіжого повітря, але легше не стало. Склад розташовувався навпроти воріт, перед якими зупинялася фура, що ледве його не переїхала. Але жорстока новина перекреслила цей спогад давнішими.

Олексій, Лесь, Лешек, як кликали його вони, його друзі. Друг, яких мало. Справжній. Найсправжнісінький. Що сталося? Як він міг... себе... сам? Не може бути.

– Почекайте... Олександрє Вадимовичу.

Директор – грузний, міцний навіть не у фізичному, а в моральному плані чолов’яга з глибоко посадженими очима, коротким жорстким волоссям і відстовбурченими вухами, вбраний у сорочку із заковченими рукавами і потерті джинси, – рвучко обернувся.

Через відкриті навстіж величезні двостулкові металеві двері з засувом входили і виходили люди. З фури розвантажували ящики і палети з медикаментами, щось підписували на ходу, кудись вказували один одному, жестикулюючи при цьому. Робота кипіла.

– Що таке?!

Видно було, що директор не терпів зволікань. Але ж Лешек...

Максим насилу проковтнув важку грудку.

– Олексій... він не міг... самогубством не міг. Він був віруючий, готувався стати послушником, казав, що тільки заробить трохи грошей для сестри і все... піде в монастир.

– Скажеш це його мамі.

Тамара Василівна стояла біля величезного дерев’яного піддона на колесах, міцно тримаючись за металеву ручку, майже таку, як у дитячого візочка, тільки значно довшу.

Величезний простір довкола неї, наче ангар для літаків, був поділений на кілька секцій. Ліворуч працювали люди у теплих синіх спецівках за столами з комп’ютерами, одні з них приносили туди ліки, другі щось звіряли за аркушами в руках, треті підносили кожну упаковку до сканера, мов у супермаркеті, пакували, перемотуючи коробки скотчем... Металеві сходи нагору, ліфти у шахтах з великочарункової сітки, праворуч – стелажі з найрізноманітнішими пакунками, пляшечками і пачечками. І коробки, коробки, коробки... Повні, порожні, великі, маленькі... І холод. У приміщенні та в серці.

Жінка повернулася до них. Чорний напівпрозорий шалик, чорний костюм, чорні колготи. Чорні провали довкола очей і біла паперова хусточка в руці. Наче вона могла чимось допомогти.

– Ви... ви директор? Ви б-бачили мого сина... покажіть мені, де... де він лежав, коли це сталося... Максиме?! Ти... ти теж тут працюєш... ти теж бачив?..

– Ні, Тамаро Василівно, – він обняв її, краєм ока помітивши, як механізм, котрий щойно гудів, переміщався, грюкав, скреготів, пікав і клацав, раптом затих, завмер, зупинився. Мов терези, які досягли рівноваги, в очікуванні, що на них покладуть цього разу: страх чи любов. Звідки ти це знав, Лешеку? – Я ще вчуся.

Раптом жінка відштовхнула його. Повні сліз очі глянули на директора фірми.

– Це все через вас! Це вам ми довіряємо своїх дітей, щоб ви ними опікувались, а ви... ви дозволяєте їм отак... дозволяєте, щоб вони...

...Холодильне приміщення було схоже на велику комірчину. Олексій повісився на бинті, прив'язавши його до верхньої перекладини стелажа з вакцинами. Усередині було так холодно, що невдовзі всі почали тремтіти. Надворі мама Олексія знепритомніла. Директор викликав «швидку»...

– Я готовий на все.

– Що?

– Ви питали, на що я готовий заради цієї роботи?

– Думаєш щось рознюхати?

– Думаю.

– Тоді укладемо угоду...

Коли Максим покінчив із формальностями, отримавши від юристів список необхідних документів, а від новоспеченого шефа – попередні інструкції, коли вийшов нарешті з директорського кабінету, пройшов повз секретарку – класична білявка, хто б сумнівався, – спустився масивними під рожевий мармур сходами, перетнув хол зі шкіряним диванчиком і скляним столиком, а потім перетнув двір і вийшов за прохідну, була вже третя година. П'ять годин, а відчуття, що п'ять днів.

Директор «Конвалії» брав його на посаду помічника менеджера гуртового відділу з перспективою кар'єрного зростання і можливістю суміщати роботу з інтернатурою за однієї умови: щовечора власноруч скидати на директорську скриньку листи з детальним описом діалогів, подій, вражень, розмов і чуток на його фірмі.

Максима Гнатишина, нормального, впевненого в собі чувака, взяли і завербували. На посаду стукача.

Але то було не найстрашніше.

Максим знайшов біля кафе кавовий автомат і вкинув у його пащу монети. Серце гупало в груди. Паличок для помішування цукру, як завжди, не було.

Найстрашнішим було те, що в останню їхню зустріч з Лешеком рік тому вони страшенно посварилися й відтоді так і не знайшли способу зустрітися і помиритися. Шальки терезів його друга завмерли на півдорозі. Невчасно і назавжди.

7

Сонце більше не сліпило. Червневий день заховався за хмари. На годиннику світилися червоні плями, які мало нагадували цифри, і сфокусуватися на них не вдавалося ніяк.

Олеся облизнула пошархлі губи. Ворухнула ногами і руками, що мовби налилися свинцем.

Плюмбум. Вісімдесят другий елемент Менделєєвої таблиці...

Відчула, що змерзла. Тільки тепер помітила, що не має на собі нічого з одягу. Натягла на себе поверх ковдри ще й покривало. Від цього руху остаточно знесилилась.

Важкий, м'який, ковкий сірий метал, на повітрі покривається плівкою окису...

Заплющила очі. У роті – гіркий присмак. Витягла руку з-під ковдри і провела нею по язика, намагаючись стерти з нього гіркоту.

Хімічно мало активний, кристалічна гратка кубічна гранецентрована...

Хвиля нудоти раптово піднялася зі шлунку, і дівчину скрутило. Перед очима попливло. Блювати не було чим.

Свинець – найм'якший і найслабший з використовуваних металів. Як вона зараз...

Олеся спробувала зрозуміти, чому їй так зле, але одразу дала собі спокій.

У голові, як і в м'язах, заліг свинець. Суцільним сірим шаром, вкритим плівкою окису.

Розділ другий

Понеділок, 9 червня, 01:30

Отак живеш собі, живеш, бовтаєшся у сірих буднях, пробуєш сплести до купи нитки, які весь час рвуться, сидиш із телефоном у руці в тупому очікуванні, що про тебе ось-ось згадають, і врешті не витримуєш і сама набираєш клятий номер, бо вже не маєш сили сидіти з телефоном у руці в тупому очікуванні, що про тебе ось-ось згадають і... це можна було б продовжувати до нескінченності.

1

Батьки переглянулися.

Олеся бачила їх чітко, виразно, хоча хвилину тому перед очима ще плавав туман. Холодний, гірський...

Ти що, проспала весь день?!

Вона пробує заперечити, але за вікном справді сутінки, і в голові сутінки, і тіло хтось тягне донизу, до землі.

Отже, зараз – понеділок, дев'яте червня, вечір...

Ти чула, що ми тобі сьогодні зранку казали? Нам здалося, що ти була п'яна...

Вона п'яна. Була. Мабуть. Одне добре: не цілу вічність, а лише один день проспала, продрімала, промарила.

Ти на роботу не ходила? А до тітки Тамари чому не зайшла? Як можна, він же тобі був не останньою людиною, а ти така байдужа...

Вона байдужа. І її байдужість безмежна. Тече собі замість крові венами та артеріями.

А завтра ти збираєшся йти на роботу? Чи хочеш, щоб тебе звільнили?

Робота. Олеся закашлюється. Тато біжить на кухню по чай. Мама дивиться заплаканими очима.

Як ти можеш спати, ти ж чула, що сталося... ой, горе яке! Що ж тепер буде, ох, що буде?!

Вона все чула. Десь у проміжках між сном та небуттям приходили батьки. Пам'ятає їх прихід смутно, крізь завісу туману. Отого, що з гір.

Але. Вона. Чула.

Ти не слухай маму, вона ніяк не може оговтатися... Лежи, якщо тобі так легше, все одно нічого не зміниш...

Тато завжди її балував. Дав їй чаю. Погладив по голові.

Але це не допомогло.

З урвища тягнуло холодом. Таким, що зацокотіли зуби об край горнятка.

2

В офіс довелося підніматися на другий поверх металевими крутими сходами, привареними до будівлі, що примикала до прохідної, ззовні. За скляними дверима мало початися нове життя.

Новенького помічника менеджера на гурті зустріли прихильно. Дівчата зацікавлено позирали в його бік, а хлопці зібралися довкола одного зі столів і махали до нього руками, мовляв, іди до нас, що ти там робиш...

Керівник гуртового відділу піднявся йому назустріч і радісно потиснув руку.

Колектив був молодий, і за інших умов це порадувало б Максима. Але не зараз.

Великий просторий офіс вмщав із десятків круглих столів, розділених низькими перегородками на чотири секції. Кожну секцію займав менеджер із компом і стаціонарним телефоном – основною зброєю гуртовика.

З цього почав пояснювати йому ази роботи Антон Васильович Нечипорук – цар і бог гуртового відділу. Так і сказав: «Я тут – цар і бог. Після шефа, звісно».

Це мало би бути жартом, але Максиму було не до сміху, тому усмішка на обличчі куцого і якогось трохи нервового керівника поблякла. Був одягнений у сірий костюм, синю сорочку і якусь чудернацьку краватку з квіточками.

Його стіл стояв півколом у куті біля вікна, що виходило на вікна адмінбудівлі, і з цього місця добре проглядався весь офіс. Але складалося враження, що ніхто на керівника дуже не зважав.

Працівники ходили між столами, зупинялися перекинутися словом, сідали на край столу, пили каву, сміялися... і говорили, говорили, говорили по телефону, втупившись в екрани, клацаючи клавіатурою і мишкою, друкуючи якісь папери, виносячи і заносючи їх. І вся ця атмосфера безперервної роботи і дружнього базікання за кілька годин уже відлунювала йому у вухах.

– Ти будеш помічником по Закарпатській області. Юро, йди сюди!

Його менеджер-керівник був худющим, високим і білобрисим хлопаком, який, здавалося, загнеться від вітру, а проте руку потис не мляво й активне підморгування демонструвало швидкість реакції.

- Невже знає, що таке димедрол?

- Каже, що йому необов'язково все знати, у нього для цього будеш ти!

Вони посміялися, і після ознайомлення з розпорядком дня і правилами поведінки на фірмі Максим перемістився до столу в протилежний кут офісу.

- Звідси його практично не видно, - знову підморгнув Юра, вказуючи на Антона Васильовича. - Місце кльове, область теж кльова - багата і живе не за київським часом, зарплата непогана, а якщо поміж пасьянсом ще кілька дзвінків зробиш - ціни тобі не буде. Одне погано: твої помилки виправлятиму я, а це такий менінгіт: треба вилазити з цього закутка і йти на уклін до всіх тутешніх шефів. Можна і до верховного потрапити, тоді все каюк! Тому менше вкусиш - швидше проїдеш через перевал. І водії тобі спасибі скажуть, ти ще познайомишся з нашими водіями, потрапити їм під гарячу руку - ще гірше, ніж під руку шефа.

І він знову підморгнув.

- Я помітив...

- А ти як тут опинився? Хтось порекомендував?

Максим раптом бовкнув, не подумавши:

- Так, Лешек...

- Хто?

- Олексій Лускувець...

Юра завмер і насупився.

- Та ну? Ти знав нашого Олексія?..

- Ей, Юріку, ти чого ховаєш від нас свого красунчика?!

Двоє дівчат - повненька білявка і худенька чорнявка - обійняли Юру з двох боків, пускаючи бісики в бік новенького.

- Так, народ, увага! Ану відволіклися від замовлень, - Юра вийшов на середину офісу, плескаючи в долоні, - швиденько, народ, бо Настя і Катя вже хочуть заграбастати його собі. Отож у нас новий працівник, звуть його Максим і він цілком і повністю належить Закарпатській області!

- У-у, хто таке сказав?..

- А не зажирно тобі буде аж цілого помічника мати?..

- Половини вистачить, а половину давай сюди, не жмися!.. Хоч на вечір позич, Юріку!..

З Максима пожартували кілька хвилин, він потис руки, довідався, кого як звуть, не запам'ятав, звісно, збігав у відділ кадрів, майже оформився, там потис руки, знайома юристка Анжела завернула його на дооформлення, він повернувся в офіс, почув ще кілька приколів, сів на своє місце, і...

- Ти знаєш, що у нього була тут дівчина?

- Що? - одразу не зрозумів Максим.

Юра більше не підморгував.

– У Олексія тут була дівчина. Щоправда, трохи пришепелювата: ходить як сновиди по фірмі, на приколи не відповідає, забуває здоровкатись, але роботу свою знає. Він, як лев, оберігав її від усіх. Зайвий раз заговорити з нею було небезпечно, якщо поруч Лускувець. Ех, любов – вона така... Сьогодні, кажуть, вона не вийшла на роботу. Не уявляю, як їй...

– А я уявляю...

Юра поглянув на нього і нічого не сказав.

3

Після того, як міліція отримала передсмертну записку Олексія Лускувця, справу пообіцяли закрити в найкоротші терміни.

Якби ж то свою приватну справу він міг так швидко закрити!..

Олександр вийшов із районного відділку, куди особисто відвозив записку, бо звик усе тримати на контролі, й потрапив під дощ. Не сильний, але доволі неприємний, особливо коли затікає за комір і перетворює твій світлий костюм на плямистий. І «Хюндай» припаркував далеченько від входу, і парасолі не взяв.

Сідаючи у своє авто, вкотре подумав про особистого водія, бо їхати в годину пік вулицею Зеленою було заважким випробуванням для його нервів, тому вирішив поки що не повертатися на фірму, а залагодити кілька справ у центрі. Водія звільнив пару місяців тому. Той дозволяв собі хильнути зайвого звечора і приходити зранку з перегаром, але все одно казатимуть, що шеф – самодур. Та йому не звикати.

Але найбільше нервувало не те...

Крізь вікно автомобіля Олександр бачив, як мати Олексія Лускувця заходить у двері, з яких він щойно вийшов, і поспішив забратися подалі з цього місця.

Нервували його ці кабінети, схожі один на одного, і чиновники в цих кабінетах, і те, як рік тому він – отак само, як ця жінка в чорному, – намагався там відшукати правду.

На відміну від неї було у нього і більше важелів впливу, і більше засобів схиляння на свій бік, але по суті – вони з нею перебували в тих кабінетах у ролі прохачів, хоча просили всього лиш докопатися до правди – заняття, до якого начебто були покликані ті, хто там сидів.

І коли все це зміниться – він навіть не уявляв.

Жити в цій країні було непросто, але ще гірше було померти за нез'ясованих обставин. Гірше – для рідних і близьких. Для тих, кому не все одно, як ти помер.

4

Фармація – третя після торгівлі зброєю і будівництва доріг галузь за прибутковістю. Так вважали в гуртовому відділі «Конвалії», пишачись призовим місцем. Під «прибутковістю» малися на увазі нелегальні прибутки, звісно.

– Дивись, як ми з ними працюємо, – провадив навчання менеджер Закарпатської області, поки Максим допивав чергову каву. – Вони

замовляють нам одну упаковку анальгіну, повторюю – одну, для того щоб мати на неї сертифікат і накладну з нашою печаткою. Всі інші дев'ятнадцять упаковок анальгіну того ж виробника тієї ж серії вони беруть у нас за другим варіантом, тобто без накладної. У звітність вони не підуть, податок з них вони не заплатять, а прибуток покладуть собі в кишеню. І так працюють вісімдесят відсотків аптек. Уяви собі масштаби!

– Терези...

– Що?

– Все на світі має свою вагу і все прагне до рівноваги. Якщо чогось забагато, система одразу почне це виправляти. Тоді на другу шальку терезів треба буде покласти щось відповідне і так само вагоме, щоб їх зрівноважити...

– Та ти філософ, Максе! – підморгнув йому Юра.

– Не я, це Лешек вивів таку теорію, а я так, переповідаю. Тільки Лешек замість слова «система» вживав слово Бог.

Юра нахилився ближче.

– Кажуть, його дівчина – на лікарняному. Не здивуюся, якщо їй дах зірве після цього.

– На похороні має бути.

– Ага, завтра побачимо. Ти ще не дооформився?

– Ні, зараз піду. Юр...

– Я сідаю на замовлення, тому бігом туди й назад, будеш освоювати нашу «Оупен Офіс». І помаленьку набирати замовлення з аркушів. Програма – лялька, тому освоїш швидко!

– Юр, а хто ще на фірмі товаришував з Лешekom?

Юра натягнув навушники і відкрив на компі віконце для набирання накладних.

– Хто? Анжелка з юридичного. Ще хлопці зі складу. Коли він був на зміні – вони могли розслабитися, знали, що нікого не здасть! Отакий був мужик! – Юра підняв великий палець і проказав у мікрофон: – Марієчко Сергіївно, ви вже, мабуть, зачекалися нас? Ваша улюблена фірма готова відвантажити вам півскладу, тільки розчистіть там побільше місця в закромах і побільше грошків нашкребіть «по сусеках»...

Максим вийшов на сходовий майданчик і зрозумів, що окрім кави треба ще якогось бутрика на зуб кинути. Запах привів його до входу у кафе просто з території фірми. Всередині сиділа лише одна відвідувачка – ефектна дівчина років двадцяти шести – двадцяти восьми в стильному обліплію костюмі й з довгими кігтями. Піла сік і щось шукала в планшеті «Самсунг» з семидюймовою діагоналлю. Він теж любив цю фірму.

– Мені хот-дог, – кинув Максим бармену. – Привіт, я – Макс! – підкотив він до кралечки, за давньою звичкою переконаний, що йому запропонують місце поруч. Та й не тільки місце... – Можна скласти тобі компанію?

Вона на секунду підняла очі від планшету, потім опустила їх і...

- Вали звідси.

Голос мала глибокий, зі сталевими нотками. Він продовжив гру.

- Бо інакше подряпаєш мене своїми кігтиками?

Вона завмерла, зітхнула і...

- Богдане, покличете охорону, тут дехто наривається...

Бармен кивнув, кинув записник на шинквас і вибіг із кафе. До охорони звідси було кроків десять.

Нарвався...

- Я пожартував, - Максим спробував повернути час назад.

- А я ні.

Цього разу дівчина ні на секунду не відволіклася від свого заняття.

- Якщо чесно - то я хотів про Олексія Лускувця поговорити. Я не вірю, що він міг себе вбити...

Яскраво-помаранчевий сік, до якого вона простягнула руку, залишився в склянці неторкнутим. У двері ввалився охоронець у чорній формі й чорному кашкеті, не той, що був учора, більший і вищий. Це Максима аж ніяк не потішило.

- Я вже вибачився, - виставив він руки долонями вперед, мовляв, я не загрожую, бачите?

- Він вже вибачився, - підтакнула позаду відвідувачка. - Дякую, Богдане, Тарасе...

Хлопці перезирнулися і розійшлися кожен у своїх справах. Але Максим підозрював, що на фірмі про це знатимуть усі. Новенький чіпляється до гарних працівниць.

Він так і сказав дівчині з планшетом:

- Тепер про це знатимуть усі. Але я зазвичай не чіпляюся до гарних працівниць.

Вона холодно відповіла, схрестивши руки на грудях:

- Тільки в разі смертельної небезпеки?

- Ви вважаєте, мені загрожує смертельна небезпека?

- Я можу бути дуже небезпечною.

- Я можу ще раз вибачитись, якщо треба...

Вона секунду подумала і...

- Сідай.

Кожне своє рішення приймала миттєво...

Мені б так...

Максим обернувся до шинквасу:

– Богдане, хот-дог, пліз.

Богдан глянув спідлоба і вийшов у двері за баром.

– Ти новенький?

– Макс, – простяг він їй руку через стіл.

– Новенький, наглий і занадто активний. – Її руки залишилися схрещеними на грудях, обтягнутих білою блузою під піджаком. І ніби нічого особливого не було у цьому жесті й у цих грудях, але Максим відчув збудження і, щоб кудись подіти свій погляд, ще раз повернувся подивитися, як там його хот-дог. За шинквасом нікого не було. Бармен, певно, подався шукати худобину для хот-дога. – Що ти робиш на цій фірмі, Максиме?

– Тут таких не люблять?

– Тут таких обламують і дуже швидко...

– Як Олексія?

Вона подивилася у вікно. Там охоронець Тарас розповідав щось Анжелі, виразно показуючи пальцем на вікна кафе.

– Лускувець був із іншого світу. Він думав, що благородство – це найважливіша риса, а всі цим користалися.

– Хто наприклад?

Холодні зелені очі повернулися до нього. Платиновий блонд відтінював засмаглу шкіру і піднімав градус Максимового збудження все вище...

– Той, кому це було вигідно. Може, тобі, хтозна...

Дівчина вимкнула планшет і пішла собі геть, залишивши яскраво-помаранчевий сік неторкнутим. Хот-дог, певно, тільки-но почав перетворюватися на сосиску десь на м'ясокомбінаті. А ще привезти її треба і в булочку запхати...

Може, й мені... хтозна...

Максим вийшов в інші двері на вулицю, бічну до Зеленої, і роззирнувся в пошуках чогось істивного.

Учора як прийшов додому, так і ліг, не роздягаючись, проспавши увесь вечір і ніч.

А зранку не зміг нічого в себе запхати, окрім несмачної кави з цукром.

Другий день його друга Лешека не було на цій землі. І комусь це було вигідно...

5

Директор банку нагадав, що трафік не безрозмірний і кредит треба гасити. Наче він цього не знав...

У приймальні мера теж не дуже добре на нього дивилися. Мер, щоправда, не давав взнаки, був гранично люб'язний, як завжди, але теж певно знав, що трапилося.

Це самогубство обмотувало довкола його шиї бинт фірми «Верофарм» міцним зашморгом.

Репутація – насправді єдине, що має підприємець в умовах жорсткої конкуренції...

Відкриття власного виробництва лікарських трав хотів організувати з помпою і шиком, а виходив пшик. Тому був упевнений, що хтось добряче постарався попсувати його репутацію саме зараз, перед відкриттям. І дружина, і діти воліли не траплятися йому зараз на шляху...

Ой, як гарно ви все тут влаштували! А що, часто у вас на складі мруть люди?..

Олександр подивився на глюкометр. Десять. Терпимо.

Про травку ми й самі знаємо. Розкажіть краще, що ви з людьми робите, що вони не витримують і лізуть у зашморг?

Проте такі довготривалі показники глюкози в крові можуть довести його до коми. Та їх це не хвилюватиме!

Кажете, контроль здійснюється на всіх фазах замкнутого циклу? Отже, все, що про вас кажуть, – правда? Ну, що ви – диктатор і самодур?..

Олександр жбурнув глюкометр об стіну свого дому. Стіні нічого не сталося, а апарат японської фірми «Ей енд Ді» розлетівся на цурки. Не перший і не останній...

Він хряснув дверима і вийшов на територію фірми. На полювання. Тому, хто потрапить зараз йому під руку, буде ой як непереливки!

6

Максим вийшов із кабінету юриста з дивним відчуттям. Наче ось-ось щось намацав, але так і не зрозумів, що саме...

Головний юрист фірми «Конвалія» дивився крізь скельця окулярів, а здавалося – крізь нього, і був у тому самому одязі, що й учора: тонкий коричневий светр, блакитна сорочка і коричневий галстук.

Вдома не ночував, чи що?

Анжела зробила ксерокопії його документів і дала головному на підпис.

– Олексій Лускувець давно мені радив вашу фірму, і я подумав, що треба погодитися.

Юрист поправив окуляри, ставлячи підпис на паперах.

– Олексій був хорошим працівником.

– Та не слухайте ви його! Щоб Олексій та й радив такого, як він? Не повірю!

Анжела фиркнула і сіла за сусідній стіл. Максимові сісти ніхто не пропонував.

– Ну чому ж, – знову поправив окуляри Костянтин Богданович. Кругле, як повний місяць, обличчя, залисина. Срібна каблучка на мізинці говорила, що він хотів хизуватися ще чимось, окрім окулярів і зализин. Головний юрист продовжив далі своїм незворушним тоном: – Я знаю, що Олексій був у шефа в п'ятницю і справді дав хороші рекомендації щодо Максима Гнатишина. Без рекомендацій сюди важко потрапити, ви ж знаєте, Анжело...

Ангела насупилась і зарилася в папери.

– Перепишете заяву вчорашнім числом і дасте шефу на підпис. Ласкаво просимо на фірму, – віддаючи йому диплом і паспорт, безбарвно мовив юрист.

– Стривайте, Лешек справді порадив шефові мене взяти? Чому Олександр Вадимович мені цього не сказав?

– Юначе, Олександр Вадимович говорить тільки те, що вважає за потрібне.

– Але це було перед його смертю! Може, в цих словах є якесь пояснення!

– Прошу вас так не хвилюватися, ми всі зворушені його смертю і...

– Ніхто тут не зворушений його смертю! Усі роблять вигляд, що це так, дрібниця, а головне – це замовлення, цікаво-що-робить-його-дівчина-зараз і хіба ви не знаєте, що він сам винен, бо був занадто добрий до всіх!

Максим відчув, що йому бракне повітря. Ангела і юрист дивилися на нього, не відволікаючись більше на свої папери.

Нарешті Костянтин Богданович Дудай зняв окуляри і потер перенісся, на якому відбився слід від дужки.

– Не мені вам розказувати, юначе, що це стадія шоку. Фірма шокована. І кожен переживає цей шок по-своєму.

Ангела розтулила рота, закрила його, а тоді здивовано прошепотіла:

– У Олексія була дівчина? Тут?

– Так кажуть...

Їй на очі навернулися сльози, і вона вибігла з кабінету. Юрист знову надів окуляри і поринув у свою кореспонденцію.

Максим потупцяв ще хвилю, а тоді пішов до кабінету шефа.

Незвичне відчуття, що він натрапив на щось важливе й одразу його загубив, пішло слідом за ним.

– Шеф у себе? – спитав він секретарку, намагаючись намацати втрачений слід, але за спиною прозвучав тихий, ледь чутний голос:

– Для тебе він – Олександр Вадимович.

І шеф власною персоною, тихо, наче мисливець, увійшов до свого кабінету. Секретарка чомусь зблідла.

– Довго я на тебе чекатиму? – почулося з глибини кабінету.

Максим увійшов слідом. Масивні двері захряснулися за ним.

– А тепер сідай і говори. – Шеф сів у своє крісло, погойдуючись в ньому із боку в бік. – Що ви замислили разом із Лускувцем? Чому він так настирливо радив взяти тебе на роботу? Які схеми ви розробляли? Хтось працює з того боку паркану, і я досі не можу схопити злодюжку, який краде медикаменти з мого складу. Нема Лускувця, і ти влаштувався сюди, щоб знайти йому заміну? Якщо крадіжки припиняться, я знатиму, хто винен. Тому тобі краще розповісти мені зараз, поки я хочу слухати. Бо потім благодатимеш, щоб тобі дали слово...

Усе це він говорив тихим, заколисливим тоном. Після великої порції солянки в забігайлівці при трасі Максим відчув, як розслабляється і потрапляє в тенета цього голосу, як прагне довіритися йому і розповісти все-все, не криючись...

Фірма в шоці, Максе...

Максим здригнувся. Голос Лешека прозвучав так виразно, наче той власною персоною сидів на краєчку цього величезного столу і усміхався. Він часто усміхався, насолоджуючись життям, а не його заміниками...

Може, й справді ніхто від тебе, Лешеку, такого не чекав? А отже, ті, хто винен у твоїй смерті, теж такого не чекали. А це означає...

Максим різкими рухами потер очі. Трохи розвиднилося. Трохи.

– Я ще не всіх опитав. Увечері ви отримаєте звіт. А тепер... підпишіть, будь ласка, заяву, бо інакше, кажуть, що не приймуть мене до вас на роботу...

Директор примружив очі й висунув навмання одну із шухляд.

– Я лягаю спати до дванадцятої, тому краще тобі вкластися в ці терміни.

– Як скажете...

7

Олександр залишився сам. Його називали на фірмі великим маніпулятором. А ось цей, малий і недосвідчений, чомусь не піддавався на його маніпуляції...

Чому?

Він заклав руки за голову і, похитуючись у кріслі, задумався.

Як гарно все починалося. Тоді, давно.

Дев'яності роки були часом злиднів, розвалу всього, що набудували за сімдесят два роки, але також і часом нових можливостей. Ще на другому курсі фармацевтичного факультету Олександр Кондур зрозумів, що якщо не він, то хто? І закрутилося!

Разом із двома своїми друзями-сусідами по гуртожитку медичного інституту він організував доставку медикаментів у аптеки, щоб мати гроші на студентське життя. А за два роки вони вже заснували мале приватне підприємство «Конвалія», бо справи несподівано пішли вгору. Тоді вони були лише одним із багатьох малих постачальників ліків у аптеки, вклали у цей бізнес усе, що мали, а мали вони небагато, аж вчасно нагодилася криза 98-го року і багато їхніх конкурентів зникли у вирі часу. А їхні прибутки зростали.

Олександр узяв на себе управління фінансами й контакти з виробниками, а партнери – комерційні операції та логістику.

Аж тут один зі співвласників почав вести переговори з інвесторами за спиною інших. Отоді вперше і проявилися нях і хватка Олександра Кондура, що безжально викреслив зрадника зі свого життя і з життя фірми. Частину території першого складу довелося здавати в оренду, але вони втрималися і навіть наростили товарообсяг.

Фармдистрибуція на початку нульових вимагала нової інфраструктури, щоб мати багато товару, але при цьому скоротити логістичні витрати, а це, у свою чергу, вимагало відкриття нових складів, а отже – значних капіталовкладень, яких друзі не мали. Довелося залучати інвесторів.

Цей період свого життя Олександр не любив згадувати, пошуки інвесторів для «провінційної» фірми заводили його в такі хащі, що він молився, аби вийти з них живим, але в тому плаванні з акулами викристалізувався його характер. І коли врешті-решт одна європейська фінансова структура придбала у них третину акцій – він відчув себе справжнім вовком фармбізнесу і з того часу вже не скидав обертів...

Зателефонувала дружина. Спитала, чи чекати його на обід. Мабуть, знайшла розбитий глюкометр. І прикидала, чого від нього ще чекати...

– Буду, обов'язково буду, – майже радісно відповів Олександр і приготував собі чергову дозу інсуліну «Лантус» фірми «Санофі» у шприц-ручці. Дружина здивувалася. Він посміхнувся. Спогади про минуле завжди діяли на нього заспокоїливо.

Перед виходом поглянув на порожнє крісло для прохачів.

Той не потрапляє на гачок маніпулятора, хто сам пережив таке, що словами його не залякати...

Або...

Тихо причинив за собою двері й кивнув Алісі, мовляв, розслабся. Аліса теж здивувалася, аж олівець випав у неї з рук.

Або сам непоганий маніпулятор. Навчений цього з дитинства...

8

Аліса витягнула з сумочки – дорогої, між іншим, не те, що в інших! – пудреницю і провела пензликом по вилицях.

Непогано дібраний тон, гарна текстура, зморшки добре маскує, але... Щось відбувається на фірмі. Щось, що псує їй нерви, а цього не запудриш навіть дорогою косметикою!

От і шеф бігає, наче ошпарений. Ні, він ходить, як завжди, спокійний, наче лев, але ж вона бачить: щось гризе його зсередини. Хоч би не помер передчасно від тих гризот, поки вона собі життя нормальне не облаштує! Хоча... Може, новий шеф не буде таким скнарою?..

Аліса захопнула пудреницю, кинула її разом із пензликом – дорогою, між іншим, фірми, а не ейвонівського розливу, як у інших, – до сумочки і підвелася з-за столу.

Хай там як, а звикати – якщо щось – до нового шефа важко, коли тут усе налагоджено і працює без збоїв. Поки що.

Обідня перерва давно минула, до закінчення робочого дня далекувато, отож треба пройтися до бухгалтерії, там є спеціально навчені люди, які знають

усе про всіх. Час розпитати про молодика, який причепився до шефа і чогось від нього хоче.

Може, шантажист який?

Секретарка пошукала очима на столі аркуш, який шеф підписав і який мали забрати працівники бухгалтерії. У неї тепер з'явився привід вийти за двері. Аркуш до бухгалтерії вона принесе власноручно.

Вирішено. Заодно сумочку свою вигуляє, інакше навіщо вона такі бабки за неї відгрохала? Щоб у столі валялася?

9

Юра дав Максимові завдання набрати по телефону невеличку аптеку в Береговому, яка лояльно ставилася до новеньких і терпляче чекала, поки вони знайдуть назву необхідного препарату в базі даних і внесуть його в накладну.

Максим бавився з нею майже до завершення робочого дня. Офіс гудів, веселився... витягувався і сплющувався перед його очима, а третя кава була занадто солодкою, щоб він міг допити її до кінця. Дівчата постаралися. Катя чи Надя – він ще не запам'ятав, хто є хто...

– Слухай, Максе...

– Я Максим! – несподівано різко відповів хлопець своєму менеджеру.

Максом його називав Лешек. А сьогодні – парастас, завтра – похорон.

– Ну добре, Максиме, бери цю фігню і неси на склад. Спитаєш старшого по зміні, скажеш з «Арніки» привезли, пересорт. Але бігом, бо ще є кілька аптек, які чекають не дочекаються твого дзвінка!

Максим взяв баночку кардіомагнілу і пішов на склад. Там він уже якось був, і це його не потішило.

Цього разу на складі було спокійніше. У великому ангарі лише час від часу проходив хтось у синій спецівці, навіть не дивлячись на новенького. І протяги гуляли поміж залами і поверхами...

За скляною перегородкою сидів давненько не голений чоловік і щось черкав. Час від часу він оголошував у гучномовець кому, куди і що слід принести й знову черкав.

– Привіт! Ви тут старший?

– Я тут керівник зміни, а старший, куди пошлють, ходить, куди послали! – нервово відповів бородач, голос мав неприємний, гугнявий. – Що треба?

– Поміняти. Пересорт. З «Арніки», – Максим ледве згадав, що йому казав Юра. Бо думав зовсім про інше. – Це тут Олексій працював?

Керівник зміни закашлявся. Не дивно, холодно тут було страшенно.

– А ти хто йому? – засвердлив Максима чорними очима.

– Брат.

Однією брехнею більше, однією менше...

– Брат? Він не казав, що в нього є брат...

- Бо ми посварилися. Ще рік тому. У п'ятницю він сказав шефу, щоб узяв мене на роботу сюди, а у понеділок... у понеділок його вже не стало...
- Бо дурний був! Усім усе дозволяв. У нього на зміні робилося хтозна-що.
- Тоді чому його не вигнали?
- Бо вигідно було тримати. Списати могли все, що... - керівник змін знову закашлявся і зиркнув на кардіомагніт. - Поклади. Скажеш Юрі, що обмінємо.
- Що списати?
- Ні, списувати не будемо, обмінємо... Увага! Натрію хлорид з бе-три на Чернівці! Десять флаконів! Шумахер чекати не любить, тому покваптеся!.. Ти чого ще тут?
- Шумахер - це прізвище чи прізвисько?
- Шумахер - це наш водій. А Олексій... був би живий, якби вчасно звідси пішов. Але я тобі нічого не казав...

Максим вийшов на свіже повітря, але легше від того не стало.

Слова змінного засіли йому в голові й не хотіли звідти вилазити.

Що ж ти наробив, Лешеку? Чому ж ти мені не зателефонував?

І привиділося Максиму, що там, на складі, за скляною перегородкою, сидить його найкращий друг: Не хотів тебе вплутувати...

Так я давно вже вплутаний, Лешеку!

А той тільки винувато усміхається...  
10

Олександр відкрив пошту. У розділі «вхідні» нових листів не було. Хоча наближалася дванадцята година ночі і лист мав надійти. Інакше стажер вилетить із його фірми зі швидкістю кулі.

Профспілки на тебе немає...

Олександр скривився, згадавши, як кілька років тому його найкращі менеджери, в яких він вклав стільки сил і грошей (їхніх зарплат вистачило б йому на кілька років безбідного існування), раптом заговорили поміж собою про створення профспілки.

Невдячні...

Він негайно викликав їх до себе (стукачів завжди вистачало, як же без них?) і довго говорив з ними. Олександр перевершив самого себе. У результаті менеджери вийшли від нього з новими, значно вищими, посадами у трудових книжках і з твердим переконанням, що краще сидіти тихенько і не баламутити народ. Бо то - його фірма, і він тут - цар і бог!

Потім Олександрові донесли, що десь у курилці його назвали великим маніпулятором. Наступного дня він заборонив курилки на території фірми під страхом смертної кари.

Краще бути маніпулятором, аніж дозволити, щоб робочий клас пхав носа, куди не просять. Менеджери наче зрозуміли його, а за пару років звільнилися один за одним. А це найкращі!

Ну і нехай! Зрадники...

Олександр згадав, як обіцяв собі зв'язатися з їхніми теперішніми роботодавцями і попсувати репутацію своїх колишніх працівників. Але так і не зробив цього.

Десь у глибині душі він пишався своїми менеджерами, бо після його школи вони на будь-якій роботі будуть неперевершеними. Недаремно він вклав у них так багато!

Але любові так і не отримав взамін.

На душі було кепсько. І очікуваний лист не дав полегшення.

«Доброго вечора! Перепрошую, що не написав раніше, – я був на парастасі, а вас не побачив...»

Ти ще мене звинувачувати будеш, молокосос!..

«...На гурті мені сподобалося!..»

Ще б пак! Ледарі! Треба платити їм менше, щоб вони більше працювали!

«...Особливо сподобався мій менеджер Юра, видно, що фахівець і людина хороша...»

Якщо це все, на що ти здатен, то завтра тебе тут не буде!

«...А от Антон Васильович трохи смикався, якийсь невпевнений мені видався, наче хотів свій авторитет показати серед підлеглих, а показувати не було чого...»

А це вже цікавіше...

«...Коли я спитав у нього про парастас і похорон Олексія і чи піде хтось із гурту, він зробив вигляд, що не розчув, і я мусив повторити запитання...»

Стара звичка: перепитати, щоб мати час придумати відповідь.

«...Костянтин Богданович здивував мене тим, що прийшов у тому самому одязі, що й у понеділок, а в офіс, кажуть, не комільфо ходити два дні поспіль в одному строї...»

Ти диви, який спостережливий!

«...Його помічниця Анжела, здається, накидала оком на Олексія, тому дуже здивувалася, що у нього на фірмі була дівчина...»

Що ж тут дивного, нормальний пацан!

«...До речі, його дівчина зараз на лікарняному, на парастасі її не було, тому планую побачитися з нею завтра на похороні. Кажуть, трохи ненормальна. Цікаво буде познайомитися...»

А ім'я? Ім'я, ідіот!

«...І ще одна білявка у вас є, схожа на тигрицю...»

Ілона, гм... у кожного свої асоціації...

«...Вона, здається, хотіла мені щось розповісти, але завадив охоронець...»

Конкретніше, бовдуре!

«...Вона щось знає. Спробую поговорити завтра. Бувайте».

Та-ак, ввічливості тебе ніхто не вчив, як я бачу, ну нічого, цей недолік ми виправимо!

Олександр відкинувся на спинку крісла.

Його дім знаходився на території фірми і він мав можливість тримати руку на її пульсі цілодобово. Але його пульс останнім часом давав збої.

Олександр відкрив записника і торкнувся паперу золотим пером:  
Підозрюваний № 2: головний юрист фірми «Конвалія» Костянтин Богданович  
Дудай. Круглолиций, в окулярах, зразковий сім'янин, родич по батьковій  
лінії. Але це нічого не міняло.

Навпаки...

Він поглянув на монітор, перш ніж вимкнути комп.

Боронь тебе Боже збрехати мені... Боронь Боже...

11

Олеся бігла і бігла карпатським лісом, але орк не відставав. Раптом ліс розступився, вона спіткнулася і впала навколішки. Намацавши перед собою рейку, відчула, як вона двигтить. Десь по цій рейці рухався потяг. Десь зовсім поруч.

Позаду почувся войовничий вигук.

– Попалася, с...ка!

Олесю, що повільно озирнулася, умить засліпив ліхтарик. Дівчина підняла вільну руку, щоб захиститися від світла.

– А ти швидко бігаєш! – мовила якомога спокійніше, але голосно.

Орк цього не чекав. Зупинився, важко дихаючи. У руці тримав шампур, з якого скрапувала на землю кров.

За хвилину:

– Ха! А ти думала, що втечеш? – спитав, вставляючи для зв'язки слів недруковані вирази.

– Думала, але помилилася, – так само спокійно і голосно.

– Ти знаєш, що я з тобою зараз зроблю?

– Розкажи мені.

І знову ступор. Темрява довкола та обриси великої темної фігури, з якої плететься світло, нагадали їй дитинство, коли Олеся з татом дивилася в кінотеатрі фільм про інопланетян, тремтячи від страху. Різниця полягала в тому, що зараз ефект присутності був приголомшливий.

І ще... Через те світло вона ніяк не могла розгледіти його обличчя.

– Швидше розкажуй, бо не встигнеш... – поквапила орка, вказуючи рукою йому за спину.

Під впливом наркотиків реакція у нього була, м'яко кажучи, млява. Величезний сніп світла за спиною орка щомиті поглинав усе більше простору довкола, наближаючись стрімко й безжалісно, і тільки коли оглушливий гудок потяга розметав тишу Карпат на цурки, її переслідувач обернувся.

Олеся рвонула з місця, сподіваючись встигнути, але марно. Темрява накрила її з головою...

...Олеся відкинула ковдру і втупилась у стелю.

Тінь від абажура химерно похитала трьома головами. Автівка з увімкнутими фарами поїхала далі, а її дракон залишився.

Спати дівчина більше не могла. Лежачи на ліжку в кімнаті на четвертому поверсі по вулиці Угорській, вона сповзала в чорне урвище, на дні якого отаборилися чудовиська з карпатських гір, взявши її душу в заручники.

І найгірше те, що вони не з'явилися там нізвідки. Це вона власноруч привезла їх із собою в багажі зі спогадів, поселила у власній голові і ковтала снодійне, вперто не звертаючи на них увагу весь цей рік.

Аж поки вони не зміцніли й не почали їй мстити.

Вона підвелася на лікті, простягнула руку й намацала шухляду в приліжковій тумбочці. Долоня одразу змокріла.

Почекавши, поки кімната зупинить свій танок, дівчина висунула шухляду і навмання витягла звідти коробочку зі снодійним. Звично, ніби все життя тільки тим і займалася.

Зараз мине...

Усі свої колишні обіцянки відігнала подалі. Увімкнувши бра, помітила півлітрову пляшку кока-коли на тумбочці й слабо втішилася, що не треба йти на кухню по воду. Відкрутила кришечку.

Напою було дуже мало, на самому денці.

Вистачить.

Ще трошки, ось-ось – і настане полетшення. Гіпноген діяв майже миттєво. І головне – жодних сновидінь!

Витерла вологу долоню об ковдру.

Витягнула блістер з упаковки.

Намірилася добути звідти таблетку – білу, круглу, в оболонці, відділену вальною рисою, і... не побачила її на місці.

Блістер був порожній.

Жодної таблетки не залишилося.

Жодної. З дев'яти.

## Розділ третій

Понеділок, 9 червня, 01:30

Але безкінечність врешті-решт завершить своє існування. Вичерпає себе всю, до краплі. Безкінечність невдовзі помре. Наприклад, передозує снодійне...

1

Ковдра вже не рятувала. Зовнішній світ намагався проникнути до її фортеці всіма відомими йому способами, а перекинуті вагони її життя лежали біля насипу, де триголовий дракон тримав у пазурах ключі від її щастя...

Учора був парастас, а сьогодні похорон. Батьки чекали, що Олеся піде з ними, та марно.

Як сказати їм, що там будуть ті, хто винен у його смерті? І як їй стояти біля його труни: живій поруч з мертвими? Дивом уцілілій...

Олеся повернула голову до тумбочки, ледве стримуючись, щоб не перевірити в сотий раз упаковку з-під снодійного.

Пам'ять потроху збирала уламки спогадів воедино.

День – понеділок, дата – дев'яте червня, час – ранок...

...Ванна кімната. На підлозі – калюжа води. Холодно.

Вона сидить у цій калюжі. Її кофта, лосини, обличчя і волосся мокрі. Одна тапка – у кутку ванної, другої не видно. У голові сутінки, у горлі дере, хочеться лягти в цю калюжу і потонути.

Їдкий специфічний запах викликає напади нудоти, але вона стримується.

Сидить на підлозі й чекає. Чекає, поки ванна кімната хоч трохи зупинить свій танок. Нарешті, ухопившись за ручку, зводиться на ноги.

Людина у дзеркалі дуже бліда. Дивиться червоними запухлими очима, мокре скуйовджене волосся прилипло до обличчя, підборіддя у якійсь сажі.

І зіниці неприродно розширені...

Покліпала, провела рукою по підборіддю – ні, не сажа... Плеснула на себе водою, тремтячи від холоду і ще від чогось... незрозумілого.

Рвучко розвернулася до унітаза і виблювала. Заточилась, але на ногах встояла.

Тепер вона знала, що так їдко тхнуло. Її власне блювотиння.

Олеся спустила воду і по стінці, похитуючись, дісталася своєї кімнати. За вікном починало світати. Ранкове сонячне світло – зазвичай тихе і лагідне – боляче різнуло по очах.

Ледве спромоглася стягнути з себе мокру одягу й, знесилена, заповзла під ковдру й відключилася.

Відтоді дівчина ніяк не може зрушити себе з місця. І зрушити оті перекинуті вагони свого життя теж не може – вони лежать собі разом з нею край урвища і чекають.

Чогось. Чого?

Олеся повернула голову до тумбочки.

Сьогодні – похорон. А вона може думати лише про ці кляті таблетки.

2

Олександр ще не вирішив, чи піде на похорон. З одного боку, це його працівник, який вкоротив собі віку на його фірмі, а з іншого – хто тому працівникові винен? Простий керівник зміни. Таких керівників хоч греблю гати, а тямущих – на пальцях порахувати!

Лускувець до тямущих не належав. Радше до нетямущих!

Олександр згадав ревізії, в яких найчастіше виринали його ім'я, і ту його винувату посмішку, коли йому зачитували недостачі!

І гроші з нього вираховували, і догани в особисту справу заносили, і пару разів навіть звільняли під гарячу руку, а він завжди просився назад, коли буря влягалася... Когось іншого він би ніколи назад не прийняв, а Олексія... Щось було в ньому надійне, не підле, щось таке, що вирізняло серед усіх страждених і знедолених, які тільки й чекали, як би потягнути те, що погано лежить, а потім твердо віднікуватись і огризатись вслід!

І вже й відеорекамери всюди повтикали, і всі за всіма слідкують, а недостачі як були, так і є!

Що ж таке? Яку змію я пригрів біля серця?

Олександр ще не вирішив, чи піде на похорон. Але те, що виведе зрадників на чисту воду, – це він постановив однозначно. Навіть ціною гіперглікемічної коми...

3

Похорон добив його остаточно. Напередодні увечері на парастас прийшов майже увесь курс фармацевтичного факультету, на якому вчився Олексій Лускувець, більшість викладачів і практично увесь персонал «Конвалії». Олексій був старший за Максима на чотири роки, всі з його курсу вже мали якусь роботу, не обов'язково за спеціальністю, а його вже ніколи не буде на цій землі...

Плакали не тільки дівчата. Плакали хлопці, викладачі, родина. Панакота крадькома витирав очі, бармен Богдан дивився собі під ноги, платинова тигриця не випускала хустинки з руки, а Анжелу довелося відпохвувати валеріанкою.

Капличка на вулиці Пекарській на території Львівського обласного паталогоанатомічного бюро бачила не один похорон, але навіть вона, здається, схлипувала над тілом Олексія.

Тільки він, Максим Гнатишин, його найкращий друг, ніс труну з сухими очима.

Родичі домовилися зі священником, що Олексія поховать, як належить, – а не як самогубцю. Тому наступного ранку труну поклали в катафалк, усі бажаючі сіли в автобуси й автівки і поїхали на Сихівський цвинтар.

Максим ледве добув до кінця церемонії. Коли почали кидати на труну землю, він не витримав і втік.

Автівку не брав, був у такому стані, що навіть кава не рятувала. Тому сів у тролейбус.

Біля переїзду на Зелений вийшов і завернув до цегляного кольору брами, хоча мав відгул.

Але шефа на похороні не було, і це розлютило хлопця.

Коли охоронець – Тарас, чи як там? – побачив його, то сумно похитав головою і вказав на двері:

– Іди краще додому.

– Шефа не було, розумієш? Ні на парастасі, ні на похороні! Це ж його працівник, він мав би проявити хоч краплю поваги!..

– Йди додому, серйозно кажу.

– Я не можу цього зрозуміти. Йому що, пофіг усі ми?

Тарас крадькома роззирнувся, а тоді нахилився над перегородкою:

– Йому не можна хвилюватись, у нього діабет, минулого року – теж, кажуть, після якогось похорону – ледь у кому не впав. Тому йди додому.

Максим хитнув головою і приклав пропуск до сканера:

– Дома ще гірше.

Але працівник із нього сьогодні був нікудишній. Він тупо набирав замовлення з аркушів, робив помилки, перевіряв і знову хибив.

Одне було добре: ніхто його не чіпав. Фірма наче оголосила на своїй території жалобу, навіть у курилці було мало людей, усі зосередилися на своїй роботі, ніхто не бігав, не жартував, не гримав дверима...

Фірма віддавала данину своєму працівникові без наказу зверху, без пафосних закликів і сльозливих промов.

Коли увечері, значно пізніше зазначеного в трудовому договорі часу, Максим ішов через прохідну додому, Тарас, побачивши його, знову похитав головою, роззирнувся і вказав рукою на кімнатку в глибині прохідної.

– Проходь, сідай... на, випий, полегшає...

Максим слухняно сів і випив. Горілка була не найкращої перегонки. Не полегшало зовсім.

– Закуси.

Максим хитнув головою. Ні, мовляв. А тоді ще раз хитнув. Наливай, мовляв, іще.

Не хотів, щоб йому полегшало. Просто хотів чогось іще, окрім кави. Горілка годилася теж.

Після третьої чарки хлопець поповз зі стільця додолу.

– Ого, як тебе!.. Краще лягай тут і поспи. Лягай-лягай. Начальство тільки завтра прийде!

Максим хотів сказати цьому Тарасу, чи як там його, що в нього є ще одна справа, важлива справа, але слова, як і сльози, сьогодні не хотіли виходити назовні.

Слова, як і сльози, чекали свого часу...

4

Олександр зрозумів, що бути добрим означає самому викопати собі яму!

Його новий помічник попався, як школяр з цигаркою в туалеті. Мало того, що увечері – ні до, ні після дванадцятої – не надіслав жодного звіту, так ще й посмів напиться і завалитися спати просто на прохідній аж до ранку!

Якби ще хтось інший його знайшов, а не...

– Добре, що я прийшов на годину раніше! Уявляєте, шеф, п'яний вдрабадан, а коли я його розбудив, він послав мене прямим текстом? Уявляєте?!

Для цього фантазії не потрібно, це точно!

– А я думаю, що таке? Чому він лазить по фірмі, а на робочому місці я бачу його уривками? Його не вчили в медуніверситеті дотримуватися робочого розпорядку! То треба навчити! А Тарас каже, що не міг його викинути на вулицю! Добреньким зробився, бляха!

У Антона Нечипорука була одна важка риса: він, коли хотів догодити шефу, завжди переборщував, та так, що у шефа починала боліти голова і чухатися кулаки!

– Тягни його сюди!

Антон зам'явся.

– А... може, ви йому скажете, щоб прийшов? Він вас скоріше послухає...

– Боїшся, що ще раз пошле? Тобі не звикати!

Вранішній герой заявився скуйовджений, зім'ятий і з червоними очима. Від перегару хотілося затулитися марлевою маскою. Ні, краще респіратором.

– Бери, – Олександр підсунув до краю столу «Боржомі» і скривився, коли Максим підійшов ближче. – Крісло постав біля вікна. І не розбризкуй мені тут воду!

Хлопець випив мало не пляшку просто з горла. Вранішнє повітря мало допомагало проти насиченої продуктами розпаду етилового спирту атмосфери в кабінеті...

– Не випробовуй мого терпіння! – Олександр ляснув по широкому підлокітнику. – Воно в мене дуже коротке...

– Без різких звуків, пліз...

– Ти зараз у мене задержиш з цього поверху просто до підвалу...

– Добре-добре, але навіщо так кричати?

– Ти ще не чув, як я кричу. Що ти рознюхав?

– Її не було на похороні.

- Кого?
- Дівчини Лешека. Це мені Юра сказав.
- Який Юра, що за дівчина?

Максим витяг руку вперед.

- Можна я вам напишу? Пізніше, під вечір.
- Ні, ти мав мені написати вчора...
- Вчора мав... але не написав...

Олександр хотів рознести хлопця на цурпалки, як свій глюкометр, але той був такий нещасний... що він розсміявся.

- Ти б себе бачив!
- Жесть?
- Мої діти так кажуть. А ти шуруй додому, приведи себе в божий вигляд і вертайся. Ще не всіх опитав?
- Н-не всіх...
- Ну то пішов звідси! На прохідній скажеш, що тобі дали шанс виправитися.

5

До прохідної було дуже далеко. Максим ледве спустився на перший поверх. Сів там на диванчик, попив водички, послав прямим текстом увесь світ і тільки зібрався вставати... як чоловік з круглим черевом і пишними вусами, що заніс ногу над сходами, раптом обернувся до нього.

- А ти новенький? Юрин?

Максим кивнув. Краще б він цього не робив! Довелося прикласти скляну пляшку до скроні.

- Будь другом, передай Юркові! Бо мені ще до юристів, а потім на склад, а потім до Пономарьова... Передай, га?

Вусань тримав коробочку розміром зі скриньку, в якій мама Максима зберігала прикраси, обгорнуту білим папером і перемотану скотчем.

- Він знає... Ну що, домовилися?
- Якого Пономарьова?
- У нас є свій Пономарьов. Начальник транспортного цеху, як у гуморесці... Ну то давай, бо шеф чекати не любить...

Вусань подався сходами нагору, залишивши в руках хлопця невеличку й не дуже важку коробочку.

Цього ще бракувало...

Не проблема захопити передачку. Проблема - встати, вийти з цієї будівлі, дійти до іншого офісу... по крутих металевих сходах! - і спуститися благополучно назад. Та ще й з Антоном їхнім там зустрітись.

Ой ні, тільки не це!

Максим пошукав мобільний, та марно. Мабуть, у шефа залишив.. Але вертатися не було сил.

З горем навпіл вийшов на подвір'я, де його засліпило сонце. Хлопець покліпав, повертаючи очам зір, ще б різкість навести...

- Про що задумався? Про життя-буття? - Знайомий чувак зі складу, вже у цивільному одязі, штурхнув його під лікоть. - А я ось пересорт суботній несу твоєму Юрі.

- Ой, а передайте, будь ласка, і це. Бо... бо маю справи. - І Максим всунув коробочку змінному.

Той скривився.

- Я схожий на кур'єра?

- Ну пліз... Вам же не важко, а я в боргу не залишуся.

- Це не моя робота...

- Домовилися? Мене звати Максим, - і простягнув руку.

- Любомир. Вперше і востаннє.

Працівник складу пішов нагору, а Максим уже перед прохідною згадав про туалет. Довелося вертатися до старого корпусу, де вбиральні розміщувалися на першому поверсі. З дверей будівлі вийшли якісь дівчата, але сьогодні їх для нього не існувало.

Тільки «Боржомі»... І міцний-преміцний м'ятний чай...

6

Дружина заварила Олександрові м'ятний чай. Сподівалася, що напій його заспокоїть.

Наївна.

Ні на похорон, ні на парастас він не ходив.

Нічого цікавого та корисного в тих церемоніях не бачив. Усілякі літургії, молебні, а надто поминки та заупокійні богослужіння були для нього каторгою. Навіть за власним сином.

Лише присутність на тих церемоніях його Олени трохи притлумлювала роздратування...

А тут усі б тицали у нього і шепотілися між собою...

Обійдетесь!

Олександр відповів на дзвінок, якого чекав, і вирішив подрімати.

Обідній сон, кажуть медики, позитивно впливає на кровообіг. Так само, як задоволення від успішно виконаної роботи.

7

Вона - лиходійка. І вона це знає.

Від нервів у неї вкотре підкосилися ноги. Сіла просто на підлогу біля свого робочого місця і сховала обличчя в долонях. Добре, що в обідній час усіх мов корова язиком злизала.

Посиділа так хвилину, потім важко підвелась і повернулася на своє місце. Не плакала, усі сльози вкрала одна минулорічна червнева ніч.

Але вона знає, кому доведеться плакати замість неї.

Вона вже постаріється.

Будьте певні.

8

Мобільний розривався. Максим спробував його вимкнути, але ніяк не міг намацати. Відтак зрозумів, що дзвонили у двері.

За вікном був день, на годиннику – обідня пора, він встав страшенно голодний і, поки йшов відчиняти, захопив сухаря, який самотньо лежав у хлібниці на кухні.

За дверима стояли Тарас із фірми – без уніформи і без усмішки – і ще один чоловік. У секонд-хендівському піджаку на футболку, джинсах звідти ж, чорній бейсболці...

– Антон за мною вже ескорт прислав? Мене шеф відпустив.

Та гості заштовхали хлопця досередини і притиснули до коридорної стіни.

– То так ти за мою доброту платиш?! – просичав Тарас, а той, другий, швидко розглядався по хаті.

– Ей, ти куди? Що таке? Чого ви?

– Так платиш?!

– Що ста?..

Біль увімкнувся несподівано в ділянці епігастрію. Максима скрутило і вивернуло на килим жовчу.

Наступний удар по хребту повалив його на коліна.

– Де гроші?.. – пролунало згори.

– Як-кі... гроші?..

– Мальовані! Де гроші?

– Які?..

Носком черевики йому врізали попід груди. Блювати Максимові більше не було чим. Біль скручував його біля ніг нападників, пульсуючи і розливаючись по тілу...

Другий чоловік підняв його голову за волосся.

– Повернеш зараз – тобі навіть трохи пощастить. Не повернеш до завтра – тобі крупно не пощастить. Вибирай.

– Я не знаю, які...

Аж тут він згадав. Коробочка, обмотана папером і скотчем... Розміром з мамину скриньку..

- Скільки?... - прохрипів, ковтаючи повітря.
- А ти не рахував? Шістдесят тисяч.
- Я все поясню...
- Не треба нам твоїх пояснень. Нам гроші треба. Гроші фірми.
- Це не я. Я віддав.
- Кому? Свідки є?

Перед очима мерехтіло. Сльози котилися по щоках. Невиплакані на похороні сльози...

- Любомиру. Керівникові вчорашньої зміни. Зі складу!
- Що ти верзеш? Любомир учора не працював.
- Працював, він іще на гурт ішов... з кардіомагнілом...
- З чим? Слухай. Не можна брехати так невміло. Просто зізнайся, невже все програв? У карти чи на тоталізаторі?
- Спитайте Юру! Він знає!

- Питали. Він теж постраждалий, це його область. Місця собі не знаходить. До нього гроші не дійшли, на гурті їх теж ніхто не бачив, а там багато свідків. Камери в холі зареєстрували, як ти отримав передачу від Шумахера. Де гроші?

- У Любомира гроші! - кричав Максим, боячись, що вони його не почують. - Такий високий, з чорною щетиною!

- Відколи це в Любомира щетина? Давай так, - той, хто у бейсболці, присів біля нього, поглянувши просто в очі. - Ти новенький, люди бачили, як ти заходив у туалет, там ти все порахував, докумекав, що можеш хапнути добрячу суму, і не втримався. Буває. Віддай сьогодні частину, завтра донесеш те, що програв. Позичиш, хатинка непогана, живеш небідно. Навіщо воно тобі?

Максим витер рукою сльози і соплі. Стояти на колінах за те, чого не зробив, було нестерпно. А за те, що зробив?

- У мене їх нема. Я все поясню. Олександру Вадимовичу.
- Е ні, коли справа дійде до шефа, ти вже маєш усе віддати. Бо він так, як ми, церемонитися не буде.
- Дайте мені з ним зустрітися.
- Він сам вирішить, коли йому з тобою зустрітися. Гроші при тобі?
- Ні...
- Ясно. У понеділок, дев'ята нуль-нуль, уся сума. Час пішов.

І гості забралися з його дому. До понеділка.

Максим ліг на килим, підтягнувши коліна до грудей. Це тільки в фільмах можна після такого зриватися на рівні ноги і бігти доганяти лиходіїв.

Принцеса підійшла до нього і лизнула в ніс.

Хлопець зціпив зуби, щоб не завити.

Треба ж було так по-дурному підставитися?!

9

Олександр був сам не свій від люті.

– Як?! Мимо вас усіх, серед білого дня?! Виніс і навіть оком не змигнув?!

– Нічого, віддасть. Шмаркач ще, принесе, де дінеться...

Тарас сидів, звисивши голову, Степан похмуро стояв за його спиною, але це їх не врятує...

– Я питаю вас, як він це зробив?! За що я плачу гроші вашій с...ній охороні?!

– Мабуть, коли пішов у туалет, переклав їх у свою сумку... У понеділок о дев'ятій, шефе, все буде у вас...

Олександр нахилився вперед.

– Впевнені?

Працівники мовчали.

– Ідіть і без грошей не повертайтеся.

Звісно, він сказав це зовсім іншими словами.

10

Біль у кожній клітині тіла змусив Максима піднятися, дійти до ванної й відкрити кран.

Кажуть, допомагає...

Згадав про килим персикового кольору, знайшов якусь шмату і, протерши його, витріщався на темну пляму. Мамі дуже подобався персиковий колір...

Хлопець повернув до ванної кімнати. Помокнув у гарячій воді. Трохи попустило. Трохи.

Встав, натягнув банний халат, зайшов у кухню, щоб зробити собі ще одну каву, спіткнувся і пошукав ногою тапку, яка злетіла з неї...

– Привіт, не хотів тебе налякати. Щось трапилося?

Батько не знайшов нічого кращого, як сісти на порозі тераси, обійнявши Принцесу, і струшувати попіл у Максимове улюблене горнятко в горошок.

– Тату, з чого я питиму каву? Привіт.

– О, а я й не помітив, що взяв твоє. Візьми моє.

- Твоє горнятко чорне, а я не люблю чорної кави у чорному горнятку. Це якась... тавтологія виходить.

Принцеса була згідна з ним на двісті відсотків. Муркотіла, облизувала свої лапки і водила хвостом туди-сюди просто під носом у старшого господаря. Останній чотири місяці кантувався в однієї продавчині з Південного, але ключ носив із собою, щоб почуватися вільним, тому зараз кривився, але не перечив. Принцеса залишалася єдиною жінкою у цьому домі, тож їй дозволялось усе.

І татові, й сину не щастило з жінками, чомусь кожна, заледве вгледівши цей особняк, одразу вважала себе тут господинею, а як ти будеш вільним, якщо ключ від твоєї свободи прагнуть схопити пальчики з довгими нігтями і захвати десь подалі від справжніх господарів.

Одна полицка в Максимовій голові мала назву «Забуті імена», і над нею великими літерами бовваніло гасло: «Ніколи не віддавайте ключі від вашого дому чужим». Усі, чиї імена були забуті на тій полиці, мали можливість ознайомитися з цим правилом на власному досвіді.

Лише одне ім'я не викреслювалося з пам'яті ніяк...

Треба було терміново робити собі каву, але ноги і руки хололи й терпли, і будь-який крок, будь-який натяк на рух могли виказати правду старшому господареві цього дому, досвідчене око якого нічого не залишало непоміченим. Менти колишніми не бувають, так, здається, говорять про них.

- Ти не відповів мені, синку.

- Я пробую вирахувати, скільки днів ти не палив.

- Чотирнадцять. А на п'ятнадцятий день ти перестав відповідати на дзвінки і вдома тебе не було, я приїхав, а входні двері відчинені, у ванній шумить вода. Що я, по-твоєму, маю думати?

Його батькові давно ставили діагноз «виразка шлунку», але не палити він міг максимум місяць. А тут одного чувака поставили на лічильник, і саме йому час починати палити. А він все кава та кава...

- Помер Лешек. Учора був похорон. І мені конче треба поспати, бо кава вже не допомагає, зранку маю бути на роботі, якщо можна, поговоримо за...

- Лускувець? Замолодий, щоб помирати...

Усі ми замолоді...

- Тату, лишишся сьогодні?

- А треба?

- Як хочеш. Будуть хлопці, ми в гаражі потусуємося...

- Та ні, поїду до Наді. Обікрали її будку, просто на базарі, потягли найцінніше. Спробую пробити по старих зв'язках, хто міг це зробити: свої чи гастролери... Що ти робиш?

- Забираю Принцесу, щоб тобі було легше підвестися.

- Ти жакливо виглядаєш. Що трапилося? Не треба мені руки подавати, твій тато ще сам здатен встати.

Так надійніше.

– Наді привіт.

– Їй зараз не до твоїх привітів. – І вже біля вхідних дверей, немовби щось згадавши: – Дехто цікавився історією під Славським. Був запит в архів. Наче пальчики десь виринули, проводяться слідчі дії, можуть знову допитувати... свідків.

Максим погладив кицьку. Звичайні слова, тільки руки та ноги терпли все дужче і десь у хребті шарпала нерви кицька Тривога. Гострі пазурі мала і жалю не знала. Хоч видавалася білою і пухнастою.

– Не підставляйся більше...

Це все, що сказав йому на прощання батько. Сивий, несподівано сутулий, з жилавою шиєю, що ховалася за коміром темно-синьої теніски, у вигладжених на кант штанах, із чорним портфелем у руці, у чорних глянцевиx туфлях.

«Як же ви схожі з татом, – казала мама. – Все у вас має бути ідеально, що б не сталося. А ідеалу не буває, хіба вам ніхто не казав?»

Його ідеальний батько добрих півгодини, поки він лежав у ванні, просидів у випрасуваних штанах просто на порозі тераси, дозволяючи білій і пухнастій кицьці моститися у себе на колінах.

Не підставляйся більше... А більше й не треба...

11

Список відкатів цього місяця вражав. Утім, як і всі попередні місяці. Просто тепер його це дужче лютило.

Ніяк не наїдяться!

Як крупним мережам, так і поодиноким аптекам частину сплачених ними за товар коштів доводилося повертати назад. Переважно їх забирали ті, хто робив замовлення, наймані працівники, таємно від своїх роботодавців. Відсоток залежав від обсягів, які аптека вибирала на фірмі, і жадібності працівника. Деякі особливо вперті замовники без баснословних відкатів навідріз відмовлялися працювати. Якщо вони добре платили і могли вибирати нормальні обсяги, їм, звісно ж, ішли назустріч.

Менеджер раз у місяць виїжджав у поля і роздавав конверти.

Усе, як у всіх.

Аптеки, у свою чергу, платили відкати жадібним лікарям, які завдяки цьому скеровували пацієнтів саме до них. Фармдистриб'ютори платили за те, щоб саме їхній препарат із усіх можливих аналогів уписували в рецепт. І так далі.

Ніхто нічого нового у фармації не вигадував. Перевірені схеми працювали і працюватимуть ще довго на ринках країни.

Чому ж його це так бісить?!

Олександр ще раз уважно переглянув список, який готував головний бухгалтер разом із програмістами і передавав йому для завірення. Намагався перевіряти кожну гривню, яку змушений був витягувати зі своєї кишені. Чому ж інші власники бізнесів цього не роблять?

Висновок напрошувався очевидний. Бо їм бізнес дістався легко. Або вони вважають, що все і так працює, без їхньої безпосередньої участі.

Довіряють своїм людям, мати вашу!

А от він уже котрий день намагається не довіряти нікому.

Можливо, тому вже котрий день рівень глюкози у його крові не спішить опускатися до норми?

12

Хлопці пили пиво і дивилися на нього круглими очима.

Коли він уявляв собі, як було б добре мати свою команду і заробляти бабки, придумавши якийсь офігенний спосіб, то цих двох відмітав одразу.

А тут довелося вибачитись і покликати їх на допомогу. Бо більше друзів не було.

Немає в тебе більше друзів, Максе...

– Тобто ти хочеш, щоб ми следаками поробилися, як твій батя?

Вітьок, як завжди, брав бика за роги, а потім не знав, що з тим биком робити...

– Я приїду на машині і поставлю її через дорогу, так, щоб було видно прохідну «Конвалії». Панакото, ти сидітимеш всередині і зніматимеш на відео все, що там відбувається: хто заходить, хто виходить, хто з ким теревенить ет цетераЗ. Паралельно дзв'якаєш мені і доповідаєш, якщо буде щось цікавеньке. Тим часом фотографуєш, ну зрозумів?

Панакота зняв задля такої справи аж два навушники.

Ще на першому курсі, зависаючи на дискотеці з одногруппниками, тоді ще Андрій Кіт познайомився з якоюсь панянкою і, танцюючи під голосний музон, спитав, як її звати. Після закінчення танцю він, вельми здивований, повернувся до своїх, а коли його спитали, що сталося, стелув плечима:

– Якось дивно вона себе назвала.

– Як?

– Панна Кота... Яка Кота?

Усі презирнулися.

– А може, їй почулося, ніби ти питаєш, що їй замовити, і вона попросила десерт?

– Який десерт? – ще розгубленіше мовив Андрій.

– Пана-кота! – гаркнули всі одногруппники.

Прізвисько приклеїлось намертво.

– А я? Я теж хочу! – ображеним тоном заволав Вітьок.

– А ти робиш те саме вночі. Ось.

– Вночі?!

- Ну, ти ж удень на роботі.
  - Ти хочеш, щоб ми цілу добу витратили на твоє розслідування?
  - Лише одну добу. Я ж не кажу, щоб цілі вихідні.
  - Вихідні?! - хором закричали друзі.
  - Так і знав, що вам сподобається.
  - А ти що робитимеш? - спитав Вітьок.
  - Ага, ти що робитимеш? - підтакнув Панакота.
  - Я? Слухатиму музичку, спатиму, кавусю буду пити... Я все це обробляю, сортую і вибираю потрібні мені файли! - зірвався він.
  - А які тобі потрібні файли?
  - Якби ж я знав... Мені не можна привертати до себе зайву увагу, тому я прошу вас.
  - Не знаю, як хто, а я, до речі, втомлююсь на роботі, мені відновитися треба! - заявив Вітьок.
  - Кажу ж тобі, давай я слідкуватиму вночі, а ти вдень! - відповів у тон йому Панакота.
  - Чого це ти раптом? Ти завалиш всю справу!
  - Чого це я завалю всю справу?
- Максим відсунув каву подачі. Знайшов «Мівіну», заварив, висьорбав юшку разом з вермішеллю, ошпарюючи язика... поки друзі вирішували, хто з них крутіший.
- До речі, може хтось позичить старий телефон, бо я, здається, свій посіяв?
- Вони одночасно повернули до нього голови.
- Телефон?!
  - Ну так, телефон...
  - Ти посилаєш нас на надсекретне небезпечне завдання, а сам не маєш навіть телефону?! - заревів Вітьок.
  - А якщо нас уб'ють? - патетично приклав долоню до грудей Панакота. - А ти навіть не знатимеш...
  - Ану не панікуйте! Карточка в мене десь є, а телефон завтра шукатиму на фірмі. А якщо будуть стріляти - викликайте дев'ять-один-один, харе?
  - А що, будуть стріляти? - цього разу порадував Вітьок.

Максим схопився за голову.

Олеся повернулася до своєї кімнати завченим шляхом – уздовж коридорної стіни. Запаморочення і нудота могли напасти будь-якої миті.

У кімнаті роззирнулася.

Зеленаві шпалери, штори в тон, допотопний комп'ютер і шафа на двоє дверцят. Розстелене ліжко під вікном. Вже котрий день розстелене.

Поставила паручке горнятко чаю на приліжкову тумбочку, висунула для чогось шухлядку, покрутила упаковку снодійного.

Нічого нового. Усе, як завжди.

Хоча. Уперше за ці дні вона зробила це не судомно, не істерично, а якось... буденно, чи що?

Сила реакції притупилася. Вона звикала.

Мама... Сьогодні вона на диво обережно зайшла до її кімнати, придивилася до неї і повідомила, що телефонували з роботи на домашній телефон – ввічливий такий голос, турботливий, напевно начальниця твоя, пощастило тобі з нею, – але вона відповіла, що донька погано себе почуває. Її завірили, що все розуміють і почекають.

Але ж вони не чекатимуть вічність, доню! Ти ж навіть не зателефонувала їм, четвертий день не з'являєшся на роботі! Може, викликати дільничного? Чи краще піти на роботу, розвіятися?

Олеся відмахнулася від усього. Не можна було їй зараз повертатися туди. Без зброї, без найменшого плану дій. У лігво орків...

Та й лікар навряд чи допоможе. Хіба пропише, як рік тому, снодійне, і все стане, як було...

Хоча ні, вже ніколи не стане так, як було. Нічого не виправиш, нікого не повернеш із того світу...

І тоді мама не втрималась і розплакалася.

Що з тобою, ти захворіла? Зізнайся... А може, ти... вагітна? Тому не пішла на похорон? Розкажи мені, я все зрозумію...

Олеся накрилася ковдрою з головою.

Ні, мамо, у мене абстинентний синдром, по-простому – ломка. Твоя чемна дівчинка потрапила в тенета своєї чемності. Це дуже довго пояснювати. Я не можу марнувати сили на ці пояснення, та й ми ніколи з тобою не говорили щиро, тому я промовчу. Вибач, мамо...

Коли мама пішла, Олеся відкинула ковдру і роззирнулася в пошуках мобілки. Кілька днів не згадувала про неї, не дивно, що начальниця телефонувала на домашній.

Дивно, що ввічливим і турботливим голосом розмовляла...

Помітила свою «Нокію» в куті біля ліжка. Розсипаною на детальки.

Довго дивилася на телефон. Не пам'ятала, коли і як він розбився.

Хіба що улюблена мелодія «Плачу Єремії», виставлена на вхідні дзвінки, раптом зазвучала в пам'яті, нагадавши про далекі гори, звідки ніяк не

могла повернутися. Коли ж вона чула її востаннє? Коли ж вона нарешті повернеться зі своїх блукань?

Олеся знову лягла і накрилася ковдрою по вуха.

Отже, ніхто не може додзвонитися. От і добре...  
Розділ четвертий

Понеділок, 9 червня, 01:30

У своєму щоденнику я назвала б сьогоднішню ніч переломною. Але я щоденника не веду. І сьогодні вночі мені дуже і дуже зле.  
1

Час спливав, наче вода з поламаного крана, – тоненькою цівкою.

Олеся спробувала ще раз. І ще раз. Спробувала розставити все по своїх місцях.

Але марно. Тільки голова розболілася дужче і перед очима замерехтіло.

Що робити, що робити, що робити? – стукало молоточками у скронях.

А може, то правда вперто намагалася пробитися до її затьмареної ліками і страхом свідомості?

Увесь вільний час, якого виявилось аж надто багато, Олеся або ходила як сновиди по квартирі, тримаючись за стіни, бо від перебування у вертикальному положенні ще тремтіли коліна і слабкість гарячою хвилею вдаряла в обличчя. Або сиділа перед комп'ютером, охопивши себе за плечі руками і намагаючись щось почитати в Живому Журналі, але нічого там не знаходила.

Але здебільшого лежала, втупившись у стелю.

Що робити, що робити, що робити? – пробувала вона прочитати на стелі відповідь. Марно.

Ні на чому не могла зосередитися, думки про таблетки не виходили з голови.

Щось трапилося в ніч із неділі на понеділок дев'ятого червня. Щось, що збило її налаштування і змінило паролі, і тепер вона ніяк не може повернутись у своє більш-менш безпечне існування і згадати, що саме трапилося, наче хтось рукою провів перед її очима і стер усі картинки, хоча пам'ять уперто намагалася зібрати себе з уламків заново.

Щось змусило хорошу людину полізти у зашморг...  
2

До роботи Максим дістався у геть невеселому настрої. Дорогою кілька разів поривався розвернути тачку, виїхати на окружну і втопити педаль газу. Знав, що «Шкода» слухняно відгукнеться ста двадцятьма кілометрами на годину.

Та натомість слухняно припаркувався через дорогу від фірми та із здивуванням відзначив, що ані на хвилю не спізнився.

От що значить, коли є додатковий стимул приходити вчасно!

Панакота був убраний у шорти кольору хакі, плямисту сорочку, чорні окуляри і, звичайно, свої білі навушники. Замаскувався до невпізнаності, і здається, навіть косички говорили всім: «Ні, це не той Панакота, про якого ви подумали!»

Максим зітхнув, кинув йому ключі й попрямував до прохідної.

Озирнувшись біля скляних дверей, побачив, як його помічник роззирнувся у славній традиції Джеймсів Бондів і непомітно вліз на передне сидіння. Різкий гудок зачепленого клаксона сповістив усім, що надсекретна операція розпочалася.

Панакота втягнув голову в плечі й тихесенько причинив за собою дверцята...

На зміні був новенький охоронець, про загублений телефон не чув ні сном, ні духом, до Тараса тепер не було сенсу звертатися, Анжела досі на нього дулася, а керівник охорони з промовистим прізвиськом Каменюка, якби знайшов його телефон, то, мабуть, стер би його макогоном у ступі в порошок.

Та-ак, у кого б ще спитати про свій «Самсунг»?

Максим ще трохи потупцяв з іншого боку прохідної, спостерігаючи, як усі поспішають на робоче місце, хоча далеко не всі, включаючи і його, хочуть цього, і тільки зібрався на свій другий поверх...

– Доброго ранку! – привітався за його спиною знайомий голос зі сталевим відтінком і, минаючи його, коротко додав, не втрачаючи ні грама своєї сталевості: – Ви у мене дещо забули, Максиме.

Максим мить постояв, отямлюючись від здивування, а тоді кинувся наздоганяти власницю голосу, цього разу вбрану у джинси та обліплу стрейчеву сорочку в блакитну смужку.

По п'ятницях в офіс дозволялося приходити в неофіційному вбранні. Прийому клієнтів у цей день не було, і невеличким послабленням внутрішнього статуту працівники користалися по повній.

Усі любили п'ятницю!

3

Олександр п'ятницю не любив. Його працівники – і напевно не тільки його – вважали п'ятницю священним днем, бо за нею слідували вихідні, і навіть якщо ви у вихідні працюєте, все одно п'ятниця – переддень щастя. І працювали вони в п'ятницю, поглядаючи на годинник, і ефективність тієї роботи була ніяка.

Олександр ніколи не працював на когось, тому й ніколи не ділив своє життя на тижні. Швидше – на періоди спаду і підйому активності. Або на час від здійснення одного задуму до іншого.

От як зараз. Задумав запустити власну лінію виробництва лікарських трав три роки тому – і за три роки на території в триста п'ятдесят квадратів біля Пасік Зубрицьких виросли склади і цехи з переробки лікарської сировини, а також цех по контролю якості сировини і готової продукції із супердорогими спектрометром і хроматографом.

Лишилося запустити рекламу і презентувати своє дітище на всіх доступних йому рівнях.

Власник «Конвалії» поглянув на кошториси дочірнього підприємства і зрозумів, що витрати на промоцію треба урізати. Помпезності не буде, він не син Рокфеллера, і хай інші називають його скнарою – якимсь переживе.

А ось як він житиме, якщо не вдасться виконати обіцянку, яку він дав собі і матері свого сина над його труною, – Олександр не уявляв, і від того, що ця справа не рухалася, хоча стільки часу минуло, йому хотілося повіситися, але хіба годиться піддаватися занепадницьким настроям, якщо вороги тільки й чекають цього? Хіба годиться самому стрибати у прірву з Олімпу їм на радість?

Саме це він хотів би сказати всім, хто замислюється про самогубство: подумайте перед цим про своїх ворогів! Не про близьких і рідних, а про них, коханих, уявіть собі, як вони потиратимуть руки над вашою труною, як глумитимуться над вашою пам'яттю і як розказуватимуть усім, хто захоче слухати, якими ви були ідіотами!

А таких, хто захоче слухати, набереться достатньо, можете повірити старому скнарі...

4

– Ви знайшли мій телефон?! – влетів Максим у прочинені двері кабінету керівника тутешнього роздрібу.

Ілона Вікторівна стояла біля стіни ліворуч від дверей, і в її погляді читалося щось таке, що зупинило Максима ще на порозі.

– Не знайшли... – сам собі відповів він. – А що?..

– Зачиніть двері.

Він зачинив. Видно було, що Ілона мала досвід у керуванні людьми. А ще видно було, що якась думка внесла розбрат у струнку шеренгу її установок і принципів.

– Я згадала... дещо.

Максим завмер. Соратників у нього тут не було і не передбачалося, і якщо гравець такої ваги перелаштується ближче до його флангу бодай на півсантиметра – він матиме хоч якийсь шанс.

– Інколи я буваю в курилці...

– Ви курите? – не втримався Максим. Він гадав, що такої шикарної шкіри і білосніжних зубів не буває у курців.

Ілона поглядом поставила його на місце і схрестила руки на грудях.

– Я сказала – інколи...

– Перепрошую, це не моя справа...

Вона мовчки щось зважувала в думках, задивившись на край столу...

– Будь ласка, продовжуйте, це дуже важливо... все дуже важливо в цій справі...

– Ви теж вважаєте, що Кеннеді вбили свої?

– Чужим це нафіг не треба було.

Дівчина кивнула, неначе його відповідь була тестом на профпридатність. Жодна волосина не вибилася з її шикарної зачіски...

Цікаво, у неї є кавалер? Чи чоловік?

- Так от, яюсь ще взимку, одразу після свят, я вийшла за прохідну і згадала, що забула сигарети. Я не люблю ті, які курять наші хлопці, вертатися не хотілося, отож я спитала в Тараса, чи нема в підсобці Анжели, яка теж курить «LM». Той роззирнувся, обережно прочинив двері до підсобки і кивнув мені, щоб я заходила. Усередині на тапчані сиділа Анжела і розмазувала туш по обличчю. Вже майже не плакала, тільки схлипувала. Ну я і влаштувала допит.

- Справжній, суворий? - осміхнувся Максим, судомно намагаючись заховати за посмішкою свій страх перед допитами.

Дівчина знизала плечима і холодно глянула йому у вічі.

- Можу й суворий, а якщо тобі нецікаво, то взагалі можу...

- Ні-ні, мені цікаво, я просто цей... згадав той тапчан злощасний...

Ні, чоловіка, швидше за все, немає...

- Пити менше не пробували?

- Пробиуав, не виходить.

Вона не засміялася. Навіть не посміхнулася.

- Ви теж думаете, що то я їх вкрав? - серйозно спитав після паузи Максим.  
- Ви ж у курсі про зниклу передачку?

- Усі керівники в курсі. Поки що лише керівники, але скоро знатиме вся фірма. А свої думки я волію зберігати при собі. І тобі раджу, тут не тільки стіни, а здається, стелі й підлога мають вуха.

Вона поглянула на годинник.

- Так, мені час працювати. Наш шеф задурно гроші не платить.

- А що Анжела?..

Ілона знову на мить задумалась - і...

- Анжела плакала, бо Олексій Лускувець відмовився іти до неї в гості на Маланки, тому що... закоханий в іншу і нічого не може з цим вдіяти.

- Закоханий?

Максим закліпав очима. Слово закоханий було відсутнє у його лексиконі, може, тому йому було так дивно спостерігати за всіма тими стражданнями своїх непутящих ровесників.

Але уявити Олексія закоханим було неможливо, він шляхетно ставився до всіх осіб жіночої статі - від немовлят до бабусь, але щоб отак, як інші, страждати від кохання до однієї...

- Не вірите? - спитала Ілона і вперше зацікавлено поглянула на нього. Іронічним таким поглядом...

Максим розвів руками. Кицька на ймення Тривога знову запустила свої кігтики у його серце.

Казав йому внутрішній голос не йти сьогодні на роботу, погасав би півдня областю – велика швидкість завжди діяла на нього заспокійливо, – і як на світ народився б, а він...

– Все може бути, звісно, але... – невпевнено почав він.

– Але ви ніколи не потрапите в цю пастку...

– Я? Ну, не знаю...

– Бути закоханим для вас означає – втратити себе, свою оригінальність, стати таким, як усі, правда? Правда.

Хлопець збирався заперечити, але ніяк не міг дібрати потрібних слів, тим часом Ілона відвернулася до столу, натякаючи, що аудієнція закінчена.

Максим потупцяв трохи на місці, жалкуючи, що взагалі зв'язався з цією фірмою, жив би собі далі, як жилося, – ніколи не бачачи того складу і того клятого холодильника! Але тільки взявся за ручку, як у спину йому полинуло, цього разу – без жодного натяку на сталь:

– І ви праві: кохання скидає з Олімпу значно ефективніше за всіх ворогів...  
5

Коли двері зачинилися, Ілона вперлася руками в стіл і постояла так хвилю. Усе, що сталося, даремне, усе, що не сталося, теж, певно, мало свою причину.

Навіщо вона його покликала? Що хотіла цьому кнакові розповісти? І чому не розповіла?

Десь у глибині серця вона знала відповіді, але давно не дозволяла собі заглядати туди...

Добре, що у її кабінеті, на відміну від решти приміщень, немає камер. Та поза його межами мала зважувати кожен крок і постійно стежити за виразом свого обличчя.

Ілона посміхнулася. Шеф такий досвідчений, а такий наївний.

Він справді думає, що від камер не можна сховатися...  
6

Для когось почалися вихідні, а Олександр зранку вже був на своєму новенькому підприємстві з виробництва лікарських трав «Аронія».

Ходив, винюхував, придивлявся, мацав, гладив, ледве не цілував своє дітище.

Був щасливий і злий одночасно. Щасливий, бо нарешті. Коли мрії справджуються – не так, як у казках з чарівними паличками й усміхненими феями, а так, як у житті, де палка не раз і не двічі б'є тебе по голові, поки ти зрозумієш, скільки хоче той чи інший фей за черговий дозвіл чи за дорожезний апарат, без якого твоє виробництво зазнає краху.

А злий він бував так часто, що ніхто й не дивувався.

Цього разу його дратувало, що до відкриття на День фармацевта нічого не готово!

Хоча директор його дітища – якому він, до речі, вже одинадцять місяців як платить зарплату! – запевняє, що все під контролем і широким жестом запрошує на екскурсію.

Проминувши склад лікарської сировини, поки ще порожній, вони заходять до цеху підготовки сировини, де після контролю якості її мають висушувати і пресувати.

– Ось теплогенератор, ось конвеєр, а тут – гідравлічний прес. Цей цех укомплектований повністю, хоч завтра відкривайся! – бадьоро заявив повненький, з черевцем і другим підборіддям Руслан.

Олександр його бадьорості не оцінив.

– Далі!

– А далі у нас цех проміжної продукції. Тут ми будемо подрібнювати, видаляти домішки і просіювати нашу сировину. Систему Зет ми вже перевірили, видаляє домішки чудово, просіювальна машина неперевершена, ну а дробарку обіцяють підвезти найближчим часом!

Років мав трохи за тридцять, був в елегантному костюмі й напуцованих туфлях. Краватка, здавалося, була присутня в його образі завжди, так невимушено він її носив.

Олександр краватку вдягав тільки в разі крайньої потреби, і те, що його підлеглі хочуть виглядати солідніше за шефа, дратувало його ще дужче. А поглянувши на власні туфлі, якими був пройшовся через багнюку на території підприємства, скривився.

– Кажеш, найближчим часом?

– Обіцяють.

– Кажеш, відкриватися можна?

– Ну, я ж гіпотетично...

А якщо я тобі гіпотетично нарахую зарплату, Руслане Івановичу? Знаємо, як солідність злітає з людини, якій урізають зарплату, вмиль!

Олександр переманив його у конкурентів і поки що беріг, приглядаючись, на що той здатен. Та й роботи було до біса багато!

Але ще ніхто в нього не уникав такого урізання!

Тим часом бадьорість потроху спадала з директора «Аронії», як цвіт з вишні.

– Ходімо, я вам покажу автомати! Одні сировину з тюків фасують у пачки з картону, другі – у фільтр-пакети, а третя установка обгортає пачки плівкою і...

– Може, ще на полицки виставляє і ціну приклеює?

– Ні, ціну – ні, а от з допомогою принтера ми будемо маркувати нашу продукцію, і смію вас завірити...

– Краще скажи, це що таке? – Олександр вказав на зораний двір, коли вони підійшли до вікна. – Це що за траншеї?! У тебе тут бойові дії?

– Так дощ був недавно, Олександре Вадимовичу, а рух вантажівок тут практично безперервний, самі бачите.

Олександр набрав у груди повітря, щоб сказати, що він думає про його відмовки, і... згадав, що саме одинадцять місяців тому сталася перша солідна крадіжка на складі.

Конкуренти! Невже так просто?

Руслан брав на допомогу досвідчених людей зі складу «Конвалії», поки відбувався набір в «Аронію», та й тепер, перед відкриттям, часто закривав ними проріхи новеньких.

Олександр не заперечував, кидаючи на нову справу всі сили.

І лише зараз задумався. Тут, у Пасіках, далеко від його очей і камер, можна було наворотити таких справ, які перед носом шефа не зробиш, і організувати все був час, та й кошти виділялися чималі. А чи справді вони йшли за призначенням?

Він видихнув і стиснув до болю щелепи.

Який то за рахунком підозрюваний? Номер три?

– Ну ходімо, показуй свої фасувальні автомати.

Руслан повагом рушив у напрямку складу готової продукції. Краватка сиділа на ньому як влита.

7

Порожній пакет від сухариків був першим, що він побачив, розплющивши очі. Монитором плавали кольорові кола, у будинку було тихо, наче у морзі, пива лишилося як кіт наплакав.

Наснитися ж таке...

Порухав мишкою. На моніторі з'явився відеофайл, відзнятий хлопцями за добу спостереження за «Конвалією».

Замість того, щоб проводити вихідні, як годиться, Максим усю суботу просидів удома, намагаючись видобути з відео те, чого там, може, і не було взагалі.

Потер шию, відкрив нову бляшанку пива і присунув ближче монітор «Леново».

Відзняті картинки з життя прохідної «Конвалії» потребували пильнішої уваги. Бо він не вірив, що нічого важливого не трапилося. Просто він це важливе проґавив.

Люди заходили і виходили через прохідну, буси, дафи і легкові машини приїжджали і від'їжджали, вечір, ніч і ранок, зафільмовані камерою Вітька, якою Панакота водив з боку в бік і по колу, а Вітьок просто прикріпив її на сидінні, а сам спав поруч. Але нічого незвичного. Зовсім нічого.

Максим глянув на годинник на моніторі. Скоро неділя, а там і до понеділка недалеко. Замість того, щоб відпочити, він займається казна-чим. Не щастить йому останнім часом з вихідними!

Хоча, з іншого боку, до понеділка залишалася ще купа часу. Якщо рахувати з нічним часом і однією кавою на годину. Сказали йому шукати гроші, от він і шукає! Відкриває поштову скриньку і пише листа. Енний раз прокручує відео. Допиває пляшку. Цього разу – «Чернігівського».

Але фігура зі сну стоїть перед очима як попередження: далі не заходь, бо можеш з'їхати з траси і з глузду.

Фігура шефа просто на розділовій смузі шосе, по якому мчить помаранчева «Шкода-Фабія»... І шеф не має наміру забиратися з її шляху... І в момент удару... Максим прокидається.

Йому б відмахнувся від цього сну, спитьсся та й сниться, але мозок уперто проводить аналогію з картинкою річної давності, якої не позбутися: залізнична колія Стрий – Мукачево – Батьово, ніч, червоні зірки над головою, він іде вздовж насипу, повертає і бачить, що на рейках стоїть чоловік, міцний, кремезний, а перед ним навколішках дівчина, крихка, аж прозора, тримається за рейки (щоб не впасти?), щось говорить йому, але слова відносить вітер, голос надтріснутий, сиплий, ніби вона все життя курила, хоча він точно знає, що вона не курить.

Чоловік помічає його, тішиться, махає йому рукою, підходить, мовляв, тут у нас намічається забава, дівчина обертається, і... картинка змазується, розпливається, розривається вітром на клапті, а клапті ці осідають на полиці в його голові, де знаходиться все, чого він колись не втямив і відклав на потім. Поличка захаращена, з якого боку розгрібати цей мотлох – він не уявляє, очі печуть, забиті місця на тілі ниють, та ще й телефон зник, нема кому подзвонити, пожалітися на життя-буття.

Добре, що електронна пошта ще працює. Слава інтернету!

8

Олександр ледве не вдавився печивом, яке дружина завжди давала йому перед сном разом із горнятком молока.

«Доброго вечора! – мав нахабство звернутися до нього лист із електронної скриньки. – Я продовжую свої спостереження, але хочу найперше сказати, що я нічого не крав...»

Та невже?...

«...За територію фірми в обід у вас виходять не всі. Ті, хто виходять, далі магазинчиків через дорогу не йдуть. Один чоловік, худий і сутулий, на червоному «Опелі» повіз двох дівчат кудись на обід, повернулися вони вчасно».

Головний бухгалтер їздить зі своїми дівками в «Метро», це я і без тебе знаю, слідкувати в обід – дурня!..

«...І ще якась повненька білявка на «Ланосі» вашого головного охоронця поїхала і повернулася під вечір...»

Видно самовивіз по Львову, Степан часто дає свій «Ланос», коли водії зайняті, то й що? Купувати для них окрему автівку чи, може, свою давати, га, шпигуне?..

«Увечері і вночі через прохідну їздять водії, інколи з супроводом. Якщо хтось із водіїв працює на пару з кимось зі складу чи з охорони або і з тими, і з тими, то вивезти медикаменти з вашої фірми – раз плюнути.

Гадаю, в обід вони отримують гроші, а вночі вивозять товар. Діє група: хтось зі складу, хтось із водіїв і хтось із керівників».

Хочеш, щоб я повірив, що в мене під носом працює банда, а я про це ні сном ні духом? Хочеш скинути з хворої голови на здорову? Не вийде...

Але що більше він думав над цим, то темніше ставало у нього перед очима.

«...І до речі, я десь посіяв свій телефон. Часом не у вас?»

Олександр дочитав до кінця, доїв печиво і допив молоко.

Треба буде Степанові сказати, щоб узявся з понеділка за цього розумника всерйоз...

9

Вихідні проминули, як стрій солдатів, – гупаючи у скроні. Час від часу морозило і вона накривалася з головою, час від часу прокидався апетит і вона йшла до холодильника і змītала першу-ліпшу страву, не заморочуючись тим, аби її підігріти. Спала уривками, намагаючись прокидатися до того, як додивиться сні.

Ще у суботу зранку мама повідомила, що вони беруть тітку Тамару до себе на дачу на всі вихідні, раптом і вона захоче, бо так не можна...

Олеся погоджувалася з нею: так не можна, але залишилася вдома. Зовнішнього світу вона боялася тепер дужче, ніж орків. Там, у зовнішньому світі, жили ті, хто винен у смерті Лешека. І як вона дихатиме з ними одним повітрям?

Ще у суботу ввечері Олеся відчула, як біль починає тьохкати у скронях.

До неділі вона заплющувала очі на ці настирливі месиджі підсвідомості.

А вже в неділю під обід не витримала.

Так більше не можна, – сказала вона собі, тріпнувши головою, і колишня Олеся, яка відсиджувалася цілий рік десь у куточку їхньої з нею душі, погодилася.

Так. Більше. Не можна.

Ну і що далі? – спитала вона в себе колишньої. – Що будемо робити далі?

Ти весь час думаєш про таблетки...

О'кей, почнімо з таблеток.

Олеся витягнула порожню упаковку і покрутила її в руках.

Спокійно, ти впораєшся...

Вона добре пам'ятала, що заховала таблетки у тумбочку, коли прийшла Марта.

Це останнє, що вона добре пам'ятала.

Дев'яносто міліграм золпідему замість максимально допустимих десяти міліграм на добу! Плюс алкоголь, якого категорично не можна вживати під час прийому цих ліків, який потенціює їхню дію і приводить до непередбачуваних наслідків.

Навіть люди, далекі від медицини і фармації, знають про це!

Як же вона могла це зробити – змішати снодійне з алкоголем?

Олеся відчула, як у неї всередині все похололо.

Дивно, як ти ще прокинулася.

А може?.. Може, вона автоматично випила всі таблетки перед тим, як піти відчиняти Марті двері, заховала порожню упаковку до тумбочки, а тоді забула про це? Може, вона вже давно збожеволіла, але не помічає цього?..

Гаразд, одна з версій – що ти божевільна. А яка друга?

Олеся простягнула руку до пляшечки з водою. Кока-колу вона викинула, ніколи не любила цього напою.

Хіба що Марта...

Ковтнула воду, поставила пляшечку на місце і знову взяла до рук порожній блістер.

То що, Марта?..

Марта була у неї в гостях у неділю восьмого червня увечері.

Навіть якщо припустити, що її краща подруга чомусь задумала підсипати їй у вино снодійне – як у банальному детективі, того вечора у неї просто не було можливості це зробити!

Увійшовши до кухні, недільна гостя одразу скинула взуття, забралася з ногами на м'який куток під вікном і тільки керувала звідти, скільки куди наливати і яку закуску подавати на стіл.

Уявити, що Марта почекала, поки господиня на хвилю відлучиться з кухні, швидко зіскочила з кутка, перетнула чималеньку кухню і бігом чкурнула у спальню витягати з тумбочки ліки, які навіть не уявляла, де лежать, – було дуже смішно!

Отже, ця версія відпадає.

Олеся посміхнулася. Місце байдужості зайняв сум...

Змішати дев'ять таблеток снодійного з алкоголем могла тільки божевільна або...

Або?...

Ні, я, навпаки, намагалася позбутися цих таблеток...

Впевнена?

Так.

То чому не позбулася?

Пекельний головний біль перекреслив усі подальші спроби прояснити ситуацію.

Олеся залізла в ліжко і спробувала заснути – без снодійних і знеболювальних, – хоча знала, що усе даремно. Можливо, під ранок. І то ненадовго.

Розділ п'ятий

Понеділок, 9 червня, 01:40

Скільки ж я випила сьогодні?

Спочатку вино, молдавське напівсолодке, потім вишневий лікер, а на закуску – шампусик!

Святкування – чи то пак поминки! – завершені, і я можу нарешті завалитися на ліжко і зняти ці довбані туфлі на підборах. Але кімната обертається довкола моєї бідної голови, шлунок підкочує до горла, хочеться плакати і сміятися одночасно. І навіщо було змішувати всі ці рідини?

Але насправді мені погано не через це.

1

Під ранок вона так і не заснула.

07:45. Усе даремно.

Ледве встала і, кутаючись у светр, – кому сказати, червень, а вона ходить у плетеному светрі! – пройшла до вбиральні, умилася, на кухні простягнула руку до чайника...

І тут у двері подзвонили. Здригнулася. Пригладила косу.

Дежавю якесь... Та ні, певно, батьки забули ключі від хати. Хоча вони й обіцяли повернутися тільки завтра.

Пішла відчиняти. Забувши, що має бути пильна, щоб зовнішній світ не проник у її фортецю над урвищем.

Прочинивши вхідні двері, дівчина голосно скрикнула і затиснула долонею рот.

Якби вона вела щоденник, то могла б написати в ньому, що в цю мить гіркі ридання, зароджені глибоко в душі, затиснуті відчаєм і провинкою, прорвалися врешті через усі запруди, вибухнули сльозами і пролилися на її сум живою водою.

Але вона щоденника не вела. Просто розревілася, як мала дитина.

Я піду в далекі гори долинуло з-за лаштунків пам'яті телефонним дзвінком, на який вона не відповіла...

2

Максим зустрів Тамару Василівну біля дитячого майданчика. Того, що перед її будинком.

Їхав на фірму і дорогою завернув сюди. На похороні її не було, номера її мобільного зараз не мав, можна було б добути його, звісно, але що він їй скаже? Алло, привіт, пам'ятаєш мене?

А тут зустрів маму Лешека – і все стало ще гірше. Не підготувався до цієї зустрічі, тому не встиг ніде заховатися. Чому сюди завернув – не зміг би пояснити зараз ні собі, ні Тамарі Василівні, ні їй. Але його про це так і не запитали.

Мама Лешека була чорніша чорної землі. Щоб узяти себе в руки і якимось задобрити свою совість, Максим повів жінку в кафе навпроти, столики там були пластикові, але кава виявилася на диво смачною. Мамі свого найкращого друга він замовив м'ятний чай і млинці з яблуками. Вона відмовлялась, але він наполіг.

Мабуть, як і він, мало їла останнім часом. Чоловіка поховала десять років тому, єдиного сина – три дні тому.

А друг сім'ї зависнув між молотом і ковадлом...

– Ти ж пам'ятаєш, Максиме, яким він був. Кожна мати гордилася б таким сином. Ніяк не можу повірити, що його вже нема...

– Він у кращому світі.

– Ти говориш, як Олеся!.. Я щойно від сестри, вперше зустріла Олеся після... після цього всього, думала, накричу, чому вона не прийшла провести в останню путь мого хлопчика, а коли її побачила... Змарніла, тільки очі світяться... Вздріла мене на порозі – і в сльози! Посідали ми з нею на ліжко, обнялися і заплакали...

Максим ошпарив собі піднебіння. Відставив філіжанку. Подякував офіціантці за млинці.

– Ви хоч щось з'їжте, Лешек не хотів би вас бачити такою...

– Чому він це вчинив? Може, ти знаєш? Може, він говорив з тобою про... про щось?

– Я хотів у вас про це запитати.

– Постійно пропадав на роботі, брав зміни понаднормово. Ще й Олеся влаштував, жартував, що перетягне туди всіх своїх, буде власну банду організовувати...

– Олеся працювала в «Конвалії»?

– І працює. А ти не знав? Він і тебе хотів... як він казав... завербувати... Що могло статися на тій проклятій «Конвалії»? Чому я його туди відпустила? Що вони з ним зробили?

– Хто вони? Він щось розповідав вам про роботу?

– Казав, що вони його голими руками не візьмуть. Не переживай, мамо, я ж там тепер за старшого, вони в мене ще навернуться на шлях істинний... мені ж треба вчитися проповіді говорити і все таке... Ну знаєш, у тій своїй жартівливій манері...

– І все? Може, ще щось казав? Якісь імена згадував, прізвища?

– Не пам'ятаю нічого...

– Ось мій новий номер телефону. Тимчасовий. Щось згадаєте, одразу телефонуйте. Удень і вночі, добре?

– Добре, Максиме, – Тамара Василівна подивилася на млинець і через силу ковтнула чаю. – А з Олеся треба щось робити. Андрій з Людою вже й не знають, що їй казати. Зовсім не слухається, на роботу не ходить, лежить цілими днями. Телефонували начальниці, вона сказала, що все розуміє, що

дасть їй додаткові відгули, але ж це не може тривати вічно! Знаєш, вона не просто змінилася. Вона щось собі думає і думає... А може... може, вона теж збирається накласти на себе руки, га, Максиме? Чому діти взагалі про таке думають? Вони ж іще життя не бачили! Я нічого не розумію!

Максим обережно відпив охололу каву. Промокнув губи серветкою. Відставив усе і поглянув у очі Тамарі Василівні.

– Я теж нічого не розумію. Але спробую з'ясувати.

Очі навпроти наповнилися сльозами. Він досяг вершин у своїй брехні...

– Ти теж погано виглядаєш, Максиме...

Брехати – це важка праця...

– Я виправлюся. Обіцяю.

І платня за це відповідна...

– А може... може, ти зможеш її розрадити, зайшов би в гості, поговорили б, ви ж так давно знайомі. Від тебе вона б швидше прийняла пораду. І допомогу, якщо треба...

Максим набрав у груди побільше повітря і... знову збрехав.

– Звісно, Тамаро Василівно, я спробую.

3

Тамара Василівна сховала носовичок, витягнула гаманець і почула, як копійки дзенькнули по асфальту, вилетівши з незастебнутого відділення. Вона нахилилася було за ними, але, передумавши, випросталася і поглянула на вікна четвертого поверху.

Від сліз очі пекли і погано бачили, може, тому їй здалося, що хтось стоїть біля вікна, а насправді то хмари відбивались у шибках.

Тоді вона перевела погляд на дорогу, якою щойно від'їхала помаранчева машина, завернувши на вулицю Стуса.

Пропонували підвезти, але вона хотіла пройтися. Тут недалеко. Поспішати до самотнього помешкання було б смішно, якби не було так гірко. Та й хліба треба було купити, не пам'ятає, коли востаннє купувала хліб.

Вона зітхнула і попрямувала попри церкву до вулиці Енергетичної.

Дві розмови сьогодні відбула. І наче з різними людьми, а здається, співрозмовник був один і той самий. Так само широко співчував і так само широко плакав із нею разом.

Але...

Якісь неясні підозри заворушилися в її серці після цих розмов.

Ніби її співрозмовники домовилися мовчати про щось важливе для них обох. Мовчати до гробу.

Вона здригнулась і перехрестилася біля церкви. Звідси відгалужувалося аж п'ять вулиць. На якусь мить їй замаячіло в голові, і вона розгублено завмерла посеред галасу міста.

Приклавши руку до серця, Тамара Василівна зі здивуванням помітила в руці гаманець. Озирнулася. Магазин залишився позаду. І квартира на четвертому поверсі. І помаранчева машина.

4

Олександр прогортав свій записник.

Усі найважливіші речі записував сюди, завжди носив його із собою. Коли закінчувався рік – спалював, попередньо перенісши у новий записник те, що не втратило актуальності, не довіряв електроніці, так само як не довіряв Богу і податковій: усі вони можуть підвести в момент, коли найбільше на них покладаєшся.

Про людей, яким не довіряв, можна було б скласти багато томів з таких-от записників, але зараз – відчував це! – вийшов на фінішну пряму.

Знати б, куди ця пряма його доведе?

Підійшов до вікна і постояв, спостерігаючи, як люди вливаються в нутрість його фірми, мов потічки в озеро, наповнюючи її живою водою...

Не всі, ох не всі!

Відчув, що став сентиментальним. І ніби до старості ще далеко, і хватку свою ще не втратив, і нюх зберіг, але останні події зробили його... не те щоб обережнішим у стосунках з тими людьми...

Зробили його слабшим. Ніби зменшилася дистанція між ним і ними, ніби гора Олімп змаліла і тепер будь-хто знизу може задерти голову і побачити небожителя, який виявився зовсім не таким недоступним, як колись.

5

Безсоння і нервові напруження останніх днів зробили свою справу: фірма «Конвалія» тепер видавалася монстром, який колекціонує душі людей і зберігає їх на складі у холодильниках...

Максим спробував вийти з машини, але ноги навідріз відмовилися його слухатися.

Понеділок, скоро дев'ята...

Люди стікалися до прохідної, на диво веселі й безтурботні, наче не до монстра в пашу йдуть, а на барбекю.

У шибку постукали. Максим аж підстрибнув. «Шкода-Фабія» припаркувалася через дорогу від фірми, під розлогою липою, неподалік залізничного переїзду, ніби не мала ніякого стосунку до того негідника-монстра...

Але їй не повірили...

– Приніс? – Степан, у піджаку на футболку і в чорній бейсболці, закурив, знічев'я позираючи на авторинок за сотню метрів від них. Наче він випадково сюди забрів і вирішив перекинутися словечком з водієм помаранчевої «Шкоди-Фабії», який теж суто випадково куняв тут із самісінького ранку.

– Я хочу домовитися, – голос зрадницьки тремтів, як і ноги. Цигарка теж би тремтіла в його руці, якби він палив. – Мені треба більше часу.

– Овва, яка негарна відповідь. – Керівник охорони сперся ліктями на напівопущену шибку. – Спробуємо ще раз. Будь уважним. Я питаю: приніс, а ти відповідаєш – так. Не чую...

– Ні, в мене нема... Я хочу все пояснити...

Степан витяг цигарку з рота, струсив попіл... одним ривком відчинив дверцята і з усієї сили натиснув на грудну клітку Максима основою своєї долоні, вдавляючи у сидіння. У грудях різко заболіло. І дихати стало проблематично.

– Я розмовляв із шефом, він сказав, що не вірить жодному твоєму слову і твій вчорашній лист тільки поглибив його підозри. Хочеш спихнути на когось із наших? Навіть не намагайся...

Максим спробував скинути з себе долоню, вивернутися з-під неї, але жилава рука керівника охорони наче була зроблена зі сплаву заліза з титаном...

Другою рукою той швидко облапав водія і витяг із його задньої кишені техпаспорт, права і гаманець.

– Це поки побуде в мене.

Степан швидко випростався і смикнув підборіддям до випадкового перехожого, мовляв, а ти чого витріщився. І той обійшов «Шкоду» по найдальшій траєкторії.

Максим вчепився в руку свого мучителя обома руками, від стиснення грудної клітки дихання зробилося поверхневим і не могло донести до мозку достатньо кисню, серце билось з перебоями, перед очима затанцювали білі плями.

– Ми з тобою зараз заїдемо на отой базарчик і ти скажеш, що хочеш продати машину. Ціну ти знаєш. Можеш виторгувати більше, я не проти. У мене є там знайомий, який довіряє мені і швиденько знайде тобі покупця. Ми залишимо йому мій номер телефону, я діятиму від твого імені... Може, це дасть тобі натхнення пошукати потрібну суму, поки покупець не з'явився...

Тиск на груди Максима припинився так само раптово, як і почався. Хлопець завалився на кермо і хвилину не міг надихатися. Серце билось, як навіжене. Від пережитого стресу і від усвідомлення, що шеф йому не повірив...

А ти собі віриш?

Степан тим часом заліз на пасажирське сидіння.

– Розвертай. І не наїдь випадково на когось із перехожих, бо тоді доведеться дві машини продавати: твою і татову...

6

Про крах економіки почали говорити ще навесні. Долари кинулися скуповувати ближче до літа.

Що чекало на них восени, знав тільки фармацевтичний бог, але волів мовчати, щоб не накликати бога паніки.

Олександр дивився на речі будь-якого масштабу реально, з точки зору вигоди чи невигоди для себе і своєї фірми. Тому всі чутки і передбачення переломлювалися у його свідомості через призму інтуїції, і це часто рятувало його від необдуманих кроків.

Але можливо, його інтуїція копійки ламаної не вартує?

Аптеки тріщали від товарів. Люди звикли купувати тут усе: від дорожесних гормональних препаратів до гривневої захисної помади з вітамінами, яких там бути не могло, бо справжні вітаміни коштують дуже дорого. Але люди далі велися на яскраву рекламу ліків і замість того, щоб йти до лікарів, наступного ранку після початку промоції на ТВ якогось протигрипозного препарату квапилися до аптеки за новою панацеєю.

З чого й живемо...

Щоб усе це раптом рухнуло – в голові не вкладалося. Але підстрахуватися не завадить.

Олександр скуповував землю. На Прикарпатті, в Криму, на Київщині. Щоб будуватися. Або перепродавати. Залежно від ринкової кон'юнктури. Земля, як і будинки на ній, завжди будуть у ціні. Роберт Кіосакі заробив на цьому мільйони. Олександрові вистачить частки від них. Але прогнози деяких експертів все одно навівали песимістичні настрої...

7

– Щастить тобі, Панакото...

– Чому, Максе?

– Маєш свою музику – і радієш.

– Ти для цього телефонуєш? Позичити тобі музику на день? На більше не дам.

– Позич мені краще бубна, бажано із шаманом, може він мені начаклує, де я посіяв свій телефон? «Самсунг» останньої моделі, щоб ти знав – найтонший у світі. А я його взяв і посіяв. Де?

– Може, хто вкрав?

– Тоді давай сюди бубна, шамана і міліцейський бобік, щоб повний «ол інклюдів» для злодія організувати.

– У вас там не один злодій, я так бачу.

– Ага, організована, значить, злочинність бере мене у кільце. Але не на того напали!... О, кафе-бар «Ілюзія». Як думаєш, пельмені там справжні?

– Ти не на роботі?

– Не на роботі й не на машині...

– Слухай, Максе, а може, даремно ти на ту фірму поперся, га? Може, йди звідти, поки не пізно?

– Пізно. Чую, що розворушив їх, але гадки не маю, звідки грім вдарить...

8

Покупця знайшли до кінця робочого дня. Зателефонував Степан на домашній телефон і сказав, щоб Максим готувався на завтра на обід. Прощатися з тачкою...

Можна було б піти в міліцію, але міліція має що йому пригадати, і про це знає керівник охорони «Конвалії», якщо так впевнено і нахабно відбирає у нього його власність.

«Шкода-Фабія» належала колись його мамі, і цей факт блимав у нього в голові на полиці під назвою «Чужі речі» непомільним нагадуванням: «Не можна брати чужі речі: ані позичати їх у когось, ані просто передавати третім особам, якщо ти не впевнений, що вони тобі життєво необхідні».

Авто було йому необхідне, як засіб пересування від однієї точки до іншої, як засіб зваблювання дівчат і як спосіб самоствердитися над тими, хто авто не мав.

Але життєво необхідними були нормальне дихання і серцебиття, а не чуже авто, яке мама лишила йому, як відкупне. І яке він дуже давно мріяв продати. А гроші пропити.

– Привіт.

Тато, як завжди, увійшов нечутно, наче привид. Їхній особняк здавався о другій ночі будинком з привидами.

– Чому ще не спиш?

– До державних готуюсь.

– Відколи ти готуєшся до екзаменів?

– Це ж не просто екзамени, це – випускні екзамени.

– І ти боїшся, що тебе не випустять з інституту? Після п'яти років навчання? «Шкода» на сервісі?

Максим потер шию, очі злипалися, на каву його перенасичений кофеїном організм уже не реагував, а «Ред-Булів» не визнавав.

Тато, як завжди, просік головне.

– Так, завтра заберу... Я вже закругляюся. Ще трохи. Ти давно приїхав?

– Я повернувся. Не зійшлися ми характерами з Надею.

– Як завжди. Тат, а може ти маму любиш? Досі...

– А хіба її можна не любити? Такої, як вона, в мене більше не буде.

– То чому ж ти її відпустив? Тому що повірив мені, а не фактам?

– Я слідчий. Я знаю, коли можна вірити фактам, а коли людям. Не сиди довше, ніж треба. Це однаково нічого не дасть.

Максим відкрив рота і довго ще дивився так з відкритим ротом на двері своєї кімнати. Зачинені за його батьком.

Це він до чого?

Але двері відповіді не знали.

Може, спитати в привидів?

Він прислухався. Привиди мовчали також.

Отож Максим вирішив піти спати.

9

Олександр вирішив піти спати.

Але записник із золотим тисненням дивився на нього осудливо, наче він записував туди не тих, кого треба.

Ну от кого логічно було записати туди першим?

Правильно, Семена Іващишина, керівника складу. Має і людей, і можливості, знає, що де лежить і як воно там лежить.

Деколи найпростіші відповіді – найправильніші.

Він вивів золотим пером: Підозрюваний № 4. Знову відкрив пошту. Листів не було.

Подивіться на нас, ми образилися!..

А від дармових грошей хто відмовиться? Правильно, мало хто.

Олександр спробував уявити, хто з його оточення на правду міг би відмовитися від такої купи грошей.

І за кілька хвилин змушений був зізнатися собі, що так достоту й не знає, хто б міг...

А він сам би відмовився?..

10

Прийшла тітка Тамара і розхвилювала Олеся. Їй потрібно було зберігати спокій, увімкнути логіку і забути про емоції, а тут прийшла тітка Тамара – і все, що вона так довго намагалася зібрати до купи, знову розлетілося на кавалки.

Побачивши її на порозі своєї квартири, Олеся розревілася, як мала дитина.

– У міліції сказали, що останній дзвінок Олексія був тобі, але ти, напевно, вже спала... може, він... він щось хотів тобі сказати... щось важливе...

І вони, обійнявшись, плакали...

Після того як Тамара Василівна пішла, Олеся зібралася з духом і склала свою «Нокію» до купи. Під'єднала до зарядки, увімкнула і переглянула пропущені дзвінки. Більшість була з роботи, кілька – від Марти, а у понеділок дев'ятого червня о 03:04 їй телефонував Олексій Лускувець. За дві години до своєї смерті...

Олеся завмерла з телефоном у руці в тупому очікуванні, що він зателефонує ще раз – і цього разу вона візьме слухавку, і знайомий голос розповість їй, що трапилось, і вони разом придумують спосіб порятунку від орків. Якщо такий існує...

Бо інакше їй доведеться воквати самій. А як тендітній дівчині з абстинентним синдромом здолати кровожерних чудовиськ?..

Але телефон мовчав.

Розділ шостий

Понеділок, 9 червня, 01:45

Біля ліжка на тумбочці – пляшка кока-коли. Я простягаю руку, відкручую кришку, роблю кілька ковтків і знову завалюся на ліжко. Саме те, що лікар прописав.

У-у, ті лікарі! Знаємо, що вони інколи прописують, краще лікуватися самому. Або померти.

Але про смерть я сьогодні думати не збираюся. Хай про неї думають інші!

1

Розмовляти із собою колишньою їй сподобалося. Нічого зайвого не треба було пояснювати, все було зрозуміло одразу обом.

Отже, що там у нас далі за списком?

Алкоголь.

О'кей. Давай про алкоголь.

Скільки вони випили у неділю?

Вино, молдавське напівсолодке, вишневий лікер плюс шампанське... Чи шампанське вона вже не могла пити?

Вино принесла Марта, за лікером Олеся пішла до бару у вітальні, там знайшла також пляшку «Одеси», спитала голосно, чи брати і те і друге, Марта скомандувала з кухні: «Та бери, подруго, все одно два рази бігати!» – і...

Олеся рвучко сіла на ліжку і втупилась у висунуту шухлядку.

У пам'яті, мов спалах у темряві, з'явилася рука, яка тягнулася до шухляди у ту злощасну ніч із неділі на понеділок.

Ще один спалах – і та сама рука стискає щосили шампур.

Два короткі чіткі спогади, між якими – рівно рік часу.

Олеся поволі вляглася на бік, поклавши складені, як для молитви, руки під щоку.

Урвище викопали, мабуть, спеціально для неї. Щоб не змогла більше втікати.

2

Сьогодні був вівторок і треба було вирішувати: йти на роботу чи ні.

Уявивши, як його там зустрінуть, Максим зарився під ковдру. Але Принцеса знайшла його і там.

Мур-р-р... – сказала вона йому, вмошуючись у нього на животі.

Треба було попросити допомоги у тата.

Принцеса, перебираючи лапками, випускала раз по раз свої гострі кігтики і била хвостом, пробуючи вмотитися зручніше.

Одного разу він уже попросив допомоги у тата. І вся робота, якій тато віддав половину свого життя, усі відкладені ним гроші, уся кар'єра... пішли коту під хвіст. Та й жінка всього його життя пішла від нього.

З того часу він пообіцяв собі давати раду самому.

Але брехати все-таки треба менше.

Принцеса нарешті згорнулася клубочком, даючи можливість світові вдосталь на милуватися своєю вилизаною до блиску шерстю.

Вона нагадала йому...

Максим рвучко відкинув ковдру, Принцеса, звалившись на підлогу, обурено нявкнула, але з тими принцесами треба жорсткіше, поки вони не перебралися з вашого пуза вам на голову.

За двадцять хвилин хлопець уже був помитий, зачесаний, одягнений і напарфумований. Щоправда, краватку, трохи подумавши, вирішив не пов'язувати. Завжди з ними морока.

Перекусив канапками з соком.

А опинившись перед гаражем, зрозумів, що сісти за кермо сьогодні навряд чи доведеться. І завтра теж. По хвилині вагань викликав таксі.

Чужий мобільний лягав до руки не так, як свій. Треба зайти в салон, дібрати собі новий, а в нього все нема часу.

Веселі, брате, часи настали...

Фірма «Конвалія» зустріла його, як ворога.

З

Олександр не вірив своїм очам: цей недоносок посмів заявитися на його фірму, наче нічого не сталося! Став посеред подвір'я і роззирається навсібіч. Як охоронці його впустили?

Рвучко пройшовся кабінетом.

На столі вже другий день лежали зарплатні відомості на підпис, і це завжди псувало йому настрій. Віддавати такою працею зароблені кошти. Особливо, коли їх не вистачає.

Він збирався купити ферму для розведення коней. Навіть нагледів місце. А тут – зарплата.

Повернувся до вікна. Недоносок пішов до старого корпусу. Що він там забув?

Олександр викликав на нараду співвласника, юриста і програміста. Час втілювати в життя ще один задум, який вони вже давно обговорювали на найвищому рівні. Час переводити менеджерів із рангу найманих працівників у ранг приватних підприємців. Так роблять усі. Податки з зарплат давно вже перейшли всі нормальні межі. З мільйона зарплатного фонду чесний роботодавець змушений виплачувати державі більш ніж п'ятдесят відсотків податку, тобто півтора мільйона йшли в нікуди, а приватні підприємці платитимуть лише незначний фіксований єдиний податок, і з цих зекономлених коштів можна буде і їм щось віділити...

А якщо не погодяться? Це ж треба з податковою зв'язуватися, з соціальними службами, звіти носити, у банку великі суми знімати...

Мусять погодитися! Грошки усі люблять отримувати!

Відомості лежали на столі нагадуванням про невідворотність.

Почекають. Нічого їм не станеться!

4

На фірмі всі вже про все знали. Це було видно із допитливих поглядів і перешіптувань. З реакції охоронця, який підвівся і суворо спитав:

– Ви до кого?

...Зі слідів від кігтиків, якими Тривога пройшлася по його животу, мостячи собі місце в епігастрії...

– Я тут працюю, – у тон йому відповів Максим, проминув прохідну і роззирнувся. Праворуч був старий корпус. Першим збудований на території «Конвалії». Там хлопець ще ніколи не був. Бухгалтерія, згадав він, бюджетники, відділ сертифікатів і архів. Зазвичай більшість працівників у таких структурах – представниці прекрасної статі. А він умів себе з ними поводити!

У першій же кімнаті на другому поверсі його зустріла ота представниця, і розміри тутешнього представництва вочевидь свідчили про вагомий внесок прекрасної статі у фармацевтичну галузь.

Одне було дивно: ці розміри її не псували. Здається, вона навіть пишалася своєю об'ємною фігурою, бо обтисла сукня з глибоким декольте притягувала погляди, як потужний електромагніт притягує метал.

«Пишатися – від слова пишний...», – погодився сам із собою Максим, а вголос спитав, без натяку на усмішку:

– Не заважатиму такій гарній панянці?

Вона стрельнула очима, чорними, як її сукня і волосся.

Як ночі у Карпатах...

– Ви до кого? Во всі на обіді.

– До вас. Можна?

Дівчина граційно поправила довгий хвіст, що лежав на її округлих плечах.

– Ну, спробуйте...

– Я щодо передсмертної записки Олексія Лускувця. Ви її читали?

Вона округлила і без того великі очі й ковтнула фанти з півлітрової пляшечки.

– А ви?

– Ага, – не змигнувши оком збрехав Максим. Йому не звикати... – Поміж іншим він написав, що винен великі гроші. Тому я прийшов до вас. Хто, як не бухгалтерія, розуміється на грошах...

– Великі гроші? А скільки? – дівчина перейшла на шепіт, вказуючи йому на крісло навпроти і собі сідаючи та нахиляючись до нього через стіл. Від чого її великі форми отримали можливість опертися на тверду поверхню.

Максим опанував себе і сів. По хвилі посунув настільний календар так, щоб мати можливість думати про високе і вічне, а не про її декольте.

– Десь шістдесят тисяч, – теж пошепки відповів їй. Чорні очка зблиснули від отриманої секретної інформації. Яка до вечора обросте подробицями і втратить статус секретної.

– А що?.. – вона хотіла щось спитати і... відкинулася на спинку крісла, поправляючи хвоста. З третього поверху спускався чоловік під сорок, худий, згорблений, у костюмі без краватки. – Я приготувала звіт, Андрію Олександровичу, як ви просили.

– Дякую, – чоловік похмуро оглянув відвідувача і вийшов в інші двері.

– Наш керівник, отакий чувак! – з гордістю сказала бухгалтерша. – Ви не знайомі?

– Навіть ми з вами не знайомі. Макс.

– Інна. А ви хто?

– Я друг Олексія. Обіцяв його матері з'ясувати, які гроші звели його в могилу. Але всі мовчать.

Бухгалтерка кивнула і взялася перебирати папери на столі.

– Усі з цього живуть.

– З чого?

Вона роззирнулася, поправила хвіст і...

– Зустрінемося завтра в обід на зупинці біля ДБК4.

– Домовилися.

Він повернув до дверей.

– А що... що іще було в тій записці?

– Там і поговоримо...

Коли ти накладаєш на себе руки, більшість цікавиться не тобою, а твоєю передсмертною запискою. Наче це найголовніше, що ти залишаєш після себе у житті.

5

Інна погладила перекинутий через плече хвіст волосся і почала збиратися.

Думки про передсмертну записку змінного не давали спокою.

Невже він там написав про неї?

Вона взяла папку з деклараціями, сховала знаряддя праці бухгалтера у стіл, а головне знаряддя – комп – перевела у сплячий режим. Щоб ніхто не здогадався, що її вже не буде.

Якщо хтось питатиме, скаже, що в податковій застрягла.

6

На гурті на нього подивились, як на втікача з Кульпарківської. Дуже небезпечного втікача.

Антон одразу зірвався з місця і загородив собою прохід.

- А ви... ви, юначе, тут більше не працюєте...

Максим поглянув у дальній кут. Юра швидко відвів погляд і втупився в екран. Надя і Катя, ще вчора готові заварити йому каву, сьогодні з презирством повідверталися від нього, щось активно обговорюючи.

- Чому? - спитав Максим у колишнього керівника, бо не годилося одразу повертати назад. Так тільки боягузи роблять.

А ти і є тим боягузом, Максе!

- Тому що у нас не місце для злодіїв.

- А хто вам сказав, що я злодій? - Максим подивився просто у вічі Антону.

Той захвилювався.

- Так усі кажуть...

- І шеф?

- І... ну напевно...

- Може, підемо спитаємо у нього?

Цього Антон не чекав.

7

Олександр глянув на екран. Відеокамери з усіх куточків його фірми показували йому, хто чим живе на своєму робочому місці.

Ось постачання. Кілька столів із комп'ютерами, зосереджені обличчя, ділові розмови з постачальниками, набирання накладних.

Ігор уміє тримати дисципліну у довіреній йому царині, ще б із домашніми навів лад - ціни б йому не було!

Ось роздріб. Молоді дівчата, жарти, сміх, веселі розмови з аптеками, тут можна розслабитися, всі свої... Ілона вибила для себе окремий кабінет. Казала, що керівник має дистанціюватися від підлеглих, щоб помічати їхні огріхи й критично реагувати у критичних ситуаціях, бо в малих приміщеннях звикаєш до людей, а люди до тебе, і це в результаті відбивається на ефективності роботи, а ви ж не дасте нам великого приміщення, ми ж не гурт? - Не дам. - Тоді мені потрібен окремий кабінет.

І добилася свого!

Ось бухгалтерія. Ну ясно, обід. Усіх мов корова язиком злизала. Ні, все-таки Андрій забагато їм дозволяє, треба з ним про це поговорити...

І тільки Олександр зібрався зателефонувати, як на ще одному екрані Антон Нечипорук разом з новеньким попрямували простісінько до його кабінету.

Завгурту звук беззаперечно володарювати у себе, наче таточко над своїми дітьми, адже набрав у відділ юнаків і дівчат. Тому, зіштовхуючись із тим, хто не піддавався його великосвітському шарму, він втрачав свою впевненість і запал. Та й краватку слід було поміняти на пристойнішу...

Олександр раптом зрозумів, що йому не зовсім затишно у цьому чудовому кріслі за чудовим столом у чудовому кабінеті. Кабінеті шефа.

Можливо, тому, що ворог десь близько.

8

Зовнішній світ не дрімав.

Під вечір навідалися дівчата з роботи. Алла і Мар'яна з педешного складу і Анжелка з юридичного. Принесли йогурт і сочок, наче хворій, були незвично тихі, переповіли їй кілька новин, без яких вона могла б спокійно обійтися, і забралися геть.

Приходили, мабуть, щоб очистити сумління, Олеся ні з ким у «Конвалії» не дружила, і якби Лешек не влаштував її туди на роботу – можливо, був би зараз живий.

Він так сильно хотів вивести злодіїв на чисту воду, що не думав про небезпеку, того тижня практично довів своє розслідування до кінця, проте всі докази тримав у себе. «Менше знатимеш – довше житимеш», – віджартовувався хлопець на всі її прохання поділитися інформацією. Де зараз ті докази – незрозуміло, точніше зрозуміло, що їх уже немає, а злодії залягли на дно, але Олеся добре пам'ятає, як він сказав їй у п'ятницю перед завершенням робочого дня: «Я не впевнений щодо кінцевої ланки нашого ланцюжка, того, хто організував усе це. Не впевнений, чи треба про свої згоадки казати шефу. Я ще маю час подумати до понеділка».

А у понеділок у нього того часу не стало...

Розділ сьомий

Понеділок, 09 червня, 02:11

Раптом я бачу крізь вії, як він стоїть у моїй кімнаті і дивиться на мене. Наче все знає. Наче був присутній при тому, як конала моя особиста безконечність...

У моєму затуманеному алкоголем мозку виникає ще одна ідея, і я озвучую її.

Він підходить до ліжка і схиляється до мене, щоб краще чути. Невже я так тихо говорю?

Я знову пробую розповісти йому, що я задумала, але в мене знову не виходить. Чи, може, розповідаю, але мені так зле, що я сама себе ледве чую...

Він киває, виходить з кімнати, а коли повертається, у його руках пляшка кока-коли.

1

– Ну, блін, подруго, ти даєш! Усіх нас до смерті перелякала! Що з твоїм мобільним, я дзвоню без перерви, твої батьки кажуть, що ти зачинилась у кімнаті й нікуди не виходиш, що таке? Так не можна, ти що? Я мусила прийти подивитись, як ти тут!

Марта вривається до її кімнати, як літо в хату до зими. Уся яскрава, сонячна, в обтислій сукні з квітковим принтом. Олеся думає про свій сірий спортивний костюм, і їй хочеться накритися ковдрою з головою. Щоб не бачити. Щоб не бачили.

– Ану поглянь на мене... Знаєш, що тобі потрібно? Генеральне прибирання. Ти коли останній раз у хаті прибирала? А це, до речі, дуже допомагає, виводить з депресії.

Зовнішній світ не дрімав. Він усіма силами намагався пробитися до неї крізь фортечні мури.

– Я не знаю... може, якось пізніше...

– Усе через Лешека? Я теж не можу заспокоїтися. Так, він твій брат, класний пацан, але це не означає, що тобі треба зійти за ним у могилу.

– Мені треба... трохи часу...

– Якого часу? Тиждень минув! Не часу тобі треба, а доброго нагання! Подивися на себе, ти давно свою косу чесала? Скоро доведеться обрізати, бо так заповсталась, жах. І викинь цей костюм, у ньому ти як сіра мишка!

Марта не церемониться у висловах. Витягує з сумочки – теж по-літньому яскравої – щітку для волосся і заходить розчісувати їй коси.

– Добре, що снодійного позбулась, а то в групу анонімних наркоманів скоро довелося б тебе записувати.

– Я... позбулася... снодійного?

– Тобто? – рука зі щіткою на хвилину завмирає і знову повертається до чесання. – А ти що, не пам'ятаєш?

– Як позбулася?

– Ми ж ніби небагато випили... ну, але для тебе то багато.

– Марто, як?!

Здивуванню Марти немає меж.

– Викинула у смітник.

– Сама?

– Так. Ти точно не пам'ятаєш? – Марта відкладає все і пильно дивиться на Олеся. – Чого ти ще не пам'ятаєш?

– Почекай. Я сама при тобі викинула свої таблетки у смітник? Витягнула по одній і викинула?

– Так. Тобто ні. Викинула всю пачку, а що є різниця?

– При тобі?

– Господи, подруго, ти починаєш мене лякати!

– Ось!

Олеся витягає з шухлядки приліжкової тумбочки упаковку гіпногену і кидає її Марті. Та обережно крутить у руках, для чогось нюхає її, відкриває пачку і витягає порожній блістер.

- Оппа! Ти що, витягла все-таки її зі смітника і... випила? Усі?

- Я не...

- Олеся! Усі дев'ять?! Випила? Після того, як я пішла?! Ти що, вирішила покінчити з усім таким способом?

- Я не пам'ятаю, щоб я їх пила.

Марта схоплюється на ноги і ляскає блістером себе по долоні в такт власним словам:

- Давай по порядку. Ми з тобою засіли в тебе на кухні, налили вино, я пожалілася на Вітька, що він мало приділяє уваги мені, а багато роботи, а ти сказала, що хотіла б позбутися снодійного раз і назавжди. Так?

- Н-не знаю.

- Далі. Я у відповідь розсміялася. «Де вони?» - спитала я в тебе, ти сказала: «В шухляді біля ліжка», а я тобі: «Викинь. Візьми і викинь у смітник, просто зараз». Ти що мені відповіла?

- Що?

- Що пробувала, але не виходить. Що тобі без них зле. Що, можливо, треба просто зменшити дозу ну і всяку різну муру, яку кажуть у таких випадках. Але я наполягла, щоб ти просто зараз при мені викинула їх у смітник.

- І?..

- Що і? Ти пішла, принесла ці свої колеса і викинула у смітник. І все. Коли я пішла від тебе... це близько першої години було, вони спокійненько лежали у смітнику. Я ще подумала винести сміття, але це нібито погана прикмета - на ніч виносити, ну і я вирішила зателефонувати тобі зранку, перевірити, як воно - без снодійних. Але ти вже не брала слухавку... Стривай! То ти точно їх не пила?

- Я? Пила... Напевно. Не пам'ятаю.

- Оппа...

Марта округлює очі й подивовано сідає на ліжку. Червнєве сонце простягає до неї крізь тюль свої пальці-промені, й прикраси зблискують сонячними зайчиками.

Олеся відсторонено розуміє, що знову намагається втекти від правди, від зовнішнього світу і від власних снів. Назад. У фортецю.

Я ще не готова, не готова, не готова, - починає забивати цвяхи їй у скроні страх.

- Ти викликала «швидку»?

- Ні.

- Тобі що, не промивали шлунок?

- Ні.

- І детоксикацію не проводили?

- Ні.

- Ну, блін, подруго, ти даєш! У мене нема слів. Уперше в житті у мене нема слів. - І на доказ цього Марта розводить руками в боки. - Ти випила таку дозу снодійного після всього того спиртного, яке ми намішали з тобою, і... Дивно, що ми ще з тобою балакаємо на цьому світі. Ти здуріла?!

Олеся повертається до неї всім тілом і чомусь шепоче:

- Я не пила, розумієш?

Це їй горло так спазмує від хвилювання.

- Ні, не розумію. - Марта у відповідь теж переходить на шепіт.

- Я хотіла... перед тим, як ти прийшла тоді, у неділю, я довго сиділа і дивилася на них. Я збиралася позбутися їх, тільки не знала як. Я не пам'ятаю, але... як тобі пояснити... Я не пам'ятаю, щоб пила їх, а потім подивилася - порожня коробка. Там небагато було, але як я могла випити навіть кілька таблеток, коли від однієї мені було зле... Я... я не самогубця.

Вона вперше це каже вголос. Швидше для себе, аніж для Марти. Каже - і прислухається до себе. Здається, ніщо в ній не протестує проти цих слів.

- Зараз я перекладу. Ти хочеш сказати, що не виймала їх зі смітника, не ковтала всі нараз і не ховала порожню упаковку назад до тумбочки, правильно?

Олеся киває. Їй далі тривожно, але... вже трішки легше на душі, ніж було досі.

Бо вона не самогубця! На відміну від...

- Стривай, подруго, тут щось не те, - Марта знову бере щітку в руку і підносить їй до губ. - Ми тоді трохи перебрали, згодна, але я залишила тебе цілком при свідомості, попрощалася, поїхала додому, ти ще мала за мною двері зачинити...

І тут Мартині очі розширюються, а щітку вона кладе на поділ сукні.

- Ти зачинила за мною двері, Олеся?

- Двері?

- Так, свої двері?!

- Я не пам'ятаю... Ні, напевно...

- Ну тоді все зрозуміло...

2

Автівку він продав, гроші тут же перекочували до сумки керівника охорони, Максима поплескали по плечу і пішли. А він лишився стояти посеред авторинку, як євнух посеред гарему. Стільки тачок, а жодної своєї...

Зайшов у ресторан «Вишенька» біля ДБК, замовив собі хот-дог, з'їв, не відчувши смаку.

Дочекався співробітниці, чиї форми негайно привернули увагу чоловічої частини відвідувачів.

– Це робиться дуже просто. Береться каса, скажімо за місяць, у клієнта. За другим варіантом, ну ви розумієте, без накладної... – кругловида бухгалтерша, коли говорила важливі речі, мала звичку нахилитися через стіл до співрозмовника, від чого йому робилося гаряче, хоча кафе «Вишенька» біля кільця на Зеленій тішило прохолодою. – На фірмі кажуть, що клієнт просить ще почекати. Якщо він за місяць вибирає близько ста тисяч – то це крупний клієнт, його балують і можуть трохи почекати з поверненням боргу. А ці гроші на місяць кладуть на депозит. Від ста тисяч виходить пристойна сума. І так щомісяця: одну суму знімають і віддають на фірму, другу знову кладуть на депозит. Це я, наприклад, кажу. Бувають різні варіанти, якщо сума більш-менш однакова, то просто перекривають щомісяця попередній місяць, а депозитні гроші не чіпають. Так що там, у записці, було?

– Отже, ніхто нічого не підозрює і всім усе вигідно?

– Ну це до часу. Якщо, наприклад, фірмі конче потрібні кошти, а наш менеджер поїхав у відпустку чи ліг у лікарню, телефонують в аптеку-боржницю, а там заявляють: ми весь борг погасили ще минулого місяця. Отоді правда спливає... Але при стабільних поставках і більш-менш безперебійному обороті такі махінації непомітні. А у нас наче стабільність зараз.

– Кажуть, в Америці криза.

– Так то в Америці. Нам до них далеко... Так що там із запискою?

– А що в таких випадках пишуть? У моїй смерті прошу нікого не звинувачувати...

3

Сьогодні Олександрові наснилося, що його фірма збанкрутувала.

Він пам'ятав те відчуття, коли зателефонували з банку і голосом Ілони повідомили, що «Конвалію» продали на аукціоні, щоб оплатити його борги.

До його дверей вишикувалися черги тих, кому він був щось винен. Серед них – знайомі й незнайомі обличчя, якісь тіні й люди в масках. У розчахнуті ворота вбігають його дівчатка, а за ними йдуть коні, табун коней, ідуть впевнено, наче вони тут господарі, розглядаються по боках, кивають і форкають, коли бачать його посеред фірми із записником у руках.

Він розгортає свій записник, там, де золота закладка, демонструючи всім, що він сплатив за кожним рахунком, ось тут, у записнику, все зазначено... він вдивляється в записник, але, крім закладки, нічого там не бачить...

Олександр ковтнув какао і взяв свій записник до рук.

Нехай про кінну ферму він мав уже давно, побачити коней уві сні – непогано. Банкрутства, напевно, підсвідомо бояться всі власники бізнесів, хоч і заперечують це.

А от записник? Що хотіла його підсвідомість показати цим посланням? Що він нічого путнього там поки що не написав або, навпаки, – пропустив щось дуже важливе?..

Олександр сьгнув по ручку і на новій сторінці вивів: Підозрювана № 5:  
Ілона Вікторівна Давидюк, завідувачка відділу роздрібної торгівлі.

Навіть якщо ти дуже добре працюєш, це не означає, що ти не можеш також і дуже добре красти.

4

Учора шеф перевів його з посади помічника менеджера на посаду підбиральника на складі. Одна з найнижчих посад в ієрархії фармацевтичної фірми. Після неї у списку йдуть тільки прибиральники і сантехніки...

Перевів і почекав на Максимову реакцію. Антону перед цим наказав піти геть. Недрукованими виразами. На реакцію Антона ніхто з них дивитися не став.

- Ви ж знаєте, що я не брав тих грошей.

- Я знаю, що ти повівся, як баран, і за це повинен платити.

- Я?

- А хто, я?

- Вони продали мою машину.

- Щось я не бачу сліз та істерик. Якби ти не хотів, вони б цього не зробили.

- Я давно хотів, але... Десь гуляють шістдесят тисяч, які ви маєте мені повернути.

- Де?

- Я не знаю.

- Коли будеш знати - тоді і поговоримо. Подумаєш над цим уночі. Знаєш, як добре думається уночі на складі?

- Не знаю.

- За третє «не знаю» я взагалі тебе звільню. Не для того я тебе наймав. Щось іще?

- Більше буду знати завтра в обід.

- Тоді й напишеш. Я тебе не затримую.

Вони наче удвох розв'язували задачку підвищеної складності, і ця задачка наче мала кілька шляхів розв'язку. Але їм був невідомий жоден з них.

- До речі, а що було в його передсмертній записці?

- Нічого цікавого.

- Я б хотів її побачити...

- А я тебе більше не хочу сьогодні бачити.

5

Олександр дивився на світлину сина і вкотре не міг опанувати своїх емоцій. Так, він не одружився з його матір'ю в свій час, так, був тоді

молодий і амбітний. Не до одруження йому було, треба було фірму піднімати на ноги. Але син його мав усе, чого бажав.

Окрім любові...

Та що ви всі знаєте! Коли гаруєш так, як гарував він, любов відкладається до кращих часів!

А тих кращих часів нема і вже не буде...

У пошті з'явився один новий вхідний лист. Клацнувши на нього, Олександр прочитав:

«Ось яка схема збагачення у ваших менеджерів...»

А дочитавши до кінця, набрав першого заступника.

– Зайди. Є робота. На ціто5.

Ну що ж, молодика, ти таки пригодився мені...

Розмова вийшла короткою. Перший заступник, з яким вони починали і який, як тепер кажуть, володів частиною акцій його компанії, його партнер, який весь цей час задовольнявся другими ролями, старанно все занотовував. Робив це більше про форма6. На відміну від нього – ввічливий, допитливий, іронічний, навіть коли нічого не уточнював, завжди все розумів і схоплював головне. Андрієнко Сергій. Сірий кардинал фірми «Конвалія».

А чи справді задовольнявся другими ролями?..

– Треба обдзвонити всіх крупних гуртових клієнтів і уточнити у них терміни погашення боргів за другим варіантом. І зробити це треба терміново... Так, обдзвонюй навіть тих, кому ми дали відстрочку... Ні, менеджерів з гурту не залучати. Самому треба зробити. І Антону нічого не кажи... Про невідповідності повідомляй одразу.

Олександр славився тим, що вмів добирати у свою команду розумних і амбітних, які, у свою чергу, могли організовувати робочий процес на належному рівні. Мав нюх на них. Тепер чийсь розум міг повернутися проти нього.

Залишившись на самоті, він довго тримав ручку над сторінкою свого записника, перш ніж написав: Андрієнко Сергій, співвласник. Підозрюваний № 6. Не хотів цього писати, але мав бути готовий до всього.

Його серце відповіло на це екстрасистолю7. Але він не збирався слухати його протести. Час не чекав...

6

Максим востаннє проглянув питання тесту і втомлено відкинувся на спинку лави. Спати хотілося страшенно, але з цим вправно боролася кава, тому він не збирався довше відмовляти собі у цьому класичному тоніку. «Ред-Бул» його не вставляв.

У старовинній аудиторії, що амфітеатром оточувала викладацький стіл, кафедру та велику чорну дошку на стіні під портретами визначних вчених кафедри органічної хімії, чотири десятка голів сопіли над своїми завданнями, а він підняв руку і чарівно усміхнувся маленькій коротконогій жіночці у зеленій блузці.

Викладачка сонячно усміхнулась у відповідь. Навіть якщо у його тесті буде помилка, вона – він знав це напевно – пропустить її повз увагу, як дещо неважливе, другорядне.

– Вже написали, Гнатишин?

– Давно, Софіє Володимирівно. Просто не хотілось порушувати таємничої, віками накопичуваної тут тиші. Ніби... – він штурхнув під стільницею Панакоту, який почав був ржати, – ніби повертаєшся у ті часи, коли все тільки починалось.

Що саме починалось, він не став уточнювати, щоб часом не зарватися, але сказаних ним бздурів було досить, щоб очі викладачки наповнились чарівливим саявом.

Роками вироблена ним стратегія поведінки з представницями протилежної статі давала свої плоди. Коли у когось із них з'являвся такий-от зачарований погляд, це означало, що мозок у них автоматично відключався, і це давало йому можливість сповна користатися своїм інтелектом. Як користуються зброєю.

Його інтелект був основною зброєю у цій війні.

– Здавайте, Максиме. Я впевнена, що ви знову виконали завдання бездоганно.

«Я теж впевнений», – хотів було ляпнути Максим, але натомість довелося вже сильніше штурхати Панакоту, який з незрівнянним гитотінням поліз під свій аркуш.

– А ви, Кіт, теж написали, бо до закінчення пари залишилось сім хвилин?

– Ні, Софіє Володимирівно, я ще пишу.

– Ну от і пишіть. Гнатишин, можете бути вільні.

Кожного разу, коли він виходив переможцем з таких баталій, йому робилося сумно і вітер сильніше гудів у дротах, і холодний літній ранок остаточно віддалявся за горизонти пам'яті. Наче виходиш із аудиторії, у якій все тільки починалося, і закриваєш за собою важкі дубові двері. Назавжди.

Але ось повз нього пропливала одна красуня, друга, третя, десята... і він знову пришпорював коня.

Їх так багато у цьому світі, але от парадокс: кожна думає, що вона єдина? І звідки це у них?

– Ой, Максе, ти вже йдеш на перерву? – лагідно зупинило його на сходах університетського корпусу. – А мене не почекаєш?

Ну от, йому навіть напружуватися не доводилось.

Як казав один потойбічний володар: «Самі запропонують і самі все дадуть...»

– Віко, я ж воїн, мені предками заповідано махати мечем і підставляти щит під вогненні стріли, а ти питаєш, чи я тебе не почекаю? Ти бачиш у цьому якийсь сенс?

Віка заморгала своїми приклеєними віями і ще тупіше заусміхалась. Нічого вона не бачила, окрім нього, і хто такий сенс, знати аж ніяк не могла. Кому він намагався щось пояснити?

Проте з іншого боку... коротенька джинсова спідничка, досить непогані ніжки...

- Хочеш хот-дог?

- Ага, хочу.

Як і очікувалося, питання знайшло відгук у підкіркових нервових центрах цієї ципи. Власне кора головного мозку явно ніколи не задіявалась у неї.

- То пішли.

Пам'ятник загиблим лікарям із серцем у піднятих долонях посеред фонтану міг би засвідчити, що він, Максим Гнатишин, хотів якнайкраще, а виходило як завжди.

Його серце купалося у фонтані під назвою «Любов – це всього лиш хімія», можливо, тому він мав такі хороші оцінки з усіх хімії, яких на фармацевтичному факультеті було більше, ніж досить.

- Як ти гадаєш, Віко, – спитав він, по-фамільярному обіймаючи ципу за плечі, поки мужик у кіоску робив їм хот-дог, – що таке любов?

- Ой, любов – це... це таке почуття...

- Неправильна відповідь, ви не пройшли тесту, Вікторіє. Любов – це не почуття, це окисно-відновна реакція.

- Окисно що?

- Нічого, Віко, не хвилюйся і їж свою хімію. Просто день сьогодні такий... холодний.

- Та ти що, Максе, дивись, яке сонце. Нарешті почалося літо. Ой, ти куди?

- Маю ще зустріч.

- Коли звільнишся?

- Увечері. А що?

- Може, зустрінемося увечері?

- В мене за планом сьогодні увечері пиво і дівчата. Буде Наташка Качур. Може, й ти будеш, ще точно не знаю...

Наташка, незважаючи на своє прізвище, була міс їхнього курсу і окрім гарних ніжок мала ще й гарний бюст. Тут бюст був так собі, на вісім з мінусом. Тому він не церемонився.

Ципа кліпала своїми довжелезними віями, не розуміючи, говорить він серйозно чи приколюється. Не помічаючи, як кетчуп з хот-дога ось-ось вимастить їй кофту. Криваво-червоним.

Максим одним рухом вибив хот-дог з її рук. Той впав їм до ніг, розпластавшись на бруківці.

Ципа зробила круглими і без того великі очі. Пам'ятник із серцем у долонях вдавав, що нічого не помітив.

Наташка Качур підвела наостанок теракотовою помадою губи, стиснула їх на секунду, рівномірно розподіляючи по поверхні, і подзвонила. Майже забула про запрошення, а тут Віка телефонує: «Ти правда до Макса на вечірку збираєшся?»

Стільки справ, де там тій Віці знати, що таке – бути в епіцентрі постійної уваги протилежної статі. І як це втомлює!

Гм... але ж як вона могла забути про його запрошення?

Ну нічого, головне – вона тут.

А особняк нічогенький! Двоповерховий, з романтичною мансардою і кутою огорожею. Щоправда, на подвір'ї пусто: ні тобі альтанки, ні фігурок тварин, ні квітів.

Та нічого, вона наведе тут порядок і дисципліну! Про ландшафтний дизайн вони, певно, ніколи не чули.

Вона ще раз подзвонила. У двоповерховому особняку дзвінок прокотився луною.

Дівчина пересмикнула плечима. Щось не схоже було на вечірку.

Сутеніло. І на вулиці порожньо.

А телефон Макса поза зоною. І сам він пропадає невідомо де!

Наташка тупнула ногою по гумовому килимку при вході і мало не розплакалася.

Озирнулася, чи ніхто її не бачить. Висякалася. Причепурилась.

Ну нічого, вона ще покаже йому, як з неї насміхатись! За нею такі крутелики бігають, що йому і не снилося. Вони весь його особняк зрівняють із землею! Він іще благодатиме про помилування! На колінах, обов'язково на колінах!

8

Результати почали надходити практично одразу. У двох областях кожен третій клієнт заявляв, що з боргами розрахувався. Не з усіма, але за минулий місяць точно... У третій області поки що тільки дві крупні мережі здивувалися, коли їх запитали про оплату.

Інформація про менеджерів цих трьох областей лягла на широкий стіл у головному кабінеті адмінкорпусу другого дня по обіді.

– Що будемо робити? Я вас питаю?!

Звісно, Олександр додав кілька міцних словечок. Щоб краще дійшло...

Термінова нарада, скликана шефом перед закінченням робочого дня, не всім подобалася. Точніше, всім не подобалася. Але чепе було глобального масштабу і вимагало негайного розгляду.

– Все просто: Закарпаття, Волинь і Чернівці мають повернути все, що взяли. Негайно. А тоді ви їх звільните.

Розумником, який подав таку ідею, був, звісно, керівник гуртового відділу.

– Що б я без тебе робив, Антоне?

Антон нахмурич чоло, не зовсім зрозумівши, чи це похвала, чи насмішка. І правильно, що не зрозумів.

– Як зробити так, щоб такого більше не траплялося? Щоб навіть думка про те, що можна облапошити мою фірму, не могла з'явитися у їхніх розумних головах?

– Треба встановити обмеження, – подав голос головний айтишник. – Один день, максимум три, на повернення боргів з області, але не більше. Якщо «тара» не повертається вчасно, клієнту більше за другим варіантом не відпускати. Вмикається блок – і ні виписати, ні забрати товар неможливо. Тоді менеджери будуть думати, як швидше повернути кошти, а не як відвантажити побільше.

– Коли зможеш встановити обмеження?

– До понеділка, думаю, впораюся.

Гуру програмного забезпечення був спокійний, як завжди. Спокійний і виважений. Зовсім не крутий на вигляд. Але що він, шеф крутої фірми, без нього робив би?

9

Перша нічна зміна в житті Максима почалася на диво спокійно. Змінний роздав усім надруковані підборки – копії накладних з розподіленими за стелажми і місцями медикаментами і педевешним товаром.

На перший погляд, нічого складного тут не було: підбиральники зносили до комп'ютерів відібраний товар, сканувальники кожен медикамент заносили сканером у віртуальну накладну, пакувальники фасували товар у коробки, які називали місцями, а потім водій звіряв кількість місць у накладній з наявними.

Одна проблема: кожен стелаж і кожне місце на триповерховому складі мали свої позначення: цифрові і буквені. Як у морському бої: А2, В4... І треба було знати, де оті А і В знаходяться, бо блукати складом можна вічно. Як блукала зараз душа його найкращого друга...

Максим мало що розумів, ходив з усіма, дивився, що і як вони роблять, тоді пробував сам, але сон, важкий і без сновидінь, наклався на нього з темного кутка складу і повалив на металеву каталку...

Планував розвідати і рознюхати щось, а натомість банально заснув. Прокинувся від того, що старший зміни торсав його за рукав. Максим хвилину згадував, де опинився, а коли згадав – не втішився. Синя мішкувата куртка і такі ж мішкуваті штани вступали в дисонанс з його любов'ю до гарного одягу, і раніше він ніколи б не дозволив собі ходити в чомусь схожому. І про роботу на складі теж раніше ніколи не мріяв...

– Там твое Закарпаття вантажать, підключайся!... А ви що не бачите, що написано? Е і В, де ви тут стелаж А шукаєте?

Шум, гам, смішки, жарти, крики, приколи... Хтось куняв біля стелажів, хтось ніс в оберемку кілька чотиристаграмових пляшок фізрозчину, деь щось гупало, грюкало, скрипіло... Занадто яскраві лампи, занадто далекі зорі над подвір'ям «Конвалії», де стояв білий бус, а водій буса усміхався у вуса.

– Кого я бачу! Юрин помічник! Добре рахуйте місця, хлопці, бо минулого разу не зійшлися!

– Ти, Шумахер, нас не вчи, бо то твоя робота рахувати!

Максим провів долонею по обличчі, проганяючи непрошене видіння. Зорі в Карпатах були величезні й висіли, наче на відстані витягнутої руки, яблуками на велетенській гілці...

Максим підійшов до водія впритул, а той тільки ще більше заусміхався, кумедно виставивши вперед руки. Мовляв, я без зброї, чого ти?

Максим стояв і мовчав. На очах у здивованих колег.

– Що він від тебе хоче, Шумахер?..

– Може, випити, так ти налий, не жмися!..

– Та він трохи той-во, – покрутив водій долонею біля скроні. – Все завантажили? Де накладні? Бо дорога неблизька!

– Що ви з тими грішми зробили? – нарешті спитав Максим у водія.

– Треба казати – з «тарою», тебе Юрік не навчив?

– Де ті гроші, я вас питаю?!

– А ти ще не доріс, щоб мене питати... Ану відійшов. Бігом!

Шумахер сказав це зовсім іншими словами, звісно. Запала тиша. Максим шкірою відчував, як всі на них дивляться. Жінки, чоловіки, веселі і серйозні, з накладними і ліками в руках... Наче завис комп у грі «Тетріс». Чи терези в руках у Бога...

Битися чи не битися – ось у чому питання...

– Ти погано мене чуєш?!

– Куди ви поділи гроші?!

Водій штурхнув його так, що Максим відлетів на пару метрів і впав на асфальт.

Звісно битися, – відповіла голосом Лешека найближча зірка. – Бо інакше навіщо нас створено за образом і подобою?

– Дивіться, щоб у Карпатах нічого не трапилось... – прошепотів крізь зуби Максим. Якось само собою вихопилося. Наче ненавмисно...

Посмішка в одну мить злетіла з задоволеного обличчя. Водій втупився очима у нього, замість накладної. А Максим під тим поглядом встав і попрямував до змінного, щоб отримати від нього підборку і піти складати ліки на наступний рейс.

Любомира, який і не Любомир зовсім, ніде не було видно. Мабуть, не та зміна.

Шістдесят тисяч або у Шумахера, або у бородатого змінного. Або у когось із тих, хто ними керує...

Голови полетіли вже наступного дня. Менеджерам-махінаторам дали три дні на повернення боргів. Їхні заяви на звільнення лежали у відділі кадрів віддавна разом із заявами про прийом на роботу. Такий хід хоч і був незаконним, але значно полегшував працедавцю життя. Вони навіть пробували щось пояснити, перелякані сучі діти, натомість їм пообіцяли, що не дадуть ходу заявам, якщо всі кошти будуть повернені.

Чи повірили вони цим обіцянкам, розлюченого шефа не цікавило. Його цікавило інше.

Олександр розгорнув свій записник. Підозрюваний № 7: головний програміст фірми «Конвалія» Євген Васильківський. З його світлим розумом можна повернути такі махінації, перед якими покладення чужих грошей на депозит – дитячі забавки.

І ще. У нього на ключових постах звільнилися три вакансії. Одну з них, закарпатську, можна було б віддати новачку, але... Він її не заслужив. Поки що.

11

Інтернатūra починалася в серпні. А до серпня треба було ще дожити. Після першої ночі на складі Максим почувався наче лимон після гарячого чаю.

Тому Марту помітив, коли мало не зіштовхнувся з нею на тролейбусній зупинці.

– А я думаю, ти чи не ти? Привітик, Максе!

Крупні сережки, розсипане до плечей хвилясте волосся, великі карі очі, пухкі губи, струнка фігура, джинсовий костюм зі стразами. Багато блиску, який їй ніколи не шкодив.

Вона вийшла з Вітькової робочої автівки і тепер підозріло оглядала хлопця. Не дивно, якщо він виглядав так само, як почувався.

Колись вони зустрічалися, знайомі казали про них, як про найкрасивішу пару у Львові, але не склалося.

– Привіт! Я після нічної зміни.

– Ага, зрозуміло.

– Де Вітьок?

– Поїхав у відрядження по регіону, ти ж знаєш, мотається, бонуси заробляє. Хочемо цього літа поїхати у Таїланд. А ти кудись збираєшся?

Щось клацнуло у нього всередині. Намагався триматися від неї подалі. Тепер вона була дівчиною його друга.

Хоча коли це йому заважало?..

– Відіспатися.

– Усе літо? – вона дзвінко розсміялася.

– Хотілося б. Але з понеділка знову на зміну.

– Впізнаю «Конвалію». Вітьок днював і ночував там, поки не звільнився.

– А... чому він звільнився, знаєш?

- Та через шефа. Той прийшов, укотре нагаркав на них, здається, навіть розбив об підлогу пляшку коньяку, яку знайшов у чийсь шухляді. От і урвався терпець. А ти як, при звичаєшся?

- Я... я не знав, що там Лешек працював. І Олеся... А ти знала?

- Жахлива історія. Досі не вірю, що Олексія нема. Не хочу вірити... З Олесею зустрілася, вона не відповідала на дзвінки, то я пішла до неї.

- І як... вона?..

- Якась загальмована, ні на що не реагує, думаю, їй потрібен час. Ми з ними рідко останнім часом бачилися. А яка гарна була у нас компанія. Ти, я, Віктор, Лешек, Олеся... Пам'ятаєш, як ми жартували, що у нас навіть імена пасують одне одному: Макс і Марта, Олексій і Олеся, тільки Віктору ще якусь Вікторію знайти... Гарні були часи... Чому все так змінилося, Максе? Після того випадку... у Карпатах вони наче відгородилися від усіх, наче ми в чомусь винні. А в чому ми винні?..

Знову щось клацнуло в грудях. Наче дракон, великими гострими зубами.

Треба витягати меч і ставати з ним до бою. Але сил вистачало тільки на те, щоб дійти до ліжка.

Навіть роздягнутися сил не було.

Марта допомогла.

...Коли прокинувся, на душі було марудно.

Ніби й нічого страшного не трапилося, він прокинувся у своєму ліжку, Марти ніде не було видно, але на душі все одно було кепсько.

Як того червневого ранку під Славським...  
12

- ...Що тобі зрозуміло, Марто?

- Ти пам'ятаєш, як пила ті свої «колеса»?

- Ні, не пам'ятаю.

- Ти пішла одразу спати?

- Не пам'ятаю, кажу ж!

- А біля ліжка було якесь горнятко чи стакан?

- Біля ліжка?.. Кока-кола була півлітрова.

- Повна?

- Ні, майже порожня...

- Ага, значить, кока-кола...

- Що значить, «ага, значить»?

- Не розумієш? Хтось заходить на кухню, бачить сліди нашої з тобою п'янки, бере цю кока-колу, кидає туди твої таблетки і ставить на тумбочку

біля твого ліжка. Прокинувшись від сушняка, ти автоматично випиваєш і знову засинаєш. Повір мені, коли сушняк – вип'єш і коку, і колу.

– Хто?

– Ну, як хто? А ти і цього не пам'ятаєш?

– Чого я ще не пам'ятаю? Марто?!

– Як ти виглянула у вікно – і зблідла, і сказала, що в тебе має бути ще якийсь вишневий лікер. Коли ти пішла за ним, я крадькома визирнула з вікна і побачила «Шкоду». Ну, ту що «Фабія»... Помаранчеву.

– «Шкоду»?

– Так.

– Його «Шкоду»?

– Ну так. А ти точно нічого не пам'ятаєш?

– «Шкоду» я пригадую, вона стояла у дворі, а потім... потім я прокинулася вночі... і мені було дуже зле... Я подумала, що то від вина... Ти хочеш сказати, що він... що то він підмішав мені снодійне?

– Може, він і не збирався, просто хотів побачитись, як-не-як – роковини тих жакливих подій, може совість раптом прокинулася, хоча навряд... Двері відчинені, от він і увійшов, а ти й не почула... А тоді заглянув на кухню, помітив цю упаковку у смітнику, витягнув і зметикував, що втрачати такий шанс не можна. Він же добре шарить у фармакології.

– Який шанс?

– Ти знаєш про нього таке, чого він волів би про себе не знати. Ти все життя будеш шантажувати його, ну а кому це сподобається?

– Чим шантажувати?

– Мовчанням, чим же іще.

– ?

– Дорогий мій Олесику, яка ти ще наївна. Макс тільки прикидається пай-хлопчиком, якби він був порядним, то вже давно б тобі зателефонував і вибачився для початку. От буквально вчора зустріла його на зупинці, штормило його конкретно, був без машини, а зачувши, що Вітьок у відрядженні, одразу став проситися, щоб я його підвезла. Ну я й підвезла, мені що, а він заснув у мене в машині, довелося його ще й у хату заводити, допомагати куртку зняти і кросівки, бо був геть ніякий. І уявляєш, я його до дивана підводжу, а він давай мене мацати, каже, згадаємо минуле, ніхто не дізнається, то я його штурхнула з усієї сили та й вибігла геть. Уявляєш, який засранець! Син мента – і цим все сказано. Навіть їхня мама не витримала і поїхала від них. Уже рік, як за кордоном сидить, вона все тримала у своїх руках, вони тепер геть опустилися без неї. Коли ми з ним розійшлися, я наче на світ народилася. Грати роль його матусі й відбиватися від усіх його подружок – ні, дякую, я вже сита цим по зав'язку!

Марта здмухує з чола рівно підрізану гривку і накриває її долоню своєю. На зап'ястку красуються зо п'ять тоненьких браслетів, на шиї – товста

золота змійка, на тілі – обтисла сукня з квітковим принтом. Така вже вона є: яскрава, блискуча, сонячна...

Олеся розуміє, що знову намагається сховатися від правди...

– Тобі дуже пощастило, що ти вибралася з цього всього. Пообіцяй, подруго, що зателефонуєш мені, якщо знову когось підозрілого під під'їздом побачиш... не можна мені було вас самих залишати, але я подумала, що ти хочеш... що ти б хотіла з ним побачитись, і не стала робити зайвих рухів. Ой, Олеся, якби я знала, що з тобою таке трапиться, я б вас не залишила наодинці! Ніколи! Хочеш, зателефоную йому і скажу, що ти...

– Ні, не треба, я... я ще трохи подумаю над цим всім...

– Ох, подруго, ти забагато думаєш, я завжди тобі це казала. Треба діяти!

– Я знаю.

Літо прийшло в гості до зими і потроху розтопило кучугури...  
Розділ восьмий

Понеділок, 09 червня, 02:37

Забравши від мене пляшку, з якої я встигла зробити добрячий ковток, він знову нахиляється до мене, вслухаючись у те, що я кажу. Перепитує, хмуриться, тоді випростовується і кричить на мене. Розмахує руками і кричить, я накриваюся ковдрою з головою – але від цього стає тільки гірше.

Вхідні двері грюкають – і нарешті все стихає.

Я чекаю якийсь час, тоді відкидаю ковдру, сідаю, відпиваю ще трохи розчину ортофосфорної кислоти, витираю рукавом підборіддя і шукаю потрібний мені контакт у телефоні.

Якщо я щось задумала, мене майже неможливо відмовити від цього.

1

Потяг мчав на шаленій швидкості. Олеся перебігала з вагона у вагон, але орк не відставав. Зчеплення між вагонами ходило ходуном під її ногами, двері хрюкали об стіни тамбурів, порожні полиці відлунювали армагеддоном, і кінця краю цьому потягу не було. Потягу з двома пасажирами без квитків...

Стукіт коліс злився зі стуком її серця, коли орк наздогнав її.

– Ха! Не втечеш, с...ка!

Вона обернулася. Гігант з червоними очима тримав у ручищах закривавлений шампур, а його вишкірені зуби нагадали їй комедійний фільм «Маска». З тією різницею, що тут комедією навіть не пахло. Обличчя його вона ніяк не могла роздивитися.

Шарпнула на себе двері потяга. Завжди хотіла перевірити, чи відчиняються вони під час руху. Перевірила – відчиняються.

За дверима було темно і страшно. Чорний карпатський ліс біг впритул до самої колії, заглядаючи своїми бездонними очиськами прямісінько їй у душу.

– Куди?! – заревів позаду орк.

Олеся різко відсахнулася, і величезне тіло пролетіло повз неї, зникаючи у густій темряві за поворотом. Вона полегшено зітхнула, відпустила поруччя, і в ту ж мить у дверях тамбура з'явилася ще одна фігура. Олеся позадувала, її нога зісковзнула зі сходинки вниз, мить польоту – і вона здригнулася від удару об землю. І розплющила очі.

...Нічого у її снах не міняється. Так само як нічого не змінюється наяву. Вона лежить на ліжку і дивиться у стелю. Таблеток немає. Лешека немає. Відповідей немає.

2

– Що з твоєю машиною?

Тато, як завжди, підійшов непомітно.

– Вона більше не моя.

– А з грошми ти що зробив?

– Поклав на депозит.

– Тобі потрібні гроші? Чому ти не казав?

– Усім потрібні гроші. Я трохи відпочину, йду сьогодні у нічну зміну.

– Мама телефонувала. У тебе щось із мобільним?

– Глючить. Я подзвоню їй. Пізніше.

Треба відновити номер телефону... якось при нагоді.

Максим спустився у гараж, увімкнув комп і знову переглянув відео, яке вже набило йому оскому. Знову сподіваючись щось таки знайти!

Звичайний день фірми «Конвалія». Чому саме в цей день щось мало статися? А чому ні?

Махнув рукою. Марно. Не вистачало потрібної бази даних.

Тато міг би йому допомогти, але... Батьки часто сварилися через нього. Тато кричав, що вона виховує дівчинку, що справжні чоловіки не тримаються за мамині спідниці, що їхньому сину потрібно навчитися чоловічої манери поведінки, а вона все псує.

Тому для виховання справжнього чоловіка тато брав його до себе на роботу.

Навіть зараз Максим не міг зрозуміти, що хорошого було в місці, куди приводили чоловіків і жінок, які кричали, матюкалися, кашляли, плювалися, співали п'яними голосами, а працівники, у свою чергу, реготали з неспішних анекдотів, курили дешеві цигарки, пили, майже не закусуючи, фамільярно плескали його щоразу, як стрічали, по плечу, одягалися без натяку на моду і вишуканість, наче добре одягатися було поганим тоном, і безкінечно травили нецікаві байки про своє життя-буття...

Ловили людей і садили їх до «мавп'ятника». Працювали в обшарпаних кабінетах, ходили обшарпаними коридорами, обмежували свою і чужу свободу обшарпаними стінами і заґратованими вікнами, хоча мали і гроші, і машини. І наче схожі на ментів із серіалів, але зовсім інакші. І абсолютно далекі від звичного йому середовища.

Кожного разу у кімнаті відпочинку Максим сідав поблизу вікна і намагався поменше вступати у розмови з татовими співробітниками. Аж поки один із оперів не підійшов якось до нього і не спитав:

– Нудьгуєш? – І не чекаючи відповіді, продовжив: – А я на твоєму місці навчився б за цей час дечого корисного, чого не вчать у школах. Дивись...

І він показав йому ази своєї науки. А за місяць спостережень Максим став би відмінником з цієї науки, якби хтось надумав влаштувати йому іспит. І тато помітив, що ходити з ним на роботу для малого стало вже не так нестерпно.

– Кажуть, ти знайшов собі серед наших приятеля?

– Ти злишся?

– Чому ти так вважаєш?

– Усі батьки зляться, коли діти виростають і стають незалежними.

– Незалежними? – тато розсміявся. – Тобі тільки чотирнадцять років!

– Ну то й що? Це не залежить від віку.

Максим досі пам'ятав, як тато зупинився тоді й подивився йому в очі.

– А ти справді виріс. Я тільки тепер це помітив.

Той татів співробітник – слідчий обласного слідчого управління – загинув у прохідному дворі біля власного будинку від рук грабіжника. І прийшовши разом з батьком на його поминки, Максим познайомився з його сім'єю. Вдова, Тамара Василівна, була вбита горем, але його, Максима, прийняла радо, як рідного.

Їхній син був на чотири роки старший від Максима, саме закінчив школу і вступив до медуніверситету на фармацевтичний факультет. Його звали Олексієм, але всі кликали його Лешеком.

Двоюрідна сестра Лешека на той час мала десять років і весь час сиділа десь у куточку. Її звали Олександрю. Але всі кликали її Олесєю.

3

Загалом, перше півріччя цього року було успішним.

Роздрібна мережа «Конвалії» охопила Львів і Львівську область. Кілька аптечних мереж він купив у Києві. У Запоріжжі, Кривому Розі й Полтаві відкрилися представництва з гуртовими складами. Вантажівки Олександра їздили практично всією Україною.

Здавалося, ось-ось настане зоряний час української фармації і він посяде у ній не останній щабель.

Олександр кричав на начальника транспорту аж шибки дзвеніли:

– Як ваш водій посмів виїхати без накладних?! А якби його дорогою зупинили даїшники, як би він пояснював набитий під зав'язку кузов?!

Звісно, він використовував при цьому зовсім інші, влучніші, слова.

Власне, це була дрібничка. Але жодна дрібничка на його фірмі не проходила повз його увагу. Особливо, коли податкова сиділа у них вже другий день.

А це псувало йому і нерви, і шлункові соки. Про глюкозу у крові він волів навіть не згадувати.

Начальник транспорту, Анатолій Григорович Пономарьов – худий чолов'яга з порепаним обличчям і вічно червоним носом, хоча Олександр знав достеменно, що той не вживає, – втягнув голову в плечі. Водії дозволяли собі багато чого, бо забирали і перевозили «тару» й отримували за свій ризик не найбільшу зарплатню, але наймати експедиторів було марнотратно.

Згадка про зарплатню, яку мусив видати працівникам учора, бо закінчувався місяць і навіть прибиральниці дивилися на нього виключно і нахабно, остаточно зіпсувала Олександрові настрої.

– Якщо ти не наведеш лад серед своїх людей, то сам розвозитимеш усі напрямки! Без запізнень!

Шибки в кабінеті звикли до таких сцен, працівники теж. Тож треба було вигадати щось нове.

– Знімаю п'ятдесят відсотків зарплати, Григоровичу. Тобі і твоєму забудькуватому водієві. Щоб пам'ятали.

– Водієві не можна, Олександрє Вадимовичу. Вони ночі не сплять, відповідають за такі суми, машини ламаються, після рейсу часто на цілий день на ремонт стають, а увечері знову в дорогу, а дороги знаєте які, на складі постійно щось плутають, не додають, вони мусять вислуховувати скарги клієнтів на погану логістику, менеджерів, ціни. Ні, тільки не водієві.

– Хочеш добреньким бути?! – Олександр грюкнув кулаком по столі. – Думаєш, я не знаю про бензин, який ти дозволяєш їм збувати наліво?!

– Я мушу дивитися крізь пальці, бо де ж ми наберемо нових водіїв?

Як би Григорович його не боявся, за своїх підлеглих він завжди стояв горою. Григорович, Ілона і головний бухгалтер. Решта тільки підтакували, коли звучала пропозиція покарати котрогось із їхніх працівників.

А якщо це не просто благородство? Якщо він на паях?

– Я свого рішення не зміню. Йди і скажи усім, що казочки закінчилися.

– Люди підуть. Професіонали. З тими, хто залишиться, кашу варити буде важче.

– Геть!

Підозрюваний № 7 хутко залишив його кабінет.

За кожен день перебування податкової інспекції Олександр втрачав серйозні суми за другим варіантом, і це був ще один чинник, який вимагав скорочення витрат на зарплату.

Давно я не робив ревізії...

Після кожної ревізії на складах суму втрат розподіляли між змінними і начальником складу. А це означало, що певну кількість витратних коштів вдасться повернути.

Те, що недостачі будуть, шеф не сумнівався.

П'ятнична зміна видалася важкою, аптеки хотіли нахапати товару на вихідні. Після шести годин на ногах Максим вирішив перепочити і постукав у кабінет начальниці роздрібного відділу.

- Чого тобі?

Шикарна дівчина в повних бойових обладунках ледве на нього глянула. Кабінет був невеличкий, але затишний. Відтоді, коли Максим був тут востаннє, нічого не змінилося. Він одразу приліг на тапчан світло-бежевого кольору, що стояв під вікном перпендикулярно до столу.

- Можна у вас трохи перебути, поки на складі дурдом закінчиться?

Тигриця подивилася на нього уважніше.

- Забрудните - дорого коштуватиме.

- Я багач. А на складі працюю, бо маю надсекретне завдання.

- Хто вбив Кеннеді?

- Ага. А ви знаєте хто?

- Це ваше надсекретне завдання, а не моє.

І вона знову зарилася в папери.

Не звик Максим все-таки, що його відшивають такі гламурні дами. Переважно він їм подобався.

Він усім подобався. Переважно.

- Ілоно Вікторівно, пробачте, будь ласка, але на вашій фірмі мені всі брешуть. Окрім вас. Тому я тут.

- По-перше, на нашій фірмі, а по-друге, той звинувачує всіх у брехні, у кого самого не все гаразд із правдою.

Максим сів, подивився на свою роботу, на свої руки, згадав, що ще не обідавав... Ні, не про таке життя він мріяв, коли вступав на фармацію. А вступав він туди тому, що там вчився його найкращий друг.

Несподівано для себе він сказав:

- Колись давно один чоловік навчив мене розрізняти, коли люди брешуть, а коли кажуть правду. Знаєте, є певні жести, міміка, погляд, тембр голосу... Усі, кого я запитую про Лешака, починають чухати перенісся, відводять погляд у правий верхній кут, ховають руки в кишені, ну і так далі. Як гадаєте, чому?

- Можливо, то ти не хочеш знати правду? Всю правду... Тому тобі її не говорять.

- Цікава теорія. З ким він тут найбільше дружив? Крім Анжелки.

- Суворий допит?

- Уточнення оперативної інформації. Ви ж на боці Кеннеді, чи не так?

- Його замовників так і не знайшли.

- І все-таки, з ким?

Максим не мав часу, не встигав відпочити, не встигав відчутти смак життя, нічого до пуття не встигав.

- З дівчинкою із сертифікатного. Як її... Олеся, здається.

- Олеся? Погребняк?

- А що?

- То він із нею дружив? Ясно.

- Що тобі ясно?

- Вона не його дівчина. Вона його сестра. Виходить... виходить, у нього ще хтось був?

- А більше твій Лешек у порочних зв'язках не був помічений. І хто була його пасія, я тобі не зможу сказати. У тебе ще щось? Бо мені треба працювати.

- Стривайте. - Максим знову наче намацав ниточку, але в тому клубку, який він розплутував, було безліч ниток. Не прогавити б. Від усього того навіть схопився на ноги. - А Олеся? Вона з ким дружила?

- А Олеся ще жива, можеш спитати в неї.

Хтось там говорив, що жіноча логіка не залізна.

Платиновий блонд, засмагла шкіра, чітка лінія брів і гострий насмішуватий погляд крізь вії... Такої залізної дами він ще не стрічав.

Якби не та їхня дивна розмова про кохання...

- Спитаємо, якщо треба... А от він - дурень.

- Ну от і домовилися... Він?.. - Ілона задумалася, дивлячись на кінчик ручки, якою підписувала документи. - Він весь час хотів свята, а в календарі траплялися будні...

Змінний вже чекав на Макса зі стосом підборок.

- Ти де вештаєшся? Львів ще не весь зібраний, область на черзі...

Бородатого не-Любомира ніде не було. Або ховається, або він, Максим Гнатишин, знову переплутав усі нитки у клубку.

5

Якби люди знали, що навіть в аптеках, яким вони довіряють, є ймовірність придбати неякісну продукцію, вони були б обережніші.

Причому ані гуртовики, як проміжні ланки між виробниками та аптеками, ані самі аптеки вплинути на це ніяк не можуть. Усі ліки проходять безліч перевірок та сертифікацій і закупаються строго у ліцензованих виробників, а тих активних ділків, які їздять від аптеки до аптеки, пропонуючи ходові препарати без сертифікатів на кілька гривень дешевше, зазвичай відправляють куди подалі.

Аж ось через місяць з Міністерства охорони здоров'я приходить припис, тобто список забракованих інспекцією з контролю якості препаратів, які підлягають вилученню і поверненню виробнику або знищенню. У приписі вказано, що препарати з тієї чи тієї партії мають погано приклеєну етикетку, стертий напис або, хоч і значно рідше, вироблені не за стандартом чи взагалі небезпечні для здоров'я. Гуртові фірми зобов'язані вилучити їх у своїх кінцевих споживачів – аптек – і покласти в карантин до наступних розпоряджень санстанції або знищити.

Проте за той відтинок часу, поки всі інстанції отримають приписи і почнуть їх виконувати, частину бракованої продукції встигають реалізувати кінцевому споживачеві, а як аптеки мають забирати її у покупців – нікого не цікавить.

І гуртовики, і аптеки стають в цьому випадку заручниками недосконалої системи охорони здоров'я.

Так і лікуються люди, впевнені, що придбали в аптеці відповідний нормам і приписам, вироблений за стандартами лікарський засіб.

А ще є БАДи, і тут узагалі цікава ситуація. Що п'ять років в Україні кожен лікарський засіб має проходити перереєстрацію, на відміну від закордону. Коли закінчується термін реєстрації, цей препарат миттєво забороняють продавати, хоча в нього хороший термін придатності і ніяких вад за ним не спостерігається. Люди вимагають його в аптеках, шукають аналоги, а тим часом він може простояти в карантині невизначений строк, бо кожна собака знає: для отримання ліцензії в Україні треба добряче «порішати питання» у верхах, і ціна «питання» подекуди така, що набагато простіше й дешевше перевести нерецептурний препарат у категорію БАДів. Тоді продавай його, скільки влізе.

Однак тут починається інша проблема: народ боїться біологічно активних добавок як вогню, відповідно, продаж цих препаратів падає. І не знати, чи вдасться колись подолати замкнене коло між економічно залежними виробниками та корупціонерами, яким вигідна ця залежність.

Олександр оглянув полицки, де стояли карантинні препарати, і наказав покликати керівника відділу контролю за якістю продукції, а простіше – сертифікатного відділу. Та так наказав, що працівники складу почали молитися, аби чергове цунамі не зачепило і їх.

Ну не терпів він, коли найменша річ, придбана за його гроші, дурно лежить (хай навіть з високого дозволу міністерства) з великою ймовірністю ці гроші в кінцевому підсумку втратити! А втрачати гроші він не любив найбільше.

Виявилося, що керівник сертифікатного відділу на лікарняному, а його зам – кругленька блакитноока дурепа – діяла на нього як червоний прапор на бика. От і зараз вона перелякано глянула на шефа крізь скельця окулярів і почухала носком однієї туфлі другу туфлю.

– Якого милого тут так багато товару лежить?! – почав Олександр дещо іншими словами, ніж пасувало б у цивілізованому товаристві. – Що за бардак у вас? Скільки можна говорити, щоб товар на полицях не залежувався!

– Але ж ми чекаємо, поки... поки нам віддадуть весь товар бракованої серії... із Закарпаття, самі знаєте, скільки часу їдуть, і з інших віддалених місць...

Несміливе мимрення зовсім зійшло нанівець. Олександр майже фізично відчував, як з усіх кутків складу на них витріщаються цікаві очі. За це він і не любив брати жінок до себе на роботу. Як не у декрет ідуть, то дивляться на тебе так, наче ось-ось заплачуть. А він ще ж не починав по-справжньому сваритись!

– Те, що я знаю, нехай вас не обходить! Тут має бути пусто! Якщо ви не наведете тут лад, то я вас відправлю в карантин!

– Але ж... – спробувала заперечити ця... як же ж її звуть? Та в неї нічого не вийшло. Схлипнувши, жіночка притисла кулачки до щік і вибігла геть. Ну чи не нахабство? Тепер тільки й розмов буде, що шеф довів до сліз це янгольське створіння, тьху!

На нічному відеозаписі за дев'яте червня видно, як Олексій Лускувець швидко проходить поміж стелажми з карантинними препаратами, мінає будку змінного, заходить до «холодильника», виймає з кишені спецівки бинт, робить із нього зашморг, стає на нижню полицю, прив'язує бинт другим кінцем до верхньої полиці й надягає собі на ший. Потому відштовхується ногою від стелажу. Без зволікання, без нервів...

Зате зараз його шеф мусить нервуватися і нервувати всіх довкола через неможливість зупинити отой клятий відеозапис на півдорозі і самому прибити свого змінного за те, що той надумав вчинити. Без його, шефа, дозволу.

Насправді сьогодні він вибрався на склад, аби переконатися, що всі у його царстві працюють злагоджено і спокійно, не приймаючи не санкціоновані ним рішення. Зайшов, вдихнув атмосферу, яку він сам своїми потом і кров'ю створив і яка завжди діяла на нього збудливо, підстобуючи до активних дій, і побачив, що його склад опустів...

Незамінних немає, любив повторювати Олександр Вадимович Кондур всякому, хто забувався, з ким має справу. А виявилось, що не всіх можна замінити.

Олександр ще раз проглянув полиці, де стояли забраковані препарати, і пішов оглядати решту складу. У його володіннях від його погляду ніхто і ніщо не могло заховатися. Окрім злодія...

6

Усі називали її тут Віра Олегівна, а вона цього терпіти не могла. Начебто їй сто років стукнуло!

А з іншого боку, це вказувало на рівень пошани до неї, все ж таки наближена до керівництва особа, і роботу свою знає, і працює з ранку до ночі.

Ось тільки шеф її незлюбив. Як вона не старалася його задобрити, нічого не допомагало! Невже йому подобаються жіночі сльози?

Мабуть так. Є ж такі чоловіки, яким хочеться продемонструвати свою владу над жінкою, от шеф, певно, з їх числа.

Ні, вона звикла, звичайно, але інколи так хочеться махнути на все рукою і не вийти на роботу.

А ще краще – вийти з літака десь на іншій півкулі у звабливому купальнику і крилатому капелюсі. І показати всім, яка з неї Віра Олегівна!

7

Враження від минулих вихідних досі були не надто хороші, і в ці, певно, теж доведеться шукати голку у величезній скирті, де навіть мобільного знайти ніяк не вдається, тому Максим втішився, коли оголосили, що на вихідних буде ревізія. Фірму закривали, усіх працівників складу викликали на роботу, і вони дружно проводили облік існуючих на папері та наявних ліків і виробів медичного призначення.

Усі застогнали, а він втішився. Бо нарешті випадала нагода поквитатися з бородатим не-Любомиром і, можливо, щось довідатися про Лешека. Бо все, що Максим дізнався від складських працівників, зводилося до пари фраз: «Класний був пацан» і «Шкода, що так рано вкоротив собі віку». А чому і навіщо, ніхто не знав. Усі наче води в рота понабирали.

Тато напередодні казав: «Якщо розслідування зайшло в глухий кут і не видно виходу, треба шукати інший вхід».

Максим кинув до рота жменю сухариків і пішов шукати той інший вхід. Але дорогою його відволікли. Спочатку йому трапився представник «Гербіону», вбраний, як усі представники, у костюм, сорочку і краватку, із сакраментальним запитанням, як знайти гуртовий відділ. Звісно, для того, щоб впарити менеджерам якийсь акційний препарат, за продаж якого вони отримають винагороду, а населенню будуть радити як чергову панацею.

А потім його ледве не збила з ніг заплакана пухкенька білявка в рожевому костюмчику з оборками. Схлипнувши, вона позадкувала, а тоді зникла за дверима з нудною назвою Відділ сертифікатів.

О, там він ще не був!

Втішати заплаканих білявок – це його друга спеціальність, тому Максим відважно рушив слідом.

Кабінет був невеличкий, але, починаючи з полицок і закінчуючи підлогою, всюди лежали папери, і майже на кожному аркуші – або флакончик, або блістер, або упаковка якогось препарату. Як вони в цьому хаосі давали собі раду, знав, певно, тільки бог фармації.

– Не можна плакати таким гарним жінкам, – Максим подав хусточку, присідаючи на край стільчика, заваленого якоюсь травичкою. – Очі будуть червоні.

– А як тут не плакати? Він постійно на мене кричить, постійно... ні за що!

І знову море сліз, і знову він як галантний кавалер втішає і як досвідчений розвідник потроху переводить розмову в потрібне йому русло.

– А Олеся Погребняк ще тут працює? Бо давно її не бачу...

– Та на лікарняному вона, а ви бачите скільки роботи, заміни нема... а він ще кричить...

Ще хвилин п'ятнадцять поспівчувавши і наслухавшись схлипувань і нарікань, Максим ледве не пішов геть із царства безладу, але останньої миті згадав про представника «Гербіону» і спитав:

– А Віктора Негоду пам'ятаєте? Менеджером на гурті працював, а тепер на «Берлін-Хемі» регіональним?

Білявка підняла на нього червоні очі.

– Був такий... привітний молодий чоловік... але не витримав, пішов...

Тільки пухкенькі білявки під сорок можуть вважати Вітька привітним.

– Підвозив мене не раз вечорами, я тут під лісом на Вульках живу, затримуюся часто... ніякого життя немає через цю кляту роботу, – і вона знову розревілася.

– Я теж можу сьогодні... провести вас, – хотів сказати підвезти, але вчасно згадав... Борг у цієї фірми є перед ним, кругленький такий борг.

– Справді? Ой, було б добре!

– Але я закінчую зміну аж о дев'ятій.

– Нічого, я затримаюся тут, хоч трохи наведу лад, бачите, що тут коїться.

Жіночі сльози ніколи до добра не доводили, але щоб настільки! І чого це ти такий сьогодні добрий?

А хіба не можна... хоч інколи?

Насправді він хотів вивідати у неї дорогою що, де і коли – балакучою видалася йому жіночка. Однак увечері, що далі вони відходили від цивілізації, то мовчазнішим він ставав. Віра Олегівна пробувала розговорити його, та марно.

А щойно переступивши поріг невеличкого ошатного будиночка в селищі Вульки, Максим одразу заквапився додому. Від вина відмовився, на вдячні слова щось промимрив, погладив кудлатого песика і швидко пішов геть.

Сутеніло. Ліс відкидав на ґрунтову дорогу сірі тіні. За пару кілометрів від пожвавленої магістралі було тихо, тільки цвіркуни сюрчали наперебій. Групка дітей на велосипедах мовчки промчала повз Максима. З одного боку серед поля бовванів завод «Іскра», з іншого – напіврозвалена хатка без вікон і дверей, на якій великими цифрами був написаний телефон для охочих придбати.

Наче є охочі жити біля лісу...

Вийшовши на Зелену, він нарешті сповільнив крок. Місто увімкнулося вервицею автівок, заклопотаними пішоходами, стайками тинейджерів біля нічних кіосків...

Місто повернулося до нього, не помітивши власного зникнення.

Уже рік Максим не ходить у ліс. Ніяких шашликів, грибів, чорниць, прогулянок, кемпінгів, озер і відпочинкових баз.

Ліс більше ніколи не візьме його у свій полон. Ніколи.

8

Цієї ночі їй наснився ліс. Не просто ліс, а Ліс, древній, правічний, що вкривав усю землю, і вона знала, що з нього немає виходу. Жодних стежок, прогалин, галявин у тому лісі не було. Тільки вона і непролазні хаші довкола.

Раптом у нетрях під столітніми деревами почувся хрускіт, наче хтось розгризав кістки.

Олеся побігла.

Хрускіт наростав. Вікові дерева валилися під чиїмсь нестримним натиском, чагарники хапали за сукню, пріле листя ковзало під ногами, а ліс все не закінчувався.

Раптом земля зникла і під ногами розкрилося урвище. Вона встигла схопитися за гілку, але позаду вже чулося важке дихання, а далеко внизу зникав за поворотом потяг, на який вона не встигла. Цієї миті щось лихе і чорне стрибнуло їй на плечі...

Олеся прокидається і хвилину згадує, де вона. А згадавши, сміється. Невже то був лише сон?

– Їсти будеш? – мама заглядає до її спальні з мискою оладків у руках. – Бо я їду в село, може з ночівлю, а тебе через твою роботу ніколи не бачу. То, може, поснідаємо разом?

– Мені таке наснилося... – Олеся встає з ліжка і чує, як у вхідні двері дзвонять. – Я відчиню!

Вона поправляє косу, накидає свій халатик і рушає до дверей.

За порогом стоїть орк, і кров із шампура в його руці скрапує на килимок.

...Олеся кричить і прокидається.

То був не сон..  
Розділ дев'ятий

Понеділок, 09 червня, 02:48

Мовивши кілька фраз по телефону і не дочекавшись відповіді з того боку, я жбурнула мобілку подалі й припала до горлечка пляшки. А тоді відчула, як хвиля нудоти піднялася мені до горла.

Я ледве встигла до ванної.

Якби я вела щоденник, я б написала, що тієї ночі почався новий відлік мого існування. А він хай валить, куди хоче, боягуз! Впораюся і без нього! От тільки приведу себе у форму... Якби ж мені не було так зле...

Вчепившись в умивальник, я підвела голову.

Людина в дзеркалі була дуже бліда. З її очей текли і текли сльози.

1

Настав вечір. Ще один вечір ще одного беззмістовного дня. Дош за вікном будив, термосив, закликав до війни.

Олеся вирішила послухатися Марти і зробити вдома генеральне прибирання. Але побоявшись, що сама не впорається, пішла до мами питати, чи та не проти.

Мама втішилася страшенно, сказала, що через дош вони завтра не поїдуть на дачу і що вона так давно планувала генеральне прибирання, але з тими жахливими подіями все якось відкладалося. І як добре, що вони будуть прибирати всією сім'єю!

Олеся повернулася до своєї кімнати, лягла і знову спробувала заснути.

Але дош за вікном будив, термосив, закликав до війни...

І вона вирішила не чекати до завтра.

2

Поки дійшов додому, Максим змок як хлющ. Практично дванадцять годин на ногах, раптова злива увечері, а наступної ночі треба знову йти на роботу. І знову шукати голку в тому ж стогу сіна.

Йому б сховатися у гараж, увімкнути «4400» виробництва «Лост-фільм» і випасти з реальності до ранку. Але так він жив увесь останній рік. І ось що з цього вийшло...

- Алло, Вітьок, привіт, можеш говорити?

- Можу, щось сталося?

- Ви з Мартою щось бачили? Тоді, у Славському, уночі біля колії... Мені треба згадати, що точно сталося... тоді?

- Ми напилися тої бурди, сіли в машину і гайнули по Карпатах... Потім застрягли на якійсь заправці до ранку... А чого ти раптом згадав? І що там у тебе так шумить?

- Дощ.

- Слухай, давай поговоримо завтра, у мене тут ще одна вечірня зустріч із клієнтом намічається.

- Угу, до завтра...

Але чекати до завтра було довго. Мав бути хтось іще, хто йому допоможе!

Але перш ніж цей хтось знайшовся, телефон озвався в його руках мелодією місячної сонати. У Панакоти чудово уживалися любов до року і класичної музики, він позижив Максимові свій старий «Соні-Еріксон», нормальний телефон, але із його «Самсунгом» не зрівняється.

- Максиме, це я, ти дав мені цей номер, щоб...

- Так, Тамаро Василівно, добрий вечір!

- Ой не знаю, чи добрий, Максе!

- Що трапилося?

- Мені зателефонувала Олеся. Уперше за весь цей час. Вона спитала... дивним таким тоном... а чи була в Олексія краватка синього кольору. Я так здивувалася, що навіть забула спитати, а для чого це їй?... Тільки тепер я зрозуміла, що було дивного в її голосі. Максе, ти мене чуєш?

- Так, Тамаро Василівно, - Максим ковтнув слину, проводячи рукою по шиї.

- У неї був такий веселий голос, наче вона комедію дивилася... Яку комедію, нічого не розумію... Я сказала, що не було краватки, і вона відразу поклатала слухавку. Тоді я набрала Люду, питаю, що там у них, як Олеся, а вона мені каже, що вони затіяли генеральне прибирання, аби трохи відволіктися, і знайшли під Олесиним ліжком чийсь краватку. Темно-синю таку, однотонну, чоловічу. Олеся взяла її до рук і зблідла, на питання нічого не відповідає. Якщо в неї хтось є, то чому не сказати мамі? От Люда і захвилювалася, мене питала, чи я щось знаю, а я що, хіба вони мені щось говорили?... То я тому і дзвоню тобі, Максиме, може, ти щось знаєш про нього, хто такий, звідки, чи щось Олеся тобі казала?..

- Тамаро Василівно, я думаю, Олеся все розкаже сама, коли... коли їй стане краще...

- Ой, Максиме, не знаю, як їй, а мені вже точно краще не буде...

І гірко заплакала.

Максим сів у передпокої як був, у мокрій куртці, з мештами в болоті, й уперся руками в коліна. Довкола його ніг поступово утворювалася брудна калюжа. Улюблений мамин килим персикового кольору змінювався на очах.

«Уже ніколи не буде так, як було» - називалася стара-престара поличка у його пам'яті, яка постійно заповнювалася все новими і новими доказами. Незалежно від його бажання усе повернути назад. Уже ніколи...

Забув, кому мав телефонувати. Насилу пам'ятав, який сьогодні день. Така дрібниця, як краватка, раптом перетворилася на щось велетенське, важко стравне. І усміхнулася йому пашекою з гострими зубами...

- Іди, синку, не гоже спати в мокрому одязі в передпокої.

- Хто спить? Я не сплю...

- Іди, поїсиш, поспиш, заспокоїшся, і ми придумаємо, що з цим усім робити.

- Справді, тату?

- Обіцяю тобі...

З

Олександр скинув оком придбане добро. Територія під кінну ферму вартувала тих грошей, які він у неї вгрозив.

Має ж бути і у нього якась віддушина, не все ж про медикаменти думати, через них він постійно хворим відчувається, а тут, на свіжому повітрі, навіть хворому краще.

Степан Каменюка, як завжди, зателефонував невчасно. Немає у нього відчуття моменту, сторожовий пес, що з нього візьмеш?

- Олександрє Вадимовичу, щойно повідомили, що згорів аптечний склад на Городоцькій. Пилипчака Віктора. Нібито собаки внюшили трамадол. Це поки все, що відомо...

А це вже цікаво...

- Сліди замітають, - відкрив Америку охоронець.

Ясно, що замітають, наводку, певно, хтось дав...

- Хто їх кришував?

- Один майор з ДСО, я його знаю заочно з попередньої роботи.

Залишився майор без прибутку...

- Ану спробуй на нього вийти і стрілку забий найближчим часом, я під'їду, куди скаже. Натякни, що за мною не заржавіє.

Степан попрощався, а Олександр набрав Пилипчака Віктора, одногрупника з медуніверу, чоловіка своєї колишньої любові, вітчима свого загиблого сина...

Казав я тобі: «Не лізь у ті справи: багато вкусиш – мало проковтнеш». А ти: «Люди пропонують непоганий прибуток...»

– Що, погорільцю, живий іще? Як там твій прибуток, коту під хвіст? А я ж казав...

4

Віктор Пилипчак стиснув кулаки до болю в суглобах.

Як же він його ненавидить! Завжди успішний, впевнений у собі, як там казала Олена, – харизматичний лідер. А ти, значить, Вікторе, повна йому протилежність. Сидиш зараз біля згорілого корита, соплі жуєш, а він ще й насміхається!

От і Олена стільки років поруч, а все думає про нього, свого харизматичного лідера. Віктор же все бачить, хоч вони його лохом вважають.

Як би він хотів помінятися з Олександром місцями! Хоч на годину відчувати себе сильним і успішним. Справжнім мужиком. Хоч раз побачити в очах Олени той блиск, який з'являється, коли вона думає про іншого. Суперника. Батька його загиблого пасинка.

Може, взяти і спалити його фірму, щоб знав, як воно, – втрачати те, що зароблено важким трудом? Може, так буде краще для всіх?

5

Підсвідомий страх перед вихідними справдився і цього разу: він застудився.

І наче температура була невисока, і нежить не дуже докучав, а млявість начисто застопорила увесь процес. Наче йдеш-йдеш, щось намацуєш, бац – і знову мимо...

З викладачів найбільше харила деканша. Казали, що від сотні баксів носа воротила, але він не збирався платити. Не любив принижуватись, якось впорається і цього разу, аби тільки не забути дату іспиту з усіма теперішніми замутами...

На нічну зміну Максим забив, нового номера телефону вони не мали, а домашній можна вимкнути, нехай вираховують із зарплатні, переживе.

Отже, «квещенс намбе ван» на сьогодні: хто? «Намбе ту»: як? Ну і наостанок: якого милого, як каже шеф, він має всім цим заморочуватися? Шеф, щоправда, висловився б інакше, але справді: чому я?

І з батьком учора так розмови і не вийшло, викликали його на роботу, якась аптека, що була в них під охороною, згоріла.

Тато передзвонив уранці, коли Максим ще спав, і щось про трамадол почав, начебто згоріла аптека підпільно наркотою торгувала, і ще щось про власника і про те, що слідчі будуть розробляти коло його спілкування, але хлопець слухав упіввуха й одразу заснув після цього.

А тепер от задумався. Тато даремно нічого не говорить, слова з нього за день не витягнеш без необхідності.

Аптека торгувала трамаadolом і наторгувалася так, що згоріла. І чим це йому має допомогти?

6

Вихідні обіцяли бути казковими!

Справи на кінній фермі нарешті зрушили з місця, з директором іподрому у неділю планував перетнутися, розвідати, що і за скільки купують та продають у його царині, з майором із ДСО теж стрілку забили на вечір, той швидко вхопився за пропозицію, коли дізнався, хто з ним про співпрацю говоритиме. Приємно відчувати свою силу, знають його тепер не лише у Львові, а й далеко за межами, авторитет не на рівному місці створювався стільки років, і нарешті можна пожинати плоди...

«Але ж головне, – піймав себе на думці Олександр, – що у суперника бізнес згорів, так йому і треба, буде знати, як чужих жінок переманювати...»

Він востаннє скинув поглядом територію свого майбутнього улюбленого і, мав надію, прибуткового хобі й сів до авто.

Пилипчак Віктор не зовсім і суперник, Олена до останнього чекала на пропозицію і виходила заміж, коли сину було десять років, а в Олександра народилася перша донька. Від грошей не відмовлялась, але в довгі розмови з ним не вдавалась, від сина правди не приховувала, чоловік теж був у курсі, але лохом був і лохом залишився. Тільки раз напився і подзвонив своєму однокурсникові, батькові пасинка: «Ну ти й ідіот, таку жінку проґавив».

Ідіота Олександр йому вибачив, бо Пилипчак сказав це не зо зла, а якось зі здивуванням, чи що. А от те, що в нього ніяк справи не складаються, за що не візьметься, все прогорає, отож Олександр мусив синові й далі грошей підкидати, дратувало і дивувало: як Олена – гонорова красуня з вищою біологічною освітою, залишаючись всі ці роки лаборантом на кафедрі, хоча могла б далеко піти, він пропонував і не раз свою допомогу, – як вона може жити з таким невдахою?

Рік тому залишилася без сина. Більше дітей не мала.

Олександр спохмурнів, вируляючи на більш-менш нормальну дорогу з ґрунтової.

Обірвала відтоді всі зв'язки з ним, ніби винуватила його, що син пішов манівцями. Коли ховали хлопця – пообіцяв знайти винних, а востаннє як з нею намагався поговорити – дев'ятого червня цього року на заупокійній літургії, на яку він встиг уже під кінець, – не схотіла й слухати.

Згадав свою дружину. Які ж вони різні! Богдана воліла змовчати і зайвий раз не тривожити його своїми претензіями, якщо вони в неї і були, тихенько вела собі домашнє господарство, думаючи, що йому цього досить, а на склад чомусь взагалі боялася заходити, лякала її збудована ним велетенська махина, і його, мабуть, лякалася не раз, бо було чого. Жодного разу не виставила йому опір, добре, що доньки характером вдалися в нього.

Тільки тепер Олександр зрозумів, як не вистачало йому його Олени, не мав тепер приводу з нею бачитися, і це підкосило його, може, навіть дужче, аніж смерть сина. Занадто добре розбирався в фармакології, аби знати, що той так чи інакше погано закінчить, лікуватися не хотів, казав, що обов'язок батька – забезпечити дітей, а не лізти до них у душу...

Самотність огорнула з того часу його душу, як туман, і вже рік Олександр бовтається у цьому тумані, а провіттку не видно...

Він залишив по ліву руку поворот на Львів і вирушив на Закарпаття. Там було його фермерське господарство, звідти справно надходили партії овочів і ягід, оборот був невеликий, але постійний. Майор з іподромником зачекають, більше цінуватимуть руку, яка їх годує. Треба підлатати нерви, бо кепські видалися вихідні цього тижня.

Але нічого, він своє надолужить наступного...

7

На фірмі ніхто дуже не вичитував за прогул, це трохи здивувало, поки Максим не довідався, що шеф поїхав на Закарпаття і має повернутися не раніше вихідних. Фірма зітхнула з полегшенням і кожен негайно поринув у свої справи.

У курилці, яку винесли за територію фірми, збиралося тепер більше народу, не так покурити, як погомоніти. У коридорах, на сходах, біля кабінетів працівники фірми «Конвалія», раніше нечутні і невидимі, щоб не дай Бог шеф не зачув чи не угледів, тепер вільно пересувалися, зустрічалися, перемовлялися, навіть частенько сміялися і подеколи реготали до сліз.

Максим навмання ішов фірмою, стрічав людей, здоровкався, потискав руки, кивав, декого знав, про декого чув. Наче недовго на цій фірмі, а фірма вже вросла в нього своїм корінням. Як можна було після майже року праці тут зробити їй таке: повіситися у святая святих – на складі?

А може, то фірма щось тобі зробила Лешеку?

Двоє дівчаток років восьми-десяти вибігли з-за складу і помчали до вантажівок, які стояли на завантаженні, дорогою з ними усі віталися, водій буса «Мерседес-Бенц» навіть гостинно запросив їх до кабінки, вони влізли, але одразу вилізли і забралися в кузов.

Схожість із шефом одразу впадала в очі, дивно, але досі він їх тут не стрічав.

Здається, навіть діти відчули відсутність керівництва і насолоджувалися життям.

Максим загадувався, а чи вміє він насолоджуватися життям?

Завтра збирався в «Ле-Рой»: в однієї красуні з паралельної групи день народження. Намічалася нормальна тусня, а він знову спіймав себе на думці, що не тішить його все це, що для повного щастя йому недостатньо відсутності негативних елементів у житті.

Хотілося присутності чогось такого, від чого зраділи б допамінозалежні рецептори його головного мозку!

Одним словом, хотілося свята, а життя підкидало самі будні...

8

Олеся роздивлялася темно-синю краватку, наче то був якийсь невідомий, ще не відкритий зоологами вид змії.

Вона розклала її на ліжку, розгладивши між пальцями, бо знайдена краватка-змія мала доволі пожований вигляд, наче її тримали в кишені чи в бардачку, колір насичений, але під ліжком утворився шар пилуки за час

неробства господині. І така, припорошена, краватка здавалася ще більш небезпечною.

Життя без пігулок було якимось дивним. Тіні в голові Олесі поступово меншали, маліли, звурджувалися, як кисле молоко на вогні. Вона вперше за весь рік змогла взяти повноцінну участь у прибиранні, їй навіть сподобалося, Марта була права.

Після фізичного навантаження їй захотілося дати якусь поживу своєму мозкові. Олеся взяла у батька збірник кросвордів і порозгадувала кілька з них.

Тоді надійшла черга головоломки, яку вона марно розв'язувала з дня смерті Лешека...

Олеся сіла на ліжку і взяла до рук знайдену під цим ліжком краватку.

Отже, у тата і в Лешека такої краватки не було. Це перший факт. Другий: чужа краватка могла з'явитися у неї під ліжком тільки після відвідин чужої людини. Звідси випливало питання: хто міг принести сюди цю краватку?

У її кімнаті з часу останнього прибирання побували, окрім батьків, Алла і Мар'яна зі складу, Анжелка з юридичного, Марта, ну і Тамара Василівна.

Маму Лешека можна відкинути одразу. Навіщо це дівчатам – незрозуміло.

Отже, хтось іще за цей час проник до її кімнати і залишив-забув цю краватку під її ліжком...

Відповідь, яка напрошувалася сама собою, дуже їй не подобалася.  
Розділ десятий

Понеділок, 09 червня, 02:05

Якби я вів щоденник, я б назвав ніч з неділі на понеділок дев'ятого червня 2008 року провальною. За всіма статтями.

1

Сьогодні Олеся все-таки наважилась і набрала його номер. Не сидіти ж довіку з телефоном у руці в тупому очікуванні, що саме він саме зараз зателефонує їй!...

Абонент перебував поза зоною досяжності. Міг змінити номер, міг просто забути зарядити телефон.

Можна було б надіслати повідомлення, але що вона йому скаже: «Привіт, ти пам'ятаєш мене?»

Вона подивилася на краватку і спохмурніла.

А може, краще спитати: «Привіт, це ти залишив у мене свою краватку?»

Якби вона не поїхала рік тому у ті кляті Карпати...

Усі якби її життя зараз постали перед нею нестрункою шеренгою...

Олеся завжди сприймала себе більш-менш нормально: симпатична шатенка, губи трохи затонкі, худа і висока, але загалом – може бути.

А от волосся своє терпіти не могла.

Важке, довге, густе, воно ніяк не хотіло лягати кучерями і вперто розпрямлювалось одразу після накручування плойкою й екстрафіксації тоннами лаку, падаючи на очі і затуляючи собою весь світ. І навіть хвоста вона не могла довго носити, бо гумка боляче стягувала шкіру, і потилиця гула від того, що густе волосся весь час тягнуло голову назад.

Тому найчастіше дівчина ходила з косою.

Підстригтись Олесі не дозволяли батьки, казали, що такого волосся ні в кого немає і що вона не для того стільки років його відрощувала, щоб тепер позбутися.

Але коли всі готувалися до випускного з радістю, вона – зі сльозами злості на очах, марно намагаючись зробити щось путне на голові зі свого волосся.

Її батьки були більше заклопотані справами на дачі, аніж її випускним, але на щастя – чи на біду, – до них навідалася тітка Тамара, яка, подивившись на все це, не витримала і повела її до знайомої перукарки.

І та сотворила диво.

Накрутивши волосся дівчини на тоненькі бігуді та взявши замість фіксатора пиво, вона змусила його витися дрібненькими спіральками, і глянувши в дзеркало, випускниця не впізнала себе.

А заскочивши до тітки Тамари, щоб похвалитися цим дивом, вона зірвала бурхливі оплески від двоюрідного брата Лешека і піймала на собі пильний погляд його друга Макса, який досі не звертав на неї жодної уваги.

З цього все й почалося. Якби вона пішла тоді одразу додому, а не до тітки Тамари...

А може, все почалося ще раніше, на похороні дядька-міліціонера, коли вона, десятирічна, вперше побачила його – дорослого, красивого і розумного, героя її снів...

Сьогодні героєм її снів є кровожерний орк, і треба щось із цим робити, а сил немає...

Ох, Лешеку, чому ж ти до мене не додзвонився?

2

На День Конституції всі його знайомі, які ще не виїхали у відпустку, збиралися кудись за місто. Настали гарячі дні й довколишні озера мали бути заповнені вщерть.

А у нього ревізія. І навряд чи йому заплатять за подвійним тарифом.

– Впізнаю шефа, – сказав Вітьок, послабивши краватку. Вони зустрілися в центрі за бізнес-ланчем. Точніше, то у Вітька був бізнес-ланч, а Максим задовольнявся пивом з тунцем. – Витиснути по максимуму з тебе все і не дай Бог тобі запротестувати: одразу пошле, де раки зимують. Скільки я пам'ятаю, хлопці зі складу були бідні у нього: майже на всі свята гарували, а компенсації ніякої: ні матеріальної, ні моральної. Навіщо ти на це повівся?

– А Лешек навіщо повівся?

– О, у нього була ідея фікс: викрити злодія. Підозрюю, що він щось нажив, тому й годує зараз підземних жителів.

– Може, ти щось знаєш?

– Підозрювати можу багатьох, а знати точно не знаю. Думаєш, чому я звільнився?

– Чому?

– Донесли, зарази. Все слово в слово, що я в курилці про шефа казав. Він мене викликав і все повторив, не перебираючи словами. А були ж там тільки свої, з ким пліч-о-пліч, кому довіряв, а... – махнув рукою Вітьок, – забудь, нічого не доведеш. Знаєш, шеф навіть мене підозрював, а коли я пішов і крадіжки продовжилися, думаєш, він зателефонував і вибачився? А фігвам, називається.

– Можеш сказати, хто був? Ну тоді, в курилці.

– Стукача хочеш викрити?

– Принаймні знати, хто чим дихає.

– Гаразд. Хто ж тоді був, дай Боже пам'яті... Тарас-охоронець, головний бухгалтер, Пономарьов, м-м... Шумахер, ну й Ілона, куди ж без неї. Навіть шеф її боїться. Подейкують, що вона отримала керівну посаду не просто так, прихильник її з облздороввідділу замовив за неї словечко, а вона його кинула, отримавши омріяне. Я в це не вірив, але знаєш, зараз я вже ні в кому не впевнений...

Максим вийшов із бару і, поки доплентався додому, зрозумів, що дощ куди кращий за спеку. Голова в дощ хоч трохи варить, а в таку спеку навіть табличку множення відмовляється згадувати.

3

Більшість населення України жила в таку спеку без кондиціонерів. Як добре, що він уже років сім до більшості не належав.

Олександр скоригував пультом температуру повітря і здригнувся, уявивши, як було його змінному помирати при температурі плюс два градуси...

Нахабний помічник у черговому листі прямо запитував шефа, хто ще крім нього підпрацьовує на фірмі донощиком.

Одне слово, все як завжди, а щось його муляє. Наче камінець закотився у сандалі, невеличкий такий камінець, а муляє аж біля самого серця.

Треба лягати на реабілітацію. Провести курс дезінтоксикаційної терапії, підживити міокард і гепатоцити. Але не зараз, ще не зараз.

4

В Україну прийшли вихідні. Але на території фірми «Конвалія» про них знали лише в теорії.

На практиці склад гудів як триповерховий вулик, усі ходили з купою аркушів у руках від одного стелажа до іншого, звіряли надруковане з тим, що було в натурі, при цьому звіряли прискіпливо, аж до останньої коми в серійному номері. Брак відбирали в кошики і потім сортували окремо, звіряючи з недостачами, а будь-яку невідповідність позначали на аркуші, що їх потім збирали докупи, і вся інформація потрапляла в комп'ютерну базу даних.

Те саме відбувалося на інших складах «Конвалії».

Якщо досі Максим думав, що працює на великій фірмі, то від сьогодні він знав це точно.

Перед початком ревізії всіх зібрав завскладу Семен і оголосив, що має з шефом домовленість: якщо вони впораються за два дні, третій буде вихідним.

– Усе залежить від вас!

– Це після Закарпаття шеф такий добрий, певно, прикупив там собі земельки під страусятник, – озвався змінний Олег, хтось підтакнув йому, інші розсміялися, коли ж помітили Максима, то одразу обірвали розмову й розійшлися. Лише Володя, посміхаючись, підійшов і простягнув йому підборки.

Він і пара людей на складі розмовляли з новеньким більш-менш нормально. Решта намагалися всіляко уникати розмов.

Чомусь тільки тепер Максим запідозрив, що через крадіжку шефових грошей навряд чи так би до нього ставилися. Люди недолюбливали шефа, і новенький, навпаки, став би для них мало не героєм.

Тоді чому всі так до нього ставилися? Чи він чогось не знає?..

Той, кого він знав під ім'ям Любомир і через кого втратив свої автівку, посаду і репутацію, знайшовся з самого ранку першого дня ревізії у відділенні з розчинами з гарно підстриженою борідкою і при краватці. Мабуть, кудись збирався після зміни. Зверху накинув робочий халат і щось зосереджено креслив у паперах.

Максим акуратно відклав свої папери, роззирнувся і, рвонувши до негідника, взяв його за барки.

Той інстинктивно сахнувся, але Максим уже притис його до найближчого стелажа. Здається Г5Д8. І прошипів:

– Де гроші, с...ка?

Той пару разів кліпнув. Шарпнувся, але отримав носком черевика під коліно і застогнав, хапаючись за ногу. Максим ще сильніше струсонував його, наблизився впритул, втискаючи його у металеві полиці.

– Ти чув запитання?

– Я гадав... що ти знаєш...

– Що знаю? Я дав тобі гроші, ти кому їх відніс, с...ка?

Максим розумів, що його понесло, але не міг і не хотів зупинятися. Його вже страшенно дратувала зовнішня прилизаність і внутрішня гниль деяких тутешніх працівників.

– Ш-шефу...

– Кому?

– Я відніс їх шефу. Олександрю Вадимовичу тобто.

– Не зрозумів.

– Ну, це наука така, ми діяли за його наказом: ніколи не можна нікому передавати з рук у руки довірену тобі «тару». Тільки кінцевому отримувачу, тебе про це інструктували. Всіх інструктують. Ти не перший, з ким таке зробили. Зате наука на все життя.

Максим поволі вистигав. Ще перш, ніж той договорив, він уже зрозумів, що це правда.

А дійсно, наука на все життя...

– І тебе звуть не Любомир, звісно.

– Зорян. Мене звуть Зорян. Будь-хто може назватися будь-яким ім'ям, особливо шарлатани. Уся «тара» тільки кінцевому адресату. Це закон.

– Ясно.

Максим різко розвернувся і пішов до виходу. Навіть не лютував. Просто почувався лохом, якого кинув сам верховний, увесь цей час потішаючись з нього.

Якби тільки він, то було б нічого: його фірма, його закони. Але те, що потішалися ще хлопці з охорони, весь склад, гурт і транспортний цех – це... слів не було, і навіть лаялись було гидко...

У шефа було замкнено. Звісно, усі відділи, окрім складських, мали законні вихідні.

Писати на електронку Максим більше не збирався. Хто знає, кому показував його листи головний маніпулятор фірми.

Спритно ж він тебе...

Крутнувшись в один, другий бік, Максим попрямував до шефа додому. Благо, цей дім розміщувався на території фірми за складськими приміщеннями.

Заквітчана одноповерхова будівля практично врівень з масивною огорожею вирізнялася на фоні інших будівель зеленою черепицею і сателітарною антеною. Все решта було скромним, як і належить підприємцю середньої руки, котрий певну частку свого прибутку приховує від держави.

Навіть два автомобілі – «хюндаї» – його і дружини, могли бути, на думку Максима, соліднішими.

Постоявши перед дверима і помітивши вічко камери, Максим дістав з кишені джинсів свої ключі й підійшов до одного з авто. Підніс ключ до капота. Почекав. За хвилину притис ключа гострим краєм до машини і вмить двері будиночка відчинилися з гучним клацанням.

Хлопець був готовий усе тут роздряпати, і ту його готовність вловив той, хто спостерігав за всім через вічко камери.

– Чого стоїш, заходь.

Певно, йому про все доповів змінний Зорян. Щастить же чуваку на імена...

– А можна? Вельми вдячний.

Шеф стояв на порозі, склавши руки на грудях, і в його погляді нічого хорошого не читалося.

Плювати!

- Ви вже знаєте, що я знаю?!

- Не вимахайся мені тут, поки що ти мені служиш, а не я тобі.

- А ви всіх працівників за слуг маєте?

- Ти у мене на особливому рахунку, можеш не сумніватися.

- А мою тачку ви теж підставній особі «продали», - Максим показав лапки у повітрі. - Пів-Львова вже знає про цю вашу науку і потішається з мене?

- Будеш так кричати - друга половина довідається. То зайдеш чи ні, бо я двічі не запрошую?

І шеф додав пару нецензурних слів. Для особливо тупих лохів.

5

- Твоя машина на стоянці біля готелю «Сихів», ключі у Степана. Наш договір надалі чинний, поки ми не викриємо злодія, а не хочеш - я тебе не тримаю. І не переживай так, у курсі справи були тільки Степан, Шумахер і Зорян. А вони не з балакучих.

Олександр сам не розумів, чому він із цим нахабним молодиком, який вважає себе пупом землі і сміє кидати виклик самому шефу, досі розмовляє, чому не вижене під три чорти?!

Може тому, що він твоя єдина надія?..

- Охолов? Ну то забирайся. У мене нема ні бажання, ні часу з тобою теревені розводити. Якщо хтось питає, я викликав тебе, щоб повідомити, що гроші знайшлися...

Нахабний молодик мовчав, втупивши у нього грізний погляд. І навіть не думав іти!

- І я не вибачатимусь, зрозумів?! - гаркнув Олександр одним з найгрізніших своїх басів. - Щоб за мить духу твого тут не було!

Молодик опустил очі, потупцяв, тоді...

- Будете мені винні, - бовкнув і вийшов з його дому на територію його фірми так, наче то були його дім і його фірма.

Ну нічого, ми ще побачимо хто кого!..

Олександр обережно зачинив двері і довго стояв перед ними в невеселих роздумах.

6

- Добре працюєш, - похвалив його Володя, чорнявий, повненький, в окулярах, весь час усміхнений, один з тих нормальних змінних, які хоч і тримають усе під контролем, але і розслабитися дозволяють, і про Лешека розповідають спокійно, без метушні. - Я тут згадав: Олексій Лускувець не ладив з Шумахером. З усіма водіями ладив, а з ним ну ніяк. Та Шумахер якийсь далекий родич шефа, тому не ладити з ним небезпечно. Тому тут

ніхто тобі правди не скаже, навіть коли щось знає. Подейкують, що ти теж якийсь родич його дружини, отож тобі все сходить з рук...

- Хто таке сказав?

- Та всі кажуть...

Коли Володя пішов на обід, до Максима підійшов Зорян.

- Ти той, не водився б з ним.

- Не зрозумів?

- Ти ще новенький, не знаєш тут усіх розкладів.

- Ну то розкажи мені! - розізлився Максим. Останнім часом він часто злився і через усвідомлення цього злився ще дужче.

- Не можу.

- Ага, вже знаю, мені ніхто нічого не хоче говорити, бо я родич шефової Богдани, так?

Зорян скинув брови і сказав своїм неприємним монотонним голосом:

- Не знаю, не чув...

- А що чув?

- Кажуть, що ти...

- Ну?

- Що ти стукач.

І що ти на це, Лешеку?

Ти стукач, Максе, хіба ні?

Зорян ще трохи постояв біля стелажа з перев'язкою і, не почувши відповіді, пішов. Мабуть, усе зрозумів без слів.

7

Володя перерахував бинти, глянув на роздруківку і знову перерахував.

Недостача! Добре, що тільки бинтів. Поки що. Страшно подумати, що буде далі.

Руки пообривав би таким злодіям. Красти бинти! Це ж треба додуматися!

Хоча, можливо, хтось із новеньких передав аптекам замість тридцяти штук - триста. Їх же всіх рахувати треба вчити, вони після своїх училищ чи коледжів два плюс два не можуть додати, грамотії!

А цей новенький нічого, справляється. Аби тільки під вплив Зоряна не потрапив, той його як навчить - вовком зиркати на всіх буде.

8

День Конституції трапився цього року якраз вчасно: три вихідних і три поверхи, які треба прочесати вздовж і впоперек. Якщо потрібно, він змусить їх і під землею рити, знати б де?

Передсмертна записка Олексія Лускувця лежала перед ним на столі, і Олександр розумів, що це його ключ, єдиний ключ на сьогодні.

Але, зачитана до дір, вона все одно була йому непідвладна.

Золотий ключик, де ти ховаєш свої скарби?

Коли Олександр разом із міліціонерами зайшов до «холодильника», записки біля тіла не було. Переглянувши відео з камер у «холодильнику», міліціонери втішилися, що не доведеться відкривати справу про вбивство.

Лише коли всіх знову запустили на склад, Зорян приніс шефові стосик підборок, який, за його словами, знайшов на столику змінного, і вказав пальцем на верхню.

На верхній підборці – аркуші А4, на якому склад друкував набрані гуртовиками чи роздрібом замовлення, де замість назв препаратів – місця, де ті препарати розміщені, та їхні серії, – рівним каліграфічним почерком було написано:

«Це я у всьому винен. Шкодную тільки, що не пішов у монастир».

І все. Жодного імені, жодного натяку.

Лускувець дурнем не був. Перед тим, як віднести речовий доказ міліції, Олександр власноруч зняв з нього копію. І тепер поклав перед собою і намагався бодай щось віднайти.

Доказ чого?

Він спересердя грюкнув кулаком по столу. Мишка злетіла на підлогу. Святкування Дня Конституції на його фірмі обіцяло бути масштабним, як ніколи.

9

Другий день минув без ексцесів. Ревізія потроху добігала кінця. Максим більше ні з ким ні про що не говорив. Усе робив на автоматі, з думкою про вихідний.

Шеф з'явився на складі після обіду. Промчався, мов ураган, завідувач ледве встигав за ним, щось доповідаючи, хоча навряд чи шеф дослухався.

– На! – сказав Олександр Вадимович Кондур, перестрівши Максима біля поруччя третього поверху і тицьнувши йому в руки, не дивлячись, аркуш паперу. – Те, що ти хотів.

Максим тільки встиг рота роззявити, як шеф зник за поворотом. Умів діяти стрімко й безжалісно і вибачення не просив.

Максим опустил очі. У його руках була звичайна підборка, а внизу аркуша, під надрукованими серіями препаратів і їх місцями розташування – Лешековим почерком було виведено:

«Це я у всьому винний. Шкодную тільки, що не пішов у монастир».

Почерк мав пристойний, навіть перед смертю...

Максим трохи постояв, спершись на поруччя і спостерігаючи за метушнею на двох нижніх поверхах. Потім знову прочитав записку. Ще раз і ще.

Поки думав, ноги мимоволі понесли його до вказаної адреси, а очі машинально відшукали К8 Б2, надруковане в першому рядку. За дводенною звичкою почав звіряти серію препарату і дату виготовлення з підборкою...

Стоп. Максим звірив місце на полиці і підборку. Тоді ще раз. Зазвичай він довіряв своїм очам одразу, але тут...

Швидко увімкнув перший-ліпший комп і ввів номер накладної, яка окрім цифр мала ще літеру П. Зазвичай цією літерою позначалися накладні на повернення.

Такого номеру в базі даних не було.

От що лишив їм змінний Олексій Лускувець у своїй передсмертній записці. Підказку. Вона лежала просто перед їхніми очима.

Хочеш добре сховати...

У голові, клацаючи як кубік Рубіка, почали складатися основні елементи схеми, яка безвідмовно діяла на фармацевтичній фірмі «Конвалія» майже рік. Злочинної схеми.

Так Максим зазвичай вирішував рівняння з хімії: уявляв елементи з атомами, на орбітах яких снують протони і нейтрони, і тільки тоді брався за вирішення.

Руки тремтіли, підборка пекла пальці, наче розпечений метал, хотілося сховати її (а ще краще спалити), та треба було завершувати почате, хто як не він, друг Лешека, має це зробити.

– Треба перевірити «холодильник», – налякав його змінний Володя, з'явившись з-за спини з кількома підборками в руках. – Залишилося кілька препаратів і все, будемо закруглятись. Впоралися за два дні, завтра вихідний, живемо!

– Чекай! Ти не знаєш, чи залишаються десь у комп'ютерній базі знищені накладні? Наприклад, за другим варіантом?

Володя думав не довго.

– У системному протоколі, мабуть.

І пішов собі. А Максим стояв і розмірковував, що випадковостей не буває, що Лешек наче особисто запросив його на місце своєї загибелі. Щоб подякувати? Чи попроситись?

Чи справді душа існує і чи бачить вона звідти, що діється на землі?..

Максим хотів би, щоб так було, але вірилося в це слабо...

Він перетнув майже весь перший поверх, нікого не зустрівши. Мабуть, час ревізії справді добігав кінця.

Ревізії і його розслідування...

Холод хапнув за серце, коли він увійшов до холодильного приміщення. Невелике, три на чотири, усього кілька стелажів, і ось тут, по центру... Максим зупинився в точці неповернення свого друга, вдихнув прохолодне повітря із запахом аптеки і... швидко обернувся.

Не так швидко, як би хотілося.

Двері холодильника зачинилися, хоча він міг поклястися, що протягу не було. Підійшовши і поторсавши ручку, він зрозумів, що не помилився.

Ти бачиш це, Лешеку? Ти ж міг мене застерегти?

На цій фірмі тебе застерігали не раз, мій друже, але ти так само впертий, як я.

10

Олександр вирішив, що більше гаяти часу не можна. Чому саме сьогодні так вирішив, не питав себе, переважно тільки так і втілював рішення, які визріли: вже і негайно.

Але на годиннику була десята вечора, ще позавчора він відправив дружину з дітьми на море, і не в банальну Затоку, а в п'ятизірковий готель у Кемері, сам сидів зараз у сауні в затишному шинку «тільки для своїх» у Брюховичах, за огорожу цього шинку навіть майор з ДСО, якби привіз сюди платіжки за свої охоронні послуги, не зміг би проїхати і змушений був би залишити своє блаженське авто за бортом.

Бо в тутешніх відвідувачів не заведено було мати машинку нижче представницького класу. У всіх тутешніх відвідувачів, окрім нього, машинки були круті і дуже круті. А він вперто приїздив на своєму «хюндаї». Ліки всім потрібні. Навіть крутим і дуже крутим.

Можливо, брюховицьке повітря так на нього подіяло чи розслабився від гарячої пари і не менш гарячого обслуговуючого персоналу з молоденьких офіціанток-масажисток, але рішення визріло і настав час втілювати його в життя.

Тільки доведеться почекати до завтрашнього ранку. А зволікати він ох як не любив.

– Що насупився, фармацевте, продажі впали чи болячки замучили? – удавано співчутливо спитав суддя одного з районних господарських судів Львова. – Чи може дівчинка не вгодила, то ми зараз іншу замовимо, а?

І троє чоловіків, які сиділи довкола дерев'яного столика з кухлями пива в руках, зареготали.

Таких фамільярностей Олександр ні від кого раніше не терпів, не любив ні цей суд, ні цього суддю, але з кожним роком, зі зростанням добробуту, хоч і покращувалася якість обслуговування і відпочинку, та якість міжособистісних стосунків погіршувалася, бо зменшувалася кількість нормальних людей у колі дотичних до нього осіб. Не працював у цих саунах закон діалектики, жодні кількісні зміни не переходили тут у зміни якісні, кожен, хто сюди потрапляв, надувався від пихи і власної важливості, і хотілося плюватися від цих співрозмовників та їхніх жартів.

Побічні ефекти капіталізму. Поки навколо тебе обертаються бідняки, ти не будеш багатим. А якщо навколо тебе обертаються самі ду?рні?

– Та де там, Павле Богдановичу, – підкреслено ввічливо відповів Олександр. Пив трав'яний чай, а не пиво, як усі, і аж свербіло йому все від нетерплячки. – Маю одну ідейку, як додати собі пару зайвих тисяч на рахунок, але то такий дріб'язок, не варто вам навіть голову цим забивати.

І до завершення «сходки» на всі питання відповідав ухильно й двозначно, бачив, що зіпсував усім вечір і тішився з того.

А душею і помислами вже був у завтрашньому дні... Як люблять говорити в новомодних фільмах – у точці неповернення.

11

Олеся ніяк не могла заснути. Крутилася з боку на бік, книжку якусь взяла почитати, але букви розпливалися перед очима, а сон не йшов. Згадала про снодійне, якого стільки днів не вживала, і трохи пошкодувала, що його не має. Після напружених роздумів хотілося відключитися, але страх зустрітися уві сні з орками заважав цьому.

Думки полинули в минуле.

Училася вона в школі добре, але після дев'ятого класу категорично відмовилася йти далі й заявила батькам, що вступатиме на фармацію у медичний коледж, звідки після трьох років навчання матиме можливість потрапити на другий курс медуніверу. Лешек обіцяв допомогти їй у підготовці, батьки переконували її закінчити середню школу, але вона навіть чути не хотіла. Навчаючись у коледжі, вона вже буде для всіх дорослою, а не якоюсь школяркою, Лешек братиме її на свої університетські тусовки, там можна буде зустрічатися з героєм її снів, а нічого іншого вона не бажала.

Але не так сталося, як гадалося. Ні, Лешек, звісно, допоміг їй із іспитами, але навідріз відмовлявся запрошувати її до своєї компанії. Скільки вона його не просила – був невблаганний.

Там майбутні провізори будуть, ти нічого з їхніх розмов не второпаш, от отримаєш диплом фармацевта – тоді й поговоримо...

Але чекати три роки – означало чекати вічність.

Думала вона, думала – і придумала. Попросила у Лешека замість подарунка на свій день народження – поїздку на шашлики на Малу Швейцарію. Бо своїм одногрупникам вона не дуже довіряє, у шістнадцять років їм одне в голові: як би помацати дівчат десь у куцах. Власної перевіреної компанії у неї, на жаль, немає, проте на озеро дуже хочеться, а оскільки його друзі – стовідсотково хороші люди, то і день народження однозначно буде класним. Кращого подарунка годі й придумати.

Лешек начебто відчув десь підступ, але все у словах його сестри було логічним, і він здався.

Шашлики справді вдалися на славу, і погода не підвела, і друзі були на висоті, от тільки на душі в Олесі в той день було гірко, так гірко, що хотілося плакати.

Герой її снів не звертав на неї жодної уваги, його дівчиною була класна довгонога студентка. Ще з десятків дівчат, які відпочивали в той день на озері на Малій Швейцарії, не проти були зайняти її місце, якщо вона кудись раптом подінеться.

Від неможливості щось зробити зі своїми почуттями Олеся якоїсь миті зірвалася з місця, перебігла через місток на другий берег озера і заглибилася в ліс. Щоб постраждати на самоті.

Але невдовзі її наздогнала та сама довгонога студентка Марта, пасія Максима.

– А чого це іменинниця втекла так далеко від усіх?.. Ей, а чого це в іменинниці очі на мокрому місці?

Олеся не втрималася і розплакалася. Марта обійняла її й, заколисуючи в обіймах, наче немовля, дала можливість виплакати і заспокоїтися.

– Ну все добре, на, витри сльози, хочеш вгадаю, що сталося?

Олеся завмерла.

– Хлопчик один не зателефонував і не привітав, так? Ти думаєш, що це кінець світу, а знаєш, скільки ще в тебе буде тих хлопчиків? Повір навченій досвідом жінці: вони не вартують наших сліз...  
Розділ одинадцятий

Понеділок, 09 червня, 02:05

Я приїхав до неї уночі, коли всі порядні люди вже мали б спати. Її квартира була незамкнена. Я знайшов її у спальні на ліжку, вона напилася і робила вигляд, що помирає. Щось белькотіла про безконечність і про нас із нею у ній.  
1

З того часу вони з Мартою потоваришували, ходили одна до одної в гості, на дискотеки і по шмотки, Олеся просто всотувала в себе інформацію, якою щедро ділилася Марта щодо модного вбрання, стосунків між хлопцями і дівчатами та між батьками і дітьми. Мама ніколи з нею про такі речі не розмовляла, а інтернет і однолітки давали занадто суперечливі поради.

В Олесі навіть завівся хлопець – для підняття самооцінки, як радила Марта. Перший інтимний досвід не порадував її, але й не засмутив, вона зважилася на нього свідомо, знаючи про контрацепцію все, і хлопець той був дуже здивований, коли в найромантичніший момент вона спитала в нього про презерватив.

Потрапити у спільну компанію Олеся більше не прагнула, але, наче за іронією, це траплялося дедалі частіше, Марта жалілася, що ті мужики здатні говорити тільки про дві речі: про секс і про секс, і тягала її всюди за собою, щоб не так нудно було.

Герой її снів здавався тепер Олесі зверхнім і самозакоханим, його поведінка дратувала її, вона дивувалася, як Марта витримує стільки повсякчасної жіночої уваги до його персони, а подруга знижувала плечами: «Любов – зла, і козли цим користуються!» Й Олеся вкотре давала собі слово більше не з'являтися у їхній компанії...

Три роки промайнули, як дим від невдалих шашликів на Малій Швейцарії. Щойно вона отримала свій червоний диплом, Лешек згадав про свою обіцянку й урочисто запросив Олеся у Карпати на відпочинкову базу під Славським.

От тепер ти спокійно втреш носа усім цим провізорам!

...Олеся повернулася на бік, але очі вперто не бажали закриватися.

Лешек завжди оберігав свою молодшу сестру від небезпек. А того разу не зміг...  
2

– Ей, відчиніть! – неголосно викрикнув Максим у порожнечу складу, торсаючи замкненими з того боку дверима. Усе ще сподіваючись, що це – чийсь злий жарт. Слабко на це сподіваючись... – Відчиніть – і ви залишитесь живими!

Порожнеча складу не відповіла.

Максим потягнувся до кишені, але мобільного там не було.

Мабуть, залишив у роздягалці. Разом із фірмовою синьою курткою, яку видавали всім працівникам складу, але яку Максим надягав тільки у крайньому разі.

Тому був зараз у джинсах і кофті з довгим рукавом. На плюс десять – якраз.

У холодильнику було плюс два, і за якийсь час Максим зрозумів, що починає замерзати.

Думай, друже, думай, – засіло в голові, але від злості та образи він ніяк не міг зосередитися. Нарешті згадав, що десь тут були відеокамери.

І коли вони кому допомогли?..

В афері з крадіжками медикаментів був замішаний хтось із охорони. Отже, цей хтось зараз сидів і спостерігав за ним. Стовідсотково.

Далі – склад. Хтось зі змінних, мабуть, бо від простих працівників мало що залежить. Завершив роботу – і стежить тепер за ним через вічко відеокамери.

А керівники? Хтось же їх усіх прикриває? Хто? Якщо абстрагуватися від чужих характеристик і зосередитися тільки на власних враженнях, то з усіх, кого він прямо чи непрямо опитав, підозру викликає...

Максим кілька разів стрімко перетнув холодильник, активно махаючи руками і ногами.

Думай, Максе, думай! Хто тобі брехав найзавзятіше, і та його брехня була дуже схожа на правду?

– Ти правий, Володю, – сказав він, різко зупинившись перед вічком камери.  
– Час закруглятись.

Вічко відеокамери мовчало, але Макс був упевнений, що з того боку його уважно слухають.

– Протягом одного дня і ти, Володю, і Любомир, тобто Зорян, розповіли мені дві версії бойкоту проти мене. Твоя мені більше сподобалась, але реальнішою виглядала його. Ти тішився, коли мені це розповідав, а йому було неприємно це говорити. Я його ледве не побив. У відповідь він міг усім розпатякати, як пошив мене в дурні з тими зниклими грішми, але не розпатякав. Тому з того боку сидиш найпевніше ти, а не він.

А можливо, й ні, але краще розповісти зараз порожнечі складу, ніж закоцюбнути і вже нікому нічого не розповісти.

– Ви, Степане, знали про розіграш, організований шефом. Але били мене по-справжньому. І забрати машину теж була, напевно, ваша ідея. Ви дуже хотіли, щоб я наклав у штани і розрахувався з фірми, й не сподівалися, що я погоджуся продати машину і віддати гроші. Чому ви цього так хотіли? Гм... Поміркуймо разом. Ви маєте можливість переглядати відео з камер, чи не так? Ви, мабуть, засікли злодюжку і, замість того щоб боротися з контрабандою, вирішили її очолити? Металошукачі, відеокамери – все це працює, тільки коли є добра воля людей. А з вашого боку такої волі не було.

Максим уявив себе героєм бойовика, який, помираючи на руках у коханої, розкриває їй задуми злочинців. Ефектний ракурс, як у кіно, навряд чи вийде: лампи денного світла разили очі й без того подразнені після безсонних ночей, а костюмери не спромоглися принести йому теплий одяг.

– Спочатку я гадав, що треба шукати тих, хто має зв'язки зі складом, а насправді треба було шукати тих, хто пов'язаний із виходом зі складу, хто може цей вихід прикривати. Адже кожен працівник фірми безперешкодно може зайти на склад і вийти з нього, і тільки працівників складу прискіпливо перевіряють детекторами на прохідній. – Максим дихнув на долоні і сховав їх під пахвами, без упину походжаючи перед камерою. – Це має бути той, кого звикли бачити біля складу і хто не муляє там всюдисуще око шефа. А хто, як не відповідальний з контролю якості продукції, може це зробити, чи не так, Віро Олегівно?

Йому здалося, що пухкенька білявка років під сорок здригнулася за комп'ютером у підсобці на прохідній.

– Ви трохи перегравали у тому своєму образі нездарої нюні, і весь той хаос у вашому кабінеті... Якби я не бачив, який у вас дома ідеальний порядок, я повірив би. Чому ви тоді мене запросили? Хотіли вивідати, що я знаю?

Але я здогадався тільки зараз. У безладі легше сховати потрібний препарат. Ви друкували підмінні документи на певний дорогий препарат, ставили його в карантин, везли начебто на фірму-дистриб'ютор – на вашій машині, Степане, – я пам'ятаю це з відео... і усе, препарат проданий десь за межами «Конвалії», а накладна разом з підборкою знищені. Залишалося тільки вилучити знищену накладну з системного протоколу, і тут, я думаю, вам у пригоді стали відеокамери. Усі ці суперсекретні коди і паролі, які використовують комп'ютерники, можна підглядіти, якщо бути королем відеокамер і сховати невеличку камеру у них в кабінеті, чи не так, Степане?

Не дочекавшись відповіді, Максим продовжив, але вже не таким бадьорим тоном. Відчуття, що ти один проти всіх, не додавало ентузіазму. А шеф, напевно, мирно попиває собі чайок з бубликами – чи що там п'ють на ніч підприємці середньої ваги – за сто метрів від складу і в вус не дує.

– Ніхто дуже не копірсався у вашій царині, Віро Олегівно, ваш керівник вам напевно довіряв, та й ви не нахабніли, тому залишалися непоміченими.

Тільки Олеся помітила і розповіла тобі, Лешеку. А ти вирішив розкрутити клубок до кінця. Як і я...

3

Дзвінок від Віктора Пилипчака застав його на виїзді з Брюховичів біля всім відомої «Чебуречної».

Олександр глянув на годинник. Майже одинадцята.

А чи не запізно, мати твою, для дзвінків ввічливості?

Але подумав і зупинив авто.

– Що знову згоріло?

– Сашко, ну чого ти починаєш... ик... я от, може, як до близької людини до тебе звернувся... ик... мало нас залишилося...

Віктор був п'яний у дим, це рідко з ним траплялося, але якщо траплялося, то йшов у запой днів на п'ять. Жорстко пив. Якби він, Олександр, так спробував, то давно б уже врізав дуба.

- Не плач, це мине, нас ще трохи є, не треба всіх ховати.

- Ну, Сашко, ну як же ж так... як же ж так... чому світ такий до нас несправедливий, га, Сашко?

- Світ такий, який є, поговоримо, коли ти протверезієш, гаразд?

- Я вже ніколи не про... протве... вже ніколи не буду тверезий, Сашко, як... що я без неї робитиму? А-а-а!!!

І Віктор заплакав. Не просто заплакав, а ридма заривав!

Цього ще бракувало, мати твою!

- Без аптеки можна прожити, - сказав Олександр і заплюсав.

А ти проживеш без своєї фірми?

- Скажи Олені, щоб вклала тебе в люлю, добре?... Алло, ти мене чуєш?.. Вікторе?

Зв'язок у Брюховицькому лісі був не найкращий. Олександр вимкнув телефон і завів авто. Час в люлю...

4

Скільки часу минуло, відколи його замкнули в «холодильнику», Максим не знав. Але незнання ще нікого не врятувало від відповідальності.

Згадав, як у Сколівському відділенні на нього лили холодну воду, щоб він отямився і почав відповідати на запитання.

Так-от, тоді було не так холодно, як зараз. Можливо, його зігрівала наркота? Що ж він не додумався бодай накуритись перед другим ув'язненням?

А може, ти тоді обкурився, Лешек, га?

Мовчав Лешек у відповідь. Мовчала відеокамера. Підборки, серед яких було останнє послання Олексія Лускувця, тремтіли в Максимових руках. Це послання Лешек навмисно написав на карантинній підборці, яку злодії не встигли знищити разом із накладною. Тих препаратів уже давно немає на фірмі, ця фальшива накладна на повернення давно вилучена з комп'ютерної бази даних, а складська підборка уціліла, щоб скерувати розслідування у потрібному напрямку.

Максим не розумів, від чого йому дужче холодно: від навколишньої температури чи від страху.

- Але я не Лешек, - нарешті сказав він швидше собі, ніж їм. - Я набагато гірший і я не полізу на стелаж вішатися. Я краще візьму... який мені краще взяти препарат?...

Максим пішов уздовж стелажів, розглядаючи препарати і зиркаючи у камеру.

- Оцей, мабуть. А-кти-лі-зе, - прочитав він голосно і виразно на коробці з флаконом. - Скільки він коштує, нагадайте мені? Ой, я сам згадав. Тисячу доларів. Гаразд, почнемо з одного флакона.

Він вийняв флакон з упаковки і демонстративно покрутив у руці.

- Я буду бити їх з інтервалом у п'ять хвилин. Поки не розіб'ю всі. Потім візьму гонадотропін... І так кожную вакцину, кожную ампулу, кожную таблетку. Кожнісіньку. Я зітру тут вам у порошок весь холодильник, перш ніж замерзну! Я впевнений, шеф обов'язково щось запідозрить після такої ревізії. Час пішов.

Те, що у нього нема телефону і він не зможе лічити хвилини, його не бентежило. Не обов'язково казати правду брехунам. Він от чесним людям бреше - і нічого, живий.

- Тисяча доларів раз, - підняв Максим руку з флаконом, - тисяча доларів два, - якщо насправді з того боку нікого не було і його просто замкнули й розійшлися, то він даремно тут розмахує руками і викрикує. До післязавтра, може, не помре від переохолодження, але відчуття будуть не з найкращих. Та ще й по битому склу доведеться ходити. - Тисяча доларів три!

Він розмахнувся - і двері клацнули.

Вони не могли просто замкнути його і піти. Кортіло подивитися, як він мучиться, як трясеться від страху, як благає пощади.

Важко дихаючи, наче після марафону, Максим силою волі змусив себе не бігти шодуху до відчинених дверей, але сказати ще щось героїчне на камеру вже не спромігся.

На складі було темно. Якщо хтось і стояв там, то після яскраво освітленого приміщення Максим однаково не розгледів би.

Тримаючи в руках флакон, наче рятівне коло, він попрямував на вихід. Ноги не гнулися, він наштотхувався на стелажі і каталки, мало не скинув якісь флакони собі на голову...

У роздягалці машинально натягнув на себе фірмову куртку, щоб зігрітися. Телефон, як не дивно, був на місці, але дзвонити нікому не хотілося.

На подвір'ї від свіжого повітря запаморочилося в голові, день хилився до вечора, фірма «Конвалія» була порожня, як одна відпочинкова база біля Славського рік тому перед приїздом міліції: жодної живої душі, окрім нього. На прохідній теж.

Двері до підсобки були зачинені, він не став цікавитися, хто сидить там усередині, залишив актилізе на стійці охоронця і попростував униз по вулиці Зеленій, тоді звернув на Луганську, а звідти - на Угорську. Машину все ніяк не забере зі стоянки готелю «Сихів»...

Коли дійшов до кінцевої точки свого шляху - стемніло остаточно, мабуть, була вже одинадцята вечора, на дитячому майданчику скрипіла від вітру гойдалка, а на четвертому поверсі, у кімнаті з балконом, не світилося. Мабуть, спали.

Він підійшов до лавки і згадав, що досі не відновив телефонної карточки. Що далі робити - не зовсім розумів. Тобто загальною уявляв стратегію, але з тактикою були явні проблеми.

Хотілося одного - впасти десь неподалік на траву і не вставати до осені, до перших заморозків.

За хвилину Максим підвів голову і зовсім не здивувався: на четвертому поверсі у кімнаті з балконом увімкнули світло.

5

Марта швидко відімкнула вхідні двері.

- Погано виглядаєш, щось не вдалося?

- Та навіть не знаю, що тобі сказати. І так, і ні. Втомився я. Мені поспати б трохи.

- Тобто поспати! Ти ходиш сам не свій останнім часом! Ми домовилися, що будемо діяти разом, а ти що?

- Бридко мені...

- Відколи ти таким чутливим зробився? А про мої відчуття ти подумав?

- Я от що думаю: тоді, під Славським, треба було по-іншому діяти, по-іншому, розумієш? Усе після того пішло не так. Може, ми розгнівили богів?..

- Богів? Яких, до біса, богів? Совість замучила? Відколи ти такий совісний зробився?

- Відколи з тобою зв'язався. Ти пробуджуєш у душах найкращі почуття!

- Та пішов ти!..

І вона хряснула дверима, хоча було вже близько дванадцятої ночі й усі сусіди, мабуть, спали. Або займалися благороднішими справами, аніж вони.

Він встав і вийшов. Мав ще одну неблагородну справу на сьогодні.

6

Олеся прокинулась і зрозуміла, що не пам'ятає сну. А тоді глянула на годинник. Вона спала лише двадцять хвилин. Щось її розбудило, і то не був кошмар. Вона сіла на ліжку і тільки тепер зрозуміла, що саме.

Повний місяць без жодних докорів сумління заглядав у вікно, наче на світі був тільки він і... сосни.

Олеся встала і підійшла до вікна, щоб засунути штори.

Вони з Лешekom довго з'ясовували, що діється у «Конвалії» і хто замішаний у тих темних справах. Лешек казав, що майже вийшов на організатора з того боку паркану, але ще не має доказів, і благав нікому нічого не говорити. Шефу також.

У день своєї смерті він пробував до неї додзвонитися. Що він хотів їй сказати? Чому поліз у зашморг?

Олеся смикнула за штору, аж раптом помітила, що під балконом хтось стоїть.

Коли вона впізнала його, серце опустилось у п'яти і закалатало гучно-гучно... майже як тоді, у Карпатах.

Орк з її снів масненько усміхнувся і розстебнув ремінь на джинсах.

- А з тобою, мала, ми поговоримо більш детально...

Олеся тріпнула головою й увімкнула світло. Треба було діяти швидко, поки не встигла передумати. Треба було врешті вийти назустріч власним страхам, можливо, тоді вони перестануть ганятися за нею у снах?  
Розділ дванадцятий

Понеділок, 09 червня, 02:11

На кухні мені потрапила на очі пляшка кока-коли. Розчин ортофосфорної кислоти – саме те, що лікар прописав!

Я дав їй випити, а вона простягнула до мене руки, наче хотіла обійняти, і заторохтіла п'яним голосом, захлинаючись словами. Я нічого не міг розібрати, аж поки серед її незв'язної розповіді не прозвучали знайомі мені імена – і я нахилився ближче.

Після певних зусиль, яких я доклав, щоб зрозуміти її, я дізнався, про що йшлося...

1

Олеся одягнулася, вийшла тихенько з квартири, щоб не розбудити батьків, і пішла вниз сходами, хоча ноги підкошувались і щохвилини вона могла загриміти з цих сходів дотолу. А ліфтів у п'ятиповерхових будинках чомусь не встановлювали..

Було страшно. Страшно передумати спускатися. Страшно не передумати. Однаково страшно.

Надворі було... незвично.

Скільки ж часу я не була надворі?

Обійшла будинок і вийшла у двір. Дитячий майданчик тьмяно освітлювали два ліхтарі й вікна, у яких ще горіло світло. У її вікні світла не було.

Олеся відчула, як тремтить, хоча літо було в розпалі й нічне повітря напоювали запахи квітів і трав. І пилюки, яка не встигла осісти за день.

І запах минулого, який так і не встиг вивітритися з її голови...

Запах зірок над сосновим лісом.

2

Максим здригнувся. Вона вийшла до нього назустріч у простій літній сукні з оголеними плечами і колінами. Без прикрас. Марта вибрала б іншу, крикливішу сукню, і звісно, без прикрас не обійшлося б.

Олеся наблизилася майже впритул, не зводячи з нього очей. А коли заговорила, він здригнувся. Майже забув її голос. А от крик не може забути ніяк...

– Привіт. Ну ходімо.

Сказала і розвернулася до під'їзду. Він не зрушив з місця.

– Ти ж за цим прийшов?

Він мовчав.

- Ти приїжджав сюди в ніч на понеділок. У річницю нашої поїздки у Карпати. Я бачила твоє авто з вікна. І сьогодні... Не серенади ж ти збираєшся мені співати... у цій куртці?
- Я з роботи... Затримався, а надворі похолодало...
- А мені навпаки здається, що потепліло, відколи... відколи я останній раз виходила.
- Це я змерз... на роботі.
- Ти вже маєш роботу? Правильно, п'ятий курс. І ти був на похороні?
- Був.
- Правильно, мені теж треба було піти, але я злякалася. Мені треба тебе про дещо спитати.
- Мені теж. Багато про що...
- Не перебивай, бо мені не вдасться завершити.

Вона зробила паузу, і він помітив, як тіні лягли під її очима, а сама вона схудла і подорослішала. Він теж, мабуть, змінився після того відпочинку у Карпатах. Але боявся навіть уявляти, наскільки змінилася вона.

Боявся зайвий раз дихнути, щоб не злякати її ненароком...

- Максе, у тебе багато було дівчат?

Він закашлявся.

- Це просто запитання. Можеш не відповідати, якщо не хочеш.

Вона дивилася просто на нього, і треба було щось відповісти.

- Чутки про мене дуже перебільшені. Я взагалі перебірливий... Не дивись так, був дехто, а що?

- Ти так дивишся, наче... Я не збожеволіла, не хвилюйся.

- А як я маю дивитися? Тут недовго і самому збожеволіти з вами усіма!

3

Олеся побачила, що він потроху розслабляється і перестає тремтіти. Він сам, мабуть, не помічав, як тремтів від початку розмови.

Спогади про Лешека були болючими, щемкими. Не від світу цього, казали люди про нього. А цей завжди був інакший. Міцно стояв на ногах, впевнено підкорював жіночі серця. Те, що треба...

Тепер він нічим не нагадував того випеченого, модного юнака, манери і зверхність якого вона віддавна терпіти не могла. Від того часу, як потоваришувала з Мартою...

Він був кавалером її найкращої подруги, і коли вони зустрічались у спільній компанії, то спілкувалися різко та в'їдливо, підколювали одне одного, навіть одного разу почали кидатися наїдками, аж їх довелося втихомирювати і розводити в різні сторони...

Усі гадали, що вони терпіти не можуть одне одного.

Вони самі так гадали. І обережно обходили одне одного, щоб, бува, не зачепити і не наразитися на удар у відповідь.

Поки не опинилися на невеличкій території, далеко від цивілізації, в оточенні глухого лісу – і відстань між ними зменшилася до одного дотику.

«Ти куди-и-и, с...ка, стій, не втечеш!»

4

– Тепер ти. Питай, що хотів.

Він затнувся. Багато чого хотів. Мало з того втілювалось у життя.

– Лешек... він... чому він мені нічого не сказав? Про свою роботу, про розслідування... не знаю, про все...

– Думаю, він приберігав тебе для слушного моменту, як важку артилерію.

Дівчина якась зосереджена, невесела, але ж і у нього тепер мало причин для радості.

Проте він пам'ятає, якою вона була раніше. Коли прийшла одного разу до Лешка перед своїм випускним похвалитися новою зачіскою. Вона випромінювала у всесвіт радість, і Максим несподівано для себе потрапив під вплив її променів.

Тоді ж і помітив, як вона виросла за ті роки, що він її знав, і як погарнішала. І ще помітив, що вона не звертає на нього жодної уваги. Це здивувало його, він спробував підколоти її, але отримав гостру відповідь, і... завершилося.

Відтоді, де б вони не перетиналися, взаємні підколки і насмішки супроводжували їхні розмови, кожен намагався взяти гору і ніхто не збирався поступатися. Інколи це дратувало його, інколи просто смішило, але жодного разу не залишало байдужим.

І от, коли вони опинилися на невеличкій території, далеко від цивілізації, в оточенні глухого лісу, радість його знову набула кольору сонця, яке пробивалося крізь верхів'я сосен, він відчував себе покорителем усіх вершин, бо вона була поруч, тонка, висока, білошкіра, хотілося довідатись, яка її шкіра на дотик там, під одягом...

«Спочатку я, а потім ти. Тримай її. На, бери шампур, бери, не бійся, буде брикатися – пристав до горла, зразу затихне...»

5

Федір Васютин перехилив чарку і закусив цибулиною.

Ось уже тиждень, як він п'є, не просихаючи. Так твердить його Ганька, пораючись біля худобини, дітей, городу і старого батька сама. Бо він, бабче, п'є.

А що вона знає? Невже не розуміє, що він тверезий? Скільки б не випив, усе одно буде тверезим. Уже рік, як буде.

Стоїть ця картина перед його очима і нікуди не хоче діватися, пий не пий!

Невже вона не розуміє? Невже думає, що все само собою забудеться?

Вбити людину... Вона ніколи не зрозуміє, як це.

І він перехилив ще одну чарку. Вже не закусуючи.

6

– Пішли, – повторила Олеся, цього разу твердо і голосно. І вже не оберталася.

Максим незчувся, як опинився в її будинку, а відтак – у квартирі.

У її кімнаті було темно, тільки знадвору проникало місячне сяйво, і здавалося, що за вікном не місто, а дика природа.

Можливо, тому її губи здалися терпкими, як дика суниця, яку він збирав для неї у карпатському лісі. Усі думки кудись відійшли, залишилося тільки її тіло, якого він так давно прагнув, наче помираючий від спраги посеред солоного океану прагне води...

...Усі думки кудись відійшли, залишилися тільки його обійми, про які вона так давно мріяла, і місячне сяйво у вікні... наче тоді, в лісі...

«Ну, сама роздягнешся чи допомогти? Бо ми можемо і допомогти, правда, Максе?..»

Олеся почала відбиватися, вивернулася і забилася у куток. Він на хвилю завмер, а тоді наблизився і...

...Його руки стали такими обережними і ніжними, аж запаморочилося в голові, його поцілунки, стримано-пристрасні, проникли у найглибші глибини її ества...

Туди, де орк не мав сили. Туди, де вона була сильніша за усіх орків. У серце...

Пронизливе відчуття задоволення розлилося тілом, і захотілося лежати отак та не рухатися цілу вічність. Хоча і вічність була короткою поряд із цією миттю...

Ти навмисне це зробила?

Так, я мусила подолати свій страх.

А я найбільш підходяща кандидатура?

Так, ти підходив для цього найбільше...

Вони нічого одне одному не сказали. Тільки місячне сяйво лилося крізь вікно, створюючи враження, що у світі лише вони і місяць на вершечках сосен...

7

Максим розплющив очі, згадуючи, чому над ним стеля білого кольору, хоча мала би бути кремова.

Олеся спала на боку, підібгавши ноги і загорнувшись у ковдру по вуха. Дивно було бачити її поруч із собою, незвично.

Він не пам'ятав, як відрубався, наче лампочка, яку довго не вимикали, й однієї ночі, спалахнувши, вона перегоріла.

Почувався... ще не прокинувся остаточно, тому не міг сказати, як саме, але вже не було того відчуття урвища, над яким зависаєш без страховки.

8

– Маю бігти, – уже від дверей промовив Макс, коли вона прокинулася. Вбраний, зупинився біля порогу, глянув на неї, повернувся і коротко поцілував у губи. – Я стільки всього маю тобі розповісти...

А коли вийшов, почулися голоси, і Олеся зрозуміла, що треба вставати. Прокинулися батьки.

– Мамо, тату, ви знаєте Макса.

– Доброго ранку, – кивнув він їм і, здається, знітився. Що має сказати батькам дівчини хлопець, який виходить зранку з її кімнати? Що мають сказати її батьки?

– Може, чаю? – не знайшла нічого кращого, щоб відповісти, мама.

– Та ні, дякую, маю бігти. Шеф викликає. – А від дверей додав: – Іншим разом... якщо все буде добре.

Олеся стояла у передпокої й дивилася на зачинені двері.

А тоді тріпнула головою і почала взувати босоніжки.

– Ти куди? – знову мама, знову розгублено і безпорадно. – Там дощ.

– Мені до подружки треба.

– Шоста година ранку... і дощ.

– Я... я розбуджу її. І візьму парасоль. Не хвилюйся за мене, ма.  
Розділ тринадцятий

Понеділок, 09 червня, 02:18

Щоденника я не веду, але те, що я від неї почув цієї ночі, кинуло мене спочатку в жар, а потім у холод. Те, що вона зробила і що збиралася зробити, вразило мене наповал. Так, я запанікував! Хто б не запанікував на моєму місці? Я ледве знайшов ключі від автівки, вибіг з її будинку, сів у машину і довго сидів, втупившись поперед себе.

Може, повернутися, поки не пізно?

Уявивши, що повертаюся назад, я почав битися головою об кермо. Ні, вже пізно.

1

Вийшовши з під'їзду, Олеся побачила, як автомобіль Олександра Вадимовича Кондура виїхав із її двору на дорогу, і їй зробилося недобре, мусила опуститися на сходи, мокрі від дощу, і пару разів глибоко вдихнути стовідсотково вологе повітря, дозволяючи краплям падати на обличчя без перешкод. Вибору більше не було: або вона зробить перший хід, або...

Не хотілося думати, що буде.

Мама, тато, лікарі, співробітники, знайомі, друзі – усі вони намагалися поговорити з нею, переконати її, що треба виходити в люди, що все мине і навіть найбільше горе з часом притуплюється.

А вона не хоче, щоб її горе притуплювалося. Бо як із затупленим мечем воювати з орками?

2

– Алло, Олександрє Вадимовичу, мені треба з вами терміново поговорити. У нашій з вами справі є поступ...

– І мені треба поговорити з тобою. Зайди у двір, бачиш «Хюндай-Матрікс» праворуч від тебе?

Максим обійшов будинок і завмер від здивування. Шефова автівка стояла біля дитячого майданчика. Оперативно ж вони працюють. Мабуть, прослідкували, куди він пішов з роботи.

За кермом сидів Степан, поруч ще хтось.

Точно прослідкували.

Максим підійшов до заднього пасажирського вікна.

– Сідай.

– Ви знаєте, що вчора сталося? Я не сяду з ним в одну машину. І вам не раджу.

– Ти мені зараз усе розповіси. І обіцяю, я тебе уважно вислухаю.

– Але...

– Або сідай, або вали звідси, щоб я тебе більше не бачив.

Максим подивився на Степана, який похмуро споглядав дитячий майданчик, наче той був полігоном для випробування атомних бомб.

– Добре, тільки обіцяйте мені...

– Залазь! – гаркнув шеф. – Бо моє терпіння не безмежне!

...Це було годину тому. «Хюндай-Матрікс» виїхав на окружну, і відтоді вони мовчки мчали в невідомому йому напрямку.

3

Олександр відхилив кільканадцять дзвінків клієнтів – вихідні, як-не-як! – на інші два довелося відповісти.

Руслан повідомив, що привезли дробарку і сепаратор, який чудово розділяє лікарську сировину на фракції, отже, лінію нарізання та подрібнення рослин можна відкривати. Це втішило.

Євген відзвітував, що його програма обмежень дає результати. До скарбниці підприємства вже повернулося на третину більше коштів за тиждень, ніж завжди. Це теж порадувало.

Перед ними на окружній встала вервиця фур. З цим можна було ще змиритися: Олександр нікуди не квапився.

Але дощ, який заливав вікна, і малий, який ставив дурні запитання, знову сколихнули в його душі злість.

4

Відімкнувши мобільний, Руслан послабив краватку.

Його завжди трусило, коли мусив розмовляти з шефом.

І для чого він погодився перейти з невеличкої затишної мережі у цей дурдом? Спокусився на більшу зарплату? Захотів розширити власні горизонти?

Та за ці гроші шеф скоро всю душу з нього витрусить. І які можуть бути горизонти в Пасіках-Зубрицьких?

Під ногою квацнуло. Руслан скривився, побачивши свіже болото на своїх туфлях.

Ну чому йому не сиділося на своєму колишньому місці? Може, попроситися назад?

Руслан роззирнувся. Підприємство з виробництва лікарських трав зростало на його очах, повстаючи з хаосу.

Витягнув вологу серветку і нагнувся протерти свої туфлі. Він добре знав, чому він тут.

5

Ліс наступав із усіх боків, зачіпав дах автомобіля, кидався під колеса, біг слідом, ліс наче промовляв: «От ми і зустрілися знову...»

– Куди ми ідемо?

– Побачиш.

– Послухайте, чому ви не хочете мені сказати, куди ми ідемо? У мене є для вас важлива інформація, але нехай цей ваш... бодігарт вийде, і я...

– Хто?

– Тілоохоронець. Він вас обманює...

– Зараз ми побачимо, хто кого обманює. Зупиняємось тут.

І автівка зупинилася. Складалося враження, що за містом дощ так і не починався.

– Виходь! Чого сидиш, виходь!

Якесь зовсім недобре передчуття постукало сухим гіллям у шибку, але Максим не хотів виказувати свого страху перед шефовими людьми, які вийшли і нудьгували біля машини, позираючи хто куди, поки шеф не зводив із нього очей. Дивився крізь шибку, як звично, але Максим знав стовідсотково, що йому краще відсидітися за замкненими дверцятами.

– Ну гаразд, – виліз він із авто. Привіт, ліс, давно не бачились. – Можете мені пояснити, якого милого ми заїхали у цю глушину?

– Зараз тобі пояснять, якого милого... – шеф, звісно, висловився менш літературно, відступаючи вбік і цим наче звільняючи простір для своїх людей. – Усе пояснять.

Зачинити дверцята машини Максим не встиг. Його вдарили цими дверцятами, раз, другий, а коли він почав осідати на землю, заломили руки за спину і вдарили ще раз, коліном у живіт.

Ага, привіт...

Коли на нього напали вдома, то, виявляється, було дитячою забавкою в порівнянні з теперішнім нападом.

У полі зору з'явилися ноги шефа, взуті у легкі сандалі. І земля, вкрита прілим листям. І власні ноги, які геть відмовлялися тримати тіло на плаву, але добрі люди не давали впасти, і на тому спасибі.

- Ти, сподіваюсь, зрозумів, що розмова у нас буде серйозна?

І голос у шефа був такий, як звичайно, тільки нецензурних слів на одну фразу навіть для нього було забагато. Але біль заважав пожартувати на цю тему.

- Що... що таке? Що сталося?..

Біль заважав навіть здивуватися, як належить.

Усі почуття хазяйновито вимів з тіла біль.

- Я тут ставлю питання. Поясніть йому...

І хлопці пояснили.

У животі наче розлилися вогненні ріки.

- Не кричи, бо ще раз дістанеш, - прохрипіло згори. Максим закусив губу і спробував скрутитись у клубок. Але йому не дали цього зробити.

І впасти знову не дали.

І щось треба було негайно зробити, аби бодай на крихту полегшити нестерпний біль в нутрощах, але коли в тебе викручені назад руки і ти висииш на них, бо ноги тебе не тримають, зробити ти можеш мало.

Правду кажеш, давненько не бачились...

- Замовкни...

- Що він сказав?..

- Я не розчув, а ти?..

- Мовчати всім! - гаркнув шеф. - А ти відповідай чітко на мої питання і бити тебе будуть менше, зрозумів? Кивни, якщо зрозумів.

Максим покрутив головою вбік.

- Це він каже, що не зрозумів?

- Це він так пробує протестувати, я його знаю. Але зараз не час для твоїх вибриків. Відпустіть його, я хочу бачити його очі, коли він мені брехатиме.

І вони відпустили його. Максим упав на землю, підтягнув ноги до грудей і, охопивши коліна руками, закачався від болю по прілому листю. У ногах трьох чоловіків, які чомусь хотіли його смерті.

На мобільному висвітилася Богдана.

Ще тебе тут бракувало!

Але вона рідко турбувала його без потреби.

– Слухаю!

– Уявляєш, Оленка попливла! Два дні хлюпалася на мілині, а на третій попливла, сама!

Молодша донька боялася води ще змалку.

Але це не привід, щоб зараз турбувати його!

– Я трохи заклопотаний, давай зідзвонимося ввечері.

Сам здивувався, що не вибухнув, навіть не підвищив тон.

Брюховицьке повітря так на нього діяло?

7

Богдана закусил губу, щоб не розплакатися при дітях. Вони стільки часу на морі, а він ще жодного разу сам їй не зателефонував.

Скільки ще це триватиме? Її казкове життя? Бо вона вже не витримує.

От тільки дівчатка тішать, що буде з ними, якщо вона... якщо... якщо вирішить...

Боже! Їй навіть важко подумки вимовити слово розлучення, як же вона збирається сказати його вголос?

Ні, вона ніколи не зважиться на таке. Дружина крупного бізнесмена, яка має все, чого забажає. Що скажуть люди? Що скаже вона людям, дітям... чоловіку?

От якби він якимось дивом позбувся свого бізнесу, якби був простою людиною, змушеною працювати за хліб насущний, а не царем і богом. Як часто вона про це мріяла. Бути дружиною пересічного українця, а не царя і бога...

Усі скажуть – от немудра кобіта, а їй здається, що була б вона тоді найщасливішою у світі...

8

Брюховицьке повітря вливалось в легені, мов життєдайний бальзам.

Брудна земля була божественно прохолодною, так би й лежати з заплющеними очима, колишучи біль у животі, але Максим знав, що це бажання було пасткою. Сподіватися, що вони просто відстануть і підуть, було смішно, на свою фізичну силу покладатися він не міг, отже, залишалося покладатися на розум, який поки що ховався разом із серцем у п'ятах.

Шеф відійшов, щоб поговорити по телефону.

Думай, Максе, думай...

– Ну що, полегшало? – прозвучав над ним голос Олександра Вадимовича, але жодного граму співчуття не було в тому голосі.

Якби хотіли вбити, не затівали б розмов. Це не Голлівуд, глядачів нема, камер цього разу теж не видно.

- Якщо... якщо я скажу ні, вам полегшає?

- Трохи. Але не настільки, щоб тебе обійняти.

Олександр Вадимович Кондур розумів Максима Гнатишина з півслова, отож вони грали в одній суперлізі й теоретично мали однакові шанси виграти суперкубок, от тільки біда - всі арбітри цього матчу були на боці супротивника.

Максим розплющив очі. Крізь пелену сліз було видно небо і дерева, які намагалися дорости до цього неба... і обличчя, які затуляли від нього малоімовірне тепер майбутнє.

Трохи пововтузившись, він все-таки зміг сісти, привалившись спиною до колеса.

Це забрало у нього до біса багато сил, а ендорфінів, які б мали полегшити страждання, щось у кров не надходило.

Видно, мозок геть чисто забув про свої обов'язки.

Не очікував такого повороту подій його мозок.

- Ну тепер розкажуй, по порядку, - знову повів своєї шеф.

- Якщо я спитаю, про що ви, вони мене знову поб'ють?

- Якщо я скажу їм це зробити... Розкажуй, як ви відпочивали минулого року на турбазі під Славським. Усе. Від самого початку.

Максим відчув, як перед ним розверзлося урвище.

Він дивився перед собою, але бачив тільки його.

У цього урвища були очі орка.

- А ви яким боком до цього?

- Мій син Орест загинув тоді. Може, почнеш?

- Орест? Орест... Ага, Орк. Він називав себе Орком.

- Яким орком, що ти верзеш?!

Максим підвів очі.

- У вас був син? Тобто... Орк - ваш син?

- Так, був, ти правильно підмітив.

- Я не знав.

- Зате я знаю, що ти в цьому замішаний, і хочу дізнатись, яким боком. І ще хто. Усе хочу знати!

- Він не хотів, щоб його називали Орко, казав, це по-сільському, а Орк - це по-кіношному, круто...

- Ти чув, що я сказав? Розповідай усе по порядку. Бо хлопці тільки чекають наказу.

Максим знову звів очі. Шеф розчервонівся, а вилиці ходили ходуном. Якщо він схибить хоча б на йоту – годувати йому черв'яків у славнозвісному бреховицькому лісі...

- Якщо ви будете мене бити, я мовчатиму.

- Щойно ти кричав.

- Я можу кричати, але говорити не буду.

- Чого так? Якщо ти не винен, тобі нічого боятися.

- Якщо я не винен, чому ви мене б'єте?

- Бо ти винен. Твій тато тебе відмазав, але тут його нема. І він тобі не допоможе, кричи не кричи.

- Ви просто Аль Капоне якийсь.

- Усе, годі. Я довго чекав, але більше чекати не буду. Я покликав тебе на співбесіду, щоб подивитися на тебе, більше я не збирався з тобою бачитися, хлопці розібралися б з тобою самі, але сталось інакше. Ти сам напросився. Я хочу знати про останні години життя мого сина все до дрібниць. Через що ви посварилися, чому він потрапив під поїзд, уночі, за три кілометри від бази, хто його переслідував і що то була за дівчина, про яку навіть у протоколах не написано?

- А ви звідки про неї?... - почав був Максим і тієї ж миті зрозумів, що попався.

- Попався. Я поставив тобі стільки запитань, а ти зреагував лише на одне. Такий банальний прийом, ти мене розчаровуєш..

- Щось мозок не хоче працювати. Гінкго білоба тре попити.

- Так що там з дівчиною? Усе через неї, правильно? Я б хотів і з нею також побалакати. Прізвище, адреса. Не хвилюйся, я буду делікатний, то ж не вона його під поїзд кинула, чи не так?

Я нічого не чув. Я нічого не бачив. Я нічого нікому не скажу.

- Далася вона вам...

- Я з тебе виб'ю все.

- І знову будете мені винні.

9

Олександр спохмурнів. Усе розвивалося не так гладко, як він собі запланував. Такі матусині синочки від одного дотику зазвичай падають до ніг, благаючи про помилування.

Цей теж зблід від страху, трясеться і соплі розмазує по пиці, але ж ні, просити не просить, правди не хоче казати, та ще й жартувати примудряється, хоча видно, що ця розмова добряче псує йому печінки.

- Ще не таких ламали, тому покvapся, хочу на обід додому встигнути.

– Типу давали до рук лопату й казали копати могилу? А ви в цей час макарони наминатимете, по-флотськи?

– Десь так...

Малий скривився, що мало б означати браву посмішку.

– Ну то де ваша лопата?

– Не скажеш?

– Ні. Вона ні при чому. Ви мені вибачте, але ваш син був покидьком. Ви оточені покидьками, а як казав один мій знайомий мент – уже мертвий, на жаль, – це значить, що самі ви недалеко від них втекли. До речі, це ті ж хлопці, що на складі орудують, чи ви маєте їх кілька наборів? Вони мене вчора після ревізії намагалися заморозити в «холодильнику», як Лешека, от я і думаю, може, ліпше було вчора вмерти, ніж дочекатися до сьогодні і все одно вмерти, га?

Олександр спохмурнів ще більше.

10

Максим раптом відчув, що намацав тоненьку ниточку, яка може витягти його з цієї западні. Дуже тоненьку. Але ниточку.

– Хочеш сказати, що дещо розкопав? – тим самим байдужим тоном обізвався шеф після довгої паузи. Тим самим, але трішки, на дещицю, іншим...

– Щось розкопав.

– Як?

– У мене свої секрети.

– Блефуєш?

– Зараз у моєму становищі все згодиться. Але ви поквапте помічників, бо мені кепсько. Ще трохи – і не зможу втримати в руках вашу лопату.

– Я хочу знати правду, всю правду, якою б вона не була. Вбивця мого сина досі непокараний. Треба ж знати, кого пробачати...

Максим облизнув ураз пересохлі губи. Цього він, мабуть, і чекав увесь рік. Чекав, коли можна буде розповісти всю правду. Бодай комусь. І от нарешті цей час настав, а він не може говорити через різкий біль у животі, жовті кола перед очима і холодний липкий піт, в який його повсякчас кидає.

– То я... я його вбив.

– Ти вбив Ореста? – дуже-дуже тихо перепитав шеф, присівши перед ним навпочіпки.

Максим наче наяву почув ревіння дракона за спиною і побачив перед собою стіну лісу, яка одразу ж заковтнула його з усім потрухом.

– Ні, – Максим ковтнув. – Я вбив... дракона.

І все. Більше він нічого не зміг додати. Уздрівши серед крон дерев яскраво-блакитне небо, Максим Гнатишин легко зісковзнув у порожнечу.

11

- Ну, блін, подруго, ти даєш! Ти що, парасолю не могла взяти, такий дощ надворі?

- Я маю парасолю.

Марта здмухнула з чола гривку і розгублено кліпнула.

- А... чому ж тоді змокла?

- Я її не відкривала.

Марта кліпнула ще раз. Олесь потупцяла на порозі, струшуючи з себе краплі літнього дощу.

- То нічого, що я так рано, сьогодні вихідний і?..

- Нічого, Олесю, ти ж знаєш, я не працюю... Королевам шкідливо працювати. Та ти прохось і знімай все з себе, там у ванній є халат, одягай, а я чаю з медом зроблю. Не вистачало тобі ще захворіти для повного щастя...

Марта - у м'якій з ажурними вставками піжамі пастельного кольору - швидко зникла на кухні, а Олесь подумала, що повного щастя їй навряд чи досягнути, але слухняно попрямувала до ванної, намагаючись не дуже заглядати у дзеркала.

У порівнянні з подругою вона завжди виглядала не надто привабливо, а зараз тим паче. Важке волосся падало на очі мокрими пасмами, самі очі - ні зелені, ні коричневі, із червоними прожилками від безсоння і сліз, брови і виї краще б підмалювати, бо дуже вже бляклі, а ще бліда шкіра і синці під очима... Без косметики їй би краще на очі людям не потрапляти, але не було в неї зараз часу на косметику.

Прийшла сюди, бо треба ще раз усе зважити та обміркувати, а давні подруги, які знають про тебе все, - велика рідкість у цьому світі.

А чи все знають?...

- Бери, пий, на тобі лица немає.

- Розкажи мені ще раз, як усе було. Після того, як я втекла з бази. У ту ніч.

- Може, не варто ворушити минуле? Ти сама казала, що волієш не згадувати і не...

- Зараз інша ситуація. Я маю підготуватися до... битви, важливої битви, тому мені треба бути озброєною до зубів. І ніякого спиртного цього разу.

- Не кажи, ми гарно посиділи... Уявляєш, Макс ніяк не може заспокоїтися. Прийшов учора до мене додому і вимагав якихось пояснень, а коли я його вигнала... Ой, я щось не те говорю! Вибач, я тебе засмутила...

- У мене не було ілюзій щодо нього.

- Але я тебе засмутила, подруго! Вічно ляпну, що не просять.

- Я хотіла... хотіла уточнити, чому Орк не взяв свою машину, чому ви поїхали тоді... за мною на «Шкодi»?

– Ну Олесю, ти ж пам'ятаєш, у якому ми всі були стані? Травки нам спробувати закортіло. Мені було так зле, що я думала – в психушку загриблю, а Вітьок – віже дуба, він був такий блідий, аж зелений. А Макс – нічого, тримався... Машина? М-м-м... Зараз згадаю. Ти вийшла, потім вийшов Орк, потім... «Може, покатаємось»... так, Макс запропонував: «Може, покатаємось, народ?» А тоді вривається Орк із криком: «Ану давайте сюди вашу тачку!» Може, бензин економив?.. Щось про сафарі кричав, вони всі щось кричали немудре, тоді повалили до машини, а я не могла їх самих відпустити, було страшно і за тебе, і за них... По-моєму, Макс навіть не намагався керувати ситуацією, сказали йому – давай ключі, він і дав. А знаєш, так тому Орку і треба, собаці – собача смерть... Ну, не плач, подруго, ну що я можу для тебе зробити?

Олеся обтерла обличчя долонями, глибоко вдихнула і глянула Марті в очі.

– Обріж мені волосся.

– Ти серйозно? Блін, подруго, то я тоді просто лягнула...

– Обріж, будь ласка, але зовсім коротко.

– Може, краще в перукарні?..

– Ні, я хочу, щоб ти це зробила. Ти вмієш.

– Таке волосся, тобі що, не шкода?

– Давно треба було це зробити, а я все зволікала. Давай, ріж.

Марта обтяла їй коси і розплакалася від скоєного.

А їй, навпаки, стало легше. Вперше за багато днів.

Наче відрізала зайве й одразу побачила основне. Ось воно, на поверхні лежало, поки вона плавала на глибині...  
Розділ чотирнадцятий

Понеділок, 09 червня, 02:47

Я добряче розсердився. Навіщо взагалі вона мені все розповіла? Щоб скинути з хворої голови на здорову?

Ні, дзуськи, не вийде! Сама заварила кашу, сама і їстиме! І кока-колою запиватиме. А я тут ні при чому, мене взагалі тут не було, хай спробують щось довести. Я нічого не чув, нікого не бачив, нікому нічого не скажу!  
1

Пам'ять заповнила ще один пробіл. Цього разу це було схоже на наведення чіткості в біноклі: клац – і вона вже бачить те, що невиразно маячило в глибинах підсвідомості.

Ніч з неділі на понеділок дев'ятого червня 2008 року вже не виглядала туманною і порожньою. Уламки подій та емоцій склалися в картину, якій хоч і бракувало цілісності, але вже можна було розрізнити деякі важливі моменти і передбачити решту.

Припинивши хапатися за сноподібне щоразу, коли викреслене минуле нагадувало про себе, Олеся вперше уважно придивилася до нього. Не відводячи погляду.

Наче добігши до краю урвища, раптом виявила, що не хоче більше робити ані кроку, хоча замковий годинник відраховує останні секунди до її страти.

Тепер вона хоче дізнатися, що буде далі у тій казці, так схожій на реальність.

Уже давно по дванадцятій. Дивно, що ти ще жива.

...Кола. Червоні кола перед очима. Хочеться змахнути їх рукою, але рука важка, неначе налита свинцем.

Сухість. Невимовна сухість у роті, горлі, легенях. Голова наче кам'яна брила. Повертається натужно, зі скрипом. Очі розплющуються із зусиллям, яким можна перевернути гори.

Якась пляшка світиться червоним поруч. Майже на відстані витягнутої руки. Отже, недосяжна.

Очі заплющуються.

Темно.

Звуки. Знову ці звуки. Ця знайома мелодія. Ця улюблена мелодія, яка не дає доповзти до краю урвища. Яка знову змушує розплющувати очі й простягати руку в темряву. По допомогу.

Щось падає на підлогу. Мелодія обривається. Почуття на мить загострюються. Червоне світло на пляшці – це відблиск годинника. Розмиті світні кола перед очима враз перетворюються на цифри.

03:04

Хтось телефонував. Так пізно і так уперто. Хто? Навіщо? Вона хоче спати. Не треба її будити. Не треба.

Для більшої переконливості вона заперечно хитає головою – і світ завалюється на неї, наче замкова стіна під час землетрусу.

Отямилася вже на підлозі, яку хитало, наче тамбур поїзда на повному ході.

Вставай! Не гоже спати під ліжком. Спати треба на ліжку.

Вона спробувала. Світ тільки цього й чекав. Напав підступно, з-за спини, кинувши її вниз. До урвища.

Вона поповзла. Впираючись долонями, коліньми, пальцями. Хапаючись за підлогу, мов за лісове коріння. Видираючи себе з лісових нетрів. Відповзаючи від краю.

Очі злипались. Злипались. Злип...

Вона знайшла себе біля якихось дверей. Вперлась у них головою, навіть уві сні не збираючись здаватися.

Двері через якусь вічність піддалися. Вона знову подрімала. І знову поповзла.

Скільки ж вона випила вчора?

Намацавши однією рукою прохолодний обвід унітаза, Олеся запхала до рота пальці другої руки. І виблювала. І знову задрімала.

І снівся їй Орк, який сміявся з неї, стоячи на місяці, червоному як кров.

Цього вона не могла допустити. Лежачи на краю урвища, глибокого, як карпатське небо вночі.

Вона розлютилася. Лють заповнила її всю, по вінця. Розлютившись, вона розплющила очі.

У тебе мало часу. Дій.

Перед очима досі було темно. Але просторова орієнтація на якусь хвилю відновилася.

Коли вона поповзла знову, якась частина мозку знала, що вона повзе у вітальню по аптечку. Поки інша частина мозку спала. Не збираючись прокидатися. Нізашо. Ніколи.

У кожній аптечці є активоване вугілля. Це аксіома.

Вугілля і вода були зараз її єдиним спасінням. Це знала якась частина її мозку, поки тіло понад усе хотіло розслабитись і нікуди більше не рухатися. Ніколи. Нізашо.

Шипіння на язичку. Протилежне гідке шипіння. Орк регоче, і вона кидає до рота таблетку за таблеткою.

Як ти знайшла аптечку? А в ній вугілля? У темряві?!

Напади блювоти такі сильні, що вона ледве встигає назад до унітаза. Підтягнувши тіло до умивальника, відкручує воду і п'є пригорщами. І знову блює.

Орк регочучи показав, де шукати. Своєю паличкою, схожою на шампур...

Вона знесилюється остаточно. Світ обережно кладе її на килимок у ванній. Довкола неї розповзається калюжа води, а гірський туман оповиває з ніг до голови.

Мила моя, люба моя, світе ясен-цвіт, – звучить епілогом її безславної загибелі...

...Олеся здригнулась і потерла очі. Вона задрімала на автобусній зупинці. І пережила ще раз, наче наяву, своє недавнє пробудження. Яскраво і чітко, з усіма подробицями.

З ясним усвідомленням, що, якби не тодішній дзвінок від Лешека, вона спала б і досі. На дні урвища.

Львів сушився в промінні червневого сонця від недавнього дощу, «Нокія» грала її улюблену мелодію, мама не мала вдома спокою, а вона сиділа і згадувала ту злочасну ніч з неділі на понеділок. І не могла повірити, що їй це вдалося. Вирватися з урвища. Двічі.

Певно, дехто з богів став на її бік.

– Привіт, – сказала вона в слухавку. – Це ти підкинула мені ту краватку?  
2

Олександр важко опустився у своє робоче крісло.

Малий, як виявилось, не придурювався.

Інформація з лікарні надійшла така: у пацієнта діагностовано розрив селезінки, що спричинило внутрішню кровотечу, його одразу взяли на операційний стіл, усе пройшло успішно, тепер він перебуває у реанімації, ніч минула спокійно, ще одна ніч – і його переведуть у післяопераційну палату хірургічного відділення.

Інформацію надав начмед лікарні, додавши, що хірургів викликали найкращих, у реанімації призначено індивідуальний пост, а все, що необхідно, включаючи перев'язку і антибіотики, пацієнт отримує в повному обсязі.

Добре мати знайомих у Міністерстві охорони здоров'я. Хороших знайомих. Доки не запровадили державну страхову медицину – справжню страхову медицину, а не те страхування, яке є зараз, – потреба в таких знайомих буде і буде...

Коли вчора малий знепритомнів, Олександр ледве стримався, щоб не накричати на нього.

Уся молодь зараз така: від кількох ударів втрачають свідомість, хлюпика нещасні! А він поки ще навіть не взявся за нього по-справжньому, так, попросив полякати трохи.

Вдихнувши пару разів свіже брюховицьке повітря, Олександр наказав своїм людям завантажити потерпілого в авто і везти до лікарні, а сам вирішив пройтися лісом, але в останню мить зупинив охоронців і задер сорочку малого: на животі розлився червоний синець із синюшними мітками по центру. Він бачив такі синці у часи своєї юності: то був слід від удару кастетом.

Він наказував своїм підлеглим вибити з Максима Гнатишина правду, але не вбивати його. Поки що.

Отже, малий не брехав, принаймні цього разу. Хтось із присутніх таємно від інших використав кастет, вклавши в удар усю свою силу.

Олександр тоді розігнунвся, подивився у вічі Степану і сказав тихим, оманливо байдужим голосом:

– Якщо не доведеш живим, ти будеш наступним.

І Степан, його відважний захисник і помічник у таємних справах, відвів погляд.

– Я слів на вітер не кидаю, ти знаєш... І ще: ти в мене більше не працюєш. Іншим передай: мають час до завтра зібрати манатки і щоб я їх на своїй території більше не бачив. Ти знаєш, про кого я. Бо коли я до них доберуся, звільненням не обійдеться...

І пішов прогулятися брюховицьким лісом...

...Олександр змінив позу, і крісло під його вагою заскрипіло.

Тепер, у тиші й напівморозі свого кабінету він мав змогу прокрутити в голові всю розмову від самого початку.

Малий даремно боявся сідати разом зі Степаном до машини. Комусь він все-таки добряче перебіг дорогу, якщо його збиралися прибити просто на очах у шефа, мовляв, перестаралися, буває...

І щось він там ще бурмотів про покидьків на його складі...

Олександр відкинувся на спинку і сплів перед собою пальці рук. Степан організатором бути не міг, він лише виконавець, та й то не надто старанний.

Поки красунчик відлежується у реанімації, вони щось мусять придумати, мусять запанікувати, бо в страху очі великі.

І по ділах їхніх пізнаєте їх...

3

Максим заплющив важкі, налиті свинцем повіки, але подумав, що спати ще рано, бо надворі он яке сонце, встав, підійшов до дверей, взявся за ручку і вийшов на ганок затишної турбази неподалік Славського.

Сонце висіло високо над горами, легкий вітерець розвівав крони дерев, Максим змахнув руками і піднявся над лісом. Уже згори побачив, як до бази під'їхав джип.

Максим упізнав водія: вони вчилися в паралельних групах. Він навіть згадав, як його звать: Орест. Круглолиций, веселий, шумний, любив водитися з усілякими підозрілими типами, усі на курсі знали, що Орест наркоман, але крупних зальотів за ним не водилося, зате у нього завжди водилися гроші, він ті гроші не рахував, тому студенти часто запрошували його до своїх компаній, Орест практично не пив, дивуючись, як можна кайфувати від спиртного, але за його кошти могли випити і закусити інші.

Гість увійшов до колиби, сонце спускалося все нижче і нижче, але ніхто звідти не виходив.

Максим літав над Карпатами, внизу відкривалися чудові краєвиди, але його наче магнітом тягнуло до турбази. Нарешті він опустився на дощатий поміст, з-під якого виринав потічок, штучно перетворений біля сходів на невелике озерце, в якому так гарно скупнутися після бані, і наблизився до вікна.

Забава була в розпалі. За міцним дерев'яним столом сиділо четверо людей, а п'ятий якраз роздавав кожному по склянці якоїсь каламутно-зеленкуватої рідини...

Максим зі здивуванням побачив серед присутніх себе і прилинув до шибки, аби почути щось із розмови.

Темноволоса дівчина одразу відмовилася від напою, кралечка в обтислій туніці (яка майже нічого не прикривала) і на височезних підборах запитально поглянула на коротко стриженого сусіда, той підморгнув їй, але рідину обережно понюхав, перш ніж пригубити.

Сам тамтешній Максим сидів спиною до вікна, і як він зреагував на частування, тутешній Максим не бачив, від чого йому зробилося не по собі.

Темрява наступала на гори, зірки почали з'являтися на небосхилі, а люди в колибі все сиділи за столом у тих самих позах і, здавалося, навіть не ворухнулися.

Раптом Орест, ніби щось учуявши, рвучко розвернувся до вікна, Максим відсахнувся. Орест довго мацав поглядом довкола, і Максим, відсапавшись, уважно придивився до нього, щось йому здалося дивним, отож він втиснувся носом у самісіньку шибку. Орест чудно так осміхнувся, наче оскалився, і бачить Максим, що то не чоловік зовсім.

Звівши вгору руки, Орест почав стрімко-стрімко перетворюватися на дракона....

4

На думку судмедексперта, смерть його сина настала восьмого червня 2007 року о 23:32 внаслідок генералізованої травми, завданої швидкісним поїздом.

Коли машиніст поїзда Ужгород – Одеса Федір Васютин побачив перед поворотом на станцію Славське просто на колії перед собою людину, він перевів рукоятку поїзного крана в екстрене шосте положення, а кран допоміжного гальма у крайнє положення і подав пісок з «пісочниць» під колеса, внаслідок чого відбулася швидка і повна розрядка гальмівної магістралі і зупинка поїзда, тобто екстрене гальмування було проведене за всіма правилами. Гальмівний шлях теж відповідав усім нормам. Але більше Федір Васютин на роботу не вийшов.

Біля загиблого було знайдено шампур із пальчиками всієї компанії, яка напередодні куштувала шашлик, і з напівстертими відбитками тих, хто досі використовував його за призначенням. Шампури привіз у своїй автівці Максим Гнатишин. На шампурі, як власне і на місці трагедії, було знайдено кров жертви у великій кількості.

Чи були на тілі жертви інші травми, заподіяні їй до смертельної генералізованої травми, судмедексперт вагався відповісти.

Швидкісний потяг стер усі сліди.

Двоє свідків – Марта Якимів і Віктор Негода – в один голос стверджували, що увечері напередодні трагедії всі вони поїхали кататися в гори, але перед залізничною колією двоє з їхньої компанії – Максим Гнатишин і Орест Бурак – висіли з автомобіля і пішли вздовж колії в напрямку станції Славське. Причин цього свідки не вказали. Натомість вони поїхали до Львова і на заправці в Сколе, яка стала їхнім алібі, просиділи в кав'ярні до ранку. За їхніми словами, вони були дуже втомлені, щоб їхати далі.

Максима Гнатишина знайшли на ґрунтовій дорозі за кілометр від місця трагедії. Він спав. Пояснити, що трапилося з ним і з загиблим, він не зміг, визнав, що вони напередодні випили відвару канабісу і відтоді він бачив тільки драконів, які літали довкола його голови.

Його батько зробив усе, щоб якомога швидше витягнути сина із сізо і закрити справу через відсутність складу злочину.

Про дівчину Олександру, яка робила замовлення власнику бази і, так виглядало, теж збиралася відпочивати там, ніхто не обмовився ані словом.

Олександр відкрив свій улюблений записник – із золотим тисненням – і зробив те, що робив завжди у заплутаних справах: почав схематично зображувати на папері ситуацію, від чого в голові все мало стати на свої місця.

Він теж би зробив для сина все. Якби той був живим.

5

Світло бризнуло в очі, засліпивши його. Максим все ще бачив перед собою руки, з яких виростають перетинчасті крила, і пашеку, з якої виривається полум'я, але голос уже був інший, рідний...

– Як ти, синку?

- Мамо?
- Все добре, синку, я тут.
- Мені щось примарилось... Дракони, орки... Це ж не насправді було?
- Ні, це від наркозу, тобі зробили операцію, трохи полежиш – та й підемо додому.
- Звідки ти тут взялася, мамо?
- Ти не радий?
- Я страшенно радий, але тебе так довго не було...
- Прилетіла, як тільки довідалася, що ти у лікарні. Ти з кимось побився в лісі, а потім зателефонував своїм співробітникам з «Конвалії», вони знайшли тебе у важкому стані й привезли сюди. Ти з кимось побився, Максимко? У лісі?
- Я вже дорослий, а ти далі мене називаєш Максимко... Мамо?.. Ти маєш сказати: «Для мене ти завжди будеш дитиною». Чому ти мовчиш, мам?..
- ...Це після наркозу: одні співають, інші лаються, а дехто розмовляє уголос. Можеш побути, але недовго, гаразд?
- Добре, Мар'яно... Привіт, Максе, як ти?
- Панакото? Що ти тут робиш?
- Знайома медсестра до тебе провела, сказала всім, що я твій брат, бо тут біля тебе індивідуальний пост, все таке. Крута палата...
- Тебе не було з нами... на базі... Чому тебе не було?
- Ти про Славське? Ти знаєш чому – батьки не пустили. А ти чого раптом питаєш? Ага, від наркозу відходиш, галюнікі і все таке...
- Ти добре знав Орка, ви разом у гуртожитку тусили... ти знав, що він буде, тому не поїхав, так? Якого милого він приперся до нас?
- Я тому й прийшов, що згадав, як він обмовився про грандіозний спосіб збагачення, який він придумав... Стоп, ти мене в чомусь підозрюєш?
- Хто йому сказав, де ми будемо?.. Ти його на нас натравив?
- Тобто натравив? Я думав, що ви самі його покликали, травку скуштувати, все таке... З ним півмедичного тусило, не тільки я... Мар'яно?
- Візит закінчено.
- Але, Мар'яно...
- Хворому не можна хвилюватися, плянь, який пульс. Киш звідси, поки старша не засікла... А вам я введу знеболювальне. Якщо знову дошкулятиме – натисніть оту кнопку...
- Але зачекайте... верніть його...
- Кого?

- Панакоту!
- Кого?!
- Дайте мені телефон.
- Не можу, ваші речі забрав ваш колега з роботи.
- Який колега?
- Який вас сюди доставив. Спіть, вам треба поспати.
- Ні, мені треба... хто це був, як він виглядав?
- Це було на іншій зміні. Не хвилюйтеся, хворий, зараз ви заснете і...
- Я не хочу спати. Покличте мого тата... сюди... негайно...
- ...Що він у тебе так кричить?
- Та після наркозу вони всі такі, ти ж знаєш. Щойно з операційної. Хотів телефон, таточка і десерт.
- Угу, після наркозу і не такого захочеш...

6

Анжела забігла на педевешний склад і впала на стоси пакетів з ватою, вже не стримуючи ридання.

Треба ж бути такою дурепою!

Як, як вона могла вляпатися в цю історію?!

Помсти захотілося, і що з того вийшло? Один великий-превеликий пшик!

Анжела сиділа, розмазуючи туш по щоках, а перед очима стояв сочок у яскравій упаковці, який вона, витягаючи з пакета, «ненароком» впустила на підлогу, щоб мати змогу залізти під чуже ліжко і «залишити» там презент. Привіт з того світу називається.

Ходила з тим презентом до білого мага, той водив над ним руками, казав, що бачить над ним негативну енергію і що треба його спалити на перехресті доріг рівно опівночі. Але в жодному разі не обертатися, спалюючи, бо можна побачити за спиною біса, який і тебе, дитино, затягне у зашморг.

Не захотіла спалювати. Вирішила підкинути суперниці, щоб та негативна енергія висмоктала з неї всю душу, щоб знала, як закохувати в себе і кидати напризволяще.

Бо хіба не з того неподіленого кохання він поліз у зашморг?

Але суперниця виглядала такою слабкою і немічною, наче негативна енергія вже давно оселилася в ній, висмоктуючи душу.

Першою зателефонувала, викривши її маніпуляції з сочком, і виявилось, що Олеся і Лешек – брат і сестра, хоч і двоюрідні, і нічого такого між ними не було. І що то взагалі не його краватка...

Анжела схлипнула ще пару разів і завмерла.

Вона згадала, на кому бачила цю краватку. На святкуванні Дня фармацевта минулого року. Темно-синю, шовкову, від Вороніна.

7

На мобільному висвітився Костя.

Вже й юристи без нього не можуть обійтися!..

Олександр вирішив відповісти.

- У нас тут двоє людей пішли на лікарняний, не знаю, чи ти в курсі. Зі складу і з сертифікатного. Якщо зі складом ще більш-менш, то в сертифікатному все загнеться, там практично нікого не лишилося.

- Що означає нікого?!

- Це і означає. Валера після аварії ще місяць точно буде в гіпсі, помічниця їхня - я щойно взнав - два тижні вже не з'являється на робочому місці, чи прогулює, чи були якісь домовленості, не знаю, ну і ве-о Валери зранку повідомила, що...

- Чекай... Я правильно зрозумів: сьогодні пішли на лікарняний двоє людей? Одна людина зі складу й одна - із сертифікатного, так?

- Так, Сашко.

- А Степан?

- А це було моїм наступним повідомленням. Степан написав заяву про звільнення.

От і все...

- Продиктуй мені їхні прізвища... - Олександр потягнувся за ручкою і папером, але Аліса завадила, як завжди делікатно постукавши нігтиком у двері.

- Я зайнятий!

- Я їй так і сказала, - просунула налаковану голову у двері його секретарка. - Але вона каже, що...

- Хто що каже?! - Олександр, звісно, не стримувався у виразах, але Аліса звикла до його лексики. Він все-таки непогані бабки їй платить.

- Олеся Погребняк із сертифікатного відділу. Каже, що має інформацію про Славське. Здається, так вона сказала, але якщо ви зайняті, то я...

- Негайно їй сюди!..

Худа і геть невиспана - це було першим, що кидалося в очі при погляді на його сьогоднішню відвідувачку. І ще - коротке темно-каштанове волосся і ясно-зелені очі. Не фарбована в каштановий колір, а така від народження, з веснянками і блідою шкірою без тіні засмаги. Контрастна дівчина. Він невиразно пригадав, що бачив її десь на своїй фірмі, але звернув не більше уваги, ніж на кущ жасмину при вході.

Стояла біля зачинених Алісою дверей і дивилася просто йому в очі, наче зважуючи, що і як має казати.

Він коротко плеснув рукою по шкіряному підлокітнику.

- Бажано, щоб то не був жарт... Я трохи зайнятий, Костю, перетелефоную пізніше... Ну?

- То не жарт, - голос дівчина мала тремкий і хрипливатий, наче багато курила. І звісно, боялася його. Хто його тут не боявся?

- Прошу починати.

- Я боюся... що з Максом... тобто з Максимом Гнатишиним щось трапилося. Він не виходить на зв'язок і...

- І ти прийшла сюди?..

- Він сідав до вас у машину вчора вранці, біля мого будинку, я вас там бачила, а сьогодні не вийшов на роботу, я питала на прохідній...

- Ти мене в чомусь звинувачуєш? - Олександр примружив очі, дивуючись із того, як ця малявка влучила в ціль.

- Він мав для вас важливу інформацію. Як Олексій. Як я.

- І що з того?

- Олексія нема, я встигла промити шлунок, а що з Максом - не знаю...

- Лускувець сам собі вкоротив віку, а ти, як бачу, жива.

- Боюся... що страх на терезах переважить, уже переважив, і тому їх так важко зупинити...

- Ще мені доморощених пророчиць тут не вистачало! Алісо!

- Це я була причиною загибелі вашого сина.

- ...Нікого сюди не впускай, Алісо. Нікого. Під страхом смертної кари. Дякую.

За це він і тримав стільки років свою секретарку. Вона дуже добре розуміла, коли шефа не можна турбувати ні за яких обставин. Особливо коли він як-от зараз стає раптом тихим і ввічливим.

- Добре, Олександрє Вадимовичу.

- ...Сідай. І не тягни більше, бо я за себе не ручаюся.

8

- Я довго спав?

Максим ворухнувся, але крапельниця і кардіоелектроди трохи обмежували свободу його дій. І ще - пов'язка на животі. І притуплений, але від того не менш неприємний біль.

- Нормально. Треба ж колись виспатися.

Тато сидів біля його ліжка в накинутому поверх костюма халаті й пильно дивився на нього. Наче вперше бачив.

- А де мама?

- Мама?

– Вона тут була, розказала, як мене знайшли. А ви не бачились іще? Вона прилетіла, тату!

Тато нахмурився.

– Прилітає. Сьогодні вночі. Дивно, що ти... ти ніколи про неї не згадував. Увесь цей рік.

– А Панакота? Його теж тут не було?

– Спокійно, синку, коли я прийшов, тут нікого не було. А я тут давненько.

– Я вже знаю! Тепер я знаю, хто винен. Тобто, винен я, але я знаю, хто все це заварив...

– Ляж, Максє, тобі не можна так різко рухатися. Шви розійдуться.

– Я заходив не з того входу, ти був правий! Вона не пила, розумієш? Не пила! Я тільки зараз згадав...

– Сестро, прошу зайти. Сестро!

– Психомоторне збудження. Так буває, зараз дамо сібазон...

– Я й не подумав, що вони могли об'єднатися. За нашими спинами, тату. Вони ж знайомі, але я не подумав...

– Усе нормально, завтра йому вже буде краще. Ви йдіть, ми почергуємо.

– Скажіть, сестро, а... а до нього точно ніхто не приходив сьогодні?

– Крім нас із вами тільки лікар. Тут реанімація, а не прохідний двір.

9

Тонка, прозора, аж зелена, його працівниця повела плечем, наче відмахуючись від якихось голосів, обережно сіла і сказала йому, своєму грізному шефові-самодуру:

– Спочатку скажіть, що з Максимом?

– Ти будеш мені висувати тут умови?!

Вона не здригнулася, не скочила з місця, не запищала, як більшість. Сиділа, заціпенівши і не зводячи з нього погляду.

– Я довго думала... Мені більше нема до кого звернутися. Тому я прийшла до вас. У ваших руках сила і влада, а в моїх – інформація про останній день життя вашого сина. Я думаю, це справедливий обмін.

Олександр хвилину сидів, не рухаючись, а тоді – грізний шеф-самодур – покірно поліз за смартфоном.

– Богданє Васильовичу, це знову я. Як там наш пацієнт?... Гнатишин Максим? Потихеньку?... Коли, ви кажете, його випишуть, бо хороших працівників зараз важко знайти, самі розумієте... За тиждень, якщо все буде добре... Дякую, звертайтеся по медикаменти в будь-який час, я недалеко від складу живу... Може, якось будете у нас... Ні, краще ви до нас...

Телефон замовк.

- Він у лікарні?

- Так, але все обійшлося.

- Вони і до нього добралися. Я, Лешек, а тепер Макс... Я от що думаю, усе це через поїздку до Славського. Вам Макс щось розповідав?

Олександр мовчки відклав телефон, послухав, як дафи стають під склад на розвантаження, як хтось у нетрях його фірми клацає несправним принтером, намагаючись його завести...

- Тебе звати Олександра, насправді...

Вона здивувалася, але кивнула.

- І ти знаєш, що Орест - мій син? То він розповів?

- Ні, Лешек розвідав...

Настала його черга кивати.

Ось зараз він отримає відповіді на всі питання, яких так давно прагнув, йому все здавалося, що після цього життя має піти як по маслу, що його фірма захопить фармацевтичний ринок і вийде у загальноукраїнські лідери, але...

На серці чомусь було нерадісно, фантазії щодо захмарних надприбутків здавалися тепер смішними, золотий тілець його душі весь покрився тріщинами, крізь які проступили прописні істини, про які він невиразно чув, але які не відігравали суттєвої ролі у його житті.

Чи бодай хтось у цілому світі готовий віддати за тебе життя, як один малий збирався зробити вчора заради цієї дівчини? Чи бодай хтось заплаче на твоєму похороні, як плакали за якимось мізерним начальником зміни, який нічого у житті не тямив?

Згадав свою сім'ю. Теперішню і ту, яка не відбулася...

Чи готовий він сам заради когось на подвиг? Вбити - так, а от померти...

Олександр сидів у своєму кабінеті поруч із винуватицею загибелі його сина і мовчав. Невеселим було його мовчання.

10

Олеся пам'ятала, як все було, так, наче це відбувалося вчора.

Навпроти сидів грізний шеф, до якого вона сама без примусу полізла у лігво й тепер тремтить і затинається на кожному слові, хоча могла сидіти собі тихенько у своїй кімнаті й не рипатися до кінця своїх днів.

Але тоді до кінця своїх днів їй доведеться втікати від мертвого Орка.

- Нас було п'ятеро спочатку... - почала вона і відчула, як страх кудись зник. Лише в одному місці своєї розповіді вона збиралася збрехати, і треба було зробити так, щоб чоловік навпроти - набундючений, сердитий, геть недобрий - не помітив цієї брехні. Треба було самій в неї повірити.

- Я не дуже хотіла їхати, бо мені треба було готуватися до вступних іспитів, але Лешек... тобто Олексій Лускувець, наполіг. Це він нас зібрав, а сам повернувся додому в той же день, йому зателефонували. Він тоді

працював у цілодобовій аптеці, і змінниця попросила його вийти на ніч, бо в неї щось сталося... А ми залишилися.

11

Олександр слухав і бачив, ніби наяву, як «Шкода-Фабія» під'їжджає до турбази неподалік Славського.

Колись ця захована в гушавині лісу турбаза належала медичному інституту, а тепер здавалася в оренду шустрими ділками «своїм» і знайомим «своїх». Незадурно, звісно.

Виглядала вона трохи пошарпано, але там було все: і сауна, і передпокій з дубовим столом і каміном, і зала для святкувань, і окремі хатки з двомісними номерами, і навіть перед сауною штучне озерце зі східцями, які губилися під водою.

Довкола турбази – дротяна загорожа, тому дорога туди і звідти вела одна, нею можна було спуститися як до села, так і до залізничної станції. До останньої було від турбази три кілометри.

Олександр точно знав, як усе виглядає, бо побував там після смерті Ореста.

Розвідку на місцевості проводив...

З автомобіля висаджується п'ятеро туристів. Вони, як і годиться, привезли з собою достатньо «вогняної води», щоб залишитися там на кілька днів без потреби спускатися в село.

Повітря у Карпатах, як відомо, володіє неймовірно цілющими властивостями, які можна описати одним реченням: Скільки б не випив, все одно на ранок встаєш, як новенький.

12

Максим прокинувся і втупився у стелю. Стеля була лікарняною, біль – терпимим, а спогади роїлися, наче кусючі бджоли, у яких хтось відібрав їхній мед.

Спочатку на базу їх приїхало п'ятеро. Максим це добре пам'ятав. Він, Марта, Вітьок, Олеся і Олексій. Вони вирішили махнути в Карпати, погода стояла чудова, навчання добігало кінця, хтось із однокурсників порекомендував базу неподалік Славського.

Панакоту в останню мить не відпустили батьки, бо він практично провалив усі іспити і йому загрожувало перескладання на осінь.

Лешек побув тільки до вечора, його викликали на роботу, працював в аптеці переважно на нічних змінах, і хтось там прихворів.

І тільки на другий день відпочинку до них приєднався Орест...

Як виявилось на другий день, горілки вони взяли мало.

– Що робимо? Зганяємо до Славського? – запропонував Вітьок, однією рукою обіймаючи Марту за плечі, а другою – тримаючи шампур, з якого скрапував жир. Шматок шашлика ніяк не хотів добровільно впасти йому до рота. – Чи, мо, в село, за самогоном?

Вони всі ще в обід розсілися на диванчику в гуцульському стилі у вигляді літери П. Вітьок і Марта сіли по центру, Макс – на одному крилі дивана, а Олеся – на іншому, навпроти.

Перед ними стояв міцний дубовий столик, під вечір на ньому валялися залишки шашлика, напоїв та різних закусок туриста, а під столиком – шерек порожніх пляшок.

Від повітря і випитого голова йшла обертом, а в серці бриніла радість.

А може, від того, що вона була так близько?..

13

– Хто «ми»? – спитав Олександр, хоча знав відповідь.

– Я, Марта, Максим і Віктор. Віктор Негода у вас колись працював менеджером.

Олександр кивнув. Давно і ретельно зібрана інформація тільки чекала свого часу.

– Орест з'явився наступного дня під обід на своєму джипі й одразу зник десь у селі. Ми якраз зібралися у господі, щоб поснідати й пообідати одночасно, все це плавно переросло у вечерю, і я вже не пам'ятаю, хто запитав в Орка... перепрошую, в Ореста, а як воно – бути під кайфом, чи так само, як під шафе? І він запропонував усім спробувати. Мовляв, це краще, аніж десять разів розповідати. Усі перед цим випили, тому й погодилися.

– А ти?

– Я не пила, але навіть якби пила... Мій дядько – він працював слідчим і загинув... вже давно... він завжди казав: «Ніхто не може тебе ні до чого змусити, поки ти сама не погодишся». Тобто, якщо тобі приставлять ніж до горла – це одне, але якщо питають твоєї згоди, то немає у світі сил, які б змусили тебе казати біле на чорне, розумієте? Якщо тобі щось не подобається, ти маєш повне право відмовитися від цього.

– А може, тобі сподобалася б травка?

– Мені не подобався Орест... Перепрошую, що це кажу. Але це правда.

Олександр подивився у вікно, а тоді їй у вічі.

Це була правда. Так просто в цьому кабінеті вона ще не звучала. Така гірка для нього правда.

– Тоді чому ти погодилася, щоб його запросили до вашої компанії?

– Я вже над цим думала. І зрозуміла, що не знаю, хто його запросив. Але для вас це неважливо, чи не так? Це важливо для мене. І я обов'язково подумаю над цим... пізніше.

– Ти сказала, що тільки я тобі зможу допомогти. Я зможу. Якщо захочу. Тому мені треба знати все детально. Хто де сидів, що робив, що казав... Усе.

Дівчина навпроти зітхнула.

– Я б теж хотіла дізнатися все. Але не збивайте мене, будь ласка, бо я ніколи не зможу договорити...

14

Олеся відклала конспект з біології й вийшла на свіже повітря, бо в господі від перегару і запахів їжі їй зробилося млосно.

А може, від того, що він сидів навпроти неї, підсміючись над її зубрінням?

Вона, звісно, в боргу не залишалася, вони погаркалися, як завжди, але коли Олеся пішла в ліс – Макс опинився поруч, і вона не здивувалася...

Сухостій хрускотів під ногами, ще блідий місяць в очікуванні повного заходу сонця намагався видертися на найближчу сосну, а вони йшли і йшли, розмовляючи ні про що, і вона бачила відблиски своєї радості в його очах.

Повернувшись на базу, вони дізналися, що горілки взяли замало.  
Розділ п'ятнадцятий

Понеділок, 09 червня, 03:00

Врешті я поправив дзеркало заднього огляду, пригладив волосся і... Бляха, я забув у неї свою краватку!

Але вертатися не збирався. На краватці не написано, чия вона, таких краваток мільйони!

Це рішення мене трохи заспокоїло, і я тихенько вирулив з її двору, не вмикаючи фар.

1

Олеся знову розгорнула свій конспект, краєм вуха прислухаючись до розмови.

– Увечері, по горах, ти що, здурів? – заперечив Вітьку Макс, накинувшись на їжу, наче з голодного краю. – У мене не трактор! А Орк каже, що його джип барахлить. Почекаємо до завтра.

– Я теж не хочу самогонки! – підтримала його Марта, знімаючи руку Вітька зі свого плеча, хоча це не завадило йому за якийсь час повторити спробу.

Саме в той момент на порозі з'явився Орест, який весь день то зникав, то з'являвся. У руках у нього була відома всім фармацевтам і не тільки фармацевтам трава.

– Напевно, дичка, – оголосив він компанії про свої підозри. – А ви все синячите, так? От не розумію, що ви в цьому розведеному спирті знаходите?

Олеся не пам'ятала, хто з них запропонував Орестові поділитися зі спраглими.

– Не питання, зараз забацаємо, – відповів Орк і знову зник. Хлопці висунули версію, що він десь шаманить у лісі над казанком, але ніхто аж надто не хотів ворухитися після випитого, щоб піти перевірити.

Орест повернувся з металевою кружкою, всередині якої була рідина, що скидалася на зелений чай з молоком.

– А скільки треба випити? – поцікавився Вітьок.

– Ну... щоб торкнуло – півсклянки, але якщо дичка, то можна і всю.

– Ой, хлопці, може, не треба? – засумнівалася Марта.

– Не дрейф, красуне! Це натуральний продукт і в десятки разів кращий за секс! – і Орест розсміявся, наливаючи по склянках (звісно, по вінця) своє пійло. – Чекайте, зараз почнеться!

І випив свою дозу.

– А тобі, – він тикнув пальцем у неї, – теж не зашкодило б.

– Вона не п'є, – відповів замість неї Макс, підняв свою склянку: – Ну що, будьмо! – і вони утрюх цокнулися.

– Ну ви даєте, хто ж цокається травкою? – покрутив пальцем біля скроні Орест.

Вони випили, поставили склянки на стіл і дружно переглянулися.

– А коли почне діяти? – обережно спитав Макс.

Орест натомість відповів якимось своїм думкам:

– Ні, по ходу – не дичка.

– І що?

– Та нічого, сидіть, балдійте.

І знову зник.

– Ну що, як вам? – зручніше вмовстився на диванчику Вітьок, відклавши шампур убік і взявшись обсмоктувати жир зі своїх пальців.

Марта поморщилась і відсунулася від нього.

– Якби не твоя культура поведінки за столом, було б краще.

– А-я-яй, які ми ніжні, – зареготав Вітьок, а тоді спитав: – А звідки ти їх взяла?

– Кого?

Але відповіді вже не було. Вітьок смикнувся і вилупився кудись у кут, наче там було іще щось, окрім цибулі й часника, сплєтених у коси і повішених на цвяхи.

Невдовзі Олеся пожалкувала, що не пила того «чаю» разом із усіма...

2

– Ви мене чуєте, Максиме, я черговий лікар, скажіть, чи з вами все гаразд?

– Він не хоче розмовляти, удень був Ігор Єгорович, то він із ним теж не хотів розмовляти.

– Не хоче чи не може? Гадаєте, порушення мозкового кровообігу?

– Це ви тут лікар, а не я.

– Ну, Жанно, у вас такий стаж, що будь-якого лікаря за пояс заткнете. Не розумію, він має йти на поправку, друга доба, а подивіться на його тиск. І оксигенація крові не дуже добра. Давайте йому кисневу маску, збільшимо дозу кортикостероїдів, і не відходьте, будь ласка, далеко. Він ще нам до

ранку може якогось коника викинути, а пацієнт блатний, пояснювати потім довго доведеться... Та я жартую, Жанно, тьху-тьху, звісно.

- Ви тут новенький, у реанімації так не жартують.

Максим спробував пояснити їм, що з ним усе гаразд, тільки нехай вони вимкнуть сонце, занадто багато сонця довкола. Вони його почули, бо він майже одразу провалився у ніч.

3

- Не знаю, як я вирвалася з рук Ореста... Він підстеріг мене біля будиночків, куди я пішла, щоб не бачити їх усіх. Мені навіть складно пояснити, як це збоку виглядало: ніби щойно були нормальні люди, а за хвилину... Вони сміялися, полювали на якихось неіснуючих щурів, верзли нісенітницю й одразу забували, що говорили...

Орест почекав, поки я дійду до будиночків і притиснув мене до стіни. Думаю, він просто гадав, що я легка здобич. Знаєте, коли людина спокійна, часто думають, що вона слабка...

Так, я закричала, звісно, але він затулив мені рота. Він справді був сильніший за мене... Так, думаю, вони мене чули, але не розуміли, хто там кричить...

Я вирвалася й побігла дорогою, якою ми приїхали зі станції. Я знала, що перед північчю там має проходити ужгородський поїзд, і сподівалася на нього встигнути, але... вони погналися за мною на машині... на Максовій «Шкоді», а за кермом був ваш син...

Тепер я розумію, що мені треба було звернути в ліс і там перечекаати, але в лісі було так темно і я так боялася заблукати, і звірів боялася... Невдовзі вони наздогнали мене, біля колії, неподалік станції Славське...

4

«Шкода-Фабія» завзято долає бездоріжжя поміж сосен і ялин, ясно світить місяць, фари виривають із темряви стовбури, коріння і дрібні зарості, десь попереду має бути залізнична станція, але Максим не впевнений у цьому, він взагалі ні в чому не впевнений тепер. Водій голосно улюлюкає крізь опущене вікно, час від часу сигналізує і кричить: «Сті-і-й, с...ка, не втече-еш!»

Їх у машині четверо, Максим точно знає, що то його авто, але чомусь сидить на задньому сидінні, біля нього сидить Марта, не просто сидить, а намагається зняти з нього футболку і весь час шепоче на вухо: «Це так заводить, правда, Максе?»

Що саме заводить, він не розуміє, липке павутиння сковує рухи і думки, хочеться вивільнитися з нього, але внутрішній голос шепоче: «Не треба, тобі ж добре, правда, Максе?..» Чи то шепоче Марта?..

До них повертається з переднього сидіння Вітьок, Максим намагається розпитати в нього, а за ким вони так женуться, але очі у Вітька якісь дивні. Максим придивляється ближче – а то не очі, а дві чорні діри, куди його засмоктує швидко і безповоротно...

5

- Оточуємо її, ану вилазьте всі. Ти, Вітьок, заходь справа, а ти, Максе, зліва, а ми з тобою, Мартусю, підемо просто на неї. Ну що, мала, може, здайся добровільно, поки ми добрі?

І Орк зареготав, піднявши шампур, із якого скрапував жир.

– Бо ми рідко буваємо добрі!

Олеся лише на хвилину зупинилася за залізничним переїздом. Щоб відсапатися і зорієнтуватися, в який бік бігти.

Було видно, як вдень. І зорі, наче яблука, висіли просто над головою..

Коли вона побігла знову, позаду заревіли Орк і автомобіль, одночасно, в унісон. Вітер доніс до неї дивний сміх Марти. І схвильований голос Вітька.

А герой її снів мовчав.

Раптовий жаль стиснув серце, стало шкода себе до сліз, і ця хвилина слабкості дорого їй коштувала.

Вона забігла за поворот і спіткнулася об рейку. Кросівка злетіла з її ноги, і під ступнею відчулося каміння.

Вона впала на шпали і заплакала....

– Я просто... просто втратила орієнтир... і надію.

6

– Ми все одно тебе доженемо, с...ка! Ось де вона, а я що казав, до станції побіжить, стій, не втечеш!

Максим розплющив очі. Дорогу перетинала залізнична колія, шлагбаум був піднятий, видно було, наче вдень... а з того боку переїзду стояла... хтось стояв... хтось дуже знайомий...

– А у тебе дах нормальний? – спитав Вітьок.

Щось пролетіло мимо голови. Ш-ш-ш-х...

Максим різко обернувся. Йому здалося, що тепер біля вікна хтось стоїть. Хтось високий-високий, до неба...

– Хто тут?!

Голосно зацокав годинник. Голосно забилося серце. Так вони вперемішку билися-цокали цілу годину. Чи дві?... Ш-ш-ш-х...

– Ти щось сказав?

– Кому сказав?..

7

– Орест легко наздогнав мене. Він почекав, поки я перестану ревіти, і сказав, що можна було б все залагодити по-доброму, якби я так не брикалася. А тепер, сказав він, по-доброму вже не вийде. І ще сказав, щоб я роздягалася сама, бо він уже замучився зі мною сьогодні. Але я...

– Поки не приставили до горла ножа... – продовжив замість неї Олександр, коли вона замовкла.

– У нього був із собою шампур. Але так, він поки не приставляв його мені до горла, тому я не погодилася. Я просто сиділа на шпалах і плакала. З відчаю.

Олександр склепив на мить повіки. А тоді глянув повз неї. Удалину.

– То хто вбив мого сина, Олександро?

8

Знайома дівчина побігла вздовж колії вперед, Орк рвонув слідом, а Марта засміялася, показуючи пальцем на зорі:

– Дивіться, які метелики, скільки метеликів, дивіться!

– Поїхали звідси, це вже не смішно, – захвилювався Вітьок. – Ну, чому вона не їде? Максе? – мало не заплакав він, штовхаючи панель керування обома руками з пасажирського сидіння.

Максим з третьої спроби вибрався з машини і пішов уздовж насипу. Йому здавалося, що він їде швидко, дуже швидко, серце калатало, як навіжене, він перейшов на біг, але чомусь довкола все змінювалося дуже-дуже повільно, і Марта повільно тягнула його назад за рукав, і Вітьок дуже повільно сідав на місце водія, і «Шкода-Фабія» віддалялася від колії так, наче у сповільненій зйомці десь на Марсі чи на Венері.

А попереду вогнедишний дракон хотів зжерти темнокошу дівчину з зеленими очима. І треба було квапитися. І він квапився. Але серце якоїсь миті не витримало шаленого темпу...

9

– Дефібрилятор, мати вашу!.. Усі відійшли! Заряд!..

– Нічого!

– Ще раз, заряд!

– Ні!

– Ще раз! Заряд! Мати твою, хлопче, ти що, хочеш мені звітність пописувати?!

– Є! Є, лікарю, шістдесят ударів, пульс ритмічний, тиск... з'явився тиск. Чи то мені здається, чи ви ще не проставлялися за прихід до реанімації?

– Жанночко, з мене все що завгодно, тільки давайте дотягнемо його до ранку...

10

То хто вбив мого сина, Олександро?

Вона з самого початку готова була збрехати. Як брехала Лешеку, собі, чудовиськам всередині себе.

Вона добре підготувалася до цієї розмови, віднайшла вагомі аргументи і контраргументи, й навіть прорепетирувала їх перед дзеркалом.

Вона могла зіграти так, що комар носа не підточив би.

Але. Чоловік навпроти – батько орка – стомлено сидів за своїм величезним столом і дивився кудись повз неї, наче вже не важливо було, що вона скаже. Наче він змирився із втратою. Наче від її слів уже нічого не залежить.

Хоча це враження могло бути пасткою. Швидше за все, воно і було пасткою. Її шеф славився вмінням розставляти пастки на своїх ворогів.

Вона занесла ногу над урвищем. Брехня приготувалась прозвучати вголос. Чудовиська потирали лапи.

Фея вишкірилася і підбадьорливо кивнула. Давай.

І Олеся зробила свій крок. Останній крок у цій казці.

11

Олександр не спав. Історія, яку розповіла йому ота худюча нещасна дівчина, котра трималася краще за багатьох чоловіків у його кабінеті, не відпускала його.

Історія загибелі його сина.

Отже, спочатку їх було п'ятеро. І на схемі з'явилися п'ять крапок з підписаними іменами: Марта, Максим, Олексій, Віктор і Олеся.

А потім... Рука з золотою ручкою затремтіла, і йому довелося перерватися. Встав, пройшовся кабінетом – тим, що удома, випив води, тоді взяв шприц і ввів собі у плече ще одну дозу інсуліну.

Перед очима стояла картина, яку намалювала йому ця дівчина, він пробував стерти її, але та вперто не хотіла зникати, він з'їв банан, ще трохи походив і ось нарешті швидко накидав на папері свою версію тих нічних подій у Карпатах і подивився, що у нього вийшло.

Після хвилинного вагання Олександр вивів навпроти одного з імен великий знак оклику.

Був упевнений, що не помилився. Він рідко помилявся в людях.

– Вибач, що так пізно турбую...

На тому кінці помовчали, а тоді:

– Я все одно не сплю.

Він потер шию, пройшовся ще раз кабінетом.

– Я знаю, як загинув Орест. Ще прояснити кілька нюансів і... зможу тобі розказати, якщо захочеш...

Чутно було, як її дихання перервалося на вдиху... і більш нічого...

Він набрав у груди повітря.

– Це я винен, Олено. Винен, що не прослідкував за ним, що відкуповувався грішми, що не змусив його лікуватися... Винен, що... відпустив тебе тоді.

Знову мовчанка. Навіть подиху тепер не чути.

– Фірма була мені важливіша, а тепер... не знаю, старію, мабуть...

– Сашо! – раптом голосно обірвала його вибачення Олена. – Це ти мені вибач. І не зривайся на працівниках. Пообіцяй, що більше не будеш.

– На яких працівниках? Що не буду?

– Вони працювали на мене, Сашо. Я лиходійка, і я це знаю. Я так хотіла побачити, як ти страждаєш, а твоя фірма, вона була така дорога тобі, наче дитина...

– Ти про що? – перепитав Олександр, уже збагнувши.

– Ти розумієш, про що. Мені Орест підкинув цю ідею. «А було б добре, якби ми теж мали дивіденди від татового капіталу»... Я ще раніше відправила до тебе свою подругу, вона була вічно бідна, а тут влаштувалася, грошки з'явилися, ти непогано там усе організував... Я просто хотіла знати, як ти там без мене живеш, вона мені усе переповідала, а після похорону, коли я не могла знайти собі місця, тоді й згадалися ці Орестові слова... я так хотіла дошкулити тобі. Подруга погодилася. Каже: «Я все зорганізую, з тебе – ринок збуту». Я знайшла покупців, а вона – виконавців... Недолюблюють тебе на фірмі, ти знаєш?

Тепер настала його черга мовчати.

– Я не скажу тобі, хто вони, просто крадіжки припиняться і все. Пообіцяй не копати далі.

Олександр змушений був опуститися в крісло, яке заскрипіло під його вагою.

– Пробач їм. А мені... мені можеш не пробачати, тепер мені вже не важливо, що ти про мене думаєш... Це через Вітіну аптеку Орест отримував свій товар. Я тільки недавно про це довідалася. Як можна бути такою сліпою? Але більше ніхто того товару від нього не отримає... І я... я подала на розлучення... А тобі нічого страшного не сталося, чи не так? Ти втратив лише гроші, всього лише гроші. Сподіваюсь, я тебе не розорила?

І Олена, так і не дочекавшись відповіді, поклала слухавку...

Олександр сидів із телефоном у руці, поки не помітив, що настала ніч.

Почувався старим-старим розбитим дідуганом. Дошкандибав до ліжка і ліг, не розстеляючи і не роздягаючись.

Педант в усьому, він навіть сандалів не зняв. Сподівався, що, коли настане новий день, усе знову стане на свої місця. Просто треба до цього дня дожити.

А небо благав лише про одне: щоб його змінний вкоротив собі віку не через гроші.

12

Олеся вперше за довгий рік заснула без сновидінь і сновидінь.

І проспала всі вісім годин, як і має бути. Вперше за довгий рік.

Червнєве сонце радісно виблискувало крізь тюль.

Захотілося встати і зробити сніданок. А потім нарешті скласти все, що знала, докупи, вибратися зі своєї фортеці і поглянути, що сталося із зовнішнім світом, поки їй не було.

Олександр Вадимович Кондур пообіцяв їй, що з Максимом Гнатишиним нічого не трапиться, принаймні у лікарні, біля нього навіть призначили індивідуальний пост. А коли він вийде звідти, як сказав їй шеф, з ворогами вже буде покінчено.

Бо вороги – такі ж люди, як і ми, так само бояться і так само роблять помилки. А нам вони завдають негараздів, поки ми, сліпі і глухі, дозволяємо їм це робити...  
Розділ шістнадцятий

Понеділок, 09 червня, 03:00

Якби я вів щоденник, я б написав, що ця злочасна ніч з неділі на понеділок була межею, яка відрізала моє попереднє безглузде існування від теперішнього життя. Що буде далі, ніхто не знає, але, поки боги на моєму боці, я не збирався їх зайвий раз гнівити...

Цікаво, а совість її не мучить?

1

Олеся йшла вуличками Львова і відчувала, як услід їй озираються перехожі. Вона до жодної зустрічі так не готувалась, як до цієї.

Спочатку лежала з годинку у ванній, висипавши туди мало не півпачки заспокійливої морської солі з лавандою. Тоді зробила собі маску з вівсяних пластівців. Після цього наклала на обличчя спочатку тон, який підходив до її шкіри, а потім шар компактної пудри. Так, як її вчила подруга.

Це найголовніше у макіяжі – тон шкіри. І брови. Все решта – на твій розсуд, – казала вона.

І Олеся нафарбувалася на свій розсуд. Як ніколи досі.

І ось тепер вона йшла на найважливішу у своєму житті зустріч, йшла крізь літо, сонце і голоси міста, але на душі в неї було сумно. І вона вже ніколи не зможе до кінця розвіяти свій сум.

Якби вона взяла слухавку тоді вночі, якби поговорила з Лешеком, можливо, він був би живий досі.

А так вона може зробити тільки те, що може...

Олеся зупинилась і підвела голову. Кафе «Мартуся» гостинно запрошувало відвідувачів. І вона переступила його поріг. Як переступають через межу, яку довго не наважувались перетнути...

Зазвичай у фільмах і книжках орки – це потворні створіння, у яких немає нічого привабливого.

А в реальності орки можуть бути при краватці й манікюрі, мати сліпучу білозубу посмішку і гарне шовковисте волосся. Але в них справді немає нічого привабливого.

– Привіт, – сказала Олеся і сіла за столик під вікном. Золотавий тюль, дерев'яні балки над головою і дерев'яна підлога, простора зала і столики далеко один від одного. Ніхто не завадить і не почує, а навіть якщо й почує, то не зрозуміє, що це її битва з орками. Сподівалася – остання.

Дівчина навпроти знервовано постукала яскраво-червоними гелевими нігтями по столі. Чоловік рвучко поправив краватку і швидко скинув поглядом зал за її спиною.

– Я тут сама, – сказала їм обом і замовила в офіціантки каву. – Але якщо ви не виконаєте моїх умов, я прийду разом із шефом. А він не буде церемонитися.

У голові було порожньо і лунко, тому, мабуть, спогади так чітко візуалізовувалися перед внутрішнім зором... Спогади, які він щосили намагався вигнати зі своєї пам'яті, а вони чигали на нього тут, на лікарняному ліжку, коли він занадто слабкий і немічний, щоб із ними боротися.

Максим повернувся на бік.

Орк дав їм усім своєї бодяги, а потім щось із ними сталося. Ніхто нічого не розумів, якісь окремі кадри вихапував мозок із дійсності і вставляв їх у галюцинації.

Олеся не пила з усіма. Перед тим як поїхати додому, Лешек попросив Максима наглянути за нею, щоб нічого, бува, не трапилось, а він... Розслабився, не захотів пасти задніх, що може трапитися від однієї склянки канабісу?

Коли його випустили з сізо, Лешек викликав його з дому на вулицю і вперше у житті так накричав на нього, що аж шибки у будинку задзвеніли.

Я ж тебе просив!.. Я ж на тебе покладався!..

Максим мовчав, бо не мав що відповісти.

Забудь про нас, – сказав його найкращий друг на прощання. – Не хочу про тебе знати...

На боці було незручно, вся ота апаратура тиснула на мозок, учора підскочила температура, і його залишили в реанімації ще на пару днів. Можливо, тому лікарі тепер дуже уважно його оглядали, медсестри бігали довкола, як ошпарені, а він волів би сховатися кудись у нірку і перечекати там отой тупий, дратівливий біль у животі.

Але йому не давали такої можливості.

...У ніч на понеділок дев'ятого червня цього року він сів в авто і поїхав до її дому. Загадав: якщо її вікна світитимуться – він зателефонує. Скаже щось про річницю їхнього невдалого святкування під Славським, що йому шкода і що він майже все пам'ятає. Майже.

Була перша година, коли він дістався з Боткіна до Угорської. Їхав кружними дорогами, все норотив завернути назад, усе збирався з думками і приїхав саме в ту мить, коли світло на четвертому поверсі у кімнаті з балконом вимкнули.

Почекав ще чогось, виїхав із двору і рвонув на трасу, за Давидів.

Швидкість завжди лікувала його краще за всіх лікарів...

...Над ранок того дня, повертаючи назад, він знову вибрав дорогу поряд з її будинком. Знову чогось очікував, якогось сигналу звідти, згори... або з четвертого поверху, натомість побачив її батьків, які заходили до під'їзду, і натиснув на газ...

Максим повернувся на інший бік. Тепер він зрозумів, що йому просто забракло відваги. І ще зрозумів, що закон бумеранга, виявляється, діє, і все, що ти вчиниш комусь, повертається до тебе рано чи пізно.

Олеся завершила розмову і, не прощаючись, вийшла з кав'ярні.

Хотілося якомога швидше на свіже повітря. І дихати хотілося на повні груди, і жити нарешті без снодійних і страшних сновидінь.

А ще хотілося побачити його.

Вона перетнула дорогу і підбігла до маршрутки.

...Коли рік назад Орк наздогнав її посеред залізничної колії, їй здалося, що життя закінчиться тут і зараз і більше нічого попереду не буде. І тоді вона побачила Макса. І надія знову повернулася до неї.

Макс нерішуче стояв біля насипу, а Орк махав йому шампуром, ходи, мовляв, потримаєш її, а потім і сам скористаєшся моментом.

І Макс підійшов. Був під дією наркоти і то водив поглядом за чимось невидимим, то смикався, то тупо витріщався на них.

Олеся зрозуміла, що проти них обох безсила, невимовна злість накопила на неї, вона закричала не своїм голосом, аж луна забилася в горах. Тоді вона і зірвала собі горло...

Чоловіки завмерли від несподіванки, і вона зуміла обома руками вхопити Орка за штанину і рвонути його на себе, а той, у свою чергу, вхопився за Макса, і вони попадали разом на колію. Олеся першою зірвалася на рівні ноги, але забула про загублену кросівку, гострий камінь впився у ступню, перед очима попливло, вона забарилася, проганяючи темряву... Ручища Орка вже нищпорили її тілом, і вона відчувала, що задихається від його обіймів...

Бал виявився звичайною пиятикою. Замок на горі – бутафорським будиночком. Туфелька – кросівкою. А принц...

Лють заповнить її в ту мить по вінця. Вона уздріє у своїй руці шампур. Пальці до болю стиснуть кручене залізо, і крізь них просочиться нагрітий прогірклий жир.

Олеся спочатку не зрозуміє, що сталося.

Орк хекнув, відпустив її, сплеснув руками, заточився і здивовано поглянув на шампур, який стирчав у нього із правого боку, трохи нижче ребер. Відтак спробував витягти його, закричав і сів на колію.

Макс смикнувся, схилив голову набік до піднятого плеча, тоді відмахнувся від чогось і побрів через насип до лісу. Потім вона знає, що він завалився спати, не діставшись до бази. Просто у лісі біля стежки.

Олеся відчує шиколоткою, як завібрувала рейка...

Орк все-таки витягнув із себе шампур і тепер крутив його, закривавленого, в руках, розглядаючи з усіх боків.

– Там, – вказала вона рукою за поворот колії і закашлялася. Горло перехопила судома.

Орк підвів голову й уважно-уважно подивився на неї знизу вверх. Дивним таким поглядом, несподіваним.

Вона б ніколи не подумала, що наркомани можуть так дивитися. Як столітні старці.

- Печінка... - відповів він їй. - Я б мав померти від печінкової кровотечі. Усі так закінчують.

- Але там... - прохрипіла вона.

Він поглянув уперед, звідки вже явно вчувався звук швидкісного потяга.

- А в мене буде класна смерть! - і вишкірився червоними зубами. - Біжи! Не треба, щоб нас бачили разом.

- Але...

- Бігом! - і харкнув на шпали кров'ю. - Тобі ще треба їх усіх притиснути до нігтя... І не озирайся, бо приб'ю...

Коли Олеся побачила цю дивну криваву посмішку при світлі зірок - мурашки пробігли їй по шкірі. Вона одним рухом наділа кросівку і зірвалася з місця так швидко, наче за нею гналися вовки.

Ось станція. Ось товарняк. Пролізти під низом. Встигнути, поки все не розсипалось на порох. Поки не пробило дванадцяту. Повернутись у світ людей.

Коли вона пролазила під товарняком, оглушливий свист і скрегіт накрили її з головою. Вона не встигла.

Фея змахнула чарівною паличкою, не дочекавшись обіцяної дванадцятої години.

ДТП на колії Стрий - Мукачево - Батьово сталося о 23:32.

Швидкісний потяг Ужгород - Одеса не доїхав до станції Славське всього двісті тридцять метрів.

...Олеся побачила, як водій, залишивши на подвір'ї бус, як і всі на станції, пішов подивитися, що там сталося.

Вона дочекалася його і попросила підвезти поближче до Львова. Одразу попередила, що грошей при собі не має, може вислати потім переказом, якщо дадуть координати. Водій похмуро оглянув її брудний, надірваний у кількох місцях спортивний костюм і спитав, чи вона не боїться сідати в машину до незнайомців опівночі.

Вона розсміялася хрипким надтріснутим голосом і повернулася, щоб піти.

Він довів її до Стрия, не ставлячи зайвих запитань, не вимагаючи платні й не залишивши своїх координат.

Попри високі тарифи, дав можливість скористатися своїм мобільним. Вона зателефонувала Лешеку на домашній і попросила забрати її зі Стрия.

Дома вона все йому розповіла. Тільки йому, своєму найближчому другові. Більше нікому. Майже все.

Він ледве не вбив Макса, коли того відпустили із сізо.

А про неї в міліції так ніхто й словом не обмовився. І вона провалилася в сірі дні і чорні ночі на довгий рік.

...Олеся відчинила скляні двері.

То хто вбив мого сина, Олександро?

Можливо, я. Точно не скажу. Не пам'ятаю точно. Але я так розлютилася, що могла б розірвати його на шматки.

Вона сказала шефові правду, хоча була певна, що не слід цього робити. Ступила вперед з краю урвища – і опинилася на твердій землі. Роззирнулася і побачила довкола звичайнісінький ліс, а під ногами – колію, яка вела до її міста. І жодних орків довкола.

Урвище існувало тільки в її голові.

Вона збрехала і подивилася на чоловіка навпроти.

Його погляд блукав удалині, наче її слова вже не мали для нього ніякого значення.

...За мить до удару на її кисть ляже рука Макса. І стиснеться довкола неї та крученого металу. І відпустить, коли шампур опиниться в тілі Орка.

Вона нікому про це не розповість.

Бо досі не знає, хто керував шампуром у тій останній Орковій битві.

Чи вони з Максом об'єднали свої зусилля? Чи він взяв цю роль на себе, а її рука лише безвільно лежала в його руці?

Чи вона сама це зробила? Вдарила свого ворога з останніх сил?

А Макс лише пробував її зупинити. За мить до удару.

Щоб дати їй можливість жити далі. Щоб вона дала йому шанс її врятувати. Бо для чого ж тоді потрібні принципи?..

4

– До вас відвідувач.

Макс повернувся на спину.

Вона зайшла легко, як завжди, шлейф її парфумів одразу розтікся по палаті, легкий макіяж додавав довершеності образу, хоча в цю хвилину у її погляді прозирали стурбованість і острах.

– Як ти? Усе нормально? Нічого не болять? – торкнулася губами чола, як робила завжди у дитинстві.

– Привіт, мам. Я живий, як бачиш. А ти як долетіла?

– Ой, і не питай.

Вона сіла на край його ліжка, в накинутому поверх сонячної туніки халаті, й почала розповідати. Він зручніше вмовстився на подушках, намагаючись лягти так, щоб вона не помітила, що і де йому болять.

Вона зовсім не змінилася. Розповідала про Грецію, про роботу прибиральниці так, наче то була найлегша і найулюбленіша робота на світі, згадувала про їхнє життя тут, відтак затнулася, ковтнула повітря...

– Щось не так у тій справі? – спитала його мама, а острах та стурбованість удесятирилися у її погляді. – Це тому ти опинився тут?

Максим відчув, як загупало серце. Зрозумів, що не має права відвести погляд, але сказати правду теж не може. За мамою стояв тато, і хтозна, куди могла їх завести любов до єдиного сина. Любов – вона така...

– Ну, мам, я ж не маленький, дозволь я сам розберуся з цим, добре? Ти краще про море розкажи. Яке там з них найгарніше?

Мама мить сиділа, не рухаючись і не зводячи з нього задивованих очей. А тоді...

– А ти змінився, Максимко, – вона запустила руку в його волосся. – Не знаю, чи я б тебе впізнала десь на вулиці?..

– Я б тебе впізнав, не хвилюйся.

– Знаєш, чому я поїхала? Тато сказав, що мого листа ти так і не прочитав.

Максим напружився.

– Він у нас слідчий, ти ж знаєш, нічого не прогавить... – слабо усміхнулася мама, гладячи його по руці. – А тепер думаю, може, й добре, що не прочитав... Гроші – то таке, другорядне. У нас із татом усе йшло до розлучення, ми навіть заяву збиралися подати, аж тут... твоя справа, слідство, ми все відклали, а тоді... підвернулася робота для мене і я вирішила – це краще наразі, аніж розлучення. Ще його на тебе вішати, тобі й так було несолодко.

Він відкрив рота від здивування. Всяке передумав, але не це!

– Та найголовніше... це для мене тоді було найголовніше – щоб ти навчився давати собі раду з життям сам, без мене. От чого я хотіла! Щоб ти сам приймав рішення, навіть помилкові, сам брав відповідальність за своє життя, не озираючись на нас.

Я дуже тебе любила і люблю, але ти ніяк не хотів дорослішати, тобі було так добре в тому світі, який я для тебе створила, відгородивши від неприємностей, а я... якоїсь миті я зрозуміла, що не можу і не хочу відпускати тебе, і сказала собі: все, якщо не зараз, то ніколи – і поїхала, хоча мені було дуже важко без тебе... без вас.

Сльоза забриніла у неї в голосі й зблиснула на віях. Максим геть розгубився від того всього.

– І бачу – я не помилилася! – мама насилу опанувала себе й посміхнулася вже веселіше. – Ти став зовсім дорослим.

– А тато? – ще більш розгублено спитав хлопець.

– Тато? – В очах з'явилися грайливі вогники. – Тато пообіцяв мені завтра кіно, якщо з тобою все буде добре. Каже, що мені сподобається. Побачимо. Можливо, все тільки починається, хтозна?..

Максим зачудовано дивився на маму, впізнаючи кожен штрих її чітко збереженого в пам'яті образу, червнєве сонце радісно заглядало у лікарняні вікна, все, що було, відсунулося кудись далеко, а те, що буде, ховалося попереду за горизонтами.

Він чекав на неї...

Фірма «Конвалія» жила своїм життям. Олеся зупинилася посеред двору і роззирилась. Як мало часу минуло, відколи вона була тут востаннє, а здається – півжиття.

Співробітники здебільшого минали її, дехто вітався і завмирав зачудовано, але більшість її не впізнавало.

Вона пройшла на склад і одразу попрямувала до холодильника.

– Ей, девушка, я тут і... Нічого собі? Олесю, ти? Підстриглася і взагалі...

Зорян аж підвівся у своїй будці змінного. Вона хитнула головою і пішла далі.

Їй потрібно було попрощатись і попросити прощення, не на могилу ж іти для цього, погано уявляла Лешека там, хотіла відчути, яким він був в останні миті свого життя, бо мертвим їй не судилося його побачити.

– Ти був тоді на зміні, Зоряне? – не обертаючись, спитала Олеся, відчувши, що той стоїть за спиною.

– Так.

– Яким він тобі видався?

– Піднесеним, багато жартував, ми не повірили, коли побачили його... тут.

– Що могло статися?

– Навіть не уявляю. Ми тоді повечеряли, все було нормально, обговорювали Євро і понеділковий матч Нідерланди-Італія, хотіли знати, хто б на кого поставив...

– І на кого поставив би Лешек?

– Та він тоді вийшов, по телефону поговорити, чи що?

– Він комусь подзвонив чи йому хтось?

– Ну, ти вже хочеш, щоб я...

– Зосередься, Зоряне, згадай.

– Ну, не знаю, здається йому, а це має значення?

– Може, має... Як думаєш, чому він це зробив, Зоряне?

– Не знаю. Може, неподілене кохання?..

– Може...

– Ти тут довго не стій, замерзнеш.

– Довго не буду...

І Олеся залишилася сама в холодильному приміщенні три на чотири, прощаючись із тими, хто назавжди лишився у її душі.

Вона не уявляла собі, що буде далі, але в тиші, яка прийшла на зміну баталіям, раптом зазвучала улюблена мелодія, запрошуючи із собою в далекі гори.

І чомусь від цієї мелодії стискалося серце, а сльози текли і текли по щоках...

– Пробачте, – прошепотіла вона самими губами. – І я пробачаю вам...

Лешек посміхнувся і кивнув. Орк пильно глянув на неї, розвернувся і попрямував своєю колією до невидимих їй світів...

Коли Олеся вийшла зі складу, сльози завадили їй орієнтуватися у просторі і вона мало не налетіла на власника фірми, який стояв на її шляху, мов укопаний. Він похмуро почекав, поки вона вибачиться, і показав їй товстий записник, розгорнувши його в тому місці, де була золотава закладка.

Довгу хвилину він так і стояв перед нею. Олеся витерла сльози і теж мовчки дивилася на нього.

Посеред фірми, на здивування усім працівникам. Шеф і його трохи пришепелувата працівниця...

У записнику було виведено каліграфічним почерком всього одне ім'я з великим знаком оклику поруч... Він обіцяв, що допоможе їй, недбалій вбивці свого сина. І виконав обіцянку.

Врешті Олеся кивнула – і він закрив записника.

– Вона сказала мені... – їй знову зсудомило горло, як завжди, коли вона хвилювалася, – що залишить нас у спокої.

Олександр Вадимович Кондур скривився, наче йому болів зуб. Відтак, не прощаючись, попростував у напрямку свого будинку.

Олеся пішла у протилежному напрямку.

Вона й не сумнівалася, що він здогадається, хто заварив цю кашу...  
6

Десять хвилин тому юрист отримав завізовані ним заяви про звільнення за власним бажанням трьох його працівників. Олександр не бачився з ними, не говорив і не збирався цього робити. Просто наказав підняти їхні заяви і пустити в хід.

А побачивши через вікно, як його непримітна колись працівниця виходить зі складу, взяв записник і спустився до неї. Сам.

Тепер вона виглядала не просто шикарно. Вона виглядала переможницею.

Він і не сумнівався, що вона дасть собі раду зі своїми ворогами. А от він, здається, вже програв.

І як звільнити своє серце від обтяжливих почуттів – не знав. Куди на нього скаржитися і кому писати заяви?..

Прийшов у порожній дім, обійшов його, прислухався до тиші й дістав мобілку.

– Хочу до вас... Угу, трохи підлагодити свій мотор... Так, все як завжди, ваші крапельниці й мертвого на ноги поставлять... Ні, у мене все гаразд, просто попереду осінь, треба готуватися до великих продажів, профілактика мені не завадить... Тоді домовилися, завтра буду...

На шляху їй трапилась аптека. Зайшла інстинктивно, не маючи на меті нічого придбати, просто так. Як у дитинстві.

І спогади ожили. Усі ці різнобарвні, різноформні коробочки, пачечки, пляшечки і тюбики, скляні вітрини і загадкові шухлядки – тепер Олеся знала назви і призначення всього цього добра, а непоясненне відчуття радості несподівано повернуло її в ті часи, коли все тільки починалось...

– Що вам? – суворо спитала з-за прилавка провізор Валентина, як повідомляв її бейджик.

– Нічого. Я шукаю роботу.

Провізор Валентина здивовано стисла губи.

– А ми не давали оголошення.

– А я не у вас збираюся працювати, – майже весело відповіла Олеся і вийшла.

У неї ще була одна справа на сьогодні...  
Із ненаписаного...

...Якби я вела щоденник, то сьогоднішній день я б назвала завершальною фазою однієї афери. Але ж не повним фіаско, як стверджує він!

Я сиділа за столиком у тій «Мартусі» (треба ж так назвати кафе!) і дивилася, як він нервово погладжує волосся і смикає краватку. І розуміла, що ненавиджу його з кожною хвилиною все сильніше.

Коли я звернула на нього увагу, він був усього лиш класним недооціненим менеджером на фармацевтичній фірмі. Об нього витирав ноги шеф, його не цінували вдома, він не вмів одягатися, не вмів поводитись у товаристві, грубіянив і травив вульгарні анекдоти... А тепер він сидить поруч і робить вигляд, що забув, хто зробив із нього того, ким він є сьогодні...

А звернула я на нього увагу, коли зрозуміла, що моє єдине справжнє кохання покидає мене. Ні, ми ще перетиналися з ним у ліжку, ще ходили разом на тусовки, але він уже думав про іншу.

Дивно, стільки дівчат за ним сохли, я відбивала атаки за атаками, я була готова до війни з усім світом за право володіти його серцем, але я й не підозрювала, що найбільший мій ворог – він сам.

Коли одного дня я вперше побачила у нього отой мрійливо-далекі погляд, моє серце обірвалось. Я поклялася собі, що знайду суперницю і доведу йому, що я краща.

Я довго її шукала. Аж раптом на базі під Славським, де наша компанія зібралася класно відпочити, я прозріла. Моєю суперницею була моя подруга!

Ні, я все розумію! Якби вона була дуже гарна, розумна чи багата, я б змирилася. Але ота бліда і суха, як тріска, заучка, яку я вчила користуватися косметикою, бо не можна ж ходити з таким невиразним обличчям, яку я вчила жити, бо вона до того життя не надавалася зовсім... вона вдавала, що між ними нічого немає, він теж намагався не дивитися у її бік, але ота незрима нитка, яка пов'язує між собою людей, не байдужих одне до одного, різала моє серце на кавалки.

Я зробила так, що її брат майже одразу повернувся до Львова, бо він єдиний міг мені завадити. А потім зателефонувала Оресту з нашого факультету, чи то пак Орку, як він себе називав, і спитала, яка його ціна за те, щоб провчити одну шльондру, аби вона навіть думати забула про високе і вічне.

Він спочатку сміявся, а почувши, що я не жартую, назвав суму. Я погодилася заплатити. Я готова була заплатити в сто разів більше, лиш би стерти з її погляду отой мрійливо-далекий вираз.

Орк приїхав наступного дня. Ми все розіграли як за нотами. Я знала, що вона не питиме, але це пусте. Важливо було напоїти хлопців. Свою дозу я непомітно вилила під стіл, коли усіх відволік Орест.

Хто ж знав, що навіть під кайфом, навіть серед драконів і орків у своїй голові Макс про неї не забуде. Кинеться їй на допомогу і... Вони так і не сказали мені, що там насправді відбулося, на тій колії біля станції. Ні вона, ні він, незважаючи на всі мої старання.

Хоча мені вдалося тримати їх подалі одне від одного цілий рік, а це немало! Я запевняла Макса, що Олеся не може йому пробачити, що він кинув її напризволяще вночі в лісі, що дозволив ганятися за нею, наче вона якась дичина, що не захистив її у потрібну мить. А їй твердила, що він не хоче її бачити, бо вона зруйнувала йому життя, через неї він потрапив у сізо, його покинула мати і втратив роботу батько.

Що не кажіть, а мені все вдавалося, аж поки... поки я не зателефонувала Олексію Лускувцю. У ту ніч проти понеділка. Переломну ніч...

Зараз я наче опинилася в глибокій калюжі, бридкій і холодній, і вкинула мене туди та, котра давно мала зникнути з мого світу назавжди. Слабка і немічна, вона чомусь здобула перемогу, ще й поставила нам ультиматум. Її бридкий хриплий голос досі звучить у моїх вухах.

«Я довго боролася зі своїми сумнівами. А може, просто не готова була побачити правду...

Тільки той, хто підсипав мені у вино снодійне, міг знати, що там було всього дев'ять таблеток. Коли я вийшла з кухні, ти витягнула таблетки зі смітника, розтерла їх на порошок і підсипала мені у келих. А упаковку, коли я заснула, поклала назад до шухляди. Щоб усе виглядало, наче самогубство.

А потім підіслала до мене Анжелу, щоб довідатися, що зі мною, бо я не йду на контакт. Анжелка поводитися досить дивно, шарпалась і вовтузилась, і коли я знайшла цю краватку, я здогадалася, що це вона підкинула мені її під ліжку. Анжелка не відмагалась і розповіла мені багато цікавого.

Виявляється, у нас на фірмі основною версією самогубства Лешека вважається його неподілене кохання. До мене.

Лешек нікому не казав, що ми родичі, вважав, що так буде безпечніше з огляду на його розслідування, але ж ти знала правду!

Анжела розказала, що на похороні, дізнавшись, що ти моя подруга, вона підійшла до тебе і запитала, чи справді він був закоханий у мене і чи міг повіситися через це кохання. Ти не просто підтвердила це, ти витягла з сумочки ту синю краватку і запевнила, що це Лешекова краватка і ти відчуваєш, як від неї виходить якась негативна енергія. Що буцімто я її подарувала йому на день народження і після того в нього почали проявлятися суїцидальні схильності.

Твої слова впали на благодатний ґрунт! Усі на фірмі почали вважати мене лиходійкою, яка наслала згубні чари на свого настирного залицяльника, пошаманивши над його краваткою, від чого залицяльник поліз у зашморґ.

Добре, що Анжелка згадала, на кому бачила таку саму краватку, Вікторе. На тобі. Я думаю, що ти просто забув її в Марти і вона хотіла віддати її тобі на похороні, аж нагодилися Анжела. А може, ви від початку були заодно?

Ще від нашого відпочинку під Славським? Недаремно ви звідти разом поїхали...

Для чого вам потрібно було, щоб на фірмі думали, що це я винна у Лешековій смерті? І що почуття вини мене настільки замучило, що я напилася снодійного?

А щоб відвернути увагу від результатів його розслідування, якби я надумала їх оприлюднити! Щоб ніхто мені не повірив!

Таким чином, я дійшла висновку, що ви причетні до крадіжок на складі. Якщо ви не зникнете з нашого життя, я розповім про свої підозри шефу. І тоді це вже буде не моя проблема.

У тебе, Вікторе, є родичі в Києві, їдь туди, можеш взяти і Марту, так нам усім буде на краще.

Просто забудьте про нас назавжди, і я назавжди забуду про вас...»

Ні, не подумайте, я одразу зателефонувала нашій організаторці, але вона сказала, що з усім покінчено і щоб я забула її номер телефону.

Це вбило мене остаточно.

Ця розфарбована дівуля сказала все, що думає про нас, і спокійно собі пішла, а я сиділа і дивилася на свого коханця, точніше на ерзац, копію, замітник коханця, який навіть краватку сам собі не вміє пов'язати, який сидить зараз поруч і вдає, що він тут ні при чому, що у всьому винна я. Бо треба якось приховати власне боягузтво і нікчемність. А найдужче – власне задоволення від того, що ми накоїли.  
\*\*\*

Якби я вів щоденник, то написав би, що наша справа завершилася повним фіаско.

Я дивився собі під ноги і проклинав той день і час, коли вирішив зв'язатися з нею.

Це було на відпочинку під Славським, Марта раптом звернула на мене увагу, це я тепер знаю навіщо, а тоді вирішив, що їй набрид Макс і його інтрижки й вона захотіла справжнього крутого мужика. О як я помилявся!

Насправді я їй до лампочки! Вона помішана на своєму Максику, щось їй там привиділося, що він не так глянув на її любу подружку Олеську – і все, вона готова мститися, і не просто мститися, а ще дивіденди з того мати.

Для цього вона й покликала Орка, вони були знайомі ще зі школи, що там між ними було, я не знаю, але він їй якось підкинув одну ідейку, як можна збити бабло на фармацевтичному ринку, якщо в неї є хтось знайомий на гуртівнях, наприклад на «Конвалії». Такий знайомий у неї був.

От вона про Орка і згадала в Карпатах. І до мене почала бісики пускати. Йому була потрібна своя людина на «Конвалії», яка б тихенько робила, що треба, і не ставила питань, а їй кортіло полякати Олеську. Мене типу брали в долю, ми мали сісти втрюх і перетерти що по чому, але спочатку – Олеська, Марті щось як зайде в голову – її не відмовиш. Марта хотіла, щоб ми трохи поганяли лісом її колежанку, причому на Максовій машинці, щоб вона побачила, що Макс чмо і не варто з ним шури-мури крутити.

Гм... це вона мені так сказала, хто його зна, що вона сказала Оркові... Але та травка... Бр-р-р, добре вона нам по мізках бахнула! Щось у тих Карпатах пішло не так, я очунав уже в Сколе, на заправці, Марта сиділа навпроти мене така вся нещасна. От я й заспокоював її до ранку, думав, бляха, що вона всерйоз на мене увагу звернула, а вона, бляха, чекала на свого матусиноного синочка.

А він р-раз – і у ментовці, Орка р-раз – і переїхав поїзд, і – оп-па! – весь наш план накрився.

Як же я припух, коли Марта зателефонувала мені через місяць і спитала, чи я ще в справі.

Виявляється, дело Орка не вмерло, знайшлися люди – я досі не знаю хто, – і все закрутилося, як у калейдоскопі.

Віра Олегівна, яка працювала у нас у сертифікатному відділі, якимсь була пов'язана з нашою головною організаторкою, ми з нею швидко налагодили рух товару за межі «Конвалії», але тут щось учував шеф, запросив мене і ще кількох менеджерів і почав нам питання провокаційні ставити, то я ледве дочекався після цього слушного моменту, щоб звільнитись. Я не збирався погоріти за них всіх!

З того часу я відповідав за пошук клієнтів, яким збував дорогі препарати за ринковою ціною, а Марта з Вірою Олегівною розробляли нові й удосконалювали старі схеми крадіжок. Про головну організаторку я нічого не знаю, окрім того, що тепер і вона нас кинула.

Потім за допомогою своїх чарів моя спільниця завербувала змінного Володю.

Ну, а начальника охорони Степана завербувала сама Віра Олегівна, той виявився жадібним і ласим до грошей, і ми з перемінним успіхом почали збагачуватися за чужий рахунок.

Але несподівано на складі з'являється Лешек і все летить шкереберть.

Він днює і ночує на роботі, встромляє свого носа усюди і нічого не хоче знати про гроші й методи їх добування.

Мало того, невдовзі у сертифікатному відділі починає працювати його сестра Олеся. І це руйнує нашу добре розроблену структуру зсередини. Лешек мав якийсь дивний вплив на шефа: усе, що він пропонував, затверджувалося на найвищому рівні і запроваджувалося на фірмі.

Коли ми довідалися, що він планує перетягти у «Конвалію» ще й Макса, ми зрозуміли, що він збирає тут свою банду і настав час його зупинити.

Але я не чекав, що моя спільниця зважиться на таке. Напоїти Олеся і підсипати їй до спиртного снодійне, а потім зателефонувати Лешеку з тими вигаданими нею «убивчими» новинами!.. І що дивно – це спрацювало! Той ідіот не знайшов нічого кращого, як повіситися! Але ж ми не можемо бути відповідальні за дурні вчинки інших, чи не так?! Хіба ми винні, що він був закоханий у свою кузину по вуха?

Та клята ніч проти понеділка обіцяла стати переломною. Ми вбивали обох зайців у прямому розумінні цього слова, виводячи з гри і Лешека, і Олесю. Тільки чомусь виграла вони, а не ми. Чому?

Усе, що ми збудували, пішло коту під хвіст. А ми вважали, що продумали все до дрібниць. Точніше, так вважала вона, і то була її ідея вбити двох зайців. Так, моя люба Марто? Так от, я ситий по горло твоїми ідеями.

Взяти її із собою? Та ніколи!

Бляха, вони навіть генделик цей називали її іменем!..  
\*\*\*

Та клята ніч проти понеділка мала стати переломною...

Згадуючи останні події, я все думаю, де я припустилася помилки? Коли зв'язалася з тією дурною Анжелкою, яка не знайшла нічого кращого, як підкинути краватку під ліжко моїй суперниці? Чи коли поклалася на снодійне замість того, щоб прихопити щось дієвіше?

Але ж я не йшла нікого вбивати. Я просто збиралася розвідати, що вони з Лешеком встигли нарити про нас і наш бізнес.

Олеся, як завжди, перебувала у депресивному стані й остаточно мене роздратовувала. А коли я побачила Максову автівку під її вікнами, то більше не вагалася.

Домішати їй у випивку таблеток було раз плюнути. Таблеток було лише дев'ять, але, як на мене, то була достатня доза, щоб викреслити суперницю з мого життя назавжди. Гіпноген прописав їй мій знайомий ласий до бабла лікар. Вони мали тримати її у сонному царстві вдень і вночі. Олеся поплакалася мені в жилетку, все слухняно випила і пішла спати. Батьки були в селі, як вона з того стану видрапалася, не уявляю. Живуча, блін...

Коли я розповіла Вітьку про те, що зробила і що збираюся ще зробити, щоб нарешті позбутися наших ненависних «друзів», він так злякався, що дремнув геть, забувши в мене свою краватку. Я навіть подумала, що він відмовиться від співпраці з нами, але де там, жадібність перемогла!

Боягуз! Усе в нашому тандемі робила я, він тільки пожинав плоди моєї праці!

Навіть домовлятися з Володею, щоб той поцупив у п'яного вдрабадан Макса мобільний з прохідної, мусила я.

Мала ж я знати, чи вони часом не спілкуються таємно від мене! Цілий рік вони моїми стараннями трималися далеко одне від одного, я навіть почала сподіватися, що він повернеться до мене, я зробила все для цього, але Макс навіть у сонному стані не скористався ситуацією і відштовхнув мене, наче я була списаним товаром, що підлягав утилізації.

Хто ж знав, що тонка нитка між ними виявиться такою міцною і витримає випробування не тільки відстанню, а й часом?

А моя люба подруга замість того, щоб повернутися на роботу, де ми збиралися повісити на неї всіх собак, усі сфальшовані нами документи, упала в ще більшу сплячку і ніяк не хотіла прокидатись.

Виходить, вони просто обвели нас довкола пальця! Так, наче наперед змовилися. Так, наче ту їхню нитку і справді неможливо розірвати...

Лешек саме був на зміні, коли я йому зателефонувала.. Ідея цього дзвінка спала мені випадково, то був наче пробний камінь, щоб виявити слабкі місця цього борця за справедливість. Аж раптом мій телефонний дзвінок зробив те, чого ми ніяк не очікували: він усунув головного ворога і наш шлях знову став вільним. Мав би стати...

Я ось що думаю: невже той телефонний дзвінок і був моєю головною помилкою?

«Лешеку, це Марта, вибач, що я тобі телефоную о такій пізній годині, та ще й на роботу, телефоную бо... не можу мовчати. Я шойно від Олеси. Сьогодні роковини тих жахливих подій, ти ж знаєш. Вона напилася і все мені розповіла. Нарешті. Виявляється, тоді вночі в Карпатах вони її згвалтували, обоє. Орк і Макс. Ти мене чуєш, Лешеку?.. Ти можеш це уявити? Я ні. Чому ти тоді поїхав до Львова? Вона постійно мене про це запитувала. Чому ти не залишився з нею, чому не захистив її від них? Чому взагалі запросив її туди?.. Нікому не кажи про це, а їй тим паче. Вибач, але я не можу мовчати, я мусила тобі про це розповісти, хоча вона просила – нікому...»

І все з того моменту пішло не так. Лешекова смерть запустила якийсь незрозумілий нам механізм, який не можна було зупинити. Наче всі сили на світі, навіть ворожі одна одній, об'єдналися, щоб нас згубити.

А може, ми справді розгнівали богів?  
Епілог

Вітер жалібно заскрипів хвірткою. Тут завжди було вітряно. А може, тільки тоді, коли вона сюди приходила?

Продавець вінків кинувся затягувати свій товар до павільйону, бо вітер шарпав чорні стрічки і намагався видерти вплетені у штучну хвою штучні квіти.

Тамара Василівна пройшла у ворота і рушила алеєю вздовж могил до своїх.

Часто тут бувала, тому і на чоловічій могилі, а тим паче – на могилі сина, все було прибрано, цвіли чорнобривці і півонії, а пам'ятники, здавалося, жили своїм життям і – тільки коли вона приходила – замирали, уважно слухаючи її розповіді.

Цього разу вона була відсутня аж цілий місяць, тому пам'ятникам було цікаво, що ж там відбулося за цей час у світі живих?

– Знаєте, Васю, Лешеку, я вперше у житті дозволила собі поїхати у Трускавець на відпочинок. Ви не повірите, знайшла там собі подругу і ми вдвох із нею ходили на водопій: зранку, в обід і ввечері. І годували нас непогано, і навіть танці влаштовували для таких підстаркуватих пань, як ми.

Тамара Василівна стиха засміялася, присівши на лавочку перед могилами.

– А приїхала – і мені одразу новину: «Конвалія» збанкрутувала, уявляєш, Лешеку? Така потужна фірма була! Кажуть, її придбав банк за борги. Шкода, мені твій шеф одразу сподобався, але я тоді була в такому стані, що накинулася на нього. Та хіба він винен? Скажу я вам, треба було трохи економити, а не тринькати направо й наліво. Твої хлопці мені розповідали, що він кредитів багато набрав, а тут криза... Якби ж то знав, де упадеш...

Тут вона побачила бур'яни на могилах і взялася виполювати їх. Потім знову сіла і витерла руки серветкою.

– Олесья вже закінчує вашу фармацію. То нічого, що заочно, зате в аптеці працює, досвіду набирається. Але ніяк не хоче відпустити довге волосся, а ти ж пам'ятаєш, яке воно гарне у неї було! А вона сміється, каже, що з короткою стрижкою їй легше по життю...

Жінка замовкла, і стало чути, як вітер торохкотить десь бляшанкою об камінь.

– Ой, я ж Максима недавно бачила, думаю, що ж я мала тобі сказати, синку?! Свою аптеку відкриває. Каже, набридло працювати на когось. А я все думаю, чому ж ти йому не зателефонував тоді вночі, ви б разом обов'язково щось придумали? Таких, як ви, друзів ще треба було пошукати. – Вона витерла хусточкою очі. – Що тоді трапилося, чи довідаюсь я коли-небудь?..

Запала тиша.

– Мало не забула! Щось із пам'яттю останнім часом все гірше... Ти не повіриш, я сама не повірила, коли Макс сказав, що восени збирається... Ой, ну хто ж це там? Мушу відповісти, алло...

Тамара Василівна коротко поговорила по мобільному і хутко звелася на ноги.

– Ну що ж, мої хороші, мушу бігти, оце з банку телефонували, ви ж знаєте, у мене там депозит, його сьогодні треба переоформлювати, от думаю, може, в долари перевести, хоча в доларах менший відсоток, але так надійніше. Ти ж мені ніколи даремно не снився, Васю, я тебе знаю. Та й рік тринадцятий, хоча то все забобони, але хто його зна... Ох, уже п'ять років, як тебе нема, мій синочку, як час летить...

І вона знову притулила хусточку до очей.

– І все-таки, Васю, Лешеку, ну дізнайтеся там, у себе, хто всі ці п'ять років надсилає мені щомісяця на карточку двісті гривень? І банк нічого не може сказати, і всі, кого питала, не знають... Ви ж можете мені хоча б натякнути, попитати там серед своїх, не може бути, щоб у вас там нічогоісінько не знали. Мені просто цікаво, хто і за що?..

Пам'ятники мовчали. Вітер шарпав квіти і віночки, гуляючи цвинтарем, наче у себе вдома.

1

Видай такі дози (лат.) – Тут і далі прим. авт.

2

Рантка (діал.) – побачення.

3

Ет цетера (лат.) – і так далі.

4

ДБК – Домобудівний комбінат.

5

Ціто (лат.) – негайно.

6

Про форма (лат.) – заради форми.

7

Екстрасистола – позачергове скорочення серця.